סיפורה של יחידת "מצוף 247" - מובלעת הר הצופים.

מאת: אריה שניפר מ'נערי המלך' בין השנים 1965-1967.

www.matzof247.com

1948-1967

משמעות הסמל "קיפוד" 2 רובים והסיפרה "13"

- על ההר היו 13 עמדות (מתחמים) שנקראו "קיפודים"
- הצירוף של 7+4+2= 13.
- בשנת 1955 עם הקמת היחידה השם הראשון שניתן לה היה -"מצדה"
- בשנת 1957 הוחלף שם היחידה ל-"צורון"
- בשנת 1959 הוחלף שם היחידה שוב וניתן לה השם האחרון - יחידת "מצוף 247"
- סמל יחידת "מצוף" קיפוד 13 ו-2 רובים פותח ועוצב על ידי "המלך יוסק'ה קרן ז"ל" בשנת 1958.
- ומאז ועד היום זה בדיוק אותו סמל של היחידה "מצוף 247".

תצלום סמל יחידת "מצוף 247".

<u>''מצוף 247''- סיפורה של היחידה מנקודת מבט אישית</u>.

את תולדותיה של היחידה נתחיל בסיפור הטבח שנעשה בשיירת הדסה להר הצופים

בתאריך: - 13.04.1948.

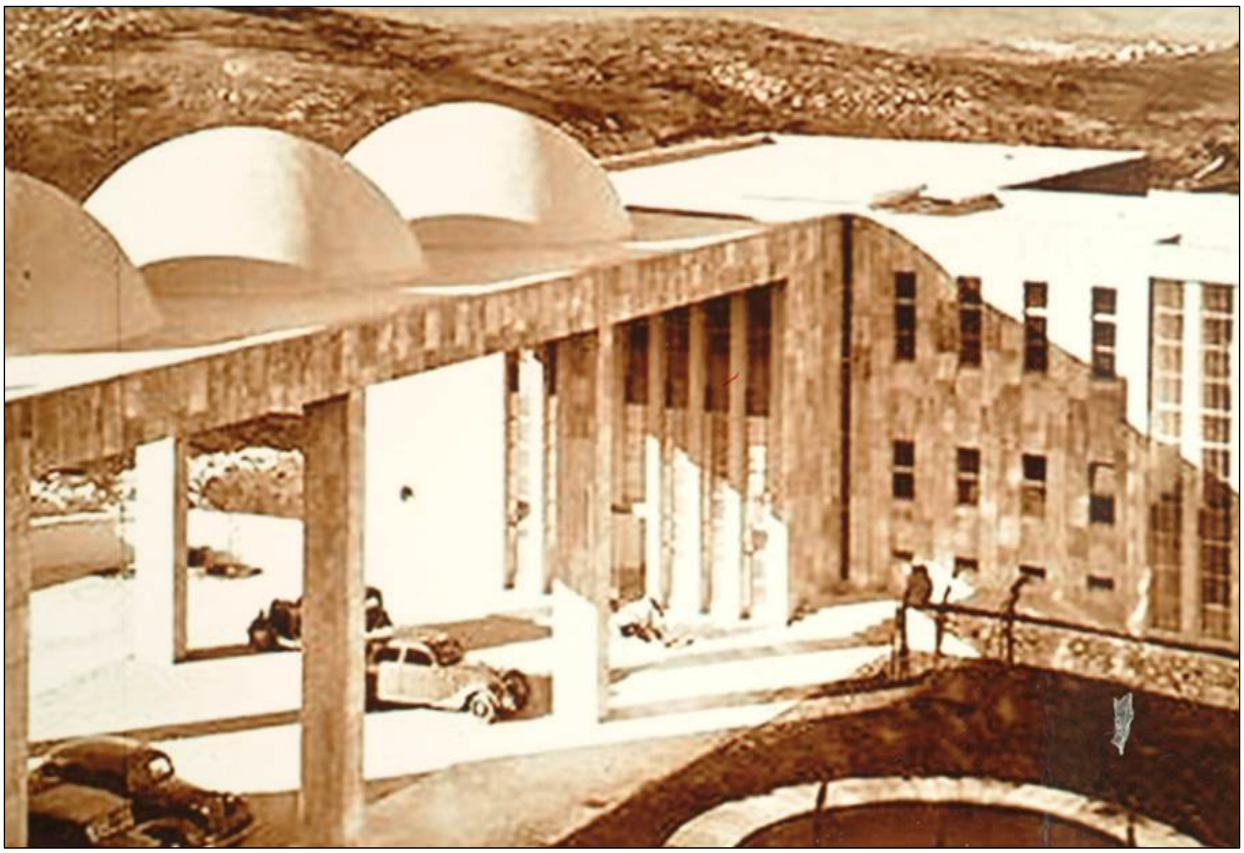

4. שלושת הכיפות סימן ההיכר של בי''ח הדסה הר הצופים.

חלקם של הדברים המופיעים כאן לקוחים מאתר 'בית החולים הדסה הר- הצופים'.

''שיירת הדסה'' 13.04.1948 להר הצופים...

- **ב-13 באפריל 1948 עשתה שיירת "הדסה" את דרכה להר הצופים. הייתה זו שיירה של משוריינים ובהם יהודים, עובדי רפואה של בית החולים הדסה הר הצופים, עובדי האוניברסיטה העברית, נשים גברים אנשי ההגנה מגני ההר, חולים, מבקרים ואזרחים. בעת שעברה בשכונה הערבית שייח' ג'ראח, הותקפה השיירה בידי פורעים ערבים, שרצחו 78 מחבריה.**
- **לכן כונתה השיירה גם "שיירת הע"ח".**

ב-13 באפריל 1948 עשתה **שיירת "הדסה"** את דרכה להר הצופים. הייתה זו שיירה של משוריינים ובהם יהודים, עובדי רפואה של בית החולים הדסה הר הצופים, עובדי האוניברסיטה העברית, אנשי ההגנה מגני ההר, חולים, מבקרים ואזרחים. בעת שעברה בשכונה הערבית שייח' ג'ראח, הותקפה השיירה בידי פורעים ערבים, שרצחו 78 מחבריה. לכן כונתה השיירה גם "שיירת הע"ח".

המצור על הר הצופים.

בית חולים הדסה שכן על הר הצופים ממזרח לירושלים, בסמוך לאוניברסיטה העברית. באותם הימים תוכנן לפתוח בבית החולים בית ספר לרפואה ולהפוך אותו לבית חולים אוניברסיטאי. הר הצופים היה מובלעת בלב אוכלוסייה ערבית ואליו הוביל מסדרון צר, שנשלט בידיה. לאחר החלטת האו"ם על תוכנית החלוקה בכ"ט בנובמבר 1947 הייתה התחבורה העברית בין הר הצופים לירושלים מטרה להתקפות הערבים. בעקבות לחץ אמריקאי הבטיח הצבא הבריטי לאבטח את השיירות בדרכן לאוניברסיטה העברית ואל בית חולים הדסה, זאת על סמך חשיבותם ההומניטארית והתרבותית של מוסדות אלה.

אולם הצבא הבריטי לא עמד בהבטחתו עד ראשית אפריל 1948. בתחילת מרץ, עבד אל-קאדר אל-חוסייני, מנהיג הכוחות הפלסטיניים בירושלים, איים לפוצץ את בית החולים. אף שלא מימש את איומו, החלו הערבים לתקוף את השיירות העולות לבית החולים. לשם כך השתמשו בכדורים חודרי שריון והטמינו מוקשים בדרך. בתחילת אפריל 1948, לאחר לחץ נוסף על הבריטים, תפס הצבא הבריטי בית ערבי שהיה המשלט העיקרי בשכונת שיח' ג'ראח והשיירות עברו ללא תקלות.

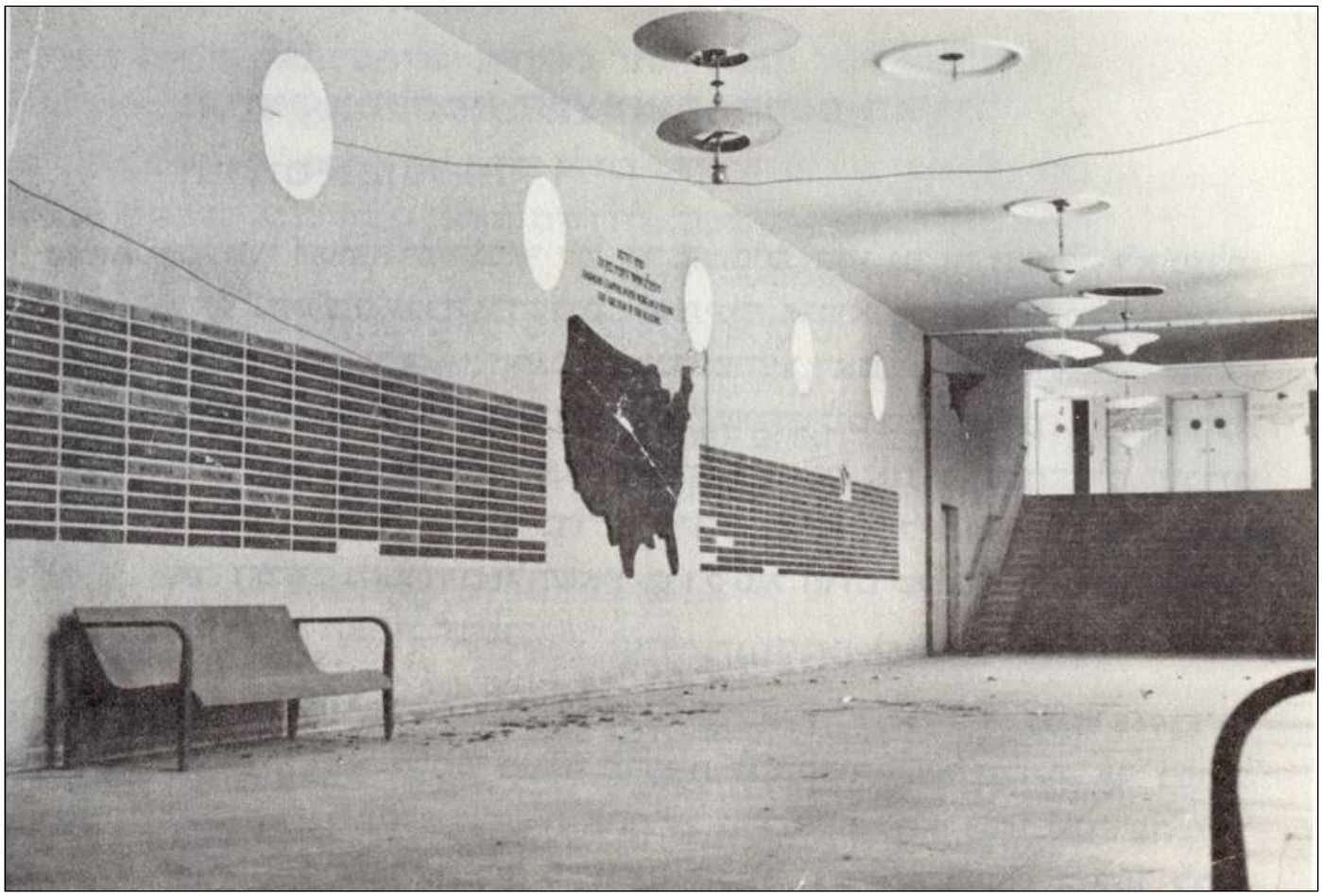

6. אולם הכניסה הראשית לבית החולים הדסה הר הצופים: נטוש, מוזנח, דממת מוות...

7. בית חולים הדסה הר הצופים מבט מהאוויר מצפון לדרום.

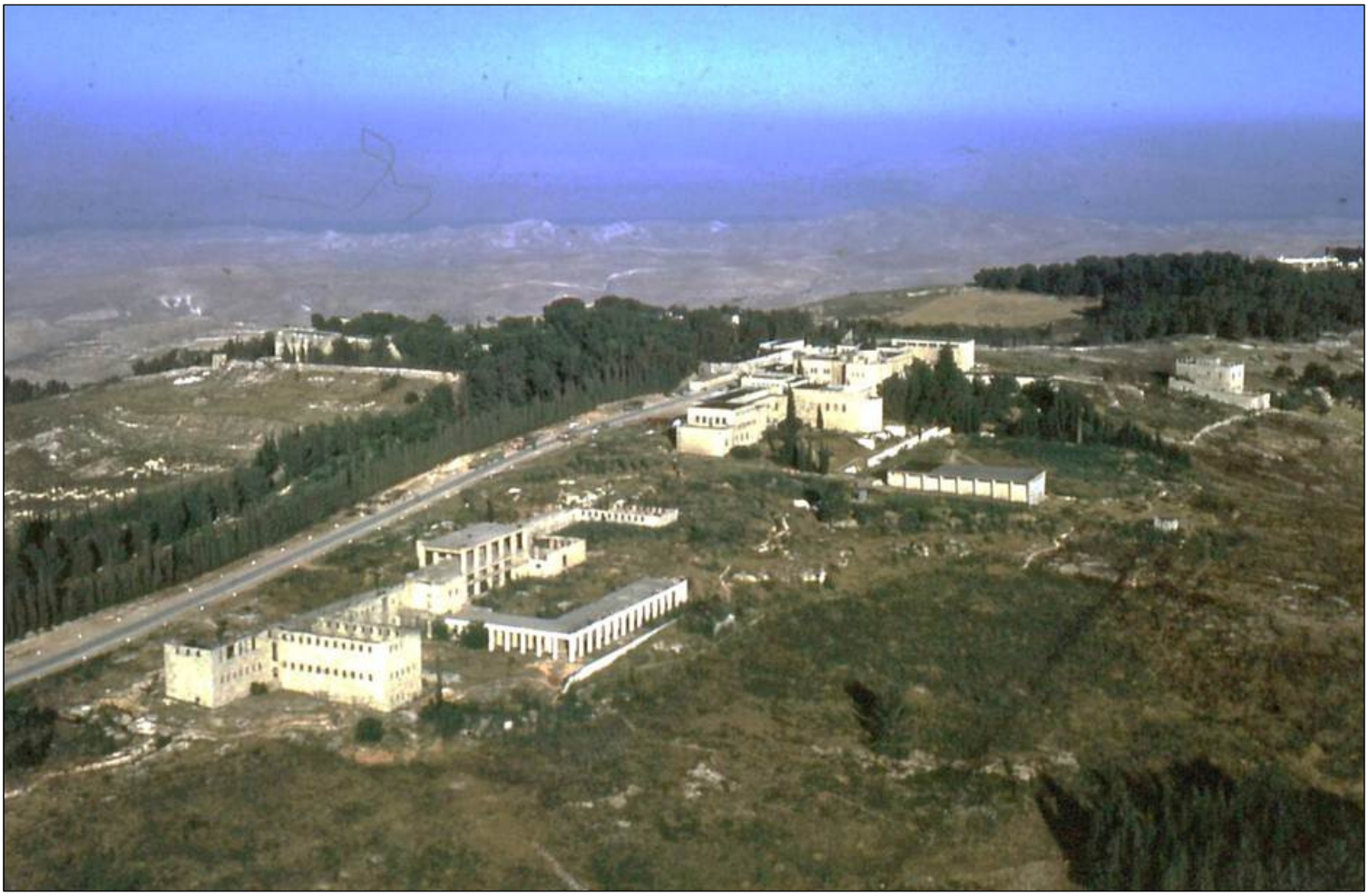

8. מבט מהאוויר מצפון מערב לדרום על האוניברסיטה העברית הר הצופים לאחר המלחמה.

ב–13 באפריל תוכנן כי שיירה גדולה תעלה להר הצופים. למרות הבטחתו של המפקד הבריטי שהדרך בטוחה, המליצו סיירים של ארגון 'ההגנה' לדחות את צאת השיירה מחמת המתח ששרר בעקבות פרשת דיר יאסין שהתרחשה ארבעה ימים לפני המועד המתוכנן. עקב הצורך הדחוף באספקה ובהסתמך על הבטחתו של המפקד הבריטי, הוחלט להמשיך ולהוציא לפועל את התוכניות ולשלוח את השיירה.

יש לזכור שלפני ה - 13.4.1948 היו לא מעט התקפות של הערבים על השיירות להר הצופים ובירושלים כמו גם בשאר חלקי המדינה על היהודים, קראו להתקפות האלה באותם ימים, בפרט בירושלים וסביבתה "הפרעות ביהודים".

9. משאית משוריינת אשר הוצתה על ידי הערבים כשהובילה חצץ להר הצופים ב- 7.3.1948 הנהג אלימלך שולמן נהרג. האירוע הזה כחודש לפני ההתקפה על "שיירת הרופאים הע"ח" ב - 13.4.1948.

<u>ההתקפה...</u>

ב־13 באפריל 1948 יצאה השיירה לדרכה, בסדר תנועה זה: משוריין ליווי ובו לוחמים, אמבולנס גדול ובו מנהל 'הדסה' ד"ר חיים יסקי ושנים עשר נוסעים, שני אוטובוסים משוריינים של חברת 'המקשר' ובהם כ-60 נוסעים, אמבולנס קטן, שלוש משאיות עמוסות מזון ואספקה רפואית, משוריין לווי נוסף כמאסף. בשיירה היו 105 נוסעים ומלווים: אנשי ההגנה ממגני ההר, רופאים, סטודנטים לרפואה, אחיות, חולים, מבקרים ואנשי סגל של האוניברסיטה העברית. השיירה יצאה לדרך בשעה 9:00 בבוקר מרחוב הסולל (כיום רחוב החבצלת) במרכז העיר ירושלים. כעבור 45 דקות בהיותם בשכונת שיח' ג'ראח, עלה הרכב המוביל על מוקש והשיירה הותקפה על ידי כנופיות ערבים. חמישה כלי רכב

הצליחו להימלט, אך כלי רכב אחרים ובהם אמבולנס ושני האוטובוסים נתקעו וספגו מטח כבד של אש מקלעים, זאת אף-על-פי שהניפו דגל לבן שמשמעותו כניעה. הירי גרם לדליפת בנזין מכלי הרכב, דבר שנוצל בידי הערבים כדי להציתם באמצעות בקבוקי מולוטוב, בעוד הנוסעים בתוכם.

במשך כשש שעות סירבו הכוחות הבריטים להתערב ולחלץ את השיירה. הם אפילו סירבו להביא את ז'אק דה רנייה, נציג הצלב האדום בירושלים, כדי לנהל משא ומתן על הפסקת אש. הקצין הבריטי ג'ק צ'רצ'יל ניסה, על דעת עצמו, לחלץ את הנצורים, אך הדבר לא עלה בידו, אם בשל נסיבות האירוע ואם בשל רצונם של הנצורים להמתין לחילוץ על ידי אנשי ההגנה מירושלים. הבריטים הוסיפו חטא על פשע ומנעו מ'ההגנה' לארגן מבצע חילוץ. ניסיונות חילוץ שביצע הפלמ"ח היו בבחינת מעט מדי ומאוחר מדי ולא עלה בידם לחלץ את המותקפים. ההתקפה נמשכה כשש שעות והסתיימה רק ב־15:30 כאשר הפיקוד הבריטי הורה לאנשיו לשים קץ לטבח.

אחד הניצולים ד"ר מטות.

- **לפנות ערב נותרו רק שרידים חרוכים של האוטובוסים, המשוריין והאמבולנס. אחד הניצולים, ד"ר מטות, הצליח להיחלץ מהטבח ובעודו פצוע הגיע בזחילה לבית אנטוניוס במרחק עשרות מטרים, מקום בו ישבה הפלוגה הבריטית. את הסיפור המפורט אותו סיפר ד"ר מטות אפשר לקרוא בספר 'הר הצופים' מאת מרדכי גילת.**

לפנות ערב נותרו רק שרידים חרוכים של האוטובוסים, המשוריין והאמבולנס. אחד הניצולים, ד"ר מטות, הצליח להיחלץ מהטבח ובעודו פצוע הגיע בזחילה לבית אנטוניוס במרחק עשרות מטרים, מקום בו ישבה הפלוגה הבריטית. את הסיפור המפורט אותו סיפר ד"ר מטות אפשר לקרוא בספר 'הר הצופים' מאת מרדכי גילת.

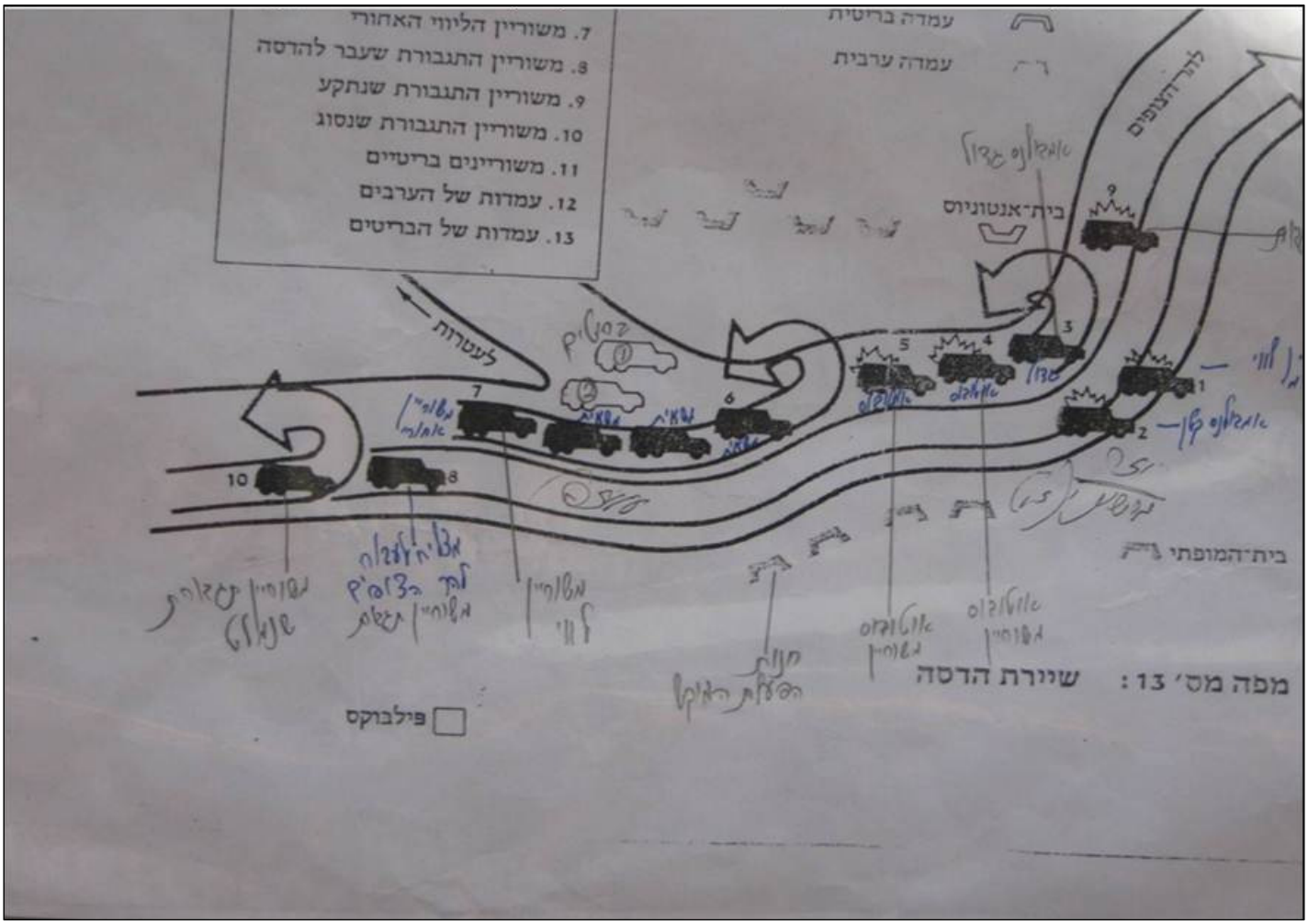

11. מרשם ההתקפה על שיירת הדסה ב- 13.4.1948 'שיירת הרופאים'.

(ב- 8.4 נהרג עבדול קאדר אל-חוסיני). (ב- 9.4 דיר יאסין).

12. האמבולנס המשוריין שנפגע "בשיירת הרופאים" ב-13.4.1948.

13. בתצלום: האמבולנס מהשיירה לאחר ההתקפה, ממנו נחלץ והצליח ד"ר מטות להגיע בזחילה לבית אנטוניוס.

14. בתצלום: אמבולנס נוסף מהשיירה כפי שצולם לאחר רצח 78 אנשי צוות בית החולים.

15. בתצלום: האמבולנס הנוסף לאחר ההתקפה.

16. בתצלום: גופותיהם של חלק מחללי השיירה ליד כלי הרכב השרופים. אפשר לראות כי גם נשים היו בין נרצחי השיירה.

עלינו להזכיר כי רק 26 יהודים ניצלו מהטבח. 5 כלי רכב שנעו בסוף השיירה ו- 25 אנשים ניצלו כאשר פנו אחורה עם כלי הרכב וחזרו לשטח ישראל ועוד ניצול אחד מנוסעי האמבולנס, הוא ד"ר מטות.

תוצאות...

צבי לבנון ז"ל אבא של שוקי...

- **צבי לבנון, ז"ל היה אביו של שוקי לבנון, ששרת ביחידת "מצוף" בין השנים 1965 – 1966. הייתה לי הזכות להכירו ולשרת לצידו. השירות ביחידה בכלל, ולצידו של שוקי בפרט, הביא אותי לחשוב רבות על ההתקפה, אשר אף שקרתה 17 שנים קודם לכן נחשבה כהיסטוריה רחוקה, הרי שהיה זה אירוע קשה שיכול היה להתרחש שוב ולהפוך חלילה גם למציאות שלנו. במשך מספר שיירות שעלו וירדו מההר, מצאתי עצמי מהרהר איך הרגישו אותם אנשים, ב'שיירת הדסה אשר עלו להר ללא נשק ואמצעי הגנה, נתונים לחסדי האויב האכזר...**

בהתקפה נרצחו 78 יהודים - מי מהירי ומי בשריפה, מהם 20 נשים. עם ההרוגים נמנו ד"ר חיים יסקי, מנהל ביה"ח הדסה, ד"ר משה בן-דוד, המנהל המיועד של בית הספר לרפואה באוניברסיטה העברית, וד"ר בנימין קלאר, חוקר הלשון העברית באוניברסיטה וד"ר אברהם חיים פריימן, מומחה למשפט עברי.

יש המכנים את השיירה בשם "שיירת הע"ח" או "שיירת הדסה". בשכונת מוסררה בירושלים יש רחוב הקרוי "רחוב הע"ח" לזכר 78 הרוגי השיירה.

במשך שבוע ימים אחרי ההתקפה נמשכו התקפות כבדות על הדרך ונבצר מהשיירות להגיע לבית החולים למרות העזרה שהבטיחו הבריטים. מצב בית החולים התדרדר ולבסוף בתחילת מאי הוחלט לפנותו, תוך השארת צוות קטן שיהיה מסוגל לטפל ב־50 חולים בלבד. בסוף מאי נסגר בית החולים עקב מחסור באספקה.

זה המקום להזכיר שאחד מההרוגים בהתקפה על השיירה צבי לבנון ז"ל הוא אביו של יהושע (שוקי) לבנון. שוקי שירת ביחידה העורפית של יחידת "מצוף 247", בשנים 1965-1966.

רק 31 גופות הובאו לקבורה בזיהוי מלא מתוך 78.

- **בדומה ל- 46 נעדרים גם צבי לבנון ז"ל היה בחזקת נעדר עד 1993. מתוך ה-78 ההרוגים בטבח נמצאו רק 31 גופות שהובאו לקבורה לאחר זיהוי מלא. מבין ההרוגים נמצאו 25 גופות שרופות, אשר בזמנו לא ניתן היה לזהותן והם הובאו לקבורה בקבר אחים בסנהדריה. יתר ההרוגים, 22 במספר, נשארו בבחינת נעדרים עד שנת 1993 – הם נשארו נעדרים גם היום... כולל אביו של שוקי לבנון.**

לאחר שנים רבות מאז מלחמת ששת הימים, בהן עסק שוקי בחיפושים אחרי הנעדרים כולל כמובן אביו, עלה בידו להגיע למידע מוצק שהראה כי הנעדרים קבורים במערות קבורה בבית הקברות המוסלמי ליד שער האריות. המשפחות ובראשן שוקי לבנון פנו לבג"ץ לאפשר את פתיחת הקברים לצורך זיהוי הנעדרים, בג"ץ דחה את בקשתם כמו גם את הבקשה לפתיחת קבר האחים בסנהדריה בו טמונים 25 ההרוגים ללא זיהוי. אי לכך, עד עצם היום הזה כל 47 ההרוגים נחשבים לנעדרים, כולל אבא של שוקי.

אסון 'שיירת הדסה' נחשב ככישלון...

- **במשך שנים רבות, "תקרית שיירת הרופאים של הדסה", כפי שכינו אותה, נחשבה ככישלון, העדיפו להצניע את מה שקרה, טקס האזכרה התקיים בכל שנה, אורגן רק על ידי ארגון הדסה, ולא הוכר משום מה על ידי ממשלות ישראל ומשרד הביטחון עד שנת 2004...**
- **משנת 2004 הממשלה, משרד הביטחון, וחיל הרפואה מכירים ב'שיירת הדסה' וברצח 78 החפים מפשע, מידי שנה מתקיים בבית החולים הדסה הר הצופים טקס אזכרה ממלכתי, כפי שנתבקש היה מן התחלה.**
- **היום כולם יודעים שהע"ח חללי 'שיירת הדסה' היו חלק בלתי נפרד מהלוחמים במלחמת העצמאות שהגנו על ירושלים ופועלם החשוב בהצלת חיים נתפס בהוקרה ובהערכה, כיאה לשותפים בהקמת מדינת ישראל וכמי שנפלו על הגנת המולדת.**

בדומה ל- 46 נעדרים גם צבי לבנון ז"ל היה בחזקת נעדר עד 1993. מתוך ה-78 ההרוגים בטבח נמצאו רק 31 גופות שהובאו לקבורה לאחר זיהוי מלא. מבין ההרוגים נמצאו 25 גופות שרופות, אשר בזמנו לא ניתן היה לזהותן והם הובאו לקבורה בקבר אחים בסנהדריה. יתר ההרוגים, 22 במספר, נשארו בבחינת נעדרים עד שנת 1993 - הם נשארו נעדרים גם היום... כולל אביו של שוקי לבנון.

בשכונת מוסררה נקרא רחוב 'הע"ח' על שם 78 הרוגי השיירה.

- **בהתקפה נרצחו 78 יהודים - מי מהירי ומי בשריפה, מהם 20 נשים. עם ההרוגים נמנו ד"ר חיים יסקי, מנהל ביה"ח הדסה, ד"ר משה בן-דוד, המנהל המיועד של בית הספר לרפואה באוניברסיטה העברית, וד"ר בנימין קלאר, חוקר הלשון העברית באוניברסיטה וד"ר אברהם חיים פריימן, מומחה למשפט עברי.**
- **יש המכנים את השיירה בשם "שיירת הע"ח" או "שיירת הדסה". בשכונת מוסררה בירושלים יש רחוב הקרוי "רחוב הע"ח" לזכר 78 הרוגי השיירה.**

להלן הנאום שנשאתי לזכר חללי 'שיירת הדסה' בטקס שהתקיים בתאריך 07.04.2011 לאחר שהתבקשתי לעשות זאת כנציג יחידת "מצוף 247". אקדים ואומר, כך חשתי אני כאשר הגעתי ליחידת "מצוף 247" ולמדתי על הטבח שנעשה ב'שיירת הדסה' בשנת 1948.

אני בטוח שכל 'המלכים' ו'נערי המלך' יחד איתי והמחזורים הקודמים לנו על ההר, של 'המלכים' ו'נערי המלך', חשו כמוני וכולנו הפקנו לקח חשוב מאוד מהאירוע הקשה והטראומטי הזה, אשר הנחה את כולנו בהמשך כיצד עלינו לפעול על מנת למנוע את הישנות האירוע.
ואלה הם הדברים אשר נשאתי באזכרה:

טקס ממלכתי לזכר חללי "שיירת הרופאים של הדסה" - 13.04.1948

אלוף במיל. מתן וילנאי- השר להגנת העורף
פרופ. צבי שטרן- מנהל בית-החולים האוניברסיטאי הדסה הר הצופים
פרופ. שלמה מור-יוסף - מנכ"ל בית החולים הדסה
משפחות הנופלים
נשות ואנשי הדסה

כנציג ותיקי יחידת "מצוף 247" אשר שירתה על הר הצופים עד מלחמת ששת הימים אני מעוניין לספר לכם בקצרה איך אנו, לוחמי היחידה שהוקמה בשנת 1955 ראינו את ההתקפה על 'שיירת הדסה', ומה היו הלקחים.

לאחר ההתקפה על השיירה ב - 13.04.1948 בה נרצחו הע"ח 78 אנשי צוות רפואי של הדסה, חולים, אנשי האוניברסיטה ומגנים. עד להקמת היחידה, על ההר שהה כוח מגן לא קבוע וללא סגל אחראי.

עם הקמת היחידה "מצוף 247" ועד מלחמת ששת הימים היה סגל קבוע על ההר, הם "נערי המלך"! אני השתייכתי לסגל הזה משנת 1965 ועד מלחמת ששת הימים.

בהתקפה נרצחו ע"ח יהודים, נשים וגברים, מירי ומשריפה, ביניהם ד"ר חיים יסקי ז"ל, מנהל ביה"ח הדסה, ד"ר משה בן-דוד ז"ל, המנהל המיועד של ביה"ס לרפואה באוניברסיטה העברית. גם צבי לבנון ז"ל שעד היום הוא בבחינת נעדר כמו גם 22 נעדרים נוספים מהשיירה.

צבי לבנון, ז"ל היה אביו של שוקי לבנון, ששרת ביחידת "מצוף" בין השנים 1965 - 1966, הייתה לי הזכות להכירו ולשרת לצידו. השירות ביחידה בכלל, ולצידו של שוקי בפרט, הביא אותי לחשוב רבות על ההתקפה, אשר אף שקרתה 17 שנים קודם לכן נחשבה כהיסטוריה רחוקה, הרי שהיה זה אירוע קשה שיכול היה להתרחש שוב, ולהפוך חלילה גם למציאות שלנו. במשך מספר שיירות שעלו וירדו מההר, מצאתי עצמי מהרהר איך הרגישו אותם אנשים, ב"שיירת הרופאים של הדסה", אשר עלו להר ללא כל נשק והגנה, נתונים לחסדי האויב האכזר...

עד ליום שבו הפכתי ל'שותף סוד' הייתי בטוח שגם לנו אין כל אפשרות להתגונן מפני התקפה אם תבוא.

לאחר שהפכתי לשותף סוד הסתבר לי, לשמחתי, שיש לנו יכולת להתגונן במקרה שהשיירה תותקף והתחושה הייתה של הקלה וביטחון רב יותר.

כמובן שלעתים התחלף החשש בתחושה לא נעימה, כאשר ידענו רק אנו שותפי הסוד,
בתוך מה אנחנו, 'נערי המלך', יחד עם כל הכוח נוסעים להר, יושבים בתוך המשוריינים מוקפים בנשק, תחמושת, חומרי נפץ ומוקשים, אותם העברנו בכמויות גדולות.
אני חייב לומר, לא בטוח מה עדיף.
האם להיות מאלו שלא יודעים את הסוד ונוסעים ללא חשש...? אך במקרה ונותקף התוצאה תהיה

כנראה דומה לתוצאת ההתקפה על השיירה ב- 13 לאפריל 1948... או עדיף לדעת "את הסוד" שאמנם קיימת אפשרות להתגוננות יעילה, אך בו בזמן לדעת גם שאתה נוסע בתוך חבית חומר נפץ גדולה מאוד?.. מה עדיף?... שאלה רטורית.

ההתקפה על השיירה ותוצאותיה החמורות, באובדן של אנשים כה רבים, הכריחה את מערכת הפיקוד הבכיר של צה"ל להפקת לקחים. הוכנו תוכניות מתאימות ומאז בעת עליית השיירה להר, נכנס כל הקו העירוני לכוננות גבוהה. גם השוהים על ההר, היו מוכנים לכל מצב של התקפה. לכולנו היה ברור, שככול שזה תלוי בנו, לא נאפשר לאירוע דומה על תוצאותיו החמורות והקשות להתרחש שנית.

לפני זמן מה, כאשר הדרכתי קבוצה בסיור 'בעקבות לוחמים', סיפרתי להם על היחידה, הזכרתי גם את אחד הסודות הכמוסים של ההר 'שיירות הקמח' כך נקראה הברחת כלי נשק להר בתוך המשוריינים, אשר היו המשוכללים ביותר שהיו לצה"ל בזמנו, שאל אותי אחד מחברי הקבוצה: "אבל אם הייתם מוציאים את הנשק ועושים בו שימוש במקרה של התקפה על השיירה 'הסוד' היה נחשף ויותר לא הייתה לכם אפשרות לחזור על אותה דרך של הברחת נשק להר?"...

ללא ספק הייתה זו שאלה טובה, אך למזלנו, לא נאלצנו לגלות את התשובה, אף שהיו מספר מקרים שהיינו במצב קרוב לפיצוץ כאשר התקבל מידע על תכנון של האויב לתקוף את השיירה כמו לדוגמא אחרי 'מבצע סאמוע' בשנת 1966. באותו מקרה נדחתה עליית השיירה במשך כשבועיים על רקע המידע הזה, במשך שבועיים אלה שררה כוננות עם תחושה שהפעם זה כנראה הולך להיות אחרת!...

זכור לי כי מח"ט 202 רפאל איתן ז"ל 'רפול' הגיע עם החטיבה שלו בלילה הראשון למחנה 'שנלר', וכחלק מהכוננות ביקש ערב לפני העלייה להר להיפגש עם ה'מלך ונערי המלך' לשיחה.
רפול דיבר קצרות... קצר מאוד כמו תמיד, פתח ואמר לנו: "הכינו צוואות" והוסיף ואמר: "אל דאגה באדמת ישראל תיקברו, החברה שלי יוציאו אתכם" וכך סיים: 'בהצלחה חברה'!

כמובן שדבריו האלה היו קצרים ולעניין. נרגענו. אנחנו לא לבד. ידענו שאנחנו בטוחים "ידע זה כוח" כנאמר.

כעת אחזור לשאלה שנשאלתי על ידי חבר הקבוצה. השבתי כמתבקש : "אם היינו מגיעים למצב שבו אנו צריכים להשתמש בנשק המוסתר בדפנות המשוריינים, אני מאמין שבמקרה של התקפה על השיירה, התוצאה הייתה, תחילתה של מערכה אשר סופה בשחרור ירושלים והר הצופים.
כך שקיומה של יחידת "מצוף" היה מתבטל לאחר מכן כמתבקש ובית חולים הדסה הר הצופים והאוניברסיטה העברית על ההר היו חוזרים לפעול כמרכז הרפואה והמדע, כפי שאכן קרה לאחר מלחמת ששת הימים.

תמיד ציפינו 'המלך ונערי המלך', להיות שותפים לשחרור ירושלים - כל מחזור של 'נערי המלך' חלם על שחרור ירושלים והר הצופים ועל הזכות לקחת בו חלק.

נפלה בחלקי ההזדמנות והזכות להיות על הר הצופים עם פרוץ מלחמת ששת הימים ולחמתי יחד עם

הכוח הפלוגתי ויתר 'נערי המלך' תחת פיקודו של 'המלך' (המפקד) מנחם שרפמן ז"ל, כאשר אנחנו מנצלים כמעט את כל מה שהכנו ליום פקודה.

בימים אלה אנו פועלים יחד עם הנהלת המוזיאון בגבעת התחמושת להקמת מוזיאון ליחידת 'מצוף 247' כעת עם חשיפה של מסמכים מסתבר לנו, שנושא הר הצופים, שהיה אחד הסודות הכמוסים ביותר בישראל היה מקור לדאגה רבה בקרב הדרגים הגבוהים ביותר, כולל ראש הממשלה שר הביטחון, הרמטכ"ל ואלוף הפקוד.

מסתבר כי כל דבר שהיה קשור להר הצופים היה חייב באישורם של שר הביטחון וראש הממשלה. האלוף עוזי נרקיס, אלוף פקוד מרכז במלחמת ששת הימים, כמו גם הקודמים לו בתפקיד לא האמינו כנראה ביכולת שלנו לעמוד ולהגן על עצמנו. מן העולה מהמסמכים, נראה כי הטראומה של 'שיירת הדסה' היא שהייתה המקור לדאגה.

ההחלטה לכבוש את 'גבעת התחמושת' במלחמת ששת הימים מימשה את הצורך של התחברות מהירה ביותר להר הצופים על מנת לחלץ את 120 הלוחמים בהר. אולם, בעוד הפיקוד הבכיר הטיל ספק ביכולות שלנו, אנחנו הרגשנו בטוחים, עם מה שהכינו כל המשרתים ביחידה ליום פקודה.

ולסיום, במשך שנים רבות, "תקרית שיירת הרופאים של הדסה", כפי שכינו אותה, נחשבה ככישלון, העדיפו להצניע את מה שקרה, טקס האזכרה התקיים בכל שנה, אורגן רק על ידי ארגון הדסה, ולא הוכר משום מה על ידי ממשלות ישראל ומשרד הביטחון, עד שנת 2004...

משנת 2004 הממשלה, משרד הביטחון, וחיל הרפואה מכירים ב'שיירת הדסה' וברצח 78 החפים מפשע ומידי שנה מתקיים בבית חולים הדסה הר הצופים טקס אזכרה ממלכתי, כפי שנתבקש היה מן התחלה.

היום כולם יודעים שהע"ח חללי 'שיירת הדסה' היו חלק בלתי נפרד מהלוחמים במלחמת העצמאות שהגנו על ירושלים ופועלם החשוב בהצלת חיים נתפס בהוקרה ובהערכה, כיאה לשותפים בהקמת מדינת ישראל וכמי שנפלו על הגנת המולדת.

יהא זכרם ברוך!

אריה שניפר

מ"נערי המלך" - חובש קרבי

1965- 1967

מובלעת הר הצופים.

ב-7 ליולי 1948, עם השגת הסכם בין המפקדים הצבאיים של ישראל והמפקדים של הלגיון הערבי בתיווכו של האו"ם על פירוזו של הר הצופים, הפך הר הצופים למובלעת בתוך השטח הערבי. הסכם זה נשאר בתוקפו ואושר מחדש בתום מלחמת העצמאות בהסכמי שביתת הנשק שנחתמו עם ירדן ב־3 באפריל 1949.

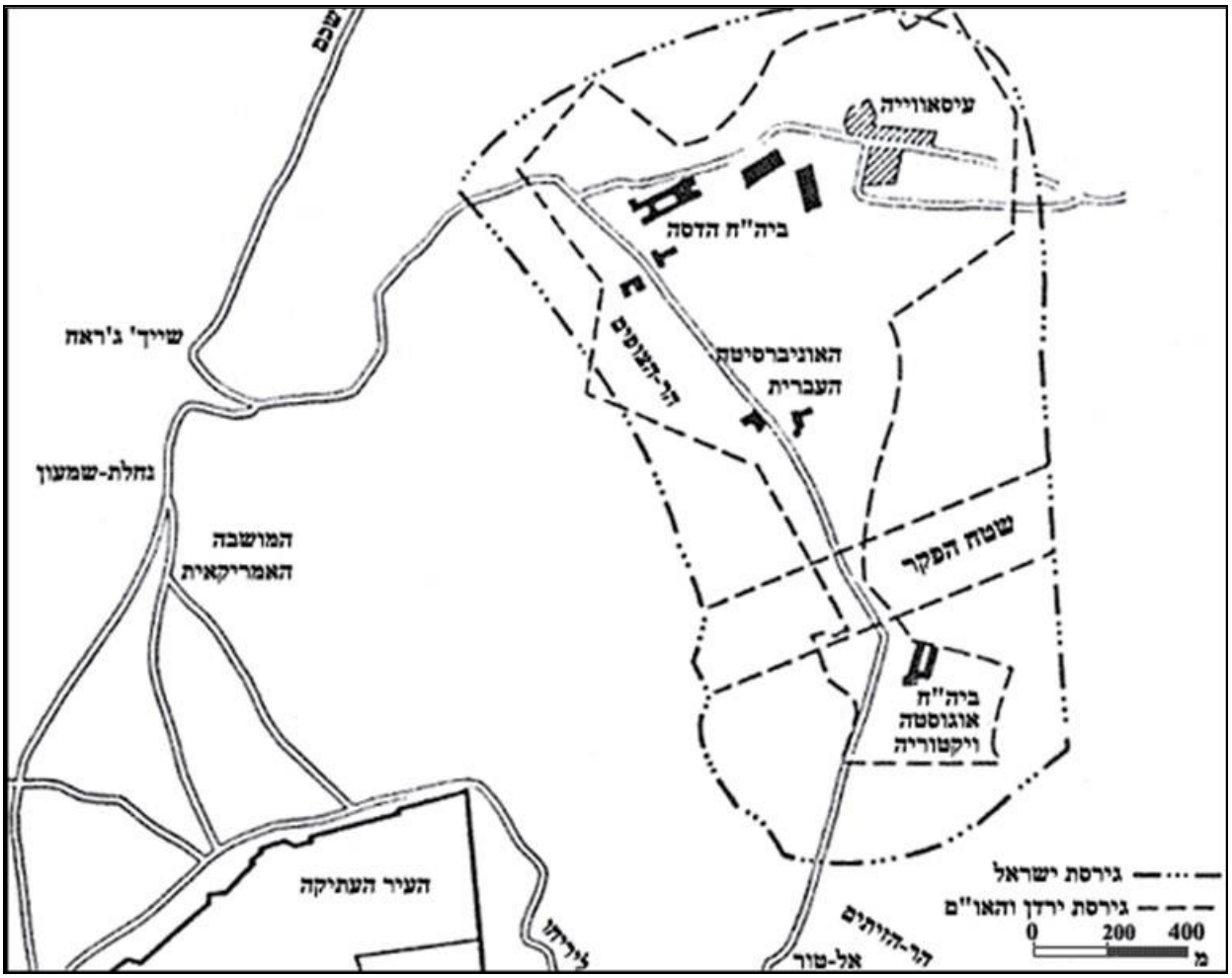

21. מפת המובלעת הר הצופים על פי הסכמי שביתת הנשק מ- 07.07.1948.

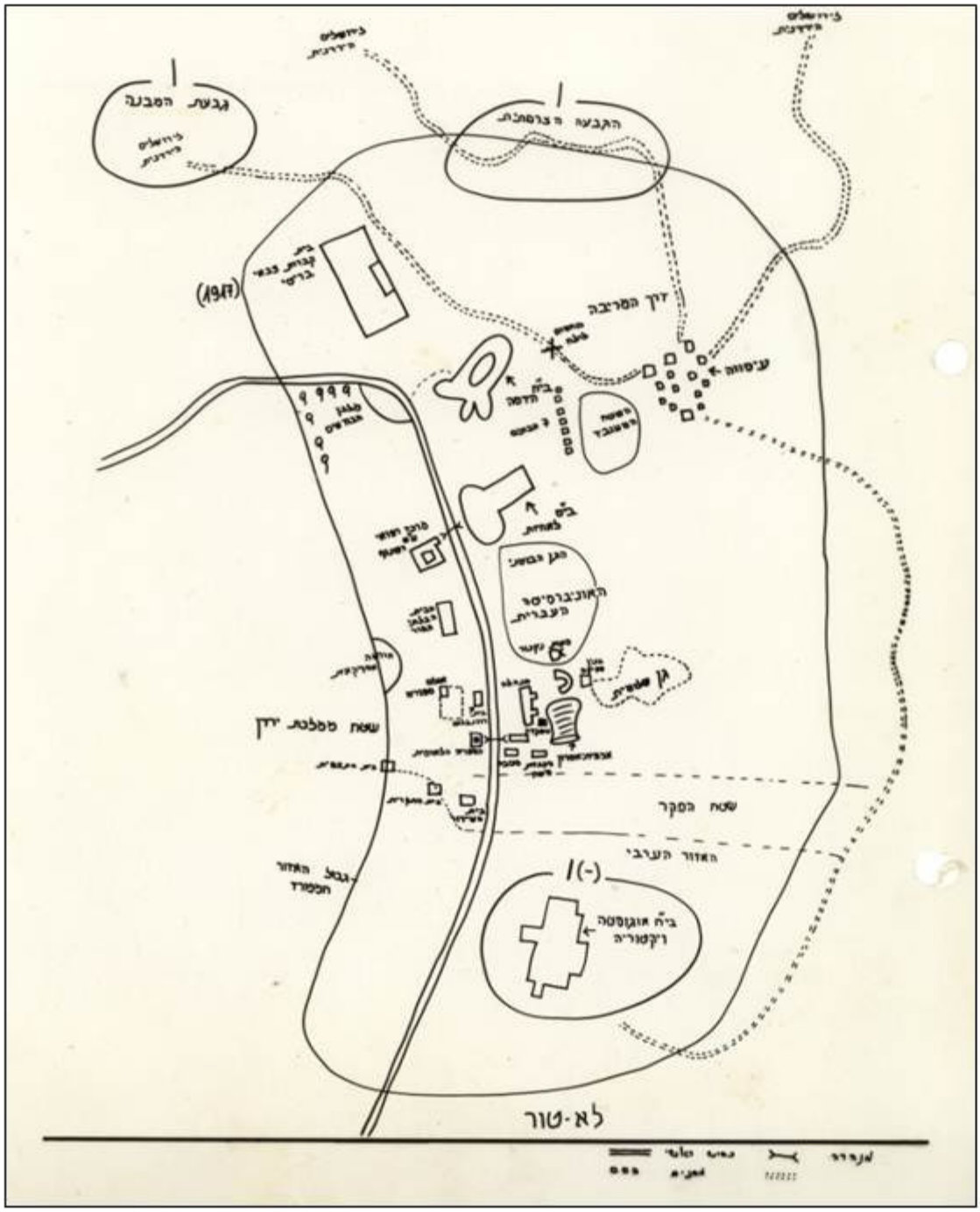

22. תרשים הקו העירוני והר הצופים, מצויר עם מבנים חשובים בתקופה הרלוונטית תחילת שנות החמישים כנראה.

23. האוניברסיטה העברית, צולם ממזרח - תמונה משנות השלושים.

24. האוניברסיטה העברית מימין בית השידור צולם ממערב - תמונה משנות השלושים.

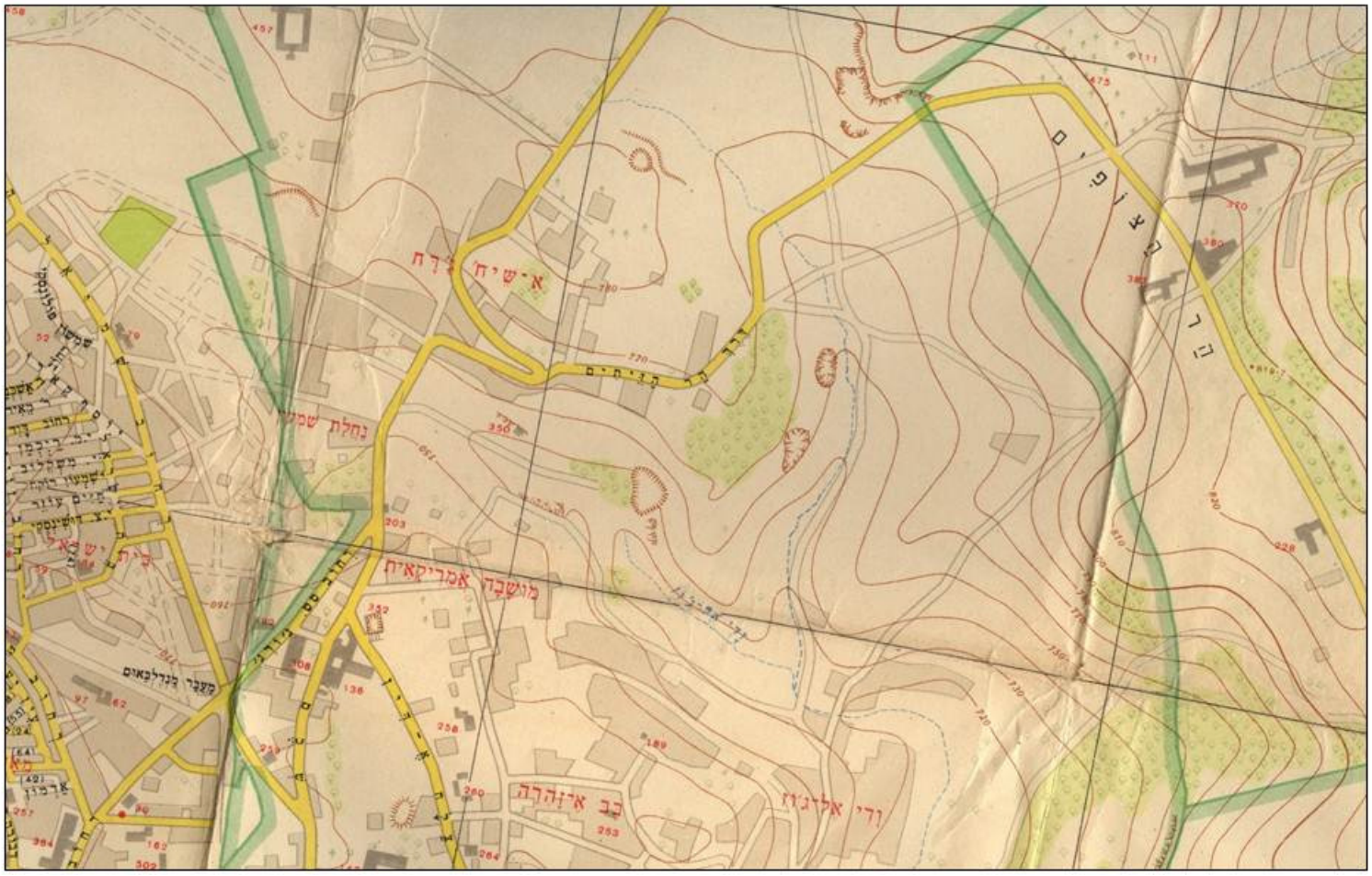

25. מפה של הסכם שביתת הנשק הקו הירוק בקנ"מ - 1 : 10,000 ...

משה דיין נציג ישראל ועבדאללה א- תל נציג ירדן. מסמנים את קו הגבול ב"צ'יינוגרף"...

- משה דיין אז מפקד מחוז ירושלים – מתווך מתאם האו"ם - ועבדאללה א– תל מפקד הכוחות של הלגיון הירדני, בסוף נובמבר 1948 הגיעו להסכם הפסקת אש בין ישראל וירדן. על מפה מתקופת המנדט בקנה מידה 1:20,000 בשטח שרטטו את הקווים להפסקת האש ב"צ'יינוגרף", דיין שרטט את הקו של ישראל בצבע אדום, עבדאללה שרטט את הקו הירדני בצבע ירוק – והשטח בין שני הקווים נקבע כשטח ההפקר בו אסור לאף אחד להיכנס, כמובן שרוחב קו ה"צ'יינוגרף" על המפה היה ברוחב של כ-4 מ"מ והוא מגיע בשטח לרוחב של כ-70 מטר ממש. במעמד של חתימת הסכם הפסקת האש ברודוס נמצא המסמך כמסמך המחייב היחידי את הצדדים, לאחר חתימת ההסכם על ידי הצדדים, הועבר העותק היחיד החתום ונשמר מאז בכספת בבניין מפקדת האו"ם בארמון הנציב.

משה דיין ועבדאללה א- תל מסמנים את קו הגבול ב''צ'יינוגרף''.

משה דיין אז מפקד מחוז ירושלים – מתווך מתאם האו''ם -ועבדאללה א– תל, מפקד הכוחות של הלגיון הירדני, בסוף נובמבר 1948 הגיעו להסכם הפסקת אש בין ישראל וירדן.

על מפה מתקופת המנדט בקנה מידה 1:20,000 בשטח שרטטו את הקווים להפסקת האש ב''צ'יינוגרף'', דיין שרטט את הקו של ישראל בצבע אדום, עבדאללה שרטט את הקו הירדני בצבע ירוק – והשטח בין שני הקווים נקבע כשטח ההפקר בו אסור לאף אחד להיכנס, כמובן שרוחב קו ה''צ'יינוגרף'' על המפה היה ברוחב של כ-4 מ''מ והוא מגיע בשטח לרוחב של כ-70 מטר ממש. במעמד של חתימת הסכם הפסקת האש ברודוס נמצא המסמך כמסמך המחייב היחידי את הצדדים, לאחר חתימת ההסכם על ידי הצדדים, הועבר העותק היחיד החתום ונשמר מאז בכספת בבניין מפקדת האו''ם בארמון הנציב.

27. משה דיין מפקד מחוז ירושלים, מתווך מתאם האו"ם ועבדאללה א-תל מפקד כוחות הלגיון הירדני במו"מ על הפסקת האש בירושלים.

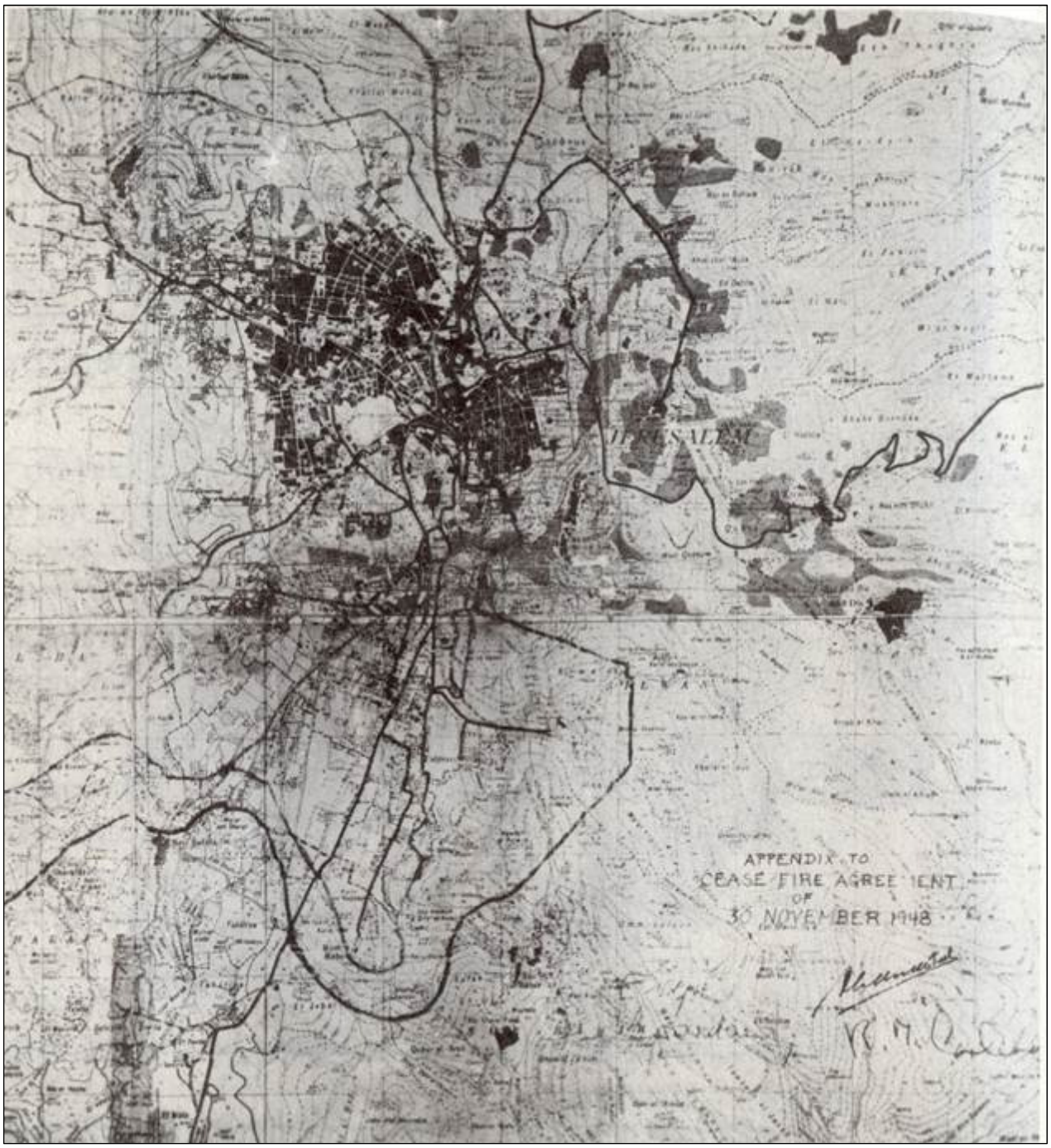

28. "מפת הפסקת האש" קנ"מ 1:20,000 המקורית, הוכנה ונחתמה ב- 30.11.1948, בין משה דיין נציג ישראל - לעבדאללה א-תל נציג ירדן, החתימות בצד ימין למטה.

הסכמי "שביתת הנשק".

- **ע"פ הסכמי שביתת הנשק עם הירדנים שנערכו בחסות האו"ם הוקפא המצב כפי שהיה בעת החתימה על ההסכם. נאסר לשנות את מצבת כוח האדם, לבנות, להתבצר, להתחמש, או להחליף את כלי הנשק המיושנים בחדשים, להעלות או להוריד מן ההר ציוד כלשהו, פרט לחומר מדעי מסוים כמו ספרים מהספרייה.**
- **ע"פ הסכם שביתת הנשק עם ירדן הותר לישראל להחזיק בהר הצופים 35 אזרחים: מתוכם 8 עד 9 סטודנטים, שלאמתו של דבר היו חיילי צה"ל, 'נערי המלך' הסגל הקבוע, 'המלך' מפקד יחידת "מצוף 247", סגנו ויתר האזרחים עובדי צה"ל, טבחים, אופה, מפעילי גנראטור ואיש האוניברסיטה הפעם אמיתי - היתר הוא הכוח, פלוגה לוחמת, 85 חיילי צה"ל המחופשים לשוטרים.**

ע"פ הסכמי שביתת הנשק עם הירדנים שנערכו בחסות האו"ם הוקפא המצב כפי שהיה בעת החתימה על ההסכם. נאסר לשנות את מצבת כוח האדם, לבנות, להתבצר, להתחמש, או להחליף את כלי הנשק המיושנים בחדשים, להעלות או להוריד מן ההר ציוד כלשהו, פרט לחומר מדעי מסוים כמו ספרים מהספרייה.

ע"פ הסכם שביתת הנשק עם ירדן הותר לישראל להחזיק בהר הצופים 35 אזרחים: מתוכם 8 עד 9 סטודנטים, שלאמתו של דבר היו חיילי צה"ל, 'נערי המלך' הסגל הקבוע, 'המלך' מפקד יחידת "מצוף 247", סגנו ויתר האזרחים עובדי צה"ל, טבחים, אופה, מפעילי גנראטור ואיש האוניברסיטה הפעם אמיתי - היתר הוא הכוח, פלוגה לוחמת, 85 חיילי צה"ל המחופשים לשוטרים.

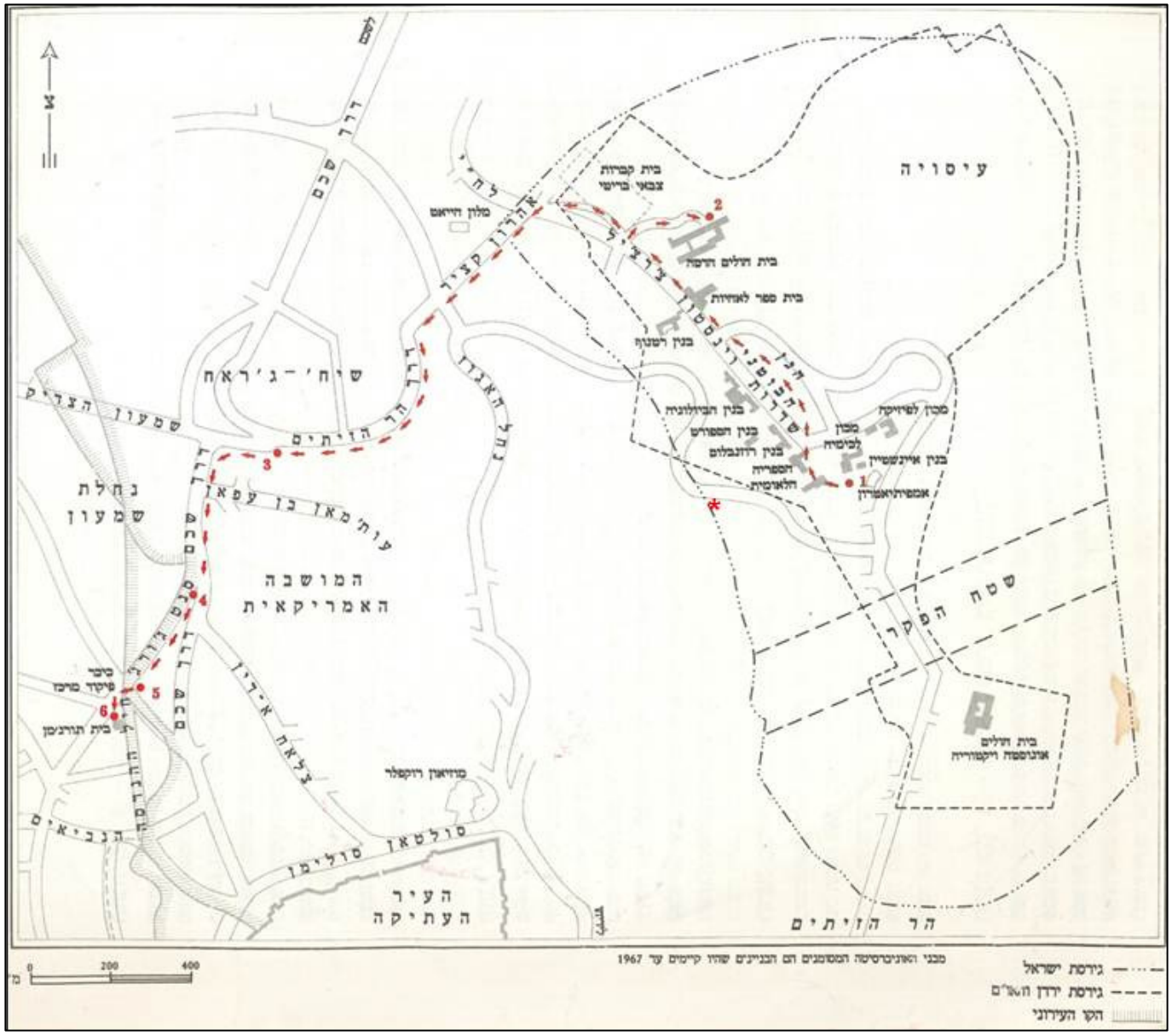

30. מפה של מובלעת הר הצופים עם מסלול נסיעת השיירה להר הצופים באדום ממנדלבאום.

31. עמדות הקו העירוני ומוצבי האויב (הלגיון הירדני).

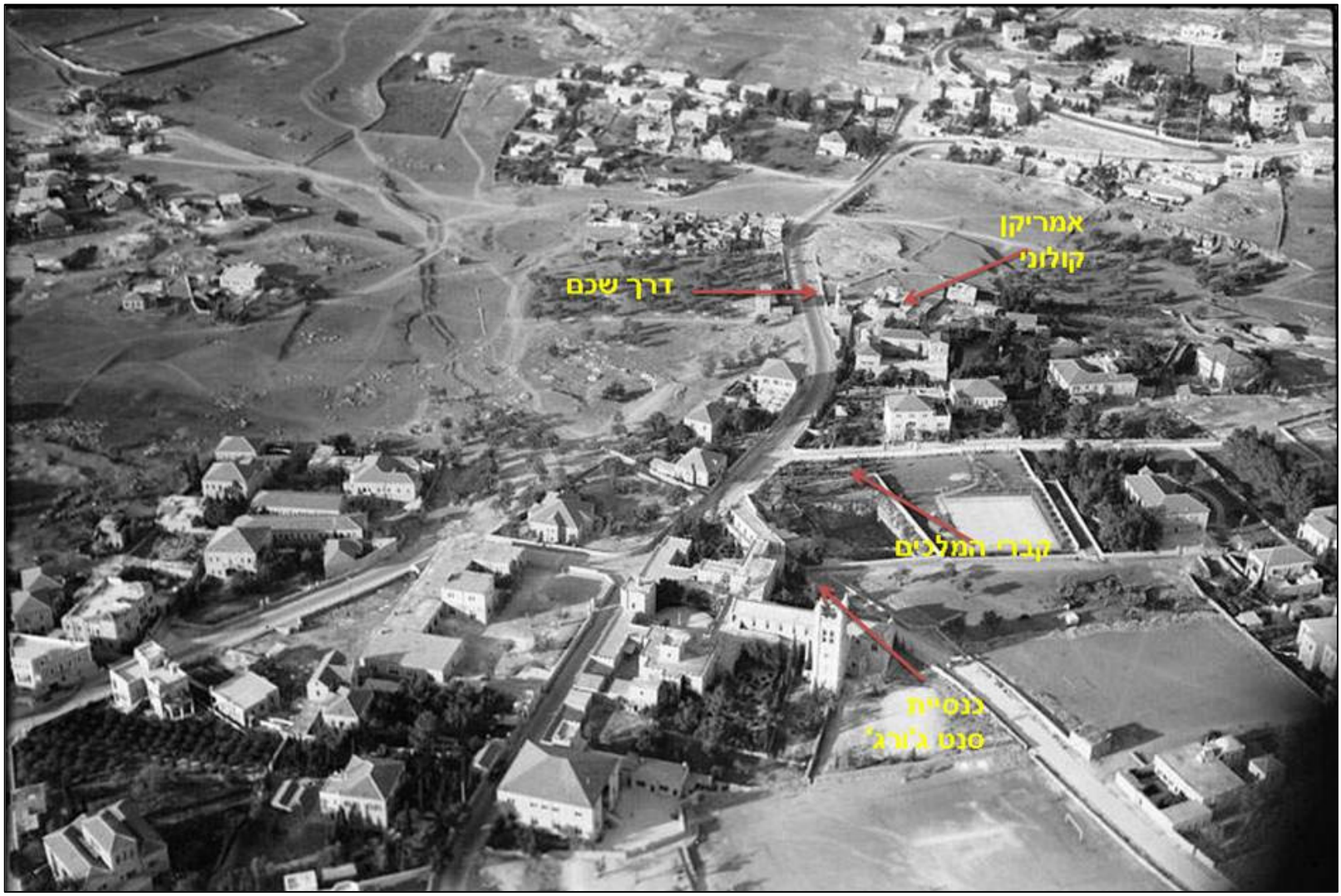

32. נתיב השיירה ממעבר מנדלבאום דרך ירושלים הירדנית להר הצופים.

33. ה'בית הורוד' על ציר השיירה בואדי ג'וז.

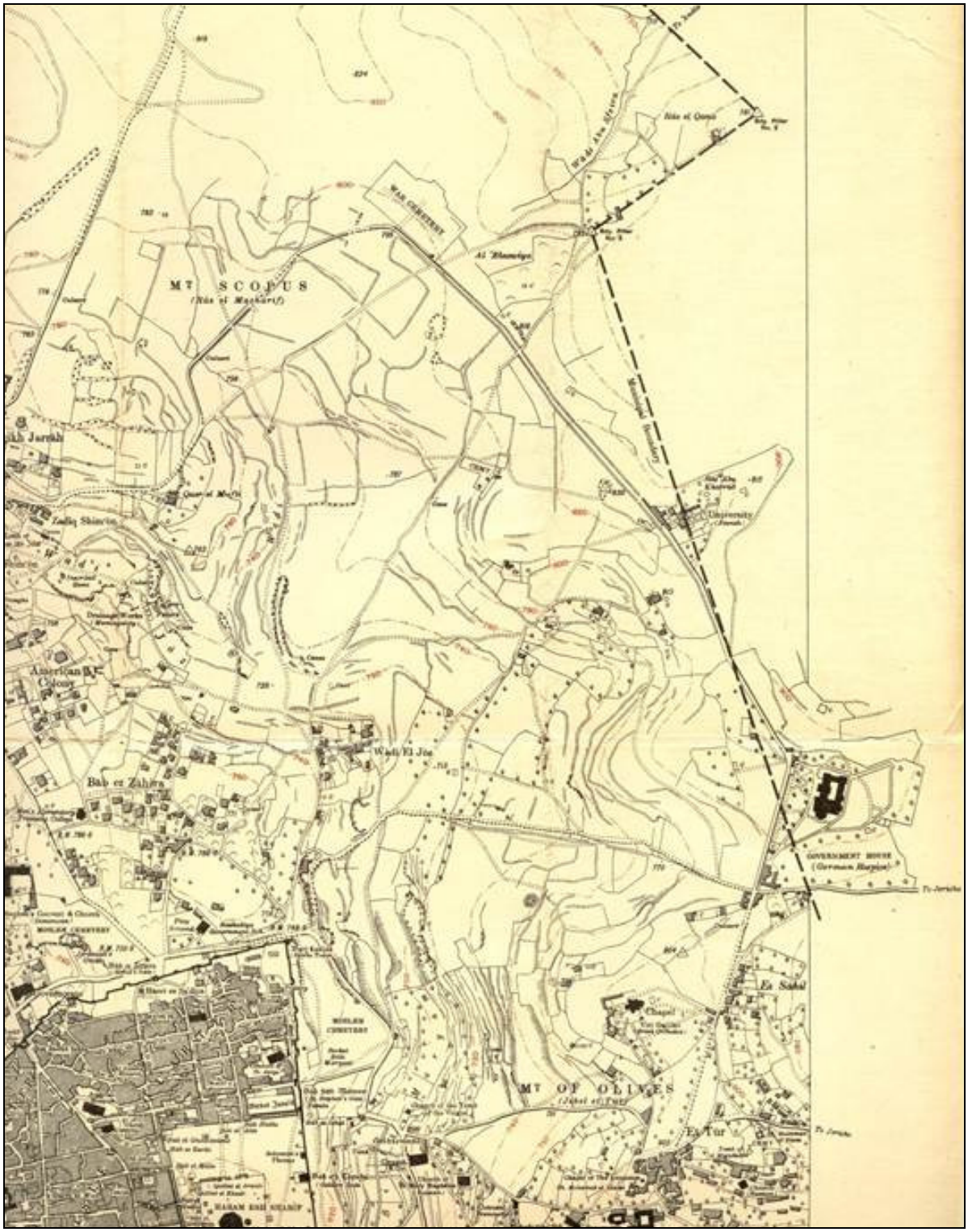

34. מפה מאוד עתיקה של ירושלים מימין הר הצופים משמאל בחלק התחתון העיר העתיקה.

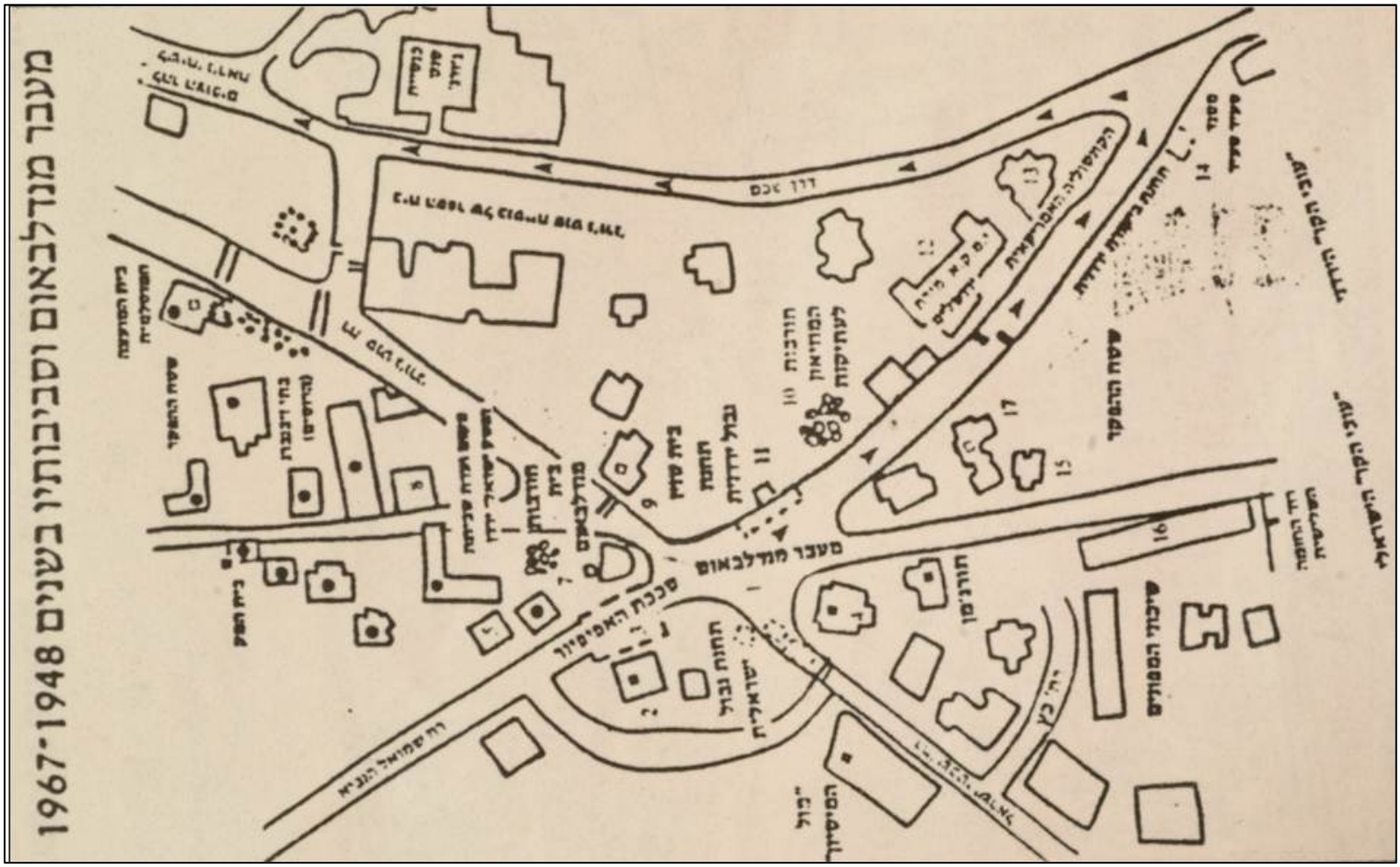

35. תרשים אזור מעבר מנדלבאום למטה ישראל למעלה ירדן.

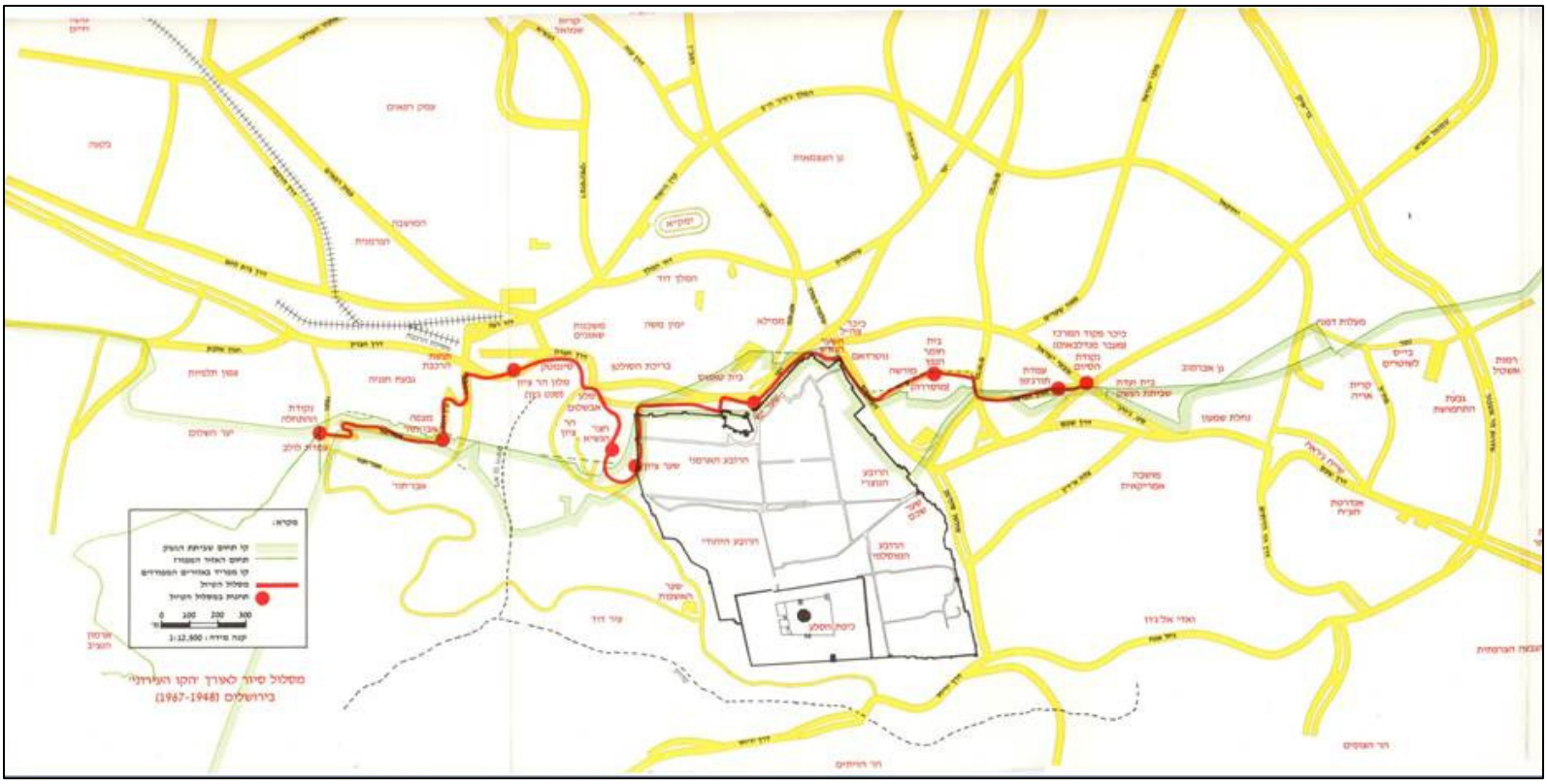

36. ירושלים החצויה - הקו העירוני (הקו הירוק), מערב העיר למעלה ישראל - למטה ירדן.

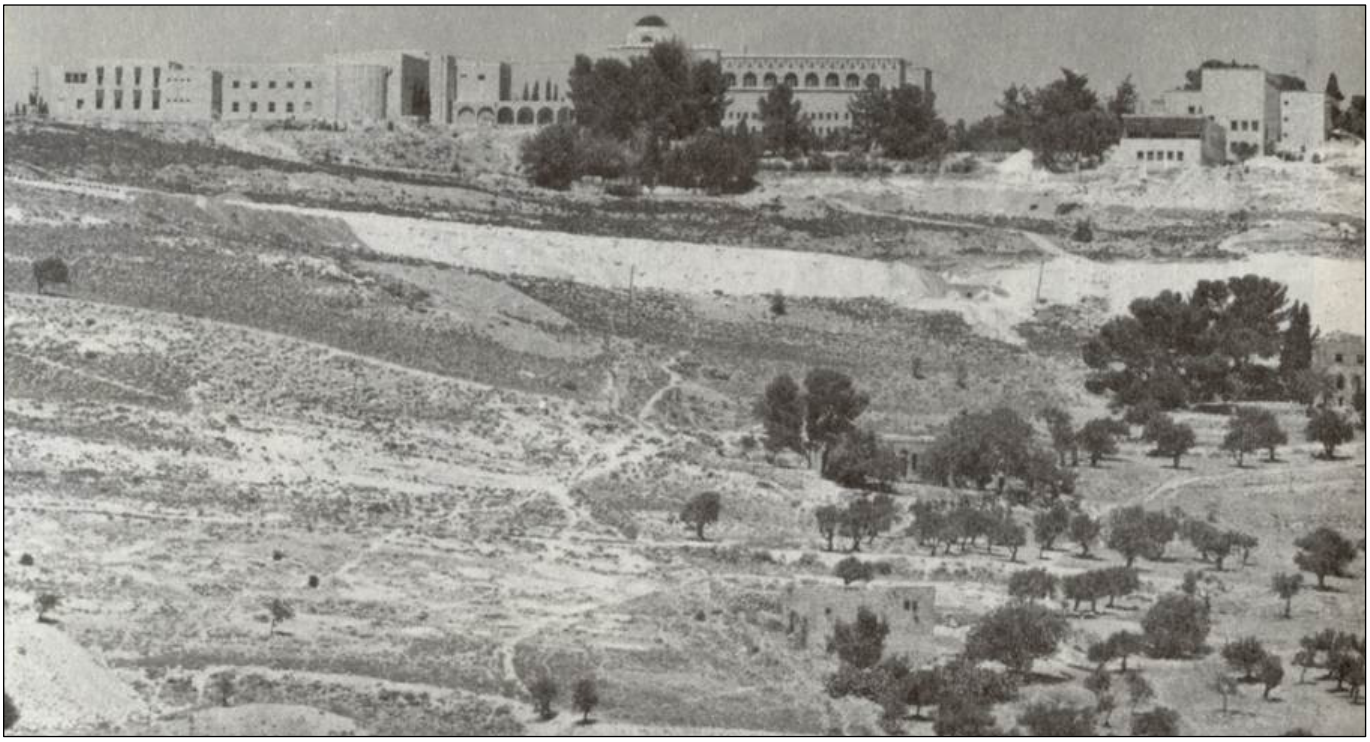

37+38. בנייני האוניברסיטה העברית בהר הצופים, בתקופת 'הקו העירוני' מבט מדרום

39. תמונה נוספת של בניין וולפסון ('מגנס') הספרייה, על הכביש אוטובוס ובשולי הדרך סטודנטיות מהלכות, התנהלות רגילה של מוסד אקדמי תוסס ופעיל...

40. האוניברסיטה העברית על הר הצופים בניין וולפסון ('מגנס') כך אנו קראנו לבניין, במקום הספרייה ע"ש מגנס. שם הבניין הוא ע"ש וולפסון, צולם ממערב ב- 1925.

41. טקס קבלת והפעלת האוניברסיטה אחרי 19 שנים של אזובה והזנחה...
מיד לאחר מלחמת ששת הימים 9.6.1967!

42. הגפים של הר הצופים. ברחבת בניין רוזנבלום.

סיפורו של הפרטיזן 'ממגני הר הצופים' ב- 1948 - פרופ. דב לוין

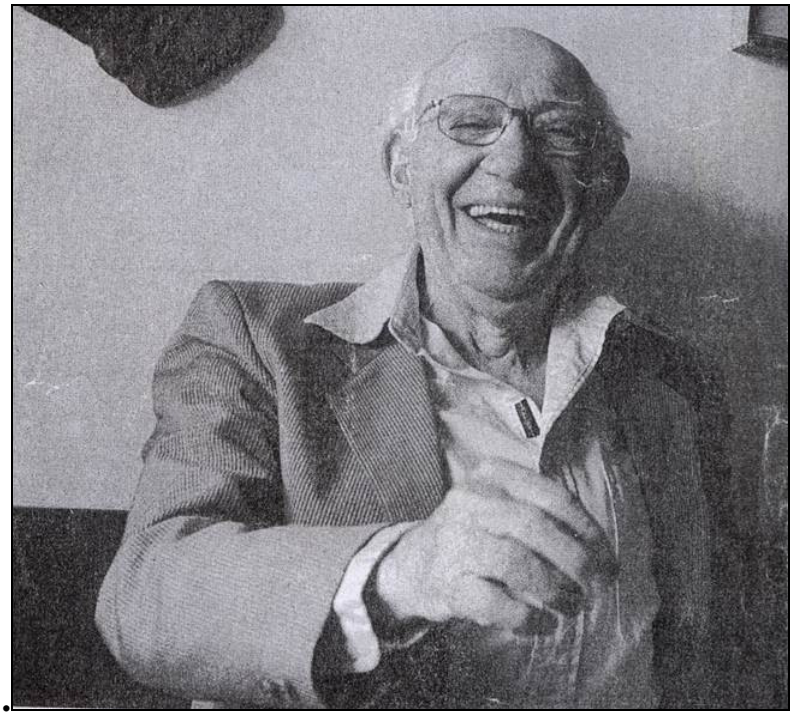

43. פרופ. דב לוין מ'מגני הר הצופים' הפרטיזן מיערות ליטה.

נתחיל במכתב קצר של פרופ. דב לוין שאליו מצורפות 2 תמונות מטקס צנוע להענקת מגן יחידת "מצוף" אשר הענקנו לדב לוין, לאחר שהחלטנו לצרפו ליחידת "מצוף 247" כאחד מ'נערי המלך' הראשונים אשר שרתו והגנו על הר הצופים בשנת 1948 כסטודנט באוניברסיטה העברית. ישראל קרן ואנוכי אריה שניפר הענקנו לדב את המגן וסיכת היחידה ב- 9 לאוגוסט 2009.

לידידי 'הטריים'

מר **אריה שניפר** ומר **ישראל קרן** – מ"נערי המלך" של היחידה 247 "מצוף", שפעלה בסתר במובלעת של הר הצופים בירושלים עד 1967 ושהשכילו לא מכבר למצוא קשר פונקציונאלי- היסטורי עימי ועם בני דורי שהגנו בחירוף – נפש על ההר והאוניברסיטה העברית בשנת תש"ח.

בברכת **''דור לדור יביע אומר''**

פרופ. דב לוין, לשעבר פרטיזן ביערות ליטא, במלחמת העולם השנייה.

ירושלים,י"ט מנחם אב, תשס"ט, 9 לאוגוסט 2009.

44+45. הענקת המגן של יחידת מצוף 247 לפרופ. דב לוין בחדרו באוניברסיטה.

פגשתי לראשונה בדב לוין כאשר הוא ניגש אלי בקבלת הפנים בכנס שעשינו בבנין טרומן באוניברסיטה העברית ב-18.06.2009, (חודשיים לאחר מכן התקיים הטקס בו הענקנו לדב את סיכת היחידה והמגן וצרופו ליחידת 'מצוף 247'), דב לוין מסר לי מעטפה חומה עם פתק קצר בכתב יד ואמר לי כמה מילים, כמובן שלא הבנתי בדיוק במה מדובר, היו הרבה מאוד חברים ואורחים ההמולה סביב הייתה רבה, לצערי הרב לא הצלחתי להבין שהוא מבקש לאפשר לו לעלות ולומר כמה מילים לכולנו...

כאן אני מעוניין להסביר את הדבר העיקרי להתרגשות למחרת המפגש, על מנת להבהיר את החשיבות הרבה, חברי ישראל קרן ואני אריה שניפר החלטנו בשנת 2003 כאשר ה'מלך' מנחם שרפמן ז"ל מפקדנו הנערץ, ביקש מאיתנו להנציח את היחידה! "מצוף 247" וכך החלטנו לעשות! אנחנו ישראל קרן ואני כנציגי היחידה התחלנו בפעולה, - כחלק ממשימת ההנצחה, איתור והכנת רשימת כתובות של כל ה'מלכים' ו'נערי המלך' אשר שירתו על הר הצופים, מאז הקמת היחידה בשנת 1955, חיפשנו כמובן גם את אלה אשר שירתו בהגנת ההר מאז שהפך למובלעת, בשנת 1948 ומלחמת השחרור ועד 1955 והקמת יחידת "מצוף", דבר שנראה לנו אז כסיכוי קלוש ביותר, מאחר ואף לא אחד ענה לפרסומים שעשינו בחיפושים לאיתור אלה מי ששרתו ביחידה ובהגנת הר הצופים.

חלק אחר מתוכנית ההנצחה היה כמובן הטכס האמור אשר בו ניגש אלי פרופ. דב לוין... ואשר בהמשך לטכס ומיד לאחריו חנכנו גם את האנדרטה החדשה להנצחת היחידה בכיכר המרכזית של האוניברסיטה העברית בהר הצופים.

הצלחנו להגיע לרבים מתוך כ- 130 לוחמי היחידה לדורותיהם, מאז הקמת היחידה בשנת 1955, אך לא הצלחנו להגיע לאף אחד ששרת במלחמת השחרור על ההר, עד לאותו ערב בכנס של היחידה, בה ניגש אלי הפרופ. דב לוין ומסר לי את הפתק בצרוף המסמכים, בפתק אשר לצערי לא קראתי מיד ולכן לא הבנתי את משמעותו של הפתק, דב לוין ביקש בפתק לדבר בפני כל אנשי היחידה והאורחים הרבים, אשר בטוח שיכול היה להיות האטרקציה של הערב, רק אם הייתי מאפשר לדב לוין לשאת את דבריו... בצרוף מקרים, אחד הנואמים שאמור היה לשאת דברים היה יקיר היחידה המשורר והסופר חיים גורי, הוא נאלץ לבטל את השתתפותו מסיבות של מחויבות חשובה אחרת, זה היה מאפשר לי לתת לדב לוין לדבר במקומו,

כאשר למחרת בבוקר עברתי על כל שקיבלתי מכמה מהחברים כמו תמונות, שמקופיות, חומר היסטורי חשוב ועוד... עברתי גם על הפתק של דב לוין... לא יכולתי לסלוח לעצמי על שלא הבנתי את בקשתו בזמן אמת!... מיד צלצלתי לטלפון של הפרופ. דב לוין על פי כרטיס הביקור שהיה מצורף וניסיתי להתנצל על שלא הקדשתי מספיק תשומת לב לדבריו, ושאם הייתי מבין

את בקשתו היה הערב הרבה יותר מוצלח, לא שלא היה מוצלח גם כך, אך בטוח יכול היה להיות הרבה, הרבה יותר מוצלח.

דב מיד ניסה להרגיע אותי ואמר לי כך- אריה שניפר! העובדה שאתה מתקשר אלי עכשיו היא החשובה ואני שמח שאתה התקשרת אני רק מבקש ממך דבר אחד, אישור לקרוא לך אריה חברי ומהיום אני רואה בך חבר חדש! אני השבתי כמובן בהתרגשות – אשמח מאוד ומאז יש לי חבר יקר שאת דבריו אני רוצה להביא כאן בקיצור רב, את יתר הדברים ממה שהפרופ. דב לוין כתב ופרסם אני מביא במלואם באתר היחידה.

תוכן הפתק בכתב היד שמסר לי הפרופ. דב לוין הוא:

ירושלים 18 יוני 2009 כ"ו סיון תשס"ט
המכון ליהדות זמננו

ליו"ר הכנס !
למארגני הכנס של "מצוף"
ברכות

כמי שזכה לפעול בהגנת הר הצופים לפניכם (ראה חומר מצורף) כסטודנט צעיר ומגן ההר במשך 5 חודשים עד ההפוגה ביוני 1948.
אני מבקש להקריא בפניכם **קטע** מיומני על ההר ב- 14 ביוני 48,
ולהעביר לכם ולארכיונכם את העותק של "תעודה" זו.

בברכה - פרופ. דב לוין
אני עדיין יושב באותו חדר מאז (הכוונה לאותו החדר בו היה ב- 1948 א.ש.) ומספר הטלפון שלי .....

46. מעבדה עזובה בבניין כימיה באוניברסיטה העברית הר הצופים.

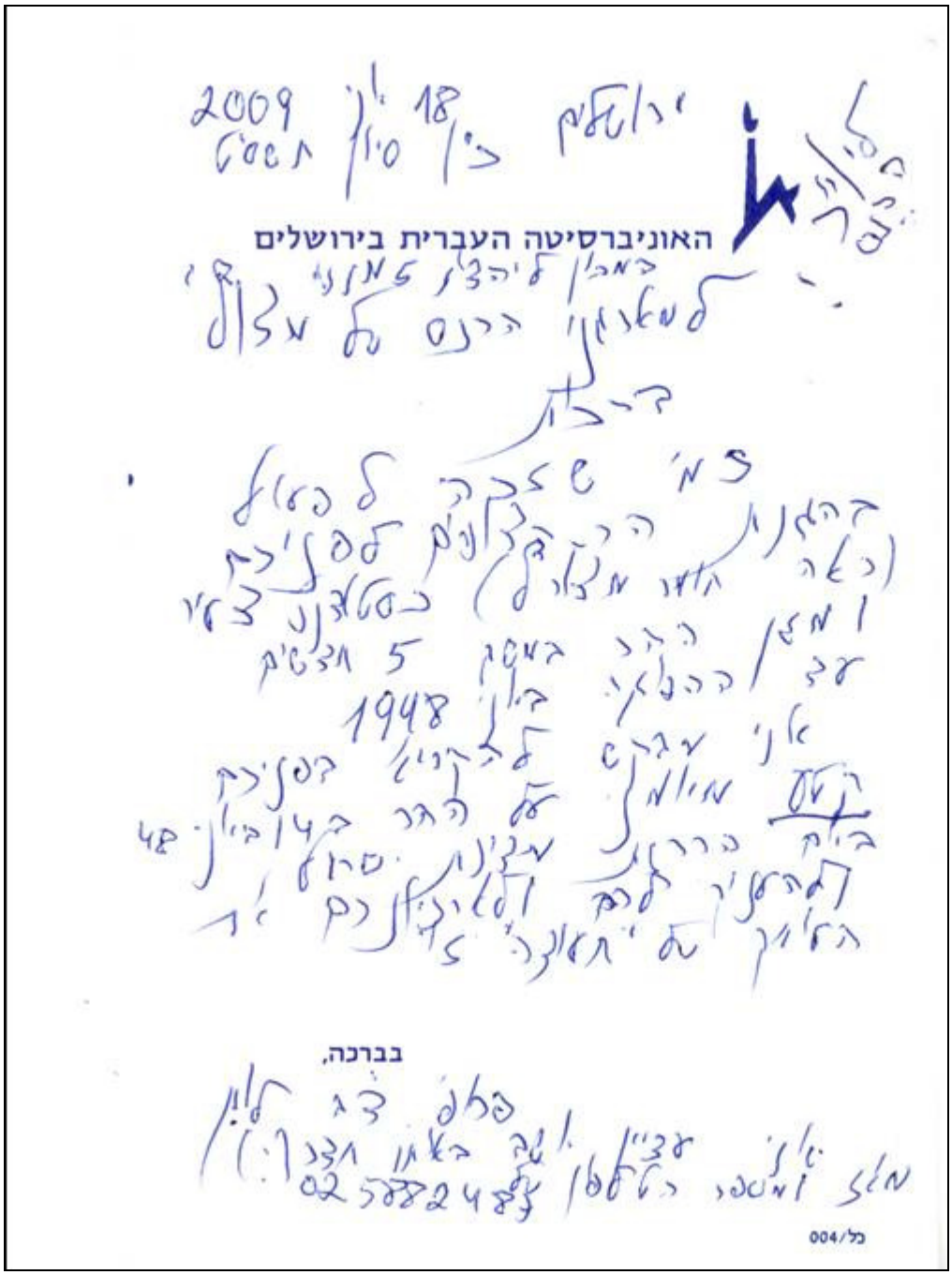

ירושלים, כ"ח סיון תשס"ט 18 יוני 2009

האוניברסיטה העברית בירושלים

בברכה,

פרופ' בר לוין

מנהל ומנכ"ל, בית הספר לרפואה, הדסה

004/כל

47. כאן למטה: מצורף צילום הפתק המקורי.

זיכרונות מלחמה

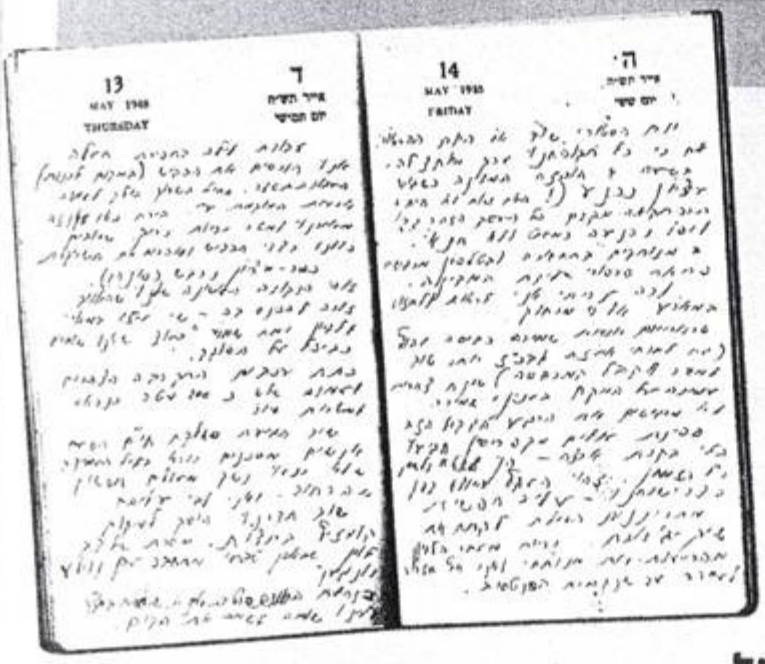

קטעי יומן תש"ח – 1948

יום ראשון י' אדר ב 21 במרס

למעשה אני עולה למעלה רק מפני שנמאסו לי חיים בטלניים שמזמן כבר לא זוכרם.

סיכויים להרצאות איני רואה. אולם עבודה סמינריונית כדאי להתחיל לפחות...

אין סדר אזרחי בשמירה ומפקד מרכזי אין פה. עד מתי יפקירו את בית הספרים והאוניברסיטה נכס הברזל של עמנו?

יום שלישי כ"ו אדר ב 6 באפריל

אני מרגיש מאושר פשוט יש לי דריסת רגל חופשית כמעט לבית הספרים...

יש צורך לחלק את הזמן ולנצלו מקסימום. שיירת משא מתל אביב הגיעה ירושלימה ורבתה השמחה.

שושני נחום נעדר זה 6 ימים וכנראה שבוי בידי האויב...

יום שלישי ט' אייר 18 במאי

2 חללים ישנם כבר אצלנו פתע פתאום. שמענו בחדר את התפוצצות הפגז ולא ידענו את המות בכנפיו. בעמדה אני מרגיש יותר בטוח מאשר בחדר.

יום שישי י"ט אייר 28 במאי

החלטתי לנקוט ביוזמה פרטים מבלי לחכות לפקודות. חפירות זיג־זג משמאל לעמדתי במקרה הרעשת ארטילריה וחיל רגלי אחריהם.

יום שלישי כ"ג אייר ו ביוני

הרעשת שיח ג'ראח וההסתערות אחריה לא באה הלילה. תחת זאת יש לנו פגזים באופן קבוע כל כמה רגעים... מעמדה 4 רואים את המרגמה שלהם בטווח של 400 מטר. האם מחר תהיה כבר שביתת הנשק? ואם תהיה התבוא אספקה לירושלים הנצורה?

48. זיכרונות מלחמה קטעים מתוך היומן.

זיכרונות מלחמה

קטעי יומן תש"ח – 1948

יום ראשון י' אדר ב 21 במרס

למעשה אני עולה למעלה רק נמאסו לי חיים בטלניים שמזמן כבר לא זוכרם.

סיכויים להרצאות איני רואה, אולם עבודה סמינריונית כדאי להתחיל לפחות...

אין סדר אזרחי בשמירה ומפקד מרכזי אין פה,
עד מתי יפקירו את בית הספרים והאוניברסיטה נכס הברזל של עמנו?

עוד מהדברים אפשר לקרוא באתר 'יומנו של סטודנט ממגני ההר'.

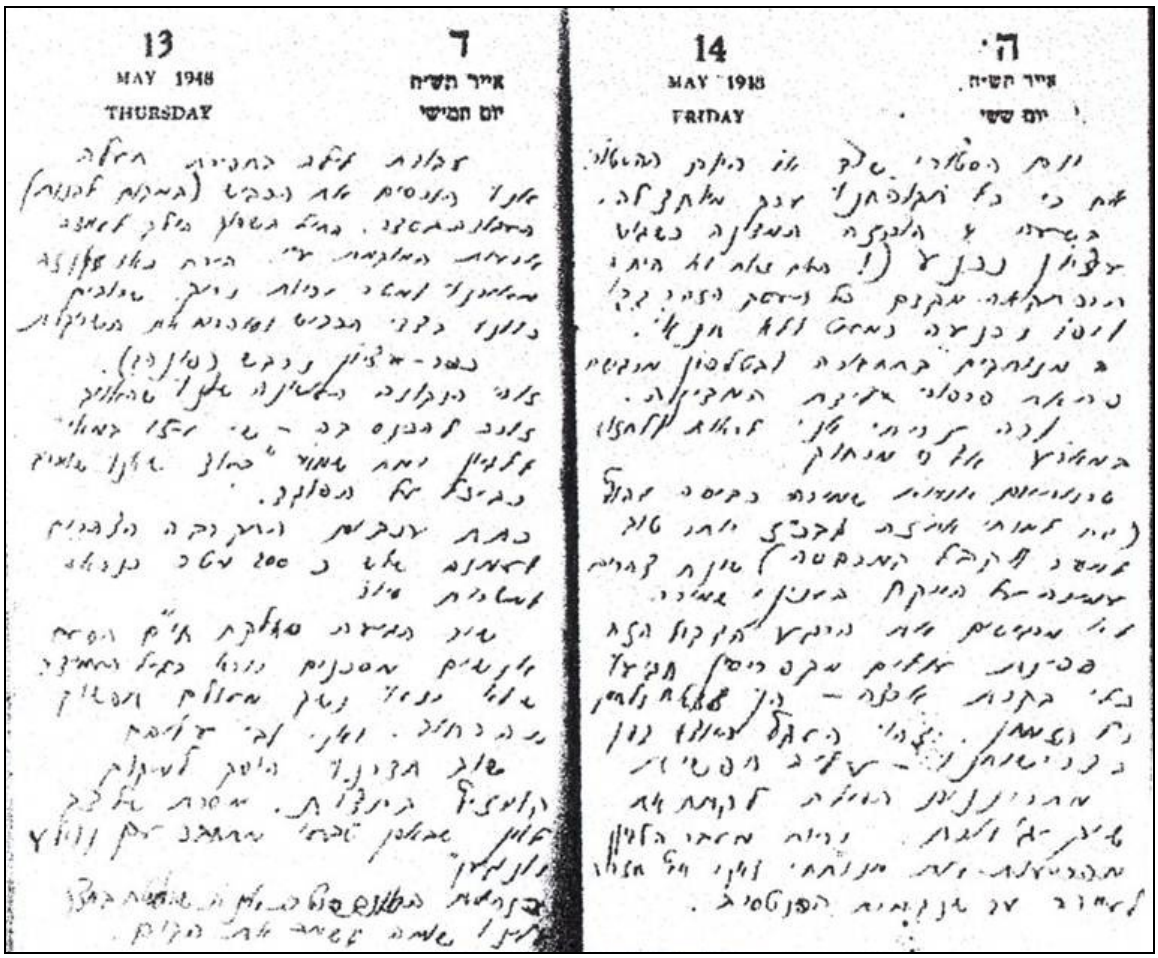

49. כאן מופיע העתק מצולם מיומנו של דב לוין אשר בו הוא כותב בהתרגשות רבה בערב ה-14 למאי 1948 הכרזת "העצמאות של מדינת ישראל", דב לוין בעמדת שמירה, מסמך היסטורי מרגש מאוד.

50. כך נראה המוצב ראשון על הר הצופים בתקופת מלחמת העצמאות 1948 דב לוין.

51. בנין הפיזיקה הצד המזרחי של ההר צופה ליריחו בעיגול התצפית.

52. כנראה בבית החולים הדסה הר הצופים התאריך שבו הכול עצר... הכול נדם...

53. מעבר מנדלבאום - מבט מישראל לירדן.

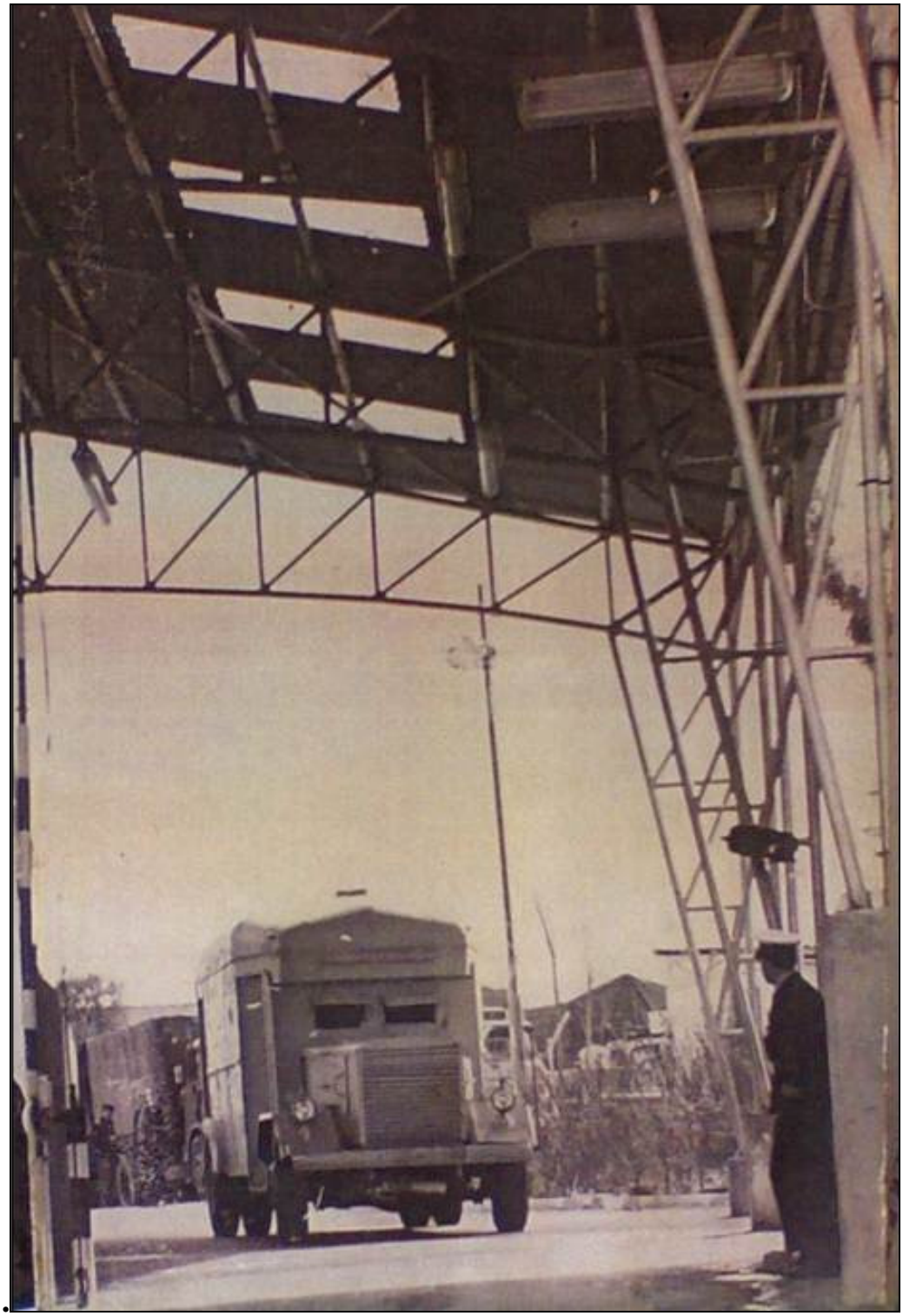

54. המשוריין "החכם" (הקטן) בדרך חזרה מירדן לישראל במעבר מנדלבאום.

55. המשוריין הגדול בכניסה מישראל לירדן במעבר מנדלבאום.

56. מעבר מנדלבאום צמוד לבית מנדלבאום: צילום מהצד הישראלי לכיוון ירדן, צולם כנראה בשנת 1957.

57. מעבר מנדלבאום בכניסה מירדן לישראל.

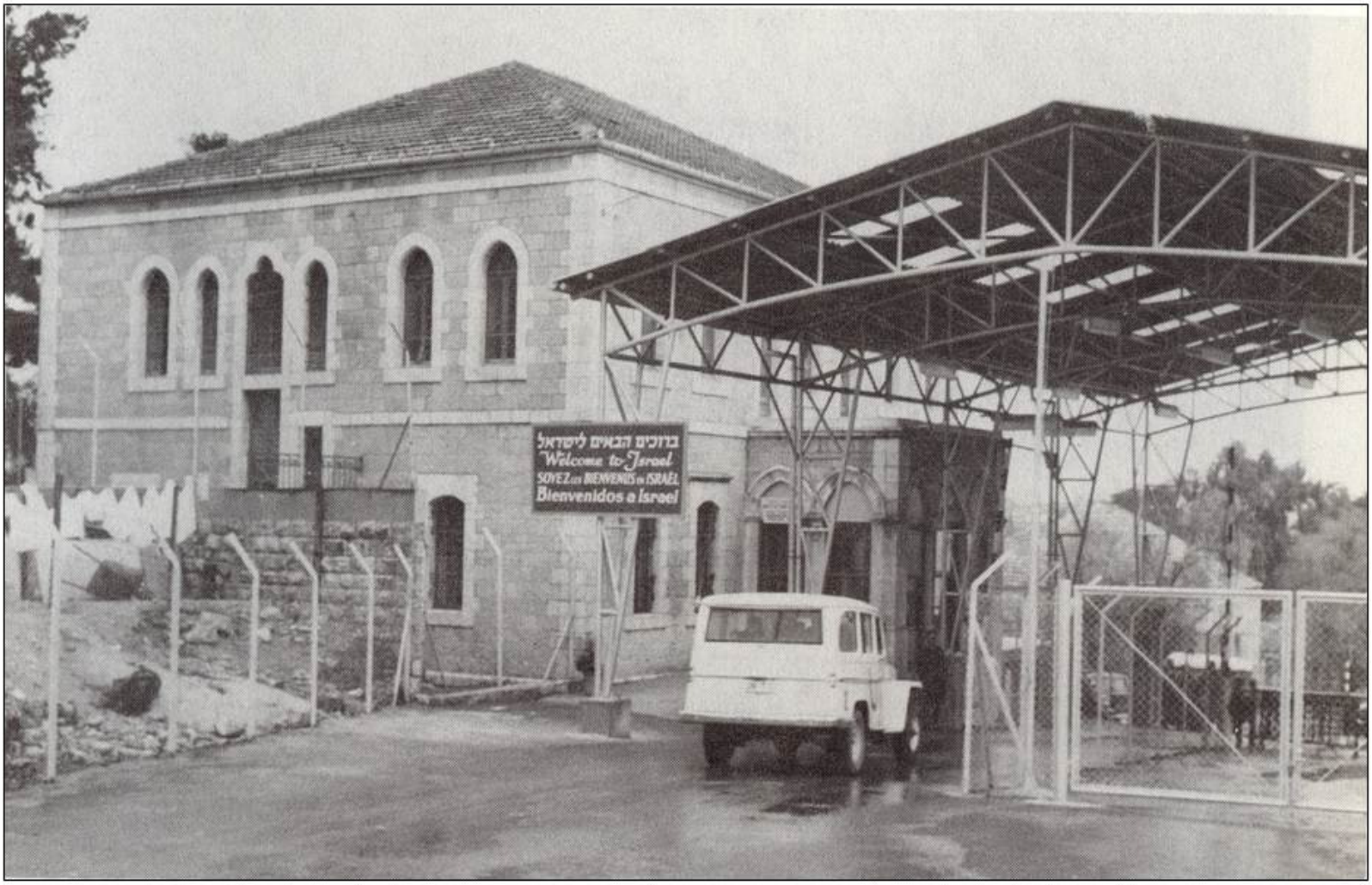

58. מעבר מנדלבאום. הבניין - היום בית הדין לעבודה בכיכר פיקוד מרכז.

59. בית שטייניץ (בצד הירדני) תאום לבית תורג'מן צולם מבית תורג'מן 6.4.1966.

60. בית תורג'מן בשנת 1948.

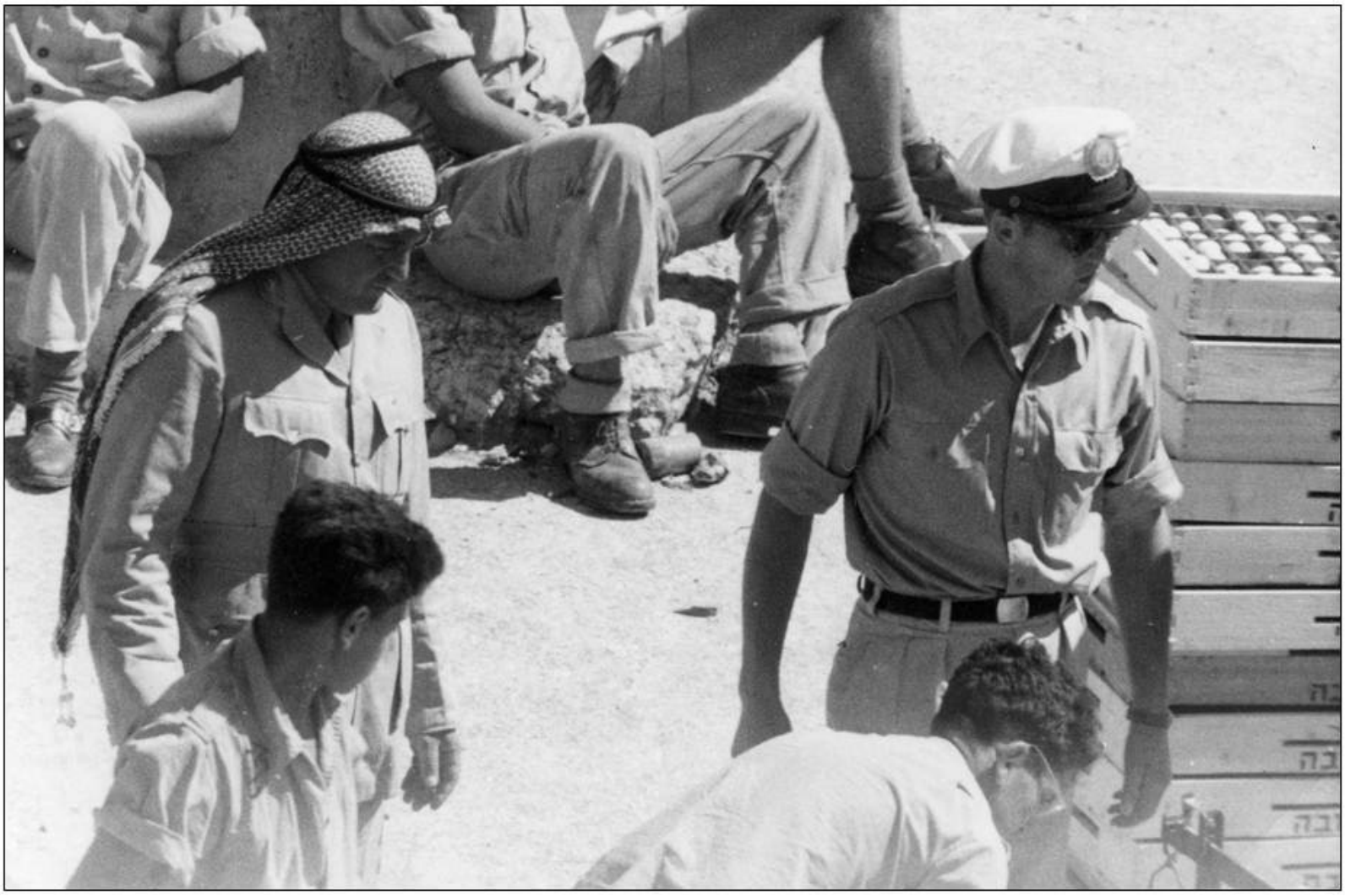

61. ביקורת של קציני הלגיון הירדני והאו"ם של מצרכי המזון עבור הר הצופים.

62. במעבר מנדלבאום "השוטרים" בבדיקה משפילה של הציוד האישי.

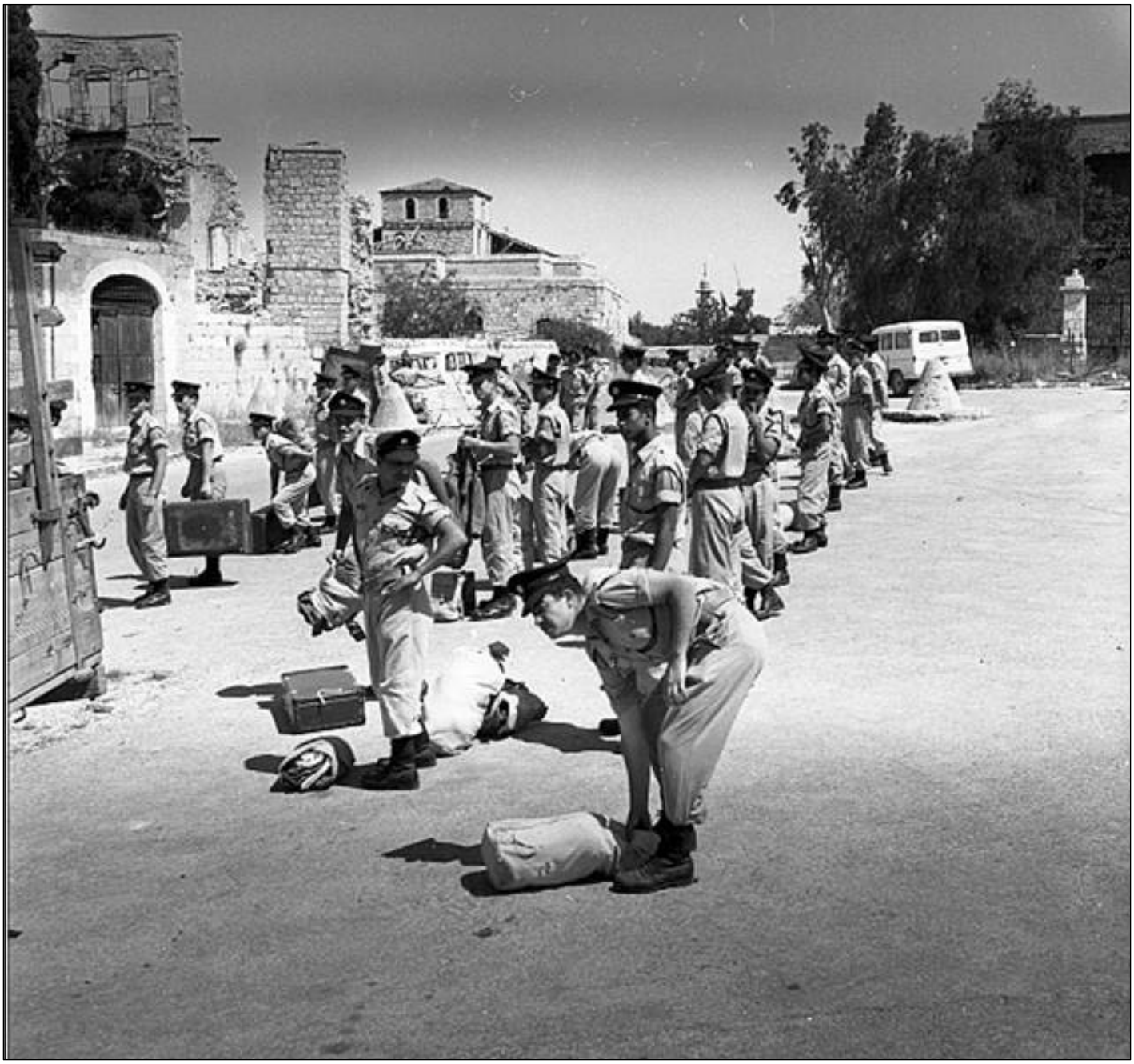

63. ה''שוטרים'' לאחר הבדיקה המשפילה, ברקע חורבות המוזיאון ההיסטורי.
צולם: על ידי הצלם אדי הירשביין.

64. מעבר מנדלבאום, החץ האדום מצביע על סטלה בעלת דוכן המשקאות במעבר.
צולם: על ידי הצלם אדי הירשביין.

65. במעבר מנדלבאום בדיקות במשאיות ההספקה ע"י האו"ם והלגיון הירדני.
צולם: על ידי הצלם אדי הירשביין.

מובלעת הר הצופים חשיבות אסטרטגית...

- **ללא ספק, הדבר החשוב ביותר היה למנוע סכנה ממשית לעתידה של המובלעת כשטח ישראלי!... מוצב אסטרטגי השייך למדינת ישראל. להבטיח שמקרה כמו השמדתה של "שיירת הדסה" בשנת 1948. לא יחזור לעולם על עצמו! הר הצופים הפך להיות שטח בעל חשיבות מודיעינית ואסטרטגית למדינת ישראל!**
- **מה שברור היה, - מכל הבחינות היינו כמו: - "עצם בגרונה של ממלכת ירדן"...**

ללא ספק, הדבר החשוב ביותר היה למנוע סכנה ממשית לעתידה של המובלעת כשטח ישראלי!... מוצב אסטרטגי השייך למדינת ישראל. להבטיח שמקרה כמו השמדתה של "שיירת הדסה" בשנת 1948. לא יחזור לעולם על עצמו! הר הצופים הפך להיות שטח בעל חשיבות מודיעינית ואסטרטגית למדינת ישראל! מה שברור היה, - מכל הבחינות היינו כמו: - "עצם בגרונה של ממלכת ירדן"...

מדי שבועיים או שלושה שבועות היו עולות להר הצופים שיירות משוריינות עם שוטרים, דלק ומזון. השיירות שעלו ממעבר מנדלבאום עד להר ובחזרה לוו על ידי חיילי האו"ם. בכל שיירה 60 שוטרים ואזרחים (חלקם סטודנטים כביכול, 'נערי המלך' הסגל) שעלו לתקופה של חודש ימים. בדרך זו הוחלף מחצית הכוח הוותיק ומחציתו נשארה לחפיפה של שבועיים או שלושה עם הכוח שרק עלה בשיירה.

האוטובוסים המשוריינים ממלחמת השחרור המשיכו להעלות שוטרים במשך 19 שנה, עד מלחמת ששת הימים. השוטרים היו עולים דרך מעבר מנדלבאום, לאחר בדיקה מדוקדקת ומשפילה של חפציהם האישיים וגופם ע"י הירדנים שבדקו לוודא כי לא יוברח נשק חדיש להר. הם היו פותחים גם את השקים ואת ארגזי המזון שבמשאית הנלווית לשיירה ונועצים בהם כידונים. האוטובוסים לוו ע"י שני ג'יפים של הלגיון הירדני ושני ג'יפים מסוג וגוניר של האו"ם. בתוך כל אוטובוס עמד לגיונר נושא נשק בכל פתח של המשוריין. לשוטרים לא היה נשק והם תודרכו לחטוף את נשקו של הלגיונר במקרה שהשיירה תותקף. פתרון מגוחך כמובן וזה אומנם היה נכון עד שנת 55-56 ולאחר מכן השתנה המצב, הם כמובן לא ידעו את האמת... אחד הסודות על ההר, היה הימצאות של נשק ותחמושת בכמויות גדולות מוכן להפעלה מיידית בדפנות המשוריינים. על כך נרחיב בהמשך.

הירדנים מנצלים הזדמנות ומשפילים אותנו...

- **בכל פעם כאשר עלינו להר הצופים במסגרת הסכם ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) עברנו ב'מעבר מנדלבאום', נאלצנו לעבור 'טקס השפלה' שערך לנו הלגיון הירדני. הביקורת של אנשי האו"ם וקציני הלגיון הירדני במיוחד... הם ניצלו את ההזדמנות עד תום. - הרגשנו מושפלים ואפשר היה לראות שהם נהנים מכך מאוד. הם נהגו לחטט בכל מזוודה ובכל תכולתה כולל את התחתונים הם בדקו... בכל עלייה להר נבנתה יותר ויותר השנאה והשאיפה לגמול על כל ההשפלות! היה לכול אחד מ'נערי המלך' חלום... לנקום על כל 'טקסי ההשפלה' האלה שנאלצנו לעבור...**

בכל פעם כאשר עלינו להר הצופים במסגרת הסכם ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) עברנו ב'מעבר מנדלבאום', נאלצנו לעבור 'טקס השפלה' שערך לנו הלגיון הירדני. הביקורת של אנשי האו"ם וקציני הלגיון הירדני במיוחד... הם ניצלו את ההזדמנות עד תום. - הרגשנו מושפלים ואפשר היה לראות שהם נהנים מכך מאוד. הם נהגו לחטט בכל מזוודה ובכל תכולתה כולל התחתונים הם בדקו... בכל עלייה להר נבנתה יותר ויותר השנאה והשאיפה לגמול על כל ההשפלות! היה לכל אחד מ'נערי המלך' חלום... לנקום על כל 'טקסי ההשפלה' האלה שנאלצנו לעבור... כל 'נערי המלך', בכל המחזורים מאז הקמת היחידה בכל השנים, רצו מאוד להיות אלה אשר תינתן להם הזכות וההזדמנות לנקום את 'טקסי ההשפלה' של הירדנים. השנאה שנצברה כנגד הלגיון הירדני כתוצאה מהשפלה זו גרמה לנו לחלום על ההזדמנות הראשונה שבה נפעיל את כל הנשק שצברנו והכנו לצורך משימת חיינו -לצאת ולהילחם לשחרור הר הצופים וירושלים ושנוכל להגיע להר הצופים ללא הצורך לעבור את 'טקס ההשפלה' הזה שוב לעולם, כאשר ירושלים תחזור להיות עיר מאוחדת ובירתה של מדינת ישראל. כאשר בסופו של דבר התגשם החלום ודווקא בימינו כשם שחלמנו תמיד, נפלה בידינו הזכות הגדולה להיות שותפים לשחרור ירושלים והר הצופים.

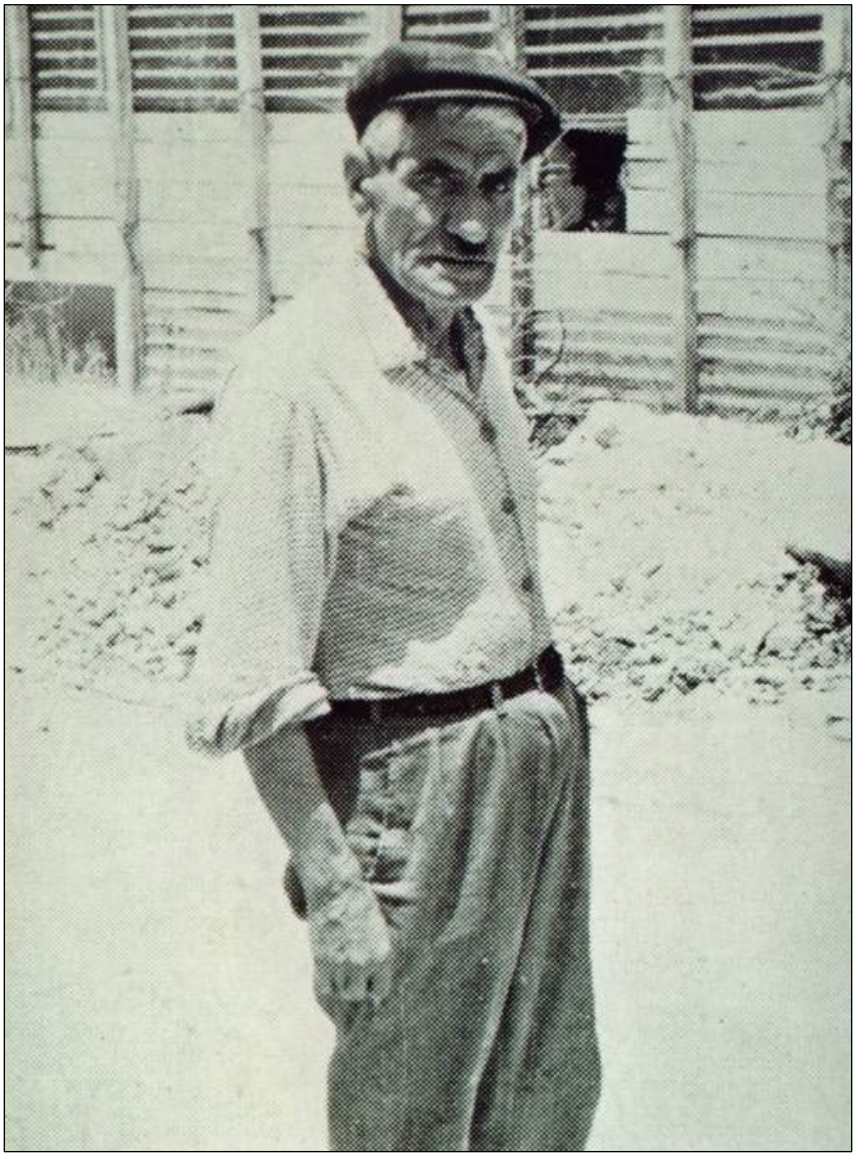

68. **יששכר בן-אברהם עובד האוניברסיטה מופנם מאוד, ממעט להיראות ולהתערות - מתבודד... על ההר 32 שנים ברציפות....**

בין השנים 1948- 1954 ועד להקמת היחידה, הייתה הפעילות של ההגנה על הר הצופים נתונה בידי כוח פלוגתי (מחופש לשוטרים) אשר על פי הסכמי שביתת הנשק עלה להר לתקופות לא קבועות, לעיתים אפילו לתקופת של עד 3 חודשים.

המ"פ היה למעשה המפקד והפלוגה הייתה מתחלפת כולה כמעט ללא כל חפיפה בין הפלוגות. הפלוגות לא היו קבועות ולא היה גורם קבוע, האחראי על הפעילות השוטפת של כל מערכות הלוגיסטיקה, והמנהלה. נוהלי פעילות מבצעית לא היו קיימים כלל. לא הייתה המשכיות, לא היה תכנון, לא היו תוכניות יצירתיות מפורטות להגנה, - רק רצון לשרוד.

לכן, הכול התנהל בחוסר ארגון וסדר, התנאים היו קשים, ההישרדות הייתה כמעט בלתי אפשרית וכן גם ההגנה עצמה הייתה, בלשון המעטה, מאוד לא אפקטיבית או "לוקה בחסר" -

דבר שעלה למגנים בחיי אדם. שלא לדבר על פיתוח אמצעים להגנה והברחות נשק - על כך רק חלמו. לשרוד ולהחזיק מעמד היה הרעיון והתוכנית, לא מעבר לכך.

בשנים 54-1953 היה ברור, כי אין אפשרות להמשיך ללא הקמתה של יחידה מיוחדת שתהיה אחראית על הפעילות בהר הצופים, כולל פיתוח שיטות ודרכים להבריח נשק ואמצעים נוספים על מנת למגן את ההר נגד התקפה, אם תבוא ולהבטיח את האפשרות להגן על הכוח העולה להר הצופים והיורד ממנו במשוריינים, כמו גם התגוננות יעילה נגד התקפה על ההר, אם תבוא מצד הלגיון הירדני.

צ'יץ' כמפקד הר הצופים בשנת 1953 הכין את כל תוכניות ההגנה של ההר אשר היו בתוקף גם ב- 1965.

- **בשנת 1953 הגיע להר הצופים כמפקד לתקופה של כשנה שלמה להט המכונה צ'יץ', הוא ייזכר כמי שהכין את תוכניות ההגנה על מובלעת הר הצופים שכללו תוכניות הגנה, התקפה, ביצורים ומכשולים, בנית עמדות, הוראות הפעלת כוחות, סיורים, כוננויות וכל הקשור בהגנה על הכוח שנמצא על הר הצופים. שמירה על היתרון האסטרטגי של ישראל להיות!... "עצם בגרון של הירדנים"!...**

<u>האם צ'יץ' היחיד אשר הצליח להביא להר הצופים את אשתו?</u>

בשנת 1953 הגיע להר הצופים כמפקד לתקופה של כשנה שלמה להט המכונה צ'יץ', הוא ייזכר כמי שהכין את תוכניות ההגנה על מובלעת הר הצופים שכללו תוכניות הגנה, התקפה, ביצורים ומכשולים, בנית עמדות, הוראות הפעלת כוחות, סיורים, כוננויות וכל הקשור בהגנה על הכוח שנמצא על הר הצופים. שמירה על היתרון האסטרטגי של ישראל להיות!... "עצם בגרון של הירדנים" מסתבר שהתוכניות של צ'יץ' היו אקטואליים גם בשנת 1965 כאשר דובץ' היה למפקד ההר ב- 1962, דובץ' אימץ את התוכנית של צ'יץ' אשר הייתה לתוכנית הטובה ביותר עד מלחמת ששת הימים כך מסתבר, כל המפקדים אחרי צ'יץ' פעלו על פי תוכנית זו של צ'יץ', אשר אושרה בזמנו על ידי אלוף הפיקוד.

צריך לזכור שתקופתו של צ'יץ' על ההר הייתה תקופה קשה מאוד כפי שהיה מאז 1948 עד 1955 התנאים היו קשים ובלתי נסבלים, הייתה הקצבה במזון, מים, תנאי מחייה בסיסיים היו בקושי רב. אפשרויות ההגנה היו חלקיים בלשון המעטה...

צ'יץ' הבין שכל התוכניות ברובם הגדול תלויות באפשרויות להעביר כמויות נשק מתקדם להר, לצורך הפיכת התוכניות לברי ביצוע, בינתיים עשו את מה שאפשרי היה לעשות באמצעים הקיימים על ההר והם היו בצמצום רב.

יש לזכור בימיו של צ'יץ' לא היה עדיין בהר הצופים נשק מתקדם 'לא לגלי' אך ורק נשק בהתאם הסכם שביתת הנשק 'נשק לגלי' בלבד.

אך צ'יץ' הכין תכוניות הכוללות גם הצטיידותו בנשק מתקדם, כמובן כאשר תמצא הדרך לעשות זאת, בזמנו עדין לא היו דרכים להבריח נשק 'לא לגלי' להר הצופים כפי שכבר נאמר, הוא הכין גם תכניות למיקושים באזורים קריטיים, בנקודות תורפה וחולשה אשר עליהם התגבר בביצורים ומכשולים מתאימים.

מסתבר שהתוכניות של צ'יץ התאימו גם בהמשך וכל המפקדים אימצו את התוכניות של צ'יץ' והפכו אותם למציאות כמו העברת נשק מתקדם, מיקושים ושיפור העמדות הקימות והקמת עמדות נוספות ומשוכללות יותר, כך הפכו 13 הקיפודים ל-13 מתחמים עם קיפודי משנה.

מספר לי דובץ' דב רביב ה'מלך' מפקד ההר אשר הגיע להר הצופים משנת 1962 עד 1964 הוא החליף את 'פרוייקה' אפרים פורן שהיה ה'מלך' משנת 1961 עד 1962.

דובץ' אשר עם הגעתו בדק את כל תוכניות ההר המבצעיות הבין מיד שמה שהכין צ'יץ' התאים במדויק לצרכים הכוללים של הר הצופים, אומר דובץ' - צ'יץ' ראה היטב את הנולד והתוכניות שלו היו תכניות מעולות אשר בדיעבד גם מחליפו של דובץ' ה'מלך' מנחם שרפמן אימץ תכניות אלה במלואם כמו גם קודמיו בתפקיד כולם התבססו על תכניות אלה, אומנם כל אחד שיפר והתאים את התוכניות לתקופתו הוא.

שנתיים לאחר שירותו של צ'יץ' כמפקד ההר ולאור תכניות ההגנה שלו החליטה כנראה הנהגת המדינה וצהל להקים את היחידה המיוחדת 'מצוף 247' על מנת להפוך את התוכניות של צ'יץ' למעשיות.

בשיחת טלפון אחת לפני כשנתיים עם צ'יץ' בה הוא רצה להודות לי על קבלת המגן אשר הכנו גם עבורו כמפקד הר הצופים במשך כשנה, הוא אמר לי שהוא מתרגש לקבל את המגן ועל כך שזכרנו אותו. צ'יץ' ביקש ממני חומר כתוב על היחידה, שלחתי לו כל שהיה לי כמובן, הוא התקשר שוב בהתרגשות רבה לאחר שקרא את הדברים מתלהב ממה שנעשה על ההר ובמיוחד הדרך בה ביצעו את הברחת הנשק המתקדם "שיירות הקמח" ועל כך שהיו לנו אפילו ג'יפים עם תול"רים ואת כל הנשק המתקדם ביותר בצהל באותה תקופה, צ'יץ' בהכנת תוכניות ההגנה של ההר ראה גם את הצורך בנשק מתקדם כפי שציינתי אך היה קשה לו להאמין שהצלחנו להבריח גם ג'יפים ותול"רים להר הצופים.

לא זכור לי מי זה היה שסיפר לי פעם סיפור שנראה לי דמיוני, על צ'יץ' שבתקופת היותו מפקד הר הצופים הוא הצליח לביא להר את אשתו זיוה למשך שיירה אחת, סופר לי שהיא הגיעה כמומחית מתאם האוניברסיטה העברית כביכול. הייתה לאישה היחידה במשך כל 19 שנות המובלעת... שהייתה על ההר או אפילו עלתה לביקור להר, בשיחה שהייתה לי לאחרונה עם זיוה להט מסתבר שהעובדות הם קצת אחרות, - אומנם היא הייתה בשנת 1953 בביקור על ההר, אך רק ביקור שבו הייתה כשלוש שעות וירדה עם השיירה חזרה לירושלים עוד באותו היום, היא לא הייתה במשך כל התקופה של שבועיים על ההר כפי שסיפרו לי, עוד נוסף וחשוב, איתה הגיעה אישה נוספת לביקור הגב' בנטוויץ', גם היא כנציגת האוניברסיטה העברית כך שזיוה להט לא הייתה היחידה שביקרה על ההר, אך לא לפני תקופתו של צ'יץ' ולא לאחריו ביקרה אישה על ההר להוציא ביקור זה, עד לאחר מלחמת ששת הימים.

70. השיירה הדו - שבועית להר הצופים לאחר היציאה מ'שנלר'. 71. השיירה מתכוננת לירידה מהר הצופים ליד בית הקברות האנגלי לאחר החלפת הכוח.

71. השיירה מתכוננת לירידה מהר הצופים ליד בית הקברות האנגלי לאחר החלפת הכוח.

72. המשוריין הגדול ליד הכניסה ל'ארמון' 1958 מוריד את "נערי המלך".

73. המשוריין הגדול בשיירה ברחוב יחזקאל בחזרה מהר הצופים.
צולם: על ידי הצלם אדי הירשביין.

74. משאיות האספקה בשיירה ברחוב יחזקאל בחזרה מהר הצופים.
צולם: על ידי הצלם אדי הירשביין.

דברים של רפי סיטון בכנס וחנוכת אנדרטה ליחידת "מצוף 247" הר הצופים יוני 2009.

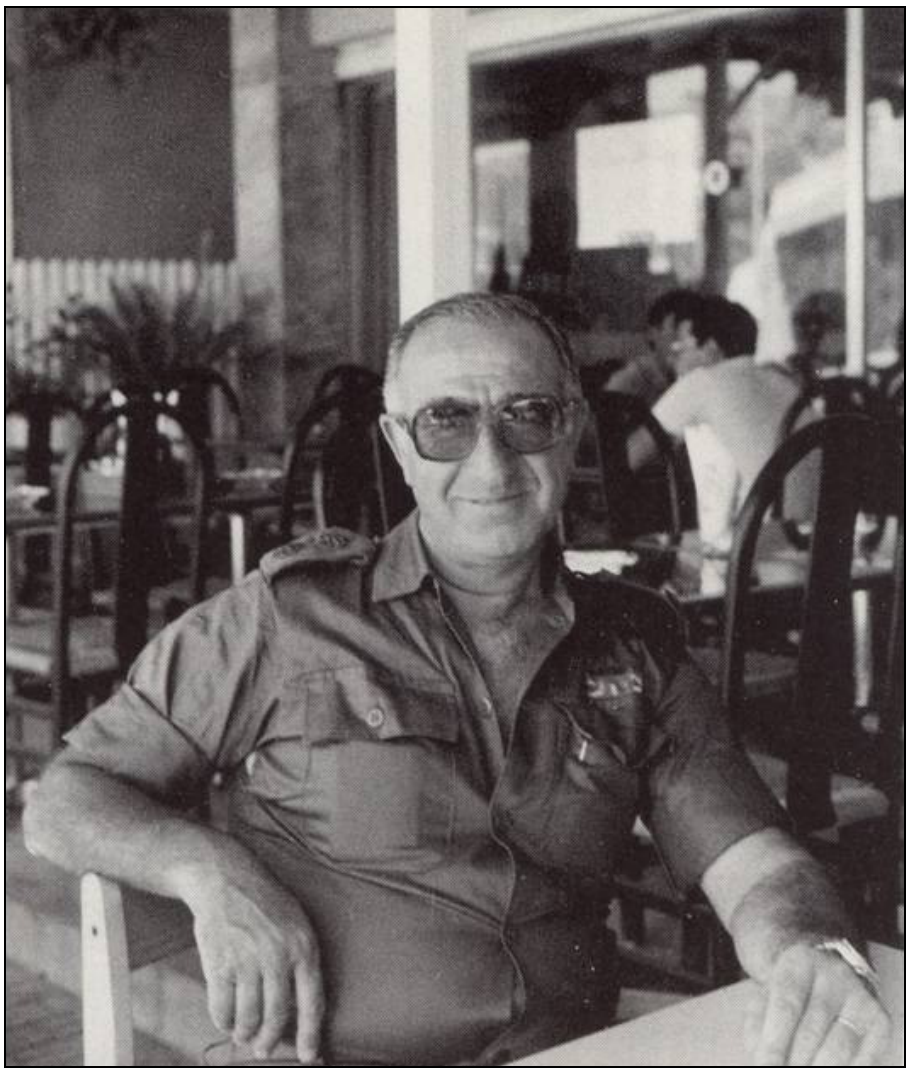

75. רפי סיטון "במדים", איש יחידת המודיעין 504 והמוסד, שהיה אחראי על אזור ירדן ופעל בנושא ההגנה על השיירות להר הצופים.

אני נמנה על אלה שפעלו במסתורין כדי להבטיח את השיירות שנעות להר הצופים, כלקח מהשיירה שהותקפה בשנת 1948 ושבה נרצחו 78 מטובי הפרופסורים, הרופאים ועובדי המשק, אנשי מנהל ואנשי מדע כל זה קרה בחסות הבריטים.

אנחנו יחידת המודיעין שהיום מוכרת כ"יחידה 504"... לקחנו על עצמנו כלקח מהשיירה שהותקפה בשנת 1948 להבטיח את שלום השיירות. כל שבועיים שהיא עולה להחליף את מחצית הכוח שעל הר הצופים.

אנחנו הקמנו מערכת התראה משוכללת ומצוינת שבה מיקמנו סוכנים מהימנים ומאומנים שתפקידם היה להתריע מבעוד מועד על כל אפשרות או איזה שהוא חשש לשלום השיירה.

המערכת הזאת הייתה מצוידת במיטב הציוד החל ממכשירי קשר ועד לאמצעים עתיקים ביותר מימיו של נח כמו יוני דואר...

ובדברים האלה נעשה שימוש והדברים האלה הועילו במשך הזמן.

השיירה כאמור יצאה תמיד מ"מעבר מנדלבאום" ועשתה את המסלול שלה דרך "מסגד סעד וסעיד", "שייח ג'ראח", "כרם אל מופתי", ומשם לתוך הדסה בהר הצופים.

כל המערך הזה של סוכנים שאנחנו הקמנו במיוחד למשימה הזאת התקיים ללא הרף משנת 1951 זאת השנה שבה אני הגעתי כנער בן 19 לירושלים לעסוק בעבודת המודיעין עד שחרור ההר מחדש במלחמת ששת הימים.

המערך הזה נכנס תמיד לכוננות לילה לפני צאת השיירה ויוצא מכוננות יום לאחר שהשיירה חוזרת.

כדי להדגים את יעילותו של המערך הזה אני אספר פרשייה אחת לדוגמה שאירעה בשנת 1954.

בערב לפני השיירה האיש שהיה מצויד במכשיר אלחוט נכנס לשידור אבל בגלל צפיפות אלחוטית באזור נמנע ממנו להעביר את השידור בקוד, הוא פרץ בצורה גלויה ואמר לי ,אני הייתי בצד השני...

היזהרו "הגבוה" רוצה לכבוש את ההר, מי זה היה הגבוה? בינינו היו מילות קוד, הגבוה זה היה המח"ט הירדני שהיה אחראי לאזור.

כעבור שעה וחצי מגיעה יונת דואר ובה פרטי פרטים על המידע הזה שם נאמר, שאלוף משנה, עאטף אל מג'אלי (אחיו של הרמטכ"ל הירדני, חאבס אל מג'אלי) המח"ט הירדני האחראי על האזור זומם לתקוף את ההר ולשחרר אותו ביזמתו האישית, ללא ידיעת המטכ"ל, ללא ידיעת אף אחד... ולשם כך הוא ערך מתקפת דגם על מקום דומה באחת הגבעות באזור נבי מוסא, וככה הוא תכנן באופן עצמאי לחלוטין לתקוף את ההר ולשחרר אותו. הידיעה הועברה בבהילות לפיקוד מרכז למטכ"ל אמ"ן למטכ"ל ולכל מי שנוגע בדבר.

כפי שאני זוכר עוד באותו לילה הקו העירוני תוגבר במספר פלוגות צנחנים מהחטיבה של אריק שרון שהתאמנה לא רחוק מהאזור, והקו העירוני תוגבר והוכנס לכוננות כדי לצפות פן תפתח הרעה למחרת שבו הייתה צריכה השיירה לעלות להר הצופים, אבל לא רק זה, ישראל פעלה גם במישור המדיני באמצעות שגרירות ישראל בלונדון הועבר המידע בעזרת הבריטים דרך שגרירות ירדן בלונדון לידיעתו האישית של המלך חוסיין. המלך חוסיין נדהם מהמידע הוא החליט! ובו בלילה נתן הוראה להעביר את עאטף אל מג'אלי עם החטיבה שלו לאזור "כרכ

מעאן" לאזור מדברי שומם ותקע אותו שם למשך שנה, כדי שילמד פעם שנייה לא ליזום מבצעים עצמאיים.

76. בתצלום: הרמטכ''ל עם 'המלך' מנחם שרפמן ז''ל ו'נערי המלך' יחידת ''מצוף 247 '' אחרי המלחמה על הר- הצופים. לא כולם 'נערי המלך'. הצטרפו כמה מ''השוטרים'' (הכוח הפלוגתי) ששרתו באותה תקופה על ההר. ועוד לא מזוהים שקפצו על רגע היסטורי.

הקמת היחידה בשנים 1954-55...

ההחלטה להקים 'יחידה מיוחדת' להר הצופים.

- **בשנת 1955, לאחר שהוחלט כי המציאות מחייבת הקמתה של יחידה, אשר תהווה סגל קבוע של בעלי תפקידים ומקצועות חיוניים עם מפקד קבוע ושאר הכוח יהיה מורכב מפלוגת לוחמים מחופשים לשוטרים המגיעים לתקופה של חודש עד 5 שבועות. הסגל הקבוע עליו הוחלט כונה 'נערי המלך' היו מחופשים כסטודנטים צעירים שהתנדבו לטפל בספרייה ובאוניברסיטה, כחלק ממשימות הסטודנט כביכול. ברגע הגעתם ליחידה הופשטו 'נערי המלך' ממדים והולבשו בבגדים אזרחיים.**

בשנת 1955, לאחר שהוחלט כי המציאות מחייבת הקמתה של יחידה, אשר תהווה סגל קבוע של בעלי תפקידים ומקצועות חיוניים עם מפקד קבוע ושאר הכוח יהיה מורכב מפלוגת לוחמים מחופשים לשוטרים המגיעים לתקופה של חודש עד 5 שבועות. הסגל הקבוע עליו הוחלט כונה 'נערי המלך' היו מחופשים כסטודנטים צעירים שהתנדבו לטפל בספרייה ובאוניברסיטה, כחלק ממשימות הסטודנט כביכול. ברגע הגעתם ליחידה הופשטו 'נערי המלך' ממדים והולבשו בבגדים אזרחיים.

ב-1957 (תאריך מדויק אינו ברור) החלו לכנות את מפקד ההר בשם 'המלך', כפי הנראה בגלל צורת הכובע של קציני המשטרה באותם ימים. כובע השוטרים שסופק רק לקציני משטרה מדרגת רב פקד ומעלה היה מעוטר בכותרת זהב סביב. בשל צורת הכובע שדמתה ל'כתר מלוכה' החליטו לכנות את המפקד בשם 'המלך' ואת הסגל הקבוע 'נערי המלך'. כינויים אלה נשארו עד היום האחרון לקיום היחידה, יום שחרור ההר במלחמת ששת הימים.
'נערי המלך' היו חיילים סדירים, בעלי תפקידים שונים, בהתאם לנחיצות, כפי שהוחלט בזמנו בעת הקמתה של היחידה, היה למעשה סגל כפול של 'נערי המלך' ו'למלך' היה סגן שגם נקרא ה'מלך' - 2 הצוותים התחלפו ביניהם בשהות על ההר.

עצם בגרון של הירדנים!!!

- **הצורך בנשק מתקדם בכמות מספק ת, נשק כבד, ארטילריה, תחמושת, חומרי נפץ, מוקשים ועוד ציוד ביצורים הוליד את הקמת היחידה המיוחדת 'מצוף 247' כבר בשנת 1955, אשר החלה לפעול כנראה ב- 1956. במשך השנים פותחו אמצעים מתוחכמים יותר ויותר להבריח להר הצופים נשק ותחמושת וכל הנדרש והאסור על פי ההסכם...**
- **צריך לזכור שבאותם ימים הר הצופים היה כעצם בגרון של הצבא הירדני, כל תנועה שלהם הייתה תחת מעקב שלנו ולא נוסיף יותר, ידענו תמיד לזהות את הרכב של המלך חוסיין וכמובן גם של מנהיגים אחרים וחשובים בשלטון הירדני...**

הצורך בנשק מתקדם בכמות מספקת, נשק כבד, ארטילריה, תחמושת, חומרי נפץ, מוקשים ועוד ציוד ביצורים הוליד את הקמת היחידה המיוחדת 'מצוף 247' כבר בשנת 1955, אשר החלה לפעול כנראה ב- 1956. במשך השנים פותחו אמצעים מתוחכמים יותר ויותר להבריח להר הצופים נשק ותחמושת וכל הנדרש והאסור על פי ההסכם...

צריך לזכור שבאותם ימים הר הצופים היה כעצם בגרון של הצבא הירדני, כל תנועה שלהם הייתה תחת מעקב שלנו ולא נוסיף יותר, ידענו תמיד לזהות את הרכב של המלך חוסין וכמובן גם של מנהיגים אחרים וחשובים בשלטון הירדני...

שיטת גיוס סגל היחידה - 'נערי המלך'...

מנחם שרפמן וברוך ולדמן בוחרים אותי ליחידה.

- **הם שאלו אותי כמה שאלות ולאחר מכן שאלו אם אני אהיה מוכן לשרת ביחידה סודית מאוד מיוחדת... שירות מיוחד ולא פחות מזה של חובש בסיירת 'גוש מגן'. הם לא אמרו היכן ועל איזה יחידה מדובר ואני השבתי ללא היסוס שאני מסכים. זה נשמע לי מסתורי ומעניין מאוד... אך הם אמרו לי שייקח כשבועיים עד שלושה שבועות לעשות תחקיר בטחוני. אני בסיום הקורס יוצא לחופשה עד שתגענה תוצאת התחקיר הביטחוני!... יסתבר שעברתי בהצלחה ויזמנו אותי להצטרף ליחידה. כך הגעתי ליחידה מיוחדת, סודית ומסתורית מאוד "מצוף 247"...**

ברוך ולדמן זכור לי היטב מהיום בו הגיע יחד עם דני רוזן, קצין בטחון שדה של היחידה ושרפמן מנחם 'המלך', לבושים אזרחית, לבה"ד 10 שם הייתי בסיום קורס חובשים קרביים (רציתי מאוד להיות לוחם בסיירת גולני ונשלחתי לקורס חובשים על מנת לחזור ל'גוש מגן' ולשרת בסיירת 'גוש מגן' כחובש קרבי ובתנאי שאסיים את הקורס בהצטיינות). כמובן שהצטיינתי בקורס וכשבועיים לפני סיום הקורס הופיעו 3 לובשי אזרחית (שלאחר מכן הבנתי שהיו אלה ה'מלך' מנחם שרפמן, ברוך ולדמן מפקד היחידה העורפית של "מצוף" ודני רוזן) זומנתי מתוך השיעור בקורס למפקד בה"ד 10. חששתי חשש גדול מה עשיתי לא בסדר שאני מוזמן למפקד הבה"ד?... כאשר הגעתי ללשכת המפקד ראיתי יושבים מפקד הבה"ד וששלושה אזרחים, לאחר שהצדעתי בדום מתוח, המפקד ביקש ממני לשבת ואמר לי שהאזרחים האלה רוצים לדבר איתי, מאחר שהומלץ עלי בפניהם. ולדמן, בסבר פנים "זועף" ורציני, ביקש מהמפקד לצאת לחורש הסמוך כדי לדבר איתי ביחידות. כמובן שאני עם הלב בתחתונים הלכתי איתם מתחבט מה כבר עשיתי?

הם שאלו אותי כמה שאלות ולאחר מכן שאלו אם אני אהיה מוכן לשרת ביחידה סודית מאוד מיוחדת... שירות מיוחד ולא פחות מזה של חובש בסיירת 'גוש מגן'. הם לא אמרו היכן ועל איזה יחידה מדובר ואני השבתי ללא היסוס שאני מסכים. זה נשמע לי מסתורי ומעניין מאוד... אך הם אמרו לי שייקח כשבועיים עד שלושה שבועות לעשות תחקיר בטחוני. אני בסיום הקורס יוצא לחופשה עד שתגענה תוצאת התחקיר הביטחוני!... יסתבר שעברתי בהצלחה ויזמנו אותי להצטרף ליחידה. כך הגעתי ליחידה מיוחדת, סודית ומסתורית מאוד "מצוף 247"...

זכור לי היטב כיצד הגעתי כחייל במדים ולא ידעתי דבר על היחידה, שאל אותי ברוך ולדמן, מפקד היחידה העורפית של "מצוף 247", מי אתה? אמרתי לו את שמי ומיד הוא נזף בי ושאל: "מדוע אתה לבוש מדים??"... מופתע... הופתעתי, לא הבנתי מה הוא רוצה? אחרי הכול אני חייל?... לא כן? וטבעי שחייל לובש במדים!, ברוך זימן את שוקי ואמר לו: "לך מיד והלבש אותו", הכוונה אותי. הלכנו למחסן ושם על מדפים נמצאו בגדים אזרחיים חדשים במגוון גדול מאוד. שוקי אומר לי: "בחר מה שאתה רוצה וקח לך גם תלושים ל-'א.ב.ג.' חנות אופנה הכי גדולה לביגוד 'מותגים' בכיכר ציון באותם ימים, שם אתה יכול לקחת עוד כל מה שאתה רוצה אפילו כובעים ועניבות". כך עשיתי הלכתי ל-'א.ב.ג' והתלבשתי במיטב 'האופנה' של הימים ההם, אך ויתרתי על הכובעים והעניבות. עד אחרי המלחמה לא לבשתי מדים.

"ב.כ.ת." בלתי כשר תמידי...

- **נס-ציונה כולם מכירים את כולם וישאלו שאלות קרוב לודאי? פתאום אני יותר לא במדים הם ישאלו בטוח, מדוע אתה לא בצבא?... מה קרה??? והוספתי ואמרתי לדני בצחוק שחברי במושבה עוד יחשבו שאני ב. כ. ת... (פרוש: בלתי כשר תמידי)... בתגובה לאחר כמה שניות, שואל אותי דני, האם זה יפריע לך?? איכפת לך אם יחשבו כך?... השבתי לדני, לא איכפת לי, שיחשבו מה שהם רוצים, שיחשבו אפילו שאני... ב.כ.ת לא מפריע לי ! ... ואומנם כך היה, מהר מאוד הפכתי בנס-ציונה לסיפור הפיקנטי...**
- **במושבה הסתובבה לה השמועה ולפיה, שוחררתי מצהל כ- ב.כ.ת. בקיצור, נזרקתי מצהל כלא מתאים לשירות צבאי ! ומאחר ואני מגיע לעיתים רחוקות הביתה לנס-ציונה, תמיד לבוש באזרחית וללא מדים, השמועה אמרה שאני עובד באילת על אוניה...**

לאחר שהולבשתי אזרחית ואני יותר לא חייל הפנה אותי ברוך ולדמן לקב"ט היחידה סגן דני רוזן, דני הסביר לי מה היא היחידה שהגעתי אליה ושהיא מאוד סודית והסביר לי כיצד עלי להתנהג ולהתנהל כאחד מהיחידה, וחשוב מאוד לשמור על סודיות גמורה כמובן ששאלתי את דני איך עלי להסביר לחברי שכולם יודעים שהתגייסתי לצהל וכתושב מושבה קטנה כמו נס-ציונה כולם מכירים את כולם וישאלו שאלות קרוב לודאי? פתאום אני יותר לא במדים הם ישאלו בטוח, מדוע אתה לא בצבא?... מה קרה??? והוספתי ואמרתי לדני בצחוק שחברי עוד יחשבו שאני ב. כ. ת. ... (פרוש: בלתי כשר תמידי)... בתגובה לאחר כמה שניות, שואל אותי דני, האם זה יפריע לך?? איכפת לך אם יחשבו כך?... השבתי לדני, לא איכפת לי ושיחשבו מה שהם רוצים, שיחשבו אפילו שאני... ב . כ . ת . לא מפריע לי ! ... ואומנם כך היה, מהר מאוד הפכתי בנס-ציונה לסיפור הפיקנטי... במושבה הסתובבה לה השמועה ולפיה שוחררתי מצהל כ- ב.כ.ת. בקיצור, נזרקתי מצהל כלא מתאים לשירות צבאי ! ומאחר ואני מגיע לעיתים רחוקות הביתה לנס-ציונה, תמיד לבוש באזרחית וללא מדים, השמועה אמרה שאני עובד באילת על אוניה...

באותה התקופה העיר 'אילת' הייתה עיר מפלט לכל הנכשלים שלא גויסו לשירות צבאי והבושה מפני שחרור כ"בלתי כשיר תמידי" הובילה את הצעירים (מעטים באותה תקופה) שנזרקו מצה"ל להגיע ל'אילת'.

מס׳ סדורי № 025

אישור כניסה למיתקנים במרחב ירושלים

1. משפחה ושם שיפר ארה
2. מס׳ אישי/ת.ז. 958988
3. מס׳ הנלווים — מטרת הביקור תיקון
4. שם המיתקן (יירשם באדום) שלר
5. עם רכב מסוג — מספר —
6. בתוקף מ־ 1.1.67 שעה — עד 30.6.67 שעה —
7. נושא אישור זה חייב בזיהוי נוסף.

יחידת בטחון שדה
פקד
מרחב ירושלים

חותמת וחתימת
קצין בטחון שדה

81. בתצלום: אישור ללבוש בגדים אזרחיים בכל מקום ובכל עת.
במרחב ירושלים.

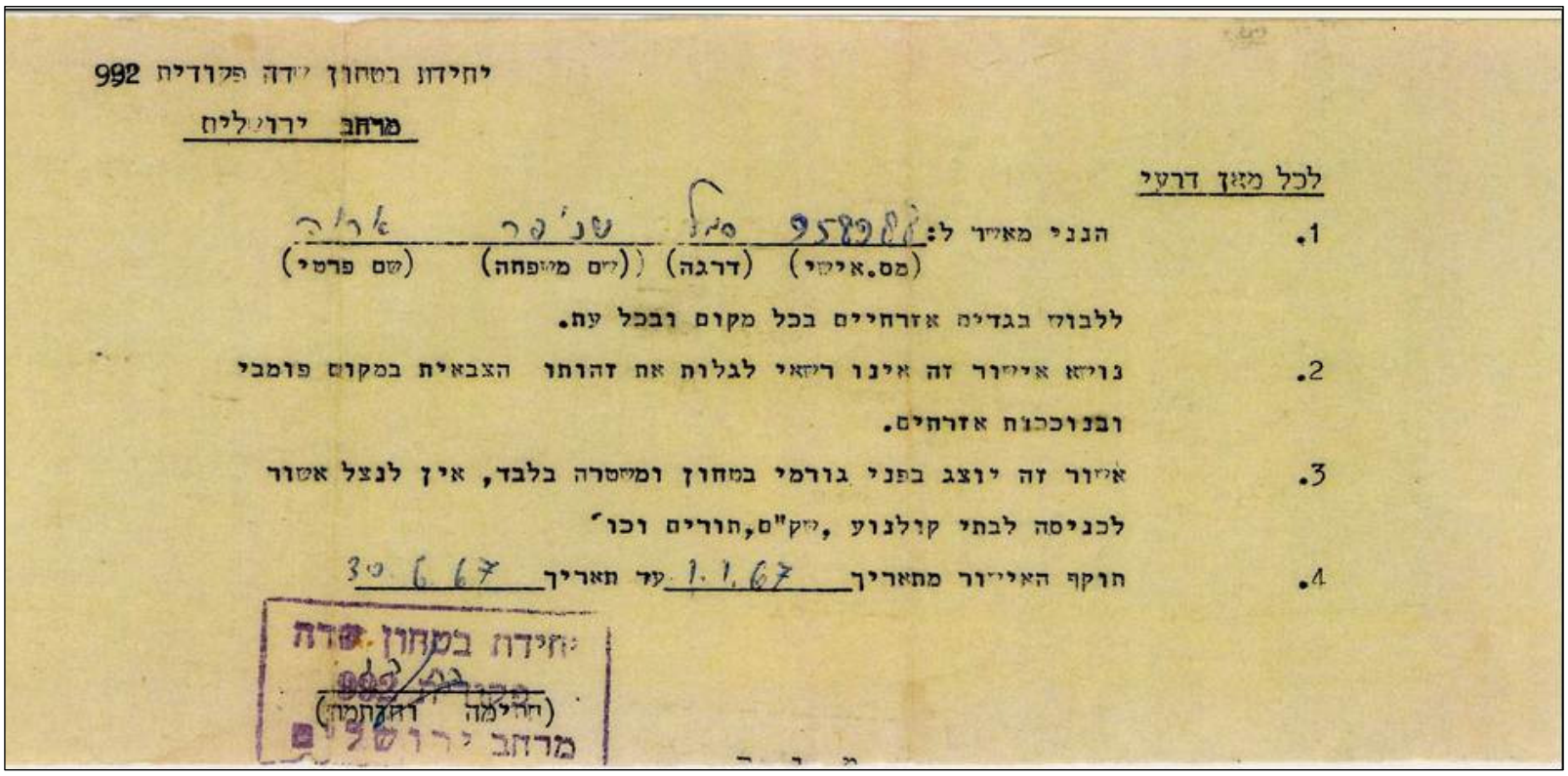

992 יחידות ביטחון שדה פקודית

מרחב ירושלים

לכל מאן דרעי

1. הנני מאשר ל: 958988 סל שניר אריה
(מס.אישי) (דרגה) (שם משפחה) (שם פרטי)

ללבוש בגדים אזרחיים בכל מקום ובכל עת.

2. נושא אישור זה אינו רשאי לגלות את זהותו הצבאית במקום פומבי ובנוכחות אזרחים.

3. אישור זה יוצג בפני גורמי ביטחון ומשטרה בלבד, אין לנצל אשור לכניסה לבתי קולנוע, שק"ם, תורים וכו'

4. תוקף האישור מתאריך 1.1.67 עד תאריך 30.6.67

יחידת ביטחון שדה
(חתימה) (חותמת)
מרחב ירושלים

82. בתצלום: אישור מטעם ביטחון שדה לכניסה למתקנים צבאיים בלבוש אזרחי

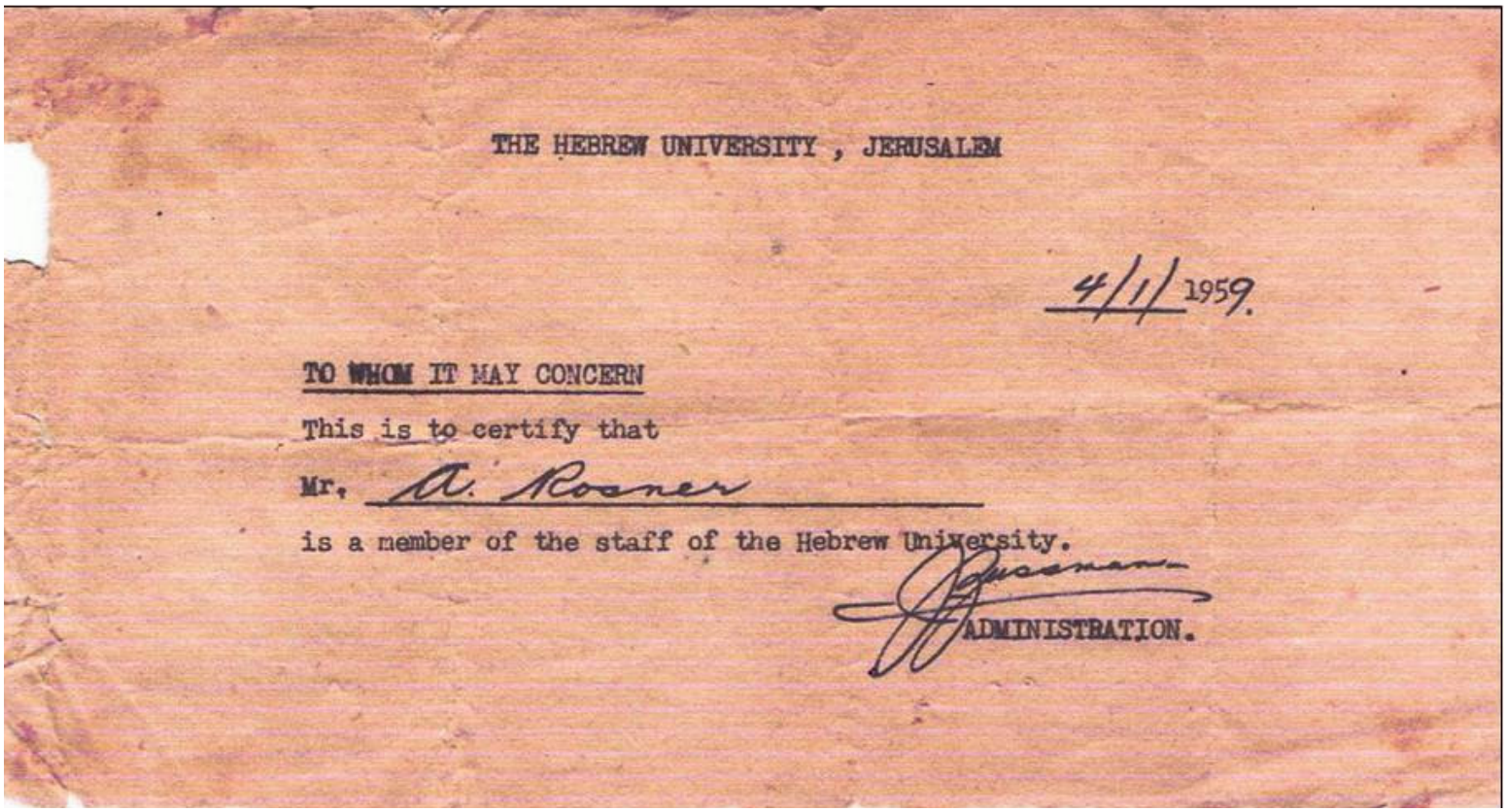

THE HEBREW UNIVERSITY , JERUSALEM

4/1/1959.

TO WHOM IT MAY CONCERN

This is to certify that

Mr. A. Rosner

is a member of the staff of the Hebrew University.

ADMINISTRATION.

83. אישור ל'נערי המלך' כאיש האוניברסיטה העברית תעודה זאת ע''ש אריה רוזנר.

הסתדרות מדיצינית הדסה
HADASSAH MEDICAL ORGANIZATION
ADMINISTRATION התנהלות
Jerusalem • P.O.B. 499 ירושלים • ת.ד.
Phones 4343 • 62551 • 3842 טלפונים

Ref. No. _____ מספר

13/21, 1959.

TO WHOM IT MAY CONCERN

I hereby certify that

Mr. M. Rosener

is in the employ of this Organization.

Rosaman

ADMINISTRATION

8.57—10000—562

84. תעודת עובד הדסה שהיה לחלק מ'נערי המלך'.

ברוך ולדמן "מכור" ליחידה ו'נערי המלך'.

- **כל אחד מ'נערי המלך' היה בשרות סדיר. לפעמים היה גם איש קבע בין הסגל של 'נערי המלך' אך מאוד נדיר, הם נבחרו בקפידה רבה על ידי המפקד ('המלך') ומפקד היחידה העורפית שהיה רס"ר בקבע (ברוך ולדמן ז"ל הרס"ר הכול יכול).**
- **לא מעט אגדות נקשרו בשמו של ברוך. הוא היה "מכור" ליחידה, עשה ימים כלילות על מנת שהכוח שעלה להר הצופים יהיה מצויד היטב ומבחינה זו כמעט ולא היו תקלות. הוא היה גם 'שותף סוד' מלא ואף באחד מהמשלוחים (שיירת קמח) של התולר"ים, בניסיון להעלות את התול"ר לתוך המשוריין, גרם נזק כבד לגבו...**

כל אחד מ'נערי המלך' היה בשרות סדיר. לפעמים היה גם איש קבע בין הסגל של 'נערי המלך' אך מאוד נדיר, הם נבחרו בקפידה רבה על ידי המפקד ('המלך') ומפקד היחידה העורפית שהיה רס"ר בקבע (ברוך ולדמן ז"ל הרס"ר הכול יכול).

לא מעט אגדות נקשרו בשמו של ברוך. היה "מכור" ליחידה, עשה ימים כלילות על מנת שהכוח שעלה להר הצופים יהיה מצויד היטב ומבחינה זו כמעט ולא היו תקלות. הוא היה גם 'שותף סוד' מלא ואף באחד מהמשלוחים (שיירת קמח) של התולר"ים, בניסיון להעלות את התול"ר לתוך גג המשוריין, גרם נזק כבד לגבו...

ברוך ולדמן היה אגדה עוד בחייו, עם הנזק הזה ועם בעיות קשות ממנו הוא חי לאחר מכן, אך מעולם לא התלונן - בתפקידו ראה שליחות מקודשת.

דמות חשובה ומסתורית מאוד נוספת, האיש אשר קבע מי מתאים להיות ביחידה בין 'נערי המלך', ומי מ'נערי המלך' מתאים להיות שותף סוד היה זה דני רוזן, קצין ביטחון שדה של היחידה. הרבה מאוד דברים שדני היה מעורב בהם עודם בגדר סוד כמוס וכנראה כך יישארו.

היו מקרים, מעטים אומנם, אשר בהם גם לאחר שנבחר 'נער מלך' חדש עלייתו הראשונה להר הייתה גם האחרונה, משום שלא היה מסוגל לעמוד בלחץ ובדרישות. אני אישית חשתי את זה על בשרי. חובש מחליף שהגיע ליחידה לא היה מסוגל להמשיך ואחרי שנטל חלק בשיירה אחת ביקש לעזוב ותקופה ארוכה נשארתי אני ללא מחליף.

הדרישות מ'נערי המלך' היו רבות מאוד וקשות ביותר והיו כאלה שלא עמדו בלחץ ונשלחו מהיחידה עם הירידה מההר. ה'מלך' שדרישותיו מ'נערי המלך' היו רבות היה מבצע בעצמו את

המשימות, כך שאיש מ'נערי המלך' לא יכול היה שלא לעשות הכלל ולעמוד בדרישות הרף שה'מלך' עצמו עמד בהן.

"הקב"ט" דני רוזן.

- **בתקופתי עמד סגן דני רוזן בראש יחידת 'ביטחון השדה' של 'מצוף'. היחידה ביצעה את פעולות ביטחון השדה של יחידת 'מצוף' במיוחד וכמובן שהיא הייתה הגורם אשר אישר את השותפות בסודות ההר, ל'נערי המלך'. רק לאחר בדיקה של התאמת המועמד של ה'מלך' להיות שותף סוד ואישורו של קצין ביטחון השדה, אפשר היה להכניס את המועמד לשותפות בסוד. כמובן שהמועמד לא ידע כלל שרוצים להפוך אותו לשותף סוד, ורק לאחר שנמצא מתאים מבחינת סיווג ביטחוני גבוה, היו מזמנים אותו ל'מלך' שהיה מודיע לו על כך שהוא הופך לשותף לסוד... ומספרים לו במה מדובר, כמובן היה מיד מקבל הדרכה מתאימה ומאותו רגע הוא נכנס לעבודה כשותף סוד מלא.**
- **דני רוזן קצין ביטחון השדה ו-2 מש"קי ביטחון שדה שלו, היו כמונו 'נערי המלך' מסתובבים רק באזרחית וללא מדים, הם היו מאוד מסתוריים, פעלו עצמאית בחופשיות רבה מבלי שאיש התערב בעבודתם – "סוג של ממלכה קטנה וסודית ביותר"...**

בתקופתי עמד סגן דני רוזן בראש יחידת 'ביטחון השדה' של 'מצוף'. היחידה ביצעה את פעולות ביטחון השדה של יחידת 'מצוף' במיוחד וכמובן שהיא הייתה הגורם אשר אישר את השותפות בסודות ההר, ל'נערי המלך'. רק לאחר בדיקה של התאמת המועמד של ה'מלך' להיות שותף סוד ואישורו של קצין ביטחון השדה, אפשר היה להכניס את המועמד לשותפות בסוד. כמובן שהמועמד לא ידע כלל שרוצים להפוך אותו לשותף סוד, ורק לאחר שנמצא מתאים מבחינת סיווג ביטחוני גבוה, היו מזמנים אותו ל'מלך' שהיה מודיע לו על כך שהוא הופך לשותף לסוד... ומספרים לו במה מדובר, כמובן היה מיד מקבל הדרכה מתאימה ומאותו מרגע הוא נכנס לעבודה כשותף סוד מלא.

דני רוזן קצין ביטחון השדה ו-2 מש"קי ביטחון שדה שלו היו כמונו 'נערי המלך' מסתובבים רק באזרחית וללא מדים, הם היו מאוד מסתוריים, פעלו עצמאית בחופשיות רבה מבלי שאיש התערב בעבודתם - "סוג של ממלכה קטנה וסודית ביותר"...

היה עוד מקרה שבו התרחש עיקוב בעליית השיירה במשך כשבוע וחצי. התקרית אירעה כאשר דני רוזן, קצין ביטחון שדה של היחידה הזכור, היה צריך לעלות להר עם השיירה כפי

שהיה עושה מידי פעם ואז הירדנים הודיעו שהם יודעים שדני רוזן קצין בצבא ויש להם תיעוד מצולם שהוא במדים - דבר שבהמשך הסתבר כלא נכון, לא היה להם כל תצלום של דני רוזן במדים זאת נודע לאחר המלחמה כמובן. הירדנים סרבו לתת לדני רוזן לעלות ואנחנו עמדנו על כך שהוא איש האוניברסיטה והופעלו כל האמצעים על מנת להוכיח שדני רוזן הוא איש האוניברסיטה ולא קצין בצה"ל. גם האוניברסיטה העברית התגייסה לתמוך בכך שדני רוזן הוא איש סגל של האוניברסיטה. לאחר שבוע וחצי של התעקשות על כך שדני רוזן חייב לעלות להר ואין שחר לכך שמדובר בקצין צה"ל, התרצו הירדנים ואפשרו לו לעלות. כך בעיקוב של שבועיים עלתה השיירה ללא התקפלות שלנו בקשר לדני רוזן והטענה להיותו קצין בצה"ל כפי שטענו הירדנים, אשר עלול היה להיות תקדים מסוכן ביותר להיכנע ולוותר על העלייה של דני רוזן להר הצופים.

87. בתצלום: בניין אינשטיין למתמטיקה אשר בתקופת 'המלכות' היה 'הארמון' כאן היה משכנו של 'המלך', המפקדה שלו הייתה למעלה בקומה השנייה, למטה בקומת הכניסה היו מגורי מש''ק המודיעין ומש''ק החבלה 'מנערי המלך'.

88. ה'מלך' עם חבר ותיק משה דיין בכניסה ללשכה ב'ארמון', מיד לאחר המלחמה.

89. 'המלך' עם הרמטכ"ל בארוחת צהרים בחדר האוכל על הר הצופים מיד לאחר המלחמה.

"נערי המלך" הכול-בו"יניקים...

- **בנוסף לתפקיד שאיתו הגענו ליחידה, עברנו גם הכשרות בתחומים נוספים כמו במסייעת, עשינו קורס הפעלת תול"ר על גבי ג'יפ, שהיה גם הוא אחד הסודות הכמוסים והגדולים על ההר. קבלנו גם הכשרה בהפעלת תותח נ"מ 20 מ"מ, השתתפנו גם באימוני ירי בחוף מכמורת, (מטווח של יחידות הנ.מ.), כזכור שימש אותנו כתותח קרקע-קרקע במקום נ"מ.**
- **בקיצור היינו כול-בו"יניקים, עסקנו מעבר לתפקיד שאיתו הגענו ליחידה בעוד נושאים ובתפקידים שונים ומגוונים. ערכנו סיורים, (סיורי הריבונות) -משימה חשובה מאין כמוה ומסוכנת, לצורך הפגנת הריבונות על כל השטח על פי ההסכמים! - כך תמיד טען 'המלך' מנחם שרפמן בזמננו -"חייבים להראות לאויב... כול השטח ע"פ הסכמי שביתת הנשק כולו בריבונות ישראל"!!!**
- **ועוד תחומי עיסוק נוספים ומגוונים חלקם השתיקה יפה להם גם היום.**

בנוסף לתפקיד שאיתו הגענו ליחידה, עברנו גם הכשרות בתחומים נוספים כמו במסייעת, עשינו קורס הפעלת תול"ר על גבי ג'יפ, שהיה גם אחד הסודות הכמוסים והגדולים על ההר. קבלנו גם הכשרה בהפעלת תותח נ"מ 20 מ"מ, השתתפנו גם באימוני ירי בחוף מכמורת, (מטווח של יחידות הנ.מ.), כזכור שימש אותנו כתותח קרקע-קרקע במקום נ"מ.

בקיצור היינו כול-בו"יניקים, עסקנו מעבר לתפקיד שאיתו הגענו ליחידה בעוד נושאים ובתפקידים שונים ומגוונים. ערכנו סיורים, (סיורי הריבונות) - משימה חשובה מאין כמוה ומסוכנת, לצורך הפגנת הריבונות על כל השטח על פי ההסכמים!- כך תמיד טען 'המלך' מנחם שרפמן בזמננו- "חייבים להראות לאויב... כול השטח ע"פ הסכמי שביתת הנשק כולו בריבונות ישראל"!!!

ועוד תחומי עיסוק נוספים ומגוונים חלקם השתיקה יפה להם גם היום.

למרות המקצוע שאיתו הגיעו להר נדרשו רבים בקרב 'נערי המלך' למלא תפקידים נוספים ומגוונים מאוד. הנה הדוגמא מניסיוני אישי: אני הייתי חובש קרבי על ההר, אך מיד עם ההגעה להר הצופים הפכתי למסגר, רתך ובונה ביצורים, תחילה יחד עם שימי קהתי מש"ק החבלה ועם חזי יחזקאלי מש"ק החימוש (נשק) וכן עם דוד קניג מש"ק החבלה. עם הגעתו של ישראל קלורין (קרן) להר כמש"ק חימוש (נשק) הוא לימד אותי לרתך והפכתי לעוזר מסגר. גם חיים כרמי, ישראל וחיים היו 'המומחים' לתכנון ובנית עמדות חדשות על ההר בתקופתי, מנחם

שרפמן 'המלך' דרש מישראל וישראל כמובן כמו תמיד מילא את הפקודה שיש לשכלל את הביצורים הקיימים ולבנות עמדות נוספות ומשוכללות יותר מתוחכמות. הוא יזם ותכנן את העמדות ובמרץ רב התחיל להקים את העמדות החדשות וכאשר ישראל יצא לקורס קצינים. המחליף חיים כרמי המשיך במשימה כאשר אני עזרתי לו כפי שעשיתי עם ישראל. עבדנו יום ולילה על הביצורים ואפשר לומר שלרוב זה היה בלילה שהירדנים לא יכלו לעקוב אחרי הפעילות הזו מאחר ולא תמיד זה היה במקום מוסתר מעיני הלגיון הירדני. כל מעשינו במשך היום היו נתונות במעקב מתמיד של הירדנים. חלק מהעמדות הספקנו להשמיש וחלקן לא הספקנו להשלים לפני המלחמה, אך חדוות היצירה והפעילות במשך כל השהיה על ההר היו לחם חוקנו ואפשר לומר כי הפקנו הנאה מרובה וסיפוק אדיר, למרות העבודה סביב השעון. צריך להדגיש שמנחם שרפמן 'המלך' עבד לא פחות מאיתנו ולא יכולנו שלא לנסות ולעמוד ברף דרישותיו ולעשות לפחות כמוהו. תמיד אמרנו: "אם מנחם יכול לעשות זאת גם אנחנו חייבים לעמוד בזה". הוא היה דמות לחיקוי כמפקד וכאבא, אשר על אף הקשיחות והדרישות המוגזמות (כך לפעמים חשבנו אך לא העזנו שלא לעמוד בהם) תמיד הערצנו אותו על מה שהוא היה עבורנו, אהבנו אותו כמפקד נערץ אך מתחשב מאין כמוהו. הוא היה ער לכל בעיה אצל כל אחד מ'נערי המלך'.

לצורך הדוגמא בלבד עד כמה הוא היה מתחשב ודואג אני מביא את הסיפור האישי שלי:, עלייתי להר הצופים בפעם הראשונה הייתה לפרק זמן ארוך יחסית מאחר ואני כחובש חדש הייתי בחפיפה עם רן פלד, החובש שהחלפתי אשר עמד להשתחרר ולא היה עדיין חובש נוסף שיחליף אותי. הייתי על ההר על פי התוכנית בפעם הראשונה לתקופה של חודשיים ושבוע כאשר הייתי צריך לרדת אחרי שהייתי בחפיפה עם חובש מחליף שהגיע חדש (שלא הצליח להישאר משום שלא עמד בלחץ) ורק לאחר כמעט שלושה חודשים נמצא לי חובש מחליף ועמדתי לרדת מההר. הגעתי יחד עם כל הכוח שעמד לרדת מההר, עמדנו בשלשות וקציני האו"ם בדקו על פי הרשימות את מספר היורדים ללא בדיקת שמות - כך זה נעשה תמיד, מסתבר שיש עודף של אחד. על פי הרשימות הסתבר כי הייתי אני זה העודף. ברוך ולדמן שעלה תמיד עם השיירות וירד אחרי ההחלפה, כאחראי על הכנת הרשימות, הבין מייד את הטעות - פשוט מאחר ועברו יותר מחודשיים שכחו אותי ולא הייתי ברשימה של היורדים שמועברת לאו"ם. ברוך ניגש אלי ולחש לי: "אריה צא, אם תשאל הגד שרק מסרת דרישת שלום". כמובן שלא הבנתי מה קרה, אך יצאתי משורות הכוח היורד ונשארתי על ההר, מנחם שרק הגיע עם השיירה תוך כדי הליכה למעלה מהדסה לרוזנבלום,- עצר פתאום לאחר שעקף אותי...

ירידה מהר הצופים ב'וגוניר' של האו"ם...

- **ומופתע הסתכל עלי ואמר: "שניפ"! – (זה היה הכינוי שנתן לי) - מה אתה עושה כאן???.... לא היית צריך לרדת? כמה זמן אתה כבר על ההר?" צרור שאלות ברצף... לא ממתין לתשובה. השבתי למנחם: "לא נורא, נפלה טעות ולא הייתי ברשימת היורדים שהוגשה לועש"ן, שכחו אותי, בשיירה הבאה אני יורד".**
- **מנחם רתח מזעם ואמר: "אני צריך להרוג את ברוך ולדמן הזה" והמשיך ואמר: "אל תדאג אתה תרד תוך כמה ימים". הייתי מופתע, אך אמרתי: "עזוב, לא נורא אז עוד שבועיים לא בעיה" ומנחם אמר: "אתה תרד עם האו"ם"!!! התעקש ועשה. כך ירדתי פעם ראשונה שלי מהר הצופים, - ב'וגוניר' של הקולונל האחראי מתאם האו"ם על הר הצופים.**

ומופתע הסתכל עלי ואמר: "שניפ"! - (זה היה הכינוי שנתן לי) - מה אתה עושה כאן???... לא היית צריך לרדת? כמה זמן אתה כבר על ההר?" צרור שאלות ברצף... לא ממתין לתשובה. השבתי למנחם: "לא נורא, נפלה טעות ולא הייתי ברשימת היורדים שהוגשה לועש"ן, שכחו אותי, בשיירה הבאה אני יורד".

מנחם רתח מזעם ואמר: "אני צריך להרוג את ברוך ולדמן הזה" והמשיך ואמר: "אל תדאג אתה תרד תוך כמה ימים". הייתי מופתע, אך אמרתי: "עזוב, לא נורא אז עוד שבועיים לא בעיה" ומנחם אמר: "אתה תרד עם האו"ם"!!! התעקש ועשה. כך ירדתי פעם ראשונה שלי מהר הצופים, - ב'וגוניר' של הקולונל האחראי מתאם האו"ם על הר הצופים.

92. ג'יפ הוגוניר של הקולונל האחראי על הר הצופים מתאם האו"ם.

מנחם שרפמן ה'מלך' נתן הוראה לרופא שהיה בשרות על ההר באותה תקופה: "הכן לי עבור אריה שניפר מכתב מחלה אשר דורש פינוי דחוף". "מה יכולה להיות מחלה אשר תאפשר ירידה דחופה מההר?" שאל מנחם את הרופא והוא ענה: חשד ל"התקף אפנדיציט", מנחם דרש להכין מייד מכתב המפרט את החשד להתקף אפנדיציט והעביר דרישה לפינוי דחוף מהמפקדה על פי המלצת הרופא.

על פי ההסכמים עם ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) במקרה שיש חולה או פצוע אפשר להורידו בדחיפות ובחסות האו"ם. כמובן שבערב הוא פנה אלי וביקש שאבוא לארמון. כאשר הגעתי הוא לא פסק מלהתנצל. שוחחנו ארוכות וכנראה שם נוצרה כימיה בינינו ומאז הוא ביקש שאני אהיה יחד איתו בשיירות כשהוא על ההר. אחרי כשבוע ימים הכניסו את כל הקו הירושלמי לכוננות כמתחייב על פי הנוהל במצב כזה ואני ירדתי עם בעיית חשד לדלקת התוספתן. ירדתי עם הוגווניר של מפקד האו"ם האחראי על ההר. כיסו את עייני במשולש, קצין האו"ם הסביר לי שבהמשך יכנסו קציני הלגיון עם נשק והם יכולים גם להחליט בדרך לקחת אותי בדחיפות לבדיקה בבית חולים שלהם בירדן. דבר לא קרה והגעתי למעבר מנדלבאום שם המתין

אמבולנס עם ולדמן ברוך, אשר נתן הוראות לנהגת האמבולנס איך לנסוע ולאן. נהגת האמבולנס ניסתה להתנגד להנחיות של ברוך, הוא נוזף בה ופוקד: "תיסעי איך שאני אומר לך!" הגענו לשנלר. נהגת האמבולנס בטוחה שנוסעים לבית חולים הדסה עין כרם. פעורת פה ומופתעת היא רואה אותי קופץ בזריזות מהאמבולנס בשנלר וברוך ולדמן כהרגלו אומר לה: "סגרי את הפה והמשיכי, את שכחת מה שקרה כאן טוב ?..."

דרך אגב, כל הרופאים אשר שירתו על ההר הפכו ברבות הימים לפרופסורים בעלי שם עולמי כמו פרופ' שמואל (סמי) פנחס שהיה למנכ"ל ההסתדרות המדיצינית הדסה, כמו כן חובה להזכיר כאן גם רופא נוסף, אשר שירת על ההר, פרופ' ערן דולב שהיה גם הרופא של סיירת מטכ"ל ובהמשך קצין רפואה ראשי (קרפ"ר) בדרגת תא"ל. בהמשך לאחר מלחמת ששת הימים הצטלבו דרכנו גם במלחמת ההתשה, בתעלת סואץ וסיני, כאשר היה למפקד רפואה בפיקוד דרום מר"פ. ואני חובש גדודי בתעלה ומפקד מרפאה ובי"ח מרחבי רפידים לאחר מלחמת ההתשה. כמובן שההכרות מההר הפך לחברי הטוב, דמות מופת נערץ על כולם.
ועוד רבים וטובים אחרים.
הכוח מנה כ- 120 לוחמים, כולל סגל כ-8 עד 9 חיילים 'נערי המלך'. היתר היו אזרחים עובדי צה"ל. החלפת הכוח הייתה תמיד של כ-45 לוחמים מתוך ה-120 ששהו על ההר. הוותיקים יותר הוחלפו וירדו חזרה לירושלים ואילו החדשים שהגיעו נשארו יחד עם הכוח שהפך להיות הכוח הוותיק.

הסגל ('נערי המלך') כלל כ- 9 בעלי תפקידים בכל קבוצת סגל, בסך הכול יחד עם המפקד כ- 20 חיילים בסדיר ובקבע בכל פרק זמן.

חיילי הסגל הסדיר הקבוע 'נערי המלך' נשאו בתפקידים הבאים:

1) מש"ק מודיעין -

2) מש"ק חבלה (חבלן) -

3) מש"ק חימוש (נשק) -

4) מש"ק קשר (כ-2 קשרים בכל סגל) -

5) חובש קרבי -

6) מש"ק אפסנאות -

7) מש"ק דת -

8) מש"ק חשמל (חשמלאי היה רק אחד ורק משנת 1966 -1967) -

אבא'לה וארוחות השחיתות...

- **היה זה הוא, אבא'לה, אשר תמיד לפנות בוקר, הכין את "ארוחות השחיתות" אצלו במאפיה, לאחר כל 'שיירת קמח' שהייתה מגיעה אל הר הצופים (זה השם שניתן לשיירות נשק בלתי לגלי שעלה להר). כמו כן היו הטבחים מולדובן ומשה ה"שף" ממסעדת "טרבלוס" ברח' יפו מרכז העיר המוכרת כ"המסעדה הטובה ביותר בירושלים".**
  ולמרות התנאים והמוצרים המוגבלים שהיו על ההר, יחסית הצליחו להכין ארוחות "שחיתות" באיכות מעולה – "שפים" של ממש!...

בנוסף למצבת כוח אדם זאת של 'נערי המלך'- ו- 85 לוחמים מחופשים לשוטרים 'הכוח', שהו על ההר גם אזרחים, עובדי צה"ל, בתפקידי טבחים, אופה, מפעיל גנראטור וחשמלאי. בשנת 1966 הגיע להר הצופים 'נער מלך' בעל תפקיד חדש שלא היה עד אז ביחידה, חשמלאי בסדיר עולה חדש מרומניה. למרות היותו עולה חדש דיבר עברית טובה מאוד - ניקי שפרלינג, החשמלאי היחיד הראשון והאחרון ביחידת 'מצוף', ניקי היה בעל כישורי אלתור מדהימים התחביב של ניקי לצוד נחשים ארסיים ולהפשיט את עורם ובמומחיות רבה ליבש את העור בצורה מקצועית... על הר הצופים היו הרבה מאוד נחשים ארסיים כך שהתחביב של ניקי אפשר לו לא להיות משועמם אף פעם כמו שאמרתי - מאלתר מוכשר ותחביב מעניין שילוב "מנצח" להפוך לאחד מ'נערי המלך' המקובלים ביחידה. כמו כן עובד אוניברסיטה "אמיתי". האופה, המוכר לכולנו כ'אבא'לה' היה אדם מבוגר ונחשב לאבא של כולם. כל בוקר היה אופה לכל 'נערי המלך' פיתה מיוחדת בהזמנה אישית קבועה ומיוחדת. כל בבוקר לאחר הסיור עברנו במאפיה של אבא'לה וקבלנו כל אחד מ'נערי המלך' את הפיתה, כול אחד על פי הזמנה אישית, אכלנו את הפיתה חמה "ישר מהתנור".

היה זה הוא, אבא'לה, אשר תמיד לפנות בוקר, הכין את "ארוחות השחיתות" אצלו במאפיה, לאחר כל 'שיירת קמח' שהייתה מגיעה אל הר הצופים (זה השם שניתן לשיירות נשק בלתי לגלי שעלה להר). כמו כן היו הטבחים מולדובן, ומשה ה"שף" ממסעדת "טרבלוס" ברח' יפו מרכז העיר המוכרת כ"המסעדה הטובה ביותר".
ולמרות התנאים והמוצרים המוגבלים שהיו על ההר, יחסית הצליחו להכין ארוחות "שחיתות" באיכות מעולה – 'שפים' של ממש!...

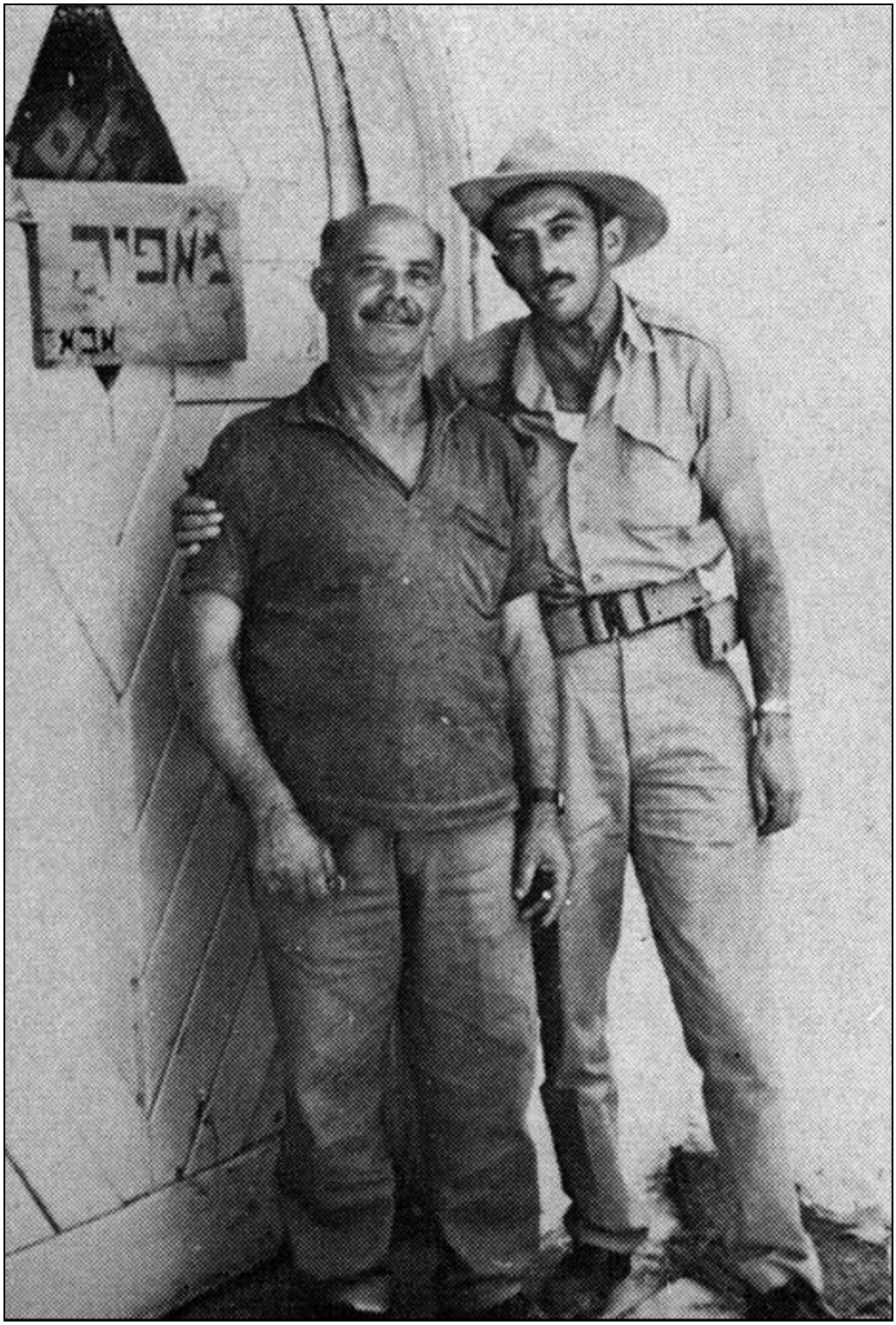

94. אבא'לה ודב שטרן ליד המאפיה של אבא'לה.

95. בכניסה למאפיה של אבא'לה' אחד ה''שוטרים'' מהכוח.

96. ''ארוחת שחיתות'' לאחר הגעת ''שיירת הקמח''לפנות בוקר אצל אבא'לה 'נערי המלך והמלך' בתקופתו של פרוייק'ה אפרים פורן 'המלך' 1960-1961.

97. ''ארוחת שחיתות'' לאחר הגעת ''שיירת הקמח'' 'נערי המלך' בסוף שנות החמישים.

98. ''ארוחת שחיתות'' לאחר הגעת ''שיירת הקמח'' עם ה'מלך' ו'נערי המלך' אורי עמית מימינו של אבא'לה ומשמאלו יורם פורטנוב ז''ל מ'נערי המלך' שנפל במלחמת ששת הימים בדרך להר הצופים התמונה מ-1959-1960.

היה מפעיל הגנראטורים חזין, המוכר כמי שנלחם במלחמת העולם השנייה עם 'הלגיונרים' - הלגיון הזר הצרפתי. הוא היה בבחינת אגדה מהלכת גם בתקופה שהיה בלגיון הזרים. במיוחד הוא נודע בסיפור האמיתי שחזין לא נהג לבדוק זרם חשמל עם טסטר - האצבעות שלו היו הטסטר שאיתם הוא עבד. מספרים שפעם בדק מתח חשמלי חי של 220 וולט עם האצבעות. הוא אחז את חוטי החשמל החיים ואמר "אין זרررם" בשפה המיוחדת לו ולא בגלל הזרם וכאשר בדקו עם טסטר הוא התפוצץ מזרם. סיפורים נוספים רבים התהלכו על חזין. ללא ספק, דמות ציורית, מאוד מיוחדת. עבורו, המושג פחד היה דבר לא מוכר ולא ברור.

משנת 1959 עד 1961 היה ל'מלך' הר הצופים יוס'קה קרן ז''ל.

לצורך הדגמה בלבד: המחסור במים היווה בעיה קשה מאוד. כפי שסיפר אחד המלכים, יוסק'ה קרן ז"ל שהלך לעולמו בפברואר 2009, מי השתייה נאספו בכל בוקר מהטל, בשיטות שפותחו על ידי הלוחמים. מים לרחצה לא היו בנמצא, כך שעל מקלחת אפשר היה רק לחלום. באותה התקופה עדיין לא העבירו מיכליות מים של האו"ם. אספקת מים הגיעה להר בכל יום רביעי, כפי שנקבע מאוחר יותר על פי הסכם עם ועדת שביתת הנשק בין ישראל לירדן, ישראל החלה בניקוי ובחיטוי בורות לאיסוף מים שהיו על ההר ברמת הזנחה גדולה ביותר. על מנת שיהיו לנו מים לשתייה ולרחצה באיכות טובה זומנו מומחים אשר גויסו לנושא ומבצע הניקוי והחיטוי של בורות המים ארך שנים מספר. כמו-כן נצרך מזון שלא היה זקוק לקירור ורק מזון מאוד בסיסי. הירדנים לא אפשרו להגדיל את כמות המזון במשך כל השנים ועמדו על כך שהכמויות והאיכות יהיו כפי שסוכם בהסכם שביתת הנשק ב-1948. ללא חשמל השתמשו בלית ברירה במקרר של מחלקת הפתולוגיה של בית החולים הדסה. במקרר כזה השתמשו עד לשנת 1966 וכאשר המקרר יצא מכלל פעולה באה יוזמה של חיים כרמי 'מנערי המלך' - נשק היחידה ואיש החימוש - לקחת ממחלקת הפתולוגיה של בית החולים את המקרר המושבת ולתקנו. כך לאחר ניקוי יסודי הוכנס המקרר לשימוש במטבח לשימור מוצרים הדורשים קירור.

גנראטור מתוצרת "פרומין".

- **גם גנראטור קטן היה בשימוש לאחר שתוקן ועבד עד אשר בשנת 1959 יצא מכלל פעולה ובהסכם עם ועש"ן יחד עם הלגיון אושר להורידו לתיקון, מאחר ונזקקנו לדלק מסוג בנזין...**
  (עבור הג'יפים שתוכנן להביא להר) עשינו תרגיל שהצליח מעבר למשוער, במקום להוריד את הגנראטור האמיתי לקחו פחים של מנות קרב עם כתובת באנגלית 'פרומין' מילאו אותם באבנים והסבירו שזה הגנראטור והוא מתוצרת "פרומין" שיש לנו על ההר...
- **כך ירדו פחים עם האבנים והגיע גנראטור חליפי להר הצופים המופעל בנזין... כמובן שכך יכולנו להעלות גם בנזין בנוסף לסולר עבור הג'יפים... בהמשך גם הגנראטור המקולקל שופץ שיפוץ יסודי שודרג והוחזר לשימוש מלא...**

גם גנראטור קטן היה בשימוש לאחר שתוקן ועבד עד אשר בשנת 1959 יצא מכלל פעולה ובהסכם עם ועש"ן יחד עם הלגיון אושר להורידו לתיקון, מאחר ונזקקנו לדלק מסוג בנזין... (עבור הג'יפים שתוכנן להביא להר) עשינו תרגיל שהצליח מעבר למשוער, במקום להוריד את הגנראטור האמיתי לקחו פחים של מנות קרב עם כתובת באנגלית 'פרומין' מילאו אותם באבנים והסבירו שזה הגנראטור והוא מתוצרת "פרומין" שיש לנו על ההר... כך ירדו פחים עם האבנים והגיע גנראטור חליפי להר הצופים המופעל בנזין... כמובן שכך יכולנו להעלות גם בנזין בנוסף לסולר עבור הג'יפים... בהמשך גם הגנראטור המקולקל שופץ שיפוץ יסודי שודרג והוחזר לשימוש מלא... כך שופר מצבנו והיו שני גנראטורים. הגנראטור פעל רק בלילה או במקרים של כוננות וסיורי ריבונות. הוכרזה כוננות ובמקרים אלה הופעל הגנראטור גם במשך היום, בזמן ביצוע פעילות של 'סיורי ריבונות'. בהזדמנות זאת של הפעלת הגנראטור ביום שימשה גם לפעילות סודית ביותר שנפרט בהמשך.

100. צילום נדיר, של ''שוטר'', חל איסור להימצא חשוף על הכביש, ברקע רטנוף.

כל המידע הזה סופר לי ולישראל קרן בשנת 2006 בביקור שערכנו בביתו של יוסק'ה קרן ז"ל ה'מלך', מפקד ההר באחת התקופות הקשות ביותר בין השנים ,1958-1961 עליה שמעתי בעת שירותי על ההר. יוסק'ה תואר כ'מלך' קשוח אך טוב לב, אשר כל 'נערי המלך' בתקופתו

אהבו מאוד וגם שמרו לאורך כל השנים על קשר הדוק מאוד, כשם שעשינו אנחנו עם מנחם שרפמן ז"ל בתקופתנו לאחר מכן. יוסק'ה שמר על קשר הדוק עם מנחם וגם ביקר אותו פעמים אחדות, כאשר היה מאושפז במוסד שיקומי בחפציבה, לאחר אירוע מוחי. הוא גם היה בקשר הדוק מאוד עם דב רביב 'דובץ' שמנחם שרפמן היה מחליפו כ'מלך ההר'. רק לאחר שנים הייתה לי זכות גדולה להכיר את מי ששמעתי עליו רבות, אחרי מלחמת ששת הימים ודברי כאן הם רק קצה הקרחון לגבי מעלליו של יוסק'ה קרן ז"ל וגם כמובן של 'דובץ' יבדל לחיים ארוכים. יוסק'ה קרן, מסתבר לי היום, היה 'המלך' היחיד שראה את היסטוריה והוא הצטלם הרבה עם כל 'נערי המלך' שלו. את התצלומים קבלתי ממנו לפני פטירתו. אף לא אחד מהמלכים האחרים הצטלם בזמן השרות על ההר עם 'נערי המלך' שלו - היה זה בתכלית האיסור להביא מצלמה להר.

101. ה'מלך' יוס'קה קרן הבין את הרגע ההיסטורי והצטלם.

102. מסתבר שה'מלך' יוס'קה ראה את ההיסטוריה והצטלם עם 'נערי המלך' שלו.

103. מיכלית המים של האו''ם על רקע קיר המאפיה של אבא'לה על הכביש - בתצלום אהרון גורביץ' מ'נערי המלך' מש''ק הקשר.

104. מיכלית של האו"ם ממלאת את המיכלים של מי השתייה ליד בניין מגנס בכל יום רביעי.

105. השלט המקורי "מי שתייה" כתיב חסר בשלט- ליד המיכלים בקרבת הקשר בניין וולפסון ספריית 'מגנס'.

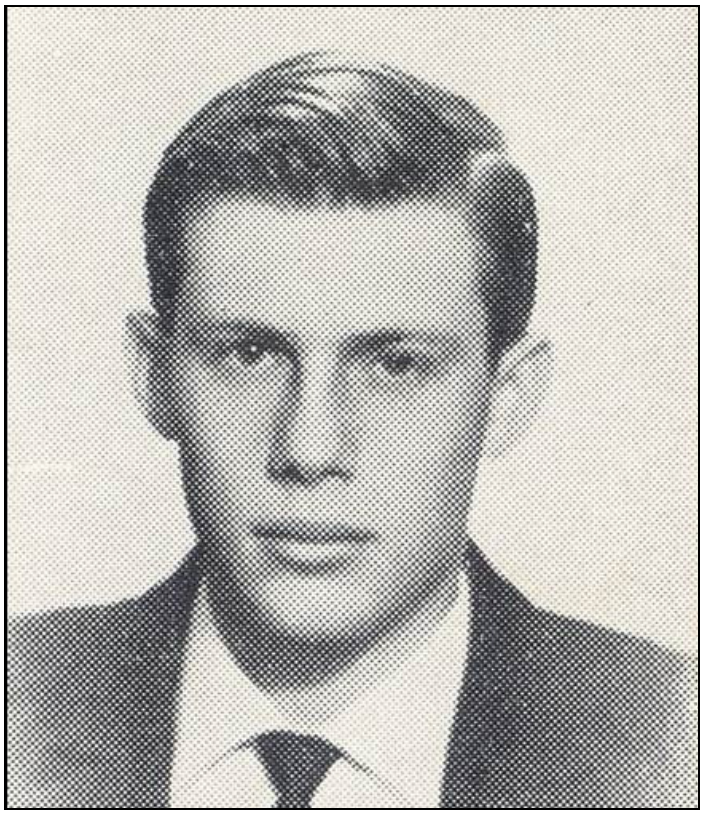

106. יורם פורטנוב ז''ל מ'נערי המלך' מש''ק חבלה, נהרג במלחמת ששת הימים בשועפט.

<u>יורם פורטנוב ז''ל 'נער המלך' מש''ק החבלה:</u>

יורם היה מ'נערי המלך', אהוב על ה'מלך' יוס'קה קרן, יורם היה מאוד מוכשר ולא הייתה בעיה אשר יורם לא יכול היה לפתור, כפי שאמר לי יוס'קה קרן ז"ל, קראנו לו "יורם ידיי הזהב" הוא היה הציר המרכזי בפעילות של 'נערי המלך' והיה שותף סוד מלא.

בספרו של מטי גילת **''הר הצופים''** יצא לאור בשנת 1969 מקדיש מוטי במבוא לספרו "במקום הקדמה" ל'נער המלך' יורם פורטוב מש"ק החבלה של היחידה : - אני מצטט מהספר קטע: יורם היה מסוגר באופי, טיפוס של בחור רציני השקוע בעולם בעל "נוסחת חיים" שונה משל אחרים.

בהר הצופים היה ממעט לדבר. תחת זאת היה מרבה לעבוד ואהבתו נתונה לנוף. היה צופה שעות ארוכות אל ירושלים החצויה, מנפץ בעיניו החדות את החומות, ומגלה את העיר השלמה ואת הדרך הפתוחה והחופשית אל הר הצופים. בזאת האמין תמיד... ואני מרשה לעצמי להוסיף: וחלם על היום בו ירושלים תחזור להיות ירושלים מאוחדת "עיר שחוברה לה יחדיו". (א.ש)

כפי שסיפר לי גם יוס'קה קרן וגם דובץ', יורם היה בחור הממעט לדבר צנוע וטוב לב... (נתונים חשובים ביותר ל'נער מלך'), תמיד ידע איך לפתור כל בעיה טכנית ביעילות ובמהירות רבה.

יורם היה על ההר בתקופה קריטית מאוד שבה התחילו לצייד את ההר בצורה מסיבית בכל הנשק המתוחכם ביותר של צהל וכשותף סוד מלא. היה מאלה אשר עסקו ופעלו רבות במשימת הצטיידות בהצלחה רבה ובסודיות... כולם אהבו את יורם ובמיוחד היה אהוב על יוס'קה קרן ואורי עמית. בסיום שרותו בצהל ומאחר ולא נמצא לו מחליף התנדב ושרת על ההר עוד שלושה חודשים עד שהכשיר מחליף מתאים.

במלחמת ששת הימים יורם נפל בקרב ליד שועפט ב-6 ביוני מרחק קצר מהר הצופים, יורם היה מש"ק החבלה בפלוגת הסיור 41 של חטיבת הראל.

מאז נפילתו, כל 'נערי המלך והמלך' ביחד עם משפחתו, בכל 'יום ירושלים' עלו לקברו בהר הרצל. אני אישית שלא הכרתי את יורם אך שמעתי רבות עליו. הוזמנתי לאזכרתו של יורם והייתי כמה פעמים עם המחזור של 'נערי המלך והמלכים' מתקופתו שעלו ביום ירושלים לקברו בכל שנה. למדתי להכיר את הבחור המיוחד הזה מהסיפורים, וכפי שסיפר לי יוס'קה: יורם הצליח מאוד בכל אשר עשה, היה דמות מופת לכל 'נערי המלך' ואהוב מאוד על חבריו ומפקדיו. יוס'קה זכר את הדברים שאמר יורם על ההר לכולם: "על ההר הזה עוד יפעלו מנועים"... היום כולנו יודעים למה התכוון יורם... "איש הסוד".

107. 'נערי המלך' וה'מלך' יוס'קה קרן כנראה בשנים 1960-1959.

108. 'נערי המלך' עם ''ג'ון-דו'' וגולגולת אמיתיות לגמרי ממועדון ואדי ג'וז כנראה 1960.

109. 'נערי המלך' בתחפושות פורים על הר הצופים.

'המלך' דב רביב ''דובץ'''- מפקד הר הצופים בשנים- 1962-1964.

שנת 1962 באפריל, הגיע להחליף את אפרים פורן ''פרוייקה'' כמפקד הר הצופים ה'מלך' דב רביב ''דובץ'''.

110. דובץ' ה'מלך' מפקד הר הצופים 1962-1964.

כאשר נכנסתי לתפקידי כמפקד ההר עברתי על כל החומר התוכניות, הפקודות, והמפות שהכין צ'יץ' ואשר אלוף הפיקוד אישר אותם. הכול נראה לי מתאים ומי אני שאחליט לשנות את התוכניות של צ'יץ' ובמיוחד שאלוף הפיקוד אישר אותם?

ארגנתי את ההר הקמנו ובנינו גדרות עכביש על פי התוכניות סביב להר, הבאתי לצורך כך את קצין ההנדסה שהיה חניך שלי והנחנו שדה מוקשים צפונית לרטנוף ב"ח" הברושים 125 מוקשים.

ליד ספורט עלתה בחורה צעירה להר, זה היה בשבת כל חיילי הנחל שהיו במוצב המחלקתי היו בטוחים שהיא אשתו של ה'מלך'... היא הייתה בחורה יפה מאוד, הסתבר שבעלה הרביץ לה מכות רצח והיא ברחה מהבית בואדי ג'וז, אפשר היה לראות את החבלות על הפנים שלה,

אני מיד זימנתי את הקולונל מהאו"ם שהיה אחראי על ההר, הוא קבל ממני את הבחורה כמובן שהסברתי לו שאנחנו לא נגענו בה, הוא צילם אותה רשם את הפרטים לאירוע כפי שסיפרתי לו, לאחר מכן עזב את ההר עם האישה ירושלים.

המשכנו בהקמת גדרות עכביש עם הגדר הגרמנית שהעלנו להר ב'שיירות הקמח' הקמנו גדרות במדרון המזרחי לכוון הכפר עיסוויאה כמו גם במדרון המערבי לכיוון ואדי ג'וז בנינו עמדות משוכללות יותר למקלעים החדשים שהבאנו להר, עמדות מדופנות שקי חול וחיפוי של פחי נירוסטה למקלעים. קבלנו 15 מקלעים 0.3 כמו גם 0.5 ואפילו 20 מ"מ אחד שהוצב בבית הנכות קיפוד כביש 1.

מספר דובץ' שהסיפור עם חיילי הכוח שהודבקו במחלות מין בכפר עיסוויאה בשנת 1952 הוא נכון... זה באמת קרה, מאז 1948 הכפר עיסוויאה שכלל 185 מבנים היה ריק כמעט לחלוטין וחיילי הכוח היו מסתובבים בכפר הריק, במשך הזמן חזרו תושבי הכפר לבתיהם ועדיין חיילי הכוח ירדו לכפר באופן חופשי עד לשנת 1952 כאשר הערבים הביאו זונות לכפר בכוונה... יום אחד הסתבר ש-25 חיילים מהכוח נדבקו במחלות מין... לאחר מכן נאסר על כניסה של חיילי הכוח לכפר עיסוויאה ורק סיורים היו עוברים דרך הכפר מידי פעם, גם זה פסק לאחר שנת 1953, יותר לא נכנסו גם הסיורים לתוך הכפר עצמו.

בתקופתי כמפקד ההר היו שותפי סוד מעטים והחשוב ביותר היה וינקלר שמואל מש"ק המודיעין אך היו גם שותפי סוד כמו חזין מפעיל הגנראטור והחשמלאי, שהיו לו כישורים רבים בטיפול בג'יפים ובנשק כמו התול"רים היה גם הטבח מודלובן שהיה אצלי שותף סוד הג'יפים גם הם עברו אימונים על התול"רים.

אני אריה שניפר וישראל קרן בשיחה כאשר דובץ' סיפור לנו שמולדובן היה שותף סוד כמעט קבלנו התקף לב, פשוט היה לנו קשה לאמין... וישראל גם היה בספק לגבי אמיתות הדבר לאחר מכן, פניתי לאחד מ'נערי המלך של דובץ' מש"ק המודיעין שמואל וינקלר ושאלתי אותו על אמיתות של הסיפור, מולדובן היה שותף סוד??? מסתבר שזה נכון מאוד, אני מתנצל בפני דובץ' על שלא כל כך האמנו לסיפור. דובץ' מספר שחזין ומודלובן פעם או פעמיים הוציאו בלילות (לאחר שהוכרזה כוננות) את הג'יפים לנסיעה בגן הבוטני בשביל שבין הכביש לגן הבוטני בזמננו וכפי שידוע לי גם לפנינו לא עשו זאת השום אופן לא יצא ג'יפ החוצה.

חזין בנה ממנוע של טרקטור קומפרסור ואיתו חצבנו את "המנהרה" בין בית ספר לאחיות לבין רטנאוף מתחת לכביש על מנת לאפשר במשך היום לחיילי הכוח לעבור ממזרח למערב מבלי לחצות את הכביש החשוף לאויב. את המנהרה דיפנו בלוחות מתכת נירוסטה וכך הייתה "מנהרת נירוסטה" היחידה בישראל על הר הצופים.

ברטנוף וביתר הקיפודים שהיו מאוימים בכניסה של רכ"מ וטנקים של האויב כמו רטנאוף כביש 1 וכביש 2 הכנסנו למוצבים טילים נגד טנקים.

בתקופתי בנינו "טנקרים" מיכלים למים על בניין כימיה פיזיקה וה'ארמון' (בית אינשטיין) 8 מיכלים בני 2 קוב מים כל אחד, התקנו צנרת מהמיכלים למבנים ואפשרנו סוף סוף להתקלח כמו בני אדם במים זורמים בהר הצופים.

111. ה''מנהרה'' מתחת לכביש בין בית ספר לאחיות לבנין רטנוף ''מנהרת הנירוסטה''.

112. ה'מלך' ''דובץ' עם 2 מ'נערי המלך'.

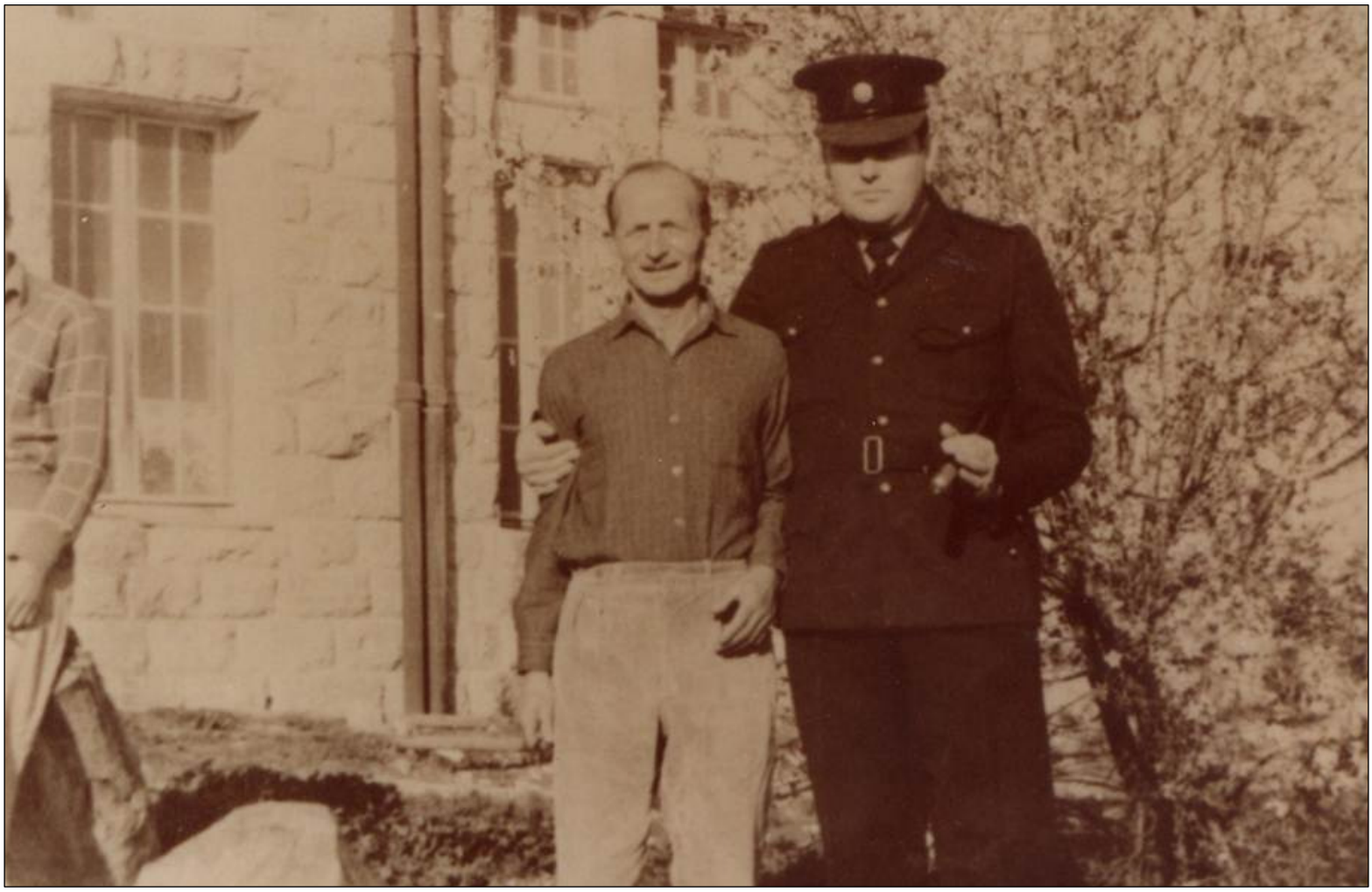

113. ה'מלך' דובץ' עם חזין מפעיל הגנראטור והחשמלאי.

114. ה'מלך' דובץ' במדי קצין משטרה עם המקל.

115. מפת גבולות הקו העירוני והר הצופים (הקו הירוק) מתוך תיק מה"ד אימונים.

116. 'דובץ' דב רביב ה'מלך' עם אחד מ'נערי המלך'.

מתיחות ... מועדון ואדי ז'וז, ההווי במובלעת הר הצופים.

מותחים את קציני הכוח...

- **קצין צעיר מהכוח חתם אצלי על סודיות ונדרש מידי פעם מוקדם מאוד לפנות בוקר לרדת לעמדת "הכרמלית", צפונית לאמפיתיאטרון (השם "כרמלית" ניתן לעמדה מאחר ותעלה עם חיפוי מעליה כאילו בתוך ההר הובילה לעמדה, היא הייתה במדרון ההר, כמו הכרמלית בחיפה), בשיפולים המזרחיים של הר הצופים. הוא נדרש לרדת לעץ הבודד כ- 100 מטר במדרון מהעמדה, ליד העץ המתין כאילו "ערבי" עם 2 שקי יוטה - אני במקרה זה בכאפיה כ"ערבי" - בתוכם קופסאות מפח (הקופסאות היו סוכריות ממנות הקרב במשקל של כ-10 ק"ג כל אחד) הקצין היה מקבל את השקים ומביא אותם ל'ארמון המלך' בניין אינשטיין...**

היה זה חלק ממסורת המתיחות של קציני הכוח (השוטרים), אשר במשך השבועיים הראשונים לאחר ההגעה להר נחשבו כחדשים והם אשר נמתחו. לאחר שבועיים הפכו לוותיקים. כל אחד מהקצינים, בנפרד, קיבל מאחד מ'נערי המלך' תפקיד לאחר שחתם על תצהיר שמירת סודיות והפך כביכול לשותף סוד - רק הוא והמפעיל שלו 'נער המלך' היו בעניין. היה מידור מוחלט, הם נדרשו לא לספר אפילו לא למפקדם על כך. לצורך הדוגמא אספר על מתיחה אחת שאני הייתי שותף לה:

קצין צעיר מהכוח חתם אצלי על סודיות ונדרש מידי פעם מוקדם מאוד לפנות בוקר לרדת לעמדת "הכרמלית", צפונית לאמפיתיאטרון, (השם "כרמלית" ניתן לעמדה מאחר ותעלה עם חיפוי מעליה כאילו בתוך ההר הובילה אל העמדה, היא הייתה במדרון ההר, כמו הכרמלית בחיפה), בשיפולים המזרחיים של הר הצופים. הוא נדרש לרדת לעץ הבודד כ- 100 מטר במדרון מהעמדה, ליד העץ המתין כאילו "ערבי" עם 2 שקי יוטה - אני במקרה זה בכאפייה כ"ערבי"- בתוכם קופסאות מפח (הקופסאות היו סוכריות ממנות הקרב במשקל של כ-10 ק"ג כל אחד) הקצין היה מקבל את השקים ומביא אותם ל'ארמון המלך'. 'בנין אינשטיין' אנו קראנו לבנין "מתמטיקה" ששימש כמקום מושבו של ה'מלך' בקומת הקרקע בחדר של מש"ק המודיעין ומש"ק החבלה. הוא נדרש להשאיר את השקים וחתם על דו"ח ביצוע. פעם כאשר פגש אותי בין לבין אמר לי בהתלהבות, מלא מוטיבציה וגאווה רבה: "עכשיו אני מרגיש שאני עושה משהוא חשוב מאוד למען מדינת ישראל". רק דוגמא להרבה מאוד מתיחות כחלק מההווי והנקרא "מועדון ואדי ג'וז".

כמה חודשים לפני המלחמה התרחש מקרה אחד, קיצוני במיוחד, כאשר אחד הקצינים הצעירים שהיה במשך כשבועיים 'שותף סוד' כביכול, "בסוד הכרמלית"

עשה את המשימה במסירות רבה... לרדת לפנות בוקר לתחתית המדרון של 'הכרמלית' ליד האמפיתיאטרון ולקבל מאחד מ'נערי המלך' עם כאפיה על ראשו, שממתין לו עם 2 שקים מיוטה בתוכם הפחים במשקל כ- 10 ק"ג. איתם עלה בעלייה הקשה ל'ארמון המלך' ושם השאיר את השקים וחתם על אישור ביצוע המשימה מספר פעמים. הקצין שנאמר לו שגם המ"פ שלו לא יודע על המשימה והיא סודית ביותר רק הוא יודע את ה"סוד"... היה בטוח והאמין שהכול אמיתי לחלוטין... כאשר הסתבר לו במסיבת הסיום שהכול היה מתיחה הוא קיבל זאת קשה מאד, עד כדי כך שלאחר מספר ימים הייתה משימת סיור ריבונות גן שולמית ו'המלך' מנחם שרפמן נתן תדריך לקצינים כמו תמיד על ארגז החול וביקש מכל קצין לעלות להסביר את תפקידו בכוננות האמיתית כמובן, הוא השיב למנחם 'בסדר זה בסדר תמשיך אני מבין!... ברור שהכול מתיחה'! כל הניסיונות להסביר לו שהפעם אין זו מתיחה, זה אמיתי, הוא היה בטוח שמותחים אותו, עד כי פסק להאמין במה שקורה על ההר...

יוני הדואר של חזין.

- **חזין טיפח לול יונים ש'נערי המלך' השתמשו בהן גם לצורך המתיחות של קציני הכוח הפלוגתי. סיפרו להם שאלה יוני דואר והקצין שנמתח היה כאילו "שותף סוד" - הוחתם על טופס 'שותף סוד' ונדרש מוקדם מאוד כל בוקר להגיע ללול, ששימש כשובך יונים, לספור את היונים ולמלא דו"ח בהתאם למצאי היונים. כמובן שזו הייתה פעולה קשה או יותר נכון בלתי אפשרית כמעט. 'נער המלך', המפעיל הממונה היה בהסתר תוך כדי הספירה (לא בכל יום) מכה קלות על הלול, כל היונים היו נבהלות ונדרשה ספירה מחודשת. לקח זמן רב לסיים את הספירה ולהכין את הדו"ח...**

חזין טיפח לול יונים ש'נערי המלך' השתמשו בהן גם לצורך המתיחות של קציני הכוח הפלוגתי. סיפרו להם שאלה יוני דואר והקצין שנמתח היה כאילו "שותף סוד" - הוחתם על טופס 'שותף סוד' ונדרש מוקדם מאוד כל בוקר להגיע ללול, ששימש כשובך יונים, לספור את היונים ולמלא דו"ח בהתאם למצאי היונים. כמובן שזו הייתה פעולה קשה או יותר נכון בלתי אפשרית כמעט. 'נער המלך', המפעיל הממונה היה בהסתר תוך כדי הספירה (לא בכל יום) מכה קלות על הלול וכל היונים היו נבהלות ונדרשה ספירה מחודשת. לקח זמן רב לסיים את הספירה ולהכין את הדו"ח...

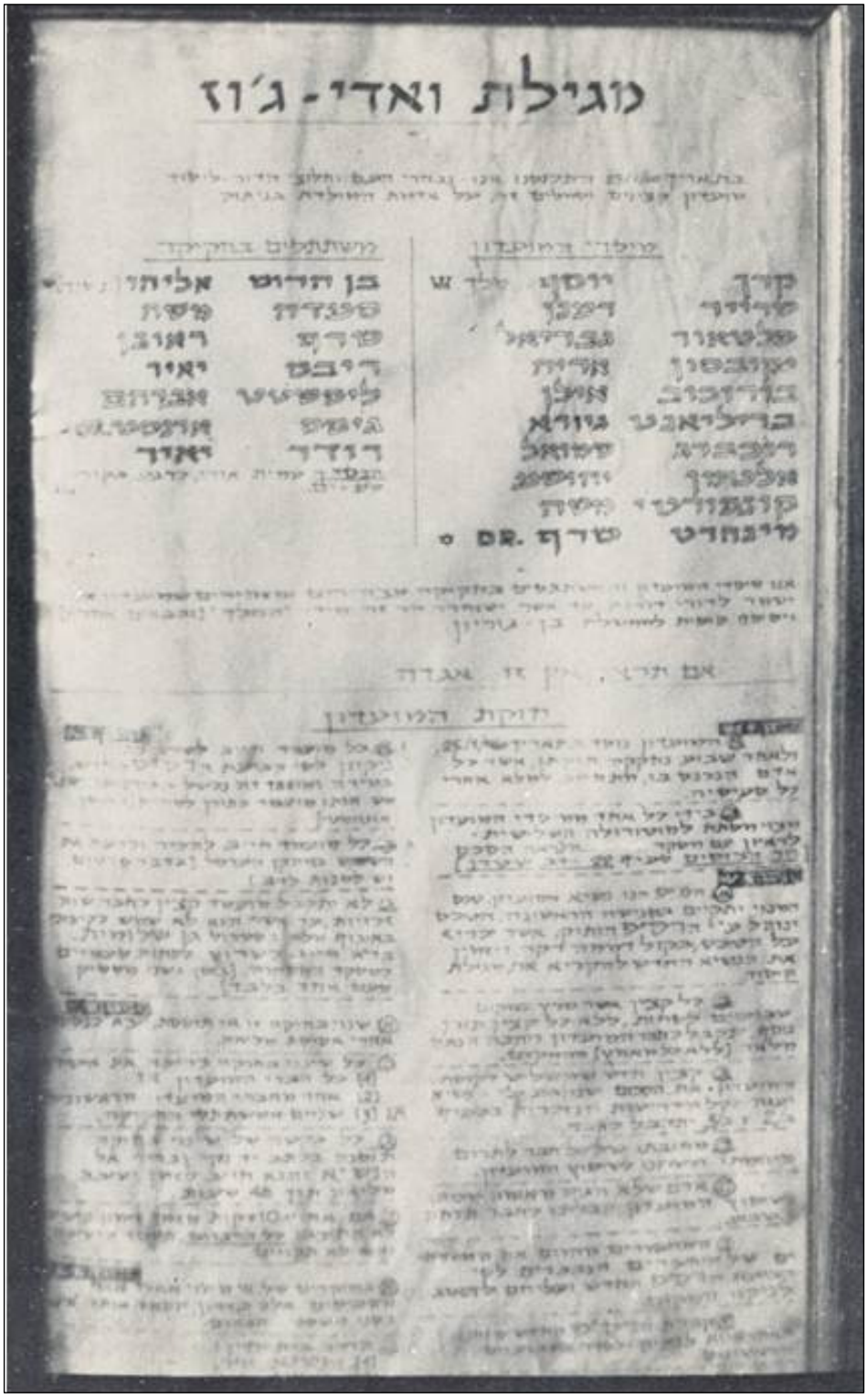

מגילות ואדי-ג'וז

119. מגילת ואדי ג'וז שהוכנה בשנת 1960 עם הקמת "המועדון של ואדי ג'וז".

120. קריקטורה של ה'מלך' "במועדון ואדי ג'וז".

121. בתצלום: המחסום של הכפר עיסוויאה המוצב כל ערב עד הבוקר.

122. בתצלום: אחרי 5 שבועות היום האחרון (הביצה האחרונה) הוא תמיד הקשה ביותר.

123. בתצלום: חלק מהציורים על הקירות של אולם המועדון בבנין רוזנבלום, הצייר לא ידוע, אך הציורים מבטאים היטב את ההווי על ההר.

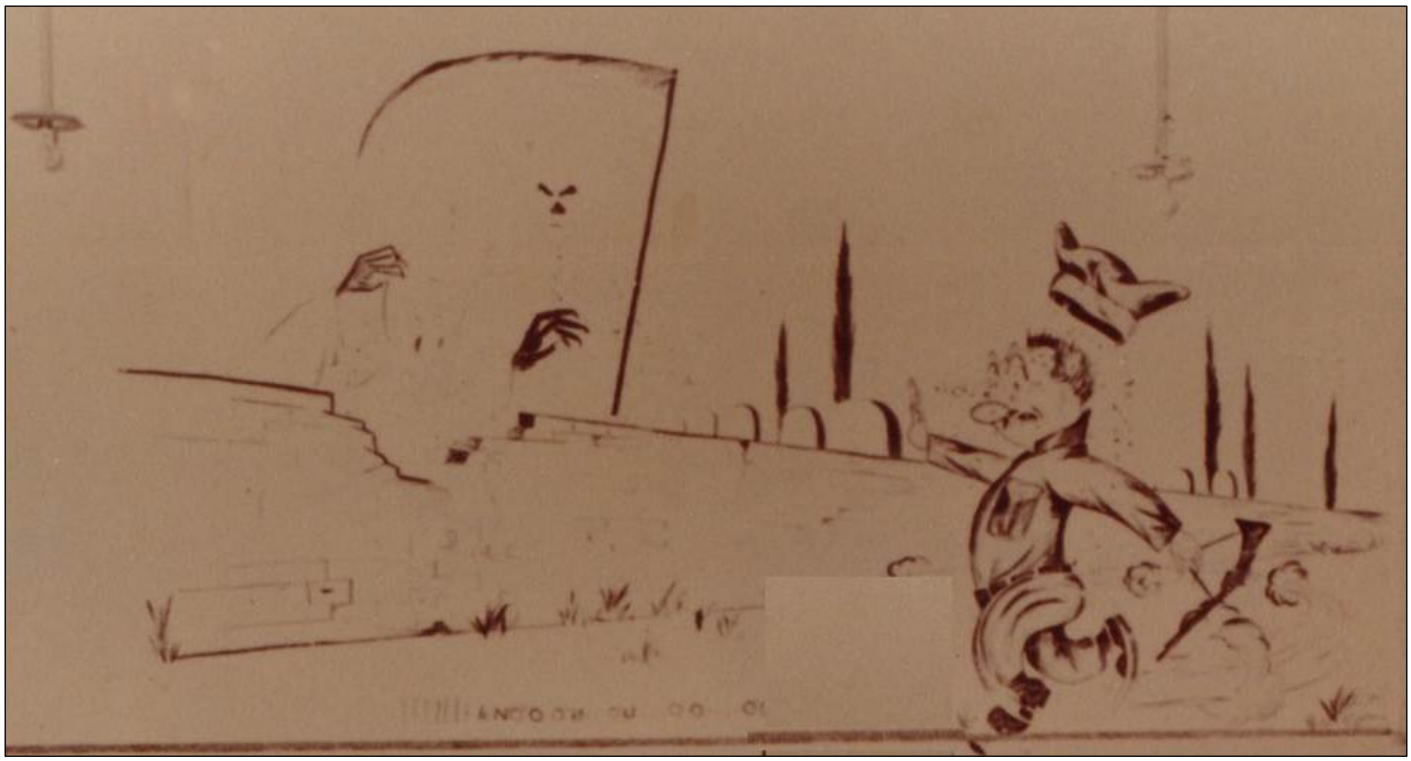

124. בניין רוזנבלום במועדון ואדי ג'וז רוחות רפאים בבית הקברות האנגלי.

במסגרת השרות על ההר ועם כל המתח והלחץ של חיי היום-יום התפתח במשך השנים הווי מיוחד מאוד, שבדרך כלל סבב סביב סודות ההר של 'שיירות הקמח' נושא הנשק והתחמושת, המגיעים בכל מיני דרכים כמו "מנהרה" או על "חמורים" או "סיירת מטכ"ל" ועוד סיפורים רבים ומגוונים. המתיחות היו מבוצעות תמיד על קציני הכוח הפלוגתי החדש שהגיע להר. הקצינים החדשים שהגיעו נפלו קורבן למתיחות הקצינים, שרק לפני יום נמתחו עכשיו הם המותחים יחד עם 'נערי המלך' את הירוקים. המתיחות בוצעו על כל קצין בנפרד, כאשר הוא מוזמן לחתום על הצהרת סודיות ולאחר מכן הוא שותף לסוד יחד עם אחד 'מנערי המלך' כאשר המפעיל שולח אותו למשימה בדרך כלל בלילות או מוקדם מאוד בבוקר. דוגמא אחת הבאתי קודם ועוד מגוון של מתיחות אישיות. בנוסף, לקראת סיום מחצית התקופה.

מחלצים את "שיירת הקמח"...

- **לפני סיום השירות של הפלוגה 'המלך ונערי המלך' היו מזמנים בדחיפות את כל קציני הפלוגה החדשים לקבוצת פקודות דחופה... בה היה 'המלך' מודיע כי 'שיירת קמח' נתקעה ויש צורך לצאת לחילוץ ב"מנהרה" או 'בוואדי ג'וז'. 'נערי המלך' היו מכסים את עיניהם של הקצינים, עם משולשים ומוליכים אותם בכל מיני מעברים תת-קרקעיים, בדרך כלל בבית החולים הדסה.**
- **מגיעים למי שכביכול נתקע עם 'שיירת הקמח' ומקבלים ממנו צינורות כבדים שהיו למעשה בלוני חמצן ישנים מבית החולים. איתם היו מסתובבים סחור-סחור ולבסוף מגיעים לאולם שלאמתו של דבר היה בתוך 'בנין רוזנבלום', אך הקצינים היו בטוחים שהם בשטח אויב....**

לפני סיום השירות של הפלוגה, 'המלך ונערי המלך' היו מזמנים בדחיפות את כל קציני הפלוגה החדשים לקבוצת פקודות דחופה... בה היה 'המלך' מודיע כי 'שיירת קמח' נתקעה ויש צורך לצאת לחילוץ ב"מנהרה" או ב'וואדי ג'וז'. 'נערי המלך' היו מכסים את עיניהם של הקצינים, עם משולשים ומוליכים אותם בכל מיני מעברים תת-קרקעיים, בדרך כלל בבית החולים הדסה.

מגיעים למי שכביכול נתקע עם 'שיירת הקמח' ומקבלים ממנו צינורות כבדים שהיו למעשה בלוני חמצן ישנים מבית החולים ואיתם היו מסתובבים סחור-סחור ולבסוף מגיעים לאולם שלאמתו של דבר היה בתוך 'בנין רוזנבלום', אך הקצינים היו בטוחים שהם בשטח אויב....

אז היו מתבקשים להוריד את כיסוי העיניים, אור היה נדלק והתדהמה הייתה גדולה מאוד כאשר הסתבר להם שהכול הייתה מתיחה. מסיימים במסיבת "ואדי ג'וז" בחדר המיוחד שבמרכזו על שולחן גולגולות עם נרות דולקים בתוכם והשמחה הייתה גדולה. כמובן שאז גם היו מספרים לקצינים שבמשך כל התקופה כמעט כל יום נדרשו לבצע משימות שהיו למעשה מתיחה, פשוט כך ולא יותר!

עוד קצין שברצוני להזכיר כאן הוא אורי נוה קצין צעיר בן 23 מ"מ עמדת הפיסיקה בכוח שהיה על ההר לפני המלחמה ולחם גם הוא במלחמת ששת הימים. אורי נוה יצר איתי קשר בתחילת נובמבר 2008 וסיפר לי שהוא כותב מצגת על שירותו על הר הצופים וביקש ממני להשיב על מספר שאלות, כמובן נעניתי ברצון רב. לאחר כחודש קיבלתי ממנו את המצגת שהכין, כאשר קראתי את המצגת שלו היה ברור לי שרק מי שהיה על ההר ולא משתייך ל'נערי המלך' כסגל קבוע, יכול לבטא כל כך טוב את מה שהתחולל על הר הצופים מנקודת ראות של חייל מהכוח שהגיע לתקופה של חודש או חמישה שבועות כמו אורי נוה.
לו וגם לכל מי שהגיע ככוח לשרות על ההר, נראה הכול מאוד מסתורי, כמו חיים על פלנטה אחרת - זו כמובן לא הייתה התחושה למי שהיה בסגל הקבוע. אין כל ספק לא אני ולא איש מ'נערי המלך' יכול היה להוציא כזו מצגת מעולה, המאפשרת להבין במעט את שחשו חיילי ה'כוח'. דרך אגב, התגובות של מאות ואולי אלפי הצופים במצגת חושבים כמוני. אנחנו, 'נערי המלך' ידענו מה מתחולל ולכן לא יכולנו לראות את הדברים כפי שהם ראו אותם. כאן ברצוני להביא קטע קצר מהמצגת של אורי נוה אשר משקף את הדברים בצורה יוצאת מהכלל:

מ"מ פיזיקה אורי נוה - וחילוץ שיירת הקמח...

- ***אורי נוה (קצין בכוח): - במצגת שלו מספר כך:***
כעבור שבועיים העירו אותנו באמצע הלילה קשרו את עינינו והוליכו אותנו במנהרות כשברקע נשמעת מוסיקה ערבית אמרו לנו שאנו עוברים במנהרה מתחת לואדי ג'וז לעיר המערבית.
לבסוף הוכנסנו לחדר אטום והסירו את המטפחות מעינינו.
לפנינו התגלה שולחן ערוך לסעודת מלכים ומאחריו ערמה גדולה של כדי חלב, שקים וארגזי תחמושת פתוחים ובתוכם אבנים וחלקי מתכת ,כשמעליהם גולגולת. אלו היו המטענים אותם סחבנו בלילות. 'נערי המלך' ניצבו בצד מצחקקים...

אנחנו אנשי המילואים ששרתנו בהר לא ידענו כיצד הגיע הנשק. היחידים שידעו היו מפקד ההר שכונה בשם 'מלך ההר' ואנשי המודיעין הצעירים, 20 במספר שכונו 'נערי המלך'. הם דאגו ליצור ערפל ולשמור על הסוד מכל משמר. נדמה לי שזה היה הסוד הכמוס ביותר במדינת ישראל של אז, סודי יותר מהכור בדימונה. בלילות היו 'נערי המלך' מעוררים אותנו הקצינים ומוליכים

אותנו לשטח המפורז סביב ההר ושולחים אותנו להביא מטענים כבדים שהכילו נשק ותחמושת, שהובחנו להר ע"י משתפ"ם ערבים ובאמצעות 'שיירות הקמח' של סיירת מט"ל- כך אמרו לנו- ממערב ירושלים היהודית דרך מזרח העיר שבשליטת הירדנים. לילה אחד שלחו אותי ביחד עם קצין נוסף למורד המזרחי של ההר ומשם הבאנו כד חלב חתום וכבד מאד. החיילים ששמרו באותה גזרה הורחקו מהמקום כדי שלא יחשפו לסוד הגדול. בלילה הבא לקחו אותי לצד הצפוני של ההר אל הגדר המפרידה בין ביה"ח הדסה לבין בית הקברות האנגלי. משם נשלחתי אל תוך בית הקברות לחפש שק גדול ליד מצבה מספר 32 בשורה 7 חזרתי רטוב מזיעה בגלל המשקל ובעיקר בגלל הפחד. המטענים הועמסו על עגלה, אותה דחפו 'נערי המלך' אל מקומות המסתור שבהר. כעבור שבועיים העירו אותנו באמצע הלילה קשרו את עינינו והוליכו אותנו במנהרות כשברקע נשמעת מוסיקה ערבית אמרו לנו שאנו עוברים במנהרה מתחת לואדי ג'וז לעיר המערבית. לבסוף הוכנסנו לחדר אטום והסירו את המטפחות מעינינו. לפנינו התגלה שולחן ערוך לסעודת מלכים ומאחריו ערמה גדולה של כדי חלב, שקים וארגזי תחמושת פתוחים ובתוכם אבנים וחלקי מתכת ,כשמעליהם גולגולת. אלו היו המטענים אותם סחבנו בלילות. 'נערי המלך' ניצבו בצד מצחקקים...

בנוסף למערכת המתיחות שהיו מנת חלקם של הקצינים נערך גם טקס קבלה ל'נער מלך' חדש המגיע בפעם הראשונה להר. הוא היה עובר טקס הסמכה או קבלה על ידי 'נערי המלך' הוותיקים. כאן אני אספר את מה שעשו לי בטקס ההסמכה שלי. התהליך לא היה נעים כלל וכלל והמעשה שהיה כך היה. באחד הערבים קרוב ליום בו הגענו להר התרכזנו בקומה השנייה, בבנין רוזנבלום, בחדרו של נציג האוניברסיטה אזרח כמובן אמיתי ושמו שבתאי, שהיה מבוגר מאיתנו ומגודל גוף. כל 'נערי המלך' שהגיעו למפגש, הגיעו בכוונה ללא חגורה במכנסיים - תכף תבינו מדוע, כמובן שהזמינו אותי, החדש, שעדין נמצא בהלם מוחלט מכל מה שעבר עלי בימים בראשונים של עלייה להר במשוריינים וכל המסתורין שעל כל צעד ושעל. העובדה שרק הגעתי וכבר מזמנים אותי כאחד מ'החברה' החמיא לי מאוד. כולם, צחקו התבדחו ותוך כדי הגיעו להתערבות על הנושא 'אם שבתאי הבריון מסוגל להרים מהקרקע 3 חברים יחד בהנפה אחת. לי המשימה נראתה כבלתי אפשרית, אך כאשר רואים את שבתאי יתכן... אפשר לשער... אולי כן? וכאן כמובן הפכתי אני למרכז העניינים רק משום 'שבמקרה' רק לי יש חגורה במכנסים, כאשר ליתר החבורה לא הייתה חגורה. כפי שהתברר לי מאוחר יותר, ההתערבות הייתה אם שבתאי מסוגל להרים 3 חברים ביחד. כולם שמים כסף ואז אחד שואל אותי: "אריה מה איתך? אתה לא רוצה להרוויח בהתערבות?"

אני מרגיש טוב שמתייחסים אלי בכלל ושם 10 לירות כמו כולם ואז שבתאי שואל ובודק למי יש חגורה במכנסים וראה זה פלא לי היחיד יש חגורה ולכן שבתאי מבקש משני חברה לשכב על הגב אחד מול השני ברגליים מוצלבות וממני עם החגורה הוא מבקש לשכב על הגב עליהם והחברה בצחוק אומרים: "אריה הוא קטן וזה יהיה לשבתאי יותר קל להרים שלושה ביחד, זה לא הוגן". לאחר שאני נשכב על השניים שעל הרצפה, אחד אוחז על פי בקשת שבתאי חזק את

ידיי והשני אוחז חזק את רגליי... ועכשיו... פשוט שבתאי מרים אותנו כאילו... אוחז שבתאי בחגורה שלי ובמקום לבצע הרמה עם תנופה כמתבקש לפתע אני מבין שמה שהוא עושה זה פותח את אבזם החגורה ומוריד את מכנסיי - לי כמובן אין כל אפשרות להתנגד אוחזים אותי חזק ואני חסר אונים- ואת התחתונים הלבנים שלי (למזלי הם היו נקיים עדין). כל ניסיונותיי להשתחרר לא צולחים בידיי, כמובן. שניים אוחזים אותי היטב ואז אחד החברה מוציא קופסא עם גריז והוא מגרז לי היטב את "החבילה". זה כלל לא נעים, בלשון המעטה. לאחר מכן לקח לי ימים אחדים עד שאני נפטרתי מהגריז. זה היה טקס החניכה שעברתי אני ולאחר מכן שיפרתי אותו. כחובש במרפאה היה נוזל וויטפילד נגד שפשפת אשר שורף מאוד ולמי שמגרזים אותו כמובן רץ מייד להתקלח ומקבל ממני את הנוזל נגד שפשפת עם המלצה שזה יעזור להיפטר מהגריז.הוא מקבל את ההמלצה שלי שם לאחר המקלחת את נוזל הוויטפילד והוא כמו טיל רץ החוצה עירום וצועק בגלל השריפה האיומה ואם זה קורה בחורף הריצה החוצה בעירום בכלל לא נעימה בנוסף לעובדה ששורף מאוד.

בדיעבד, כיום ברור שהטקסים של מתיחות, אשר נעשות במקום כמו הר הצופים, הן במידה מסוימת בבחינת הליכה על הקצה ויש הטוענים שאלה היו טעויות שגבלו בלקיחת סיכונים מיותרים, כאשר מבצעים מתיחות שכרוכות בפעילות מסוכנת במידת מה ומיותרת, אך בזמנו כאשר כל הפעילות היום-יומית היא מסוכנת, היו המתיחות סוג של הוצאת קיטור לאחר כל הלחץ. בסופו של דבר כולם היו מרוצים (מי יותר ומי פחות) מהטקסים ומההווי הזה. יתכן שהיום לא היו עושים כאלה מתיחות, ליתר דיוק, יש להניח כי היו נאסרות באופן מפורש.

אירועים ותקריות על הר הצופים.

כאן אני מבקש לספר את הסיפור - אמיתי כמובן - על אהרון קמארה, מפקד היחידה בשנים 1956- 1957. בתקופה זו המפקד עדין לא כונה 'המלך'. זמן קצר לאחר הגעתו להר אירעה תקרית תוך כדי סיור ריבונות באזור עיסאוויה. במקום שנקרא 7 הבתים 'שלא יגמרו לעולם' - כך קראנו לבתים אלה- פתחו הירדנים באש מהגבעה הצרפתית על הסיור, חייל אחד נפצע ואהרון קמארה עלה לעמדה שפונה לאזור התקרית ועמד גלוי מול הירדנים נופף להם משך אליו את האש ואפשר לכוח לחלץ את הפצוע.

תקרית נוספת, שבה היה מעורב מפקד ההר אהרון קמארה אחר תחילת הפעילות של יחידת "מצוף", אירעה בשנת 1956, בקיץ חם, באמצע אוגוסט, כאשר הירדנים רצו ליצור עובדות בשטח, לקבוע ש'בית השידור' בצד הדרום מערבי בין הר הצופים לאוגוסטה ויקטוריה הוא שטח השייך לירדנים, ולא על פי המפות של ועש"ן בתחום שטח ישראל כפי שנקבע (חלק מהר הצופים). הכניסה הזאת של 10 חיילי הלגיון הירדני מאוגוסטה ויקטוריה הפכה לתקרית שלימיים נודעה כ'תקרית בית השידור'. המפקד של הר הצופים (אז עדיין לא נקרא 'המלך') היה אהרון קמארה כפי שציינתי. אולי המפקד השני הקבוע לאחר קום היחידה איני

בטוח בכך. התקרית אירעה, במבנה ששימש כבית השידור של הצבא הבריטי לפני 1948 ולאחר מכן את 'קול ישראל'. זמן קצר אחרי הטבח בשיירה נסגר בית השידור גם הוא. המבנה נמצא בשיפולי ההר הדרום מערביים, בין הר הצופים לאוגוסטה ויקטוריה. על פי מפות הסכם שביתת הנשק המקום נחשב כשייך לישראל ולחלק בלתי נפרד מהר הצופים. הירדנים החליטו לעשות ניסיון ולהשתלט על המקום, להכניס 10 חיילים ולקבוע עובדות בשטח.

127. סביב להר היו 13 מתחמים של עמדות נקראו בקוד "קיפודים".

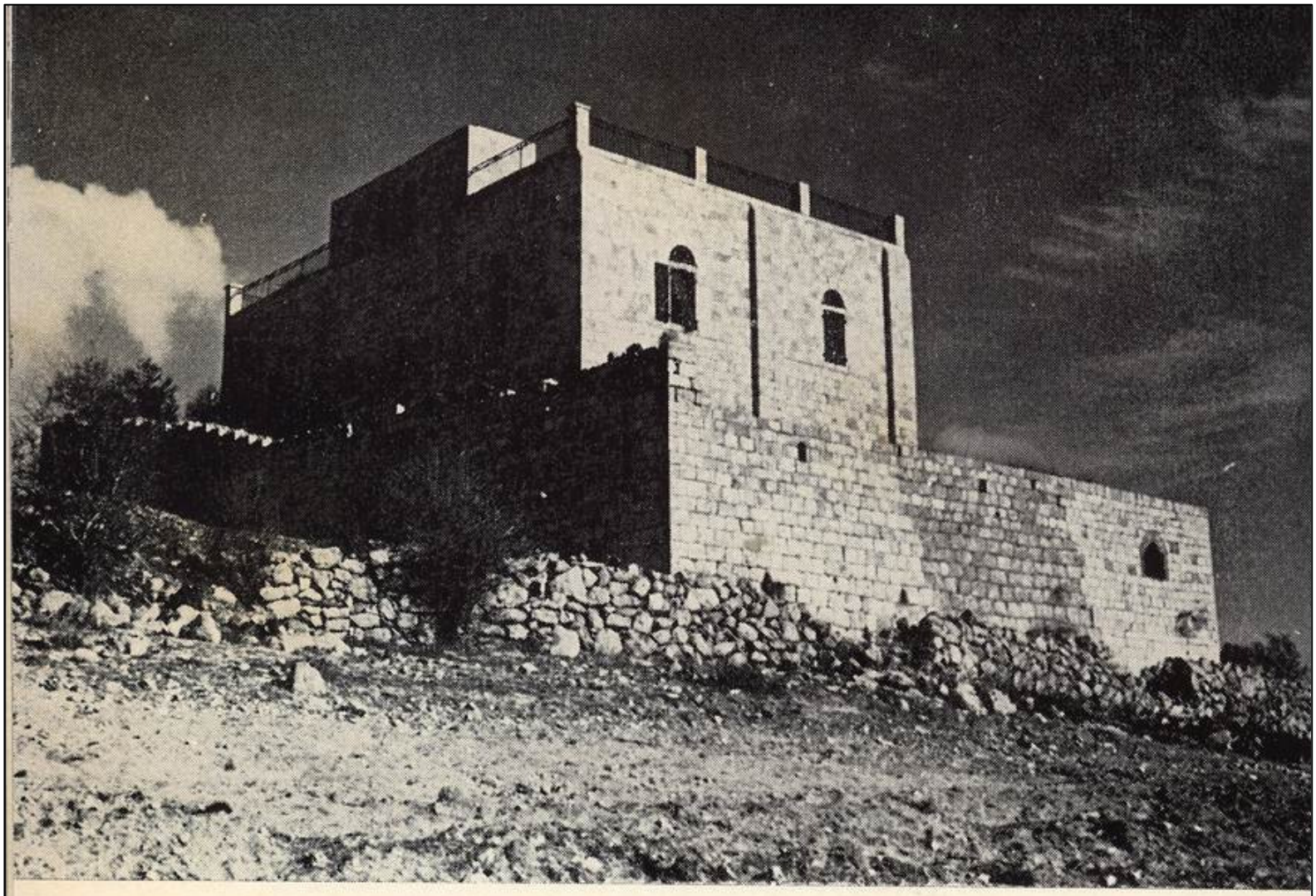

בית השידור· בנין נטוש אותו ניסו לא פעם הירדנים "לכבוש"

128. בית השידור - בניין נטוש אותו ניסו לא פעם הלגיון הירדני ''לכבוש''.

129. בית השידור ברקע רואים את א-טור, משמאל אוגוסטה ויקטוריה.

את הניסיון זיהה חייל ישראלי שצפה על המקום מתצפית שנקראה 'המטבח' בבית הנכאות (עתיקות) דיווח למפקד ההר. החיילים הירדנים נדרשו לפנות את המקום מידית, וכשסירבו נפתחה אש לעברם בהוראת קמארה. כמובן שתקרית הירי שהתפתחה במקום זימנה קציני או"ם. בחבורה שהופיעה היו שני קציני או"ם וסרן (קפטן) בלגיון הירדני. הם ביקשו לעבור דרך שדה מוקשים אשר נפרש על ההר על ידי הכוח הישראלי. החיילים הירדנים נחסמו כמובן ע"י אש שלנו ולא יכלו לצאת. לאחר דין ודברים הורשו קציני האו"ם עם הקצין הירדני להמשיך לעבר החיילים הירדנים, לא לפני שהוזהרו שהם חוצים שדה מוקשים...

ראש ממשלת ירדן ב- 1970 עולה על מוקש ב- 1956 "תקרית בית השידור".

- **ואז הקצין (הקפטן) הירדני פנה לעבר קמארה צוחק ואומר: אני מכיר היטב את הסיפורים של הישראלים על שדות מוקשים... שמו של הקצין 'מוחמד דאוד אל-עבסי', היה נציג ירדן בועש"ן שגם הוא יחד עם קציני האו"ם המוזכרים המשיכו לעבר 'בית השידור'. לאחר כמה שניות אירע פיצוץ... שלושתם נפצעו! אהרון קמארה שלא הכיר את שדה המוקשים, נכנס ללא היסוס וחילץ בתחילה את קצין האו"ם פלינט, אחריו את הקצין השני של האו"ם ואחרון את הקצין הירדני שאותו הוא העביר לשטח ירדן... הקצין הירדני ניצל בזכות אהרון קמארה! כמו גם האוסטרלי והקנדי שני קציני האו"ם.**
- **לימים, קפטן 'מוחמד דאוד אל-עבסי', קצין הלגיון הירדני הפך לראש ממשלת ירדן. בזמן שהותנו אנחנו על ההר בין השנים - 1965-67. הוא היה ממונה על הצוות של ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) מטעם הצבא הירדני...**

ואז הקצין (הקפטן) הירדני פנה לעבר קמארה צוחק ואומר: אני מכיר היטב את הסיפורים של הישראלים על שדות מוקשים... שמו של הקצין 'מוחמד דאוד אל-עבסי', היה כנציג ירדן בועש"ן שגם הוא יחד עם קציני האו"ם המוזכרים המשיכו לעבר 'בית השידור'. לאחר כמה שניות אירע פיצוץ... שלושתם נפצעו! אהרון קמארה שלא הכיר את שדה המוקשים, נכנס ללא היסוס... וחילץ בתחילה את קצין האו"ם פלינט, אחריו את הקצין השני של האו"ם ואחרון את הקצין הירדני שאותו הוא העביר לשטח ירדן... הקצין הירדני ניצל בזכות אהרון קמארה! כמו גם האוסטרלי והקנדי שני קציני האו"ם.

לימים, קפטן 'מוחמד דאוד אל-עבסי', קצין הלגיון הירדני הפך לראש ממשלת ירדן. בזמן שהותנו אנחנו על ההר בין השנים - 1965-67. הוא היה ממונה על הצוות של ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) מטעם הצבא הירדני. ולאחר מכן בתחילת שנות השבעים, בתקופת 'ספטמבר השחור', הוא היה ראש ממשלת ירדן משך שבוע בלבד, מונה על ידי המלך חוסין כקצין שהיה פלסטינאי לתפקיד ראש ממשלה לצורך ההשתלטות על הפת"ח וגירושו של ערפאת וכל מחבלי הפת"ח מירדן כפי שזכור לנו מתחילת שנת 1970 כאירועי 'ספטמבר השחור'.

חיים הרצוג נוזף באהרון קמרה.

- **כאן המקום לספר: - כאשר אהרון קמארה דיווח למפקדה על האירוע לאחר שירד מהר הצופים, למפקד מרחב ירושלים חיים הרצוג, לימים נשיא מדינת ישראל!, אז המפקד של מרחב (מחוז) ירושלים, הוא ננזף על ידו, על כך שהציל את הקצינים... לפי דעתי, אילו האירוע היה קורה בשנים האחרונות אהרון קמארה היה מקבל צל"ש ללא כל ספק!!! אך בשנת 1956 לא נהוג היה להציל חיילי אויב... לא חשבו שמעשה כזה יכול להיחשב כגבורה. ההפך הוא הנכון במקום לשבח את הקצין על אומץ ליבו בהצלת חיי אדם. כעסו עליו ועל יוזמתו. הוא ננזף על כך... נתנו לו להבין שהיה צריך לתת להם למות בשטח...**

כאן המקום לספר: - כאשר אהרון קמארה דיווח למפקדה על האירוע לאחר שירד מהר הצופים, למפקד מרחב ירושלים חיים הרצוג, לימים נשיא מדינת ישראל!, אז המפקד של מרחב (מחוז) ירושלים, הוא ננזף על ידו, על כך שהציל את הקצינים... לפי דעתי, אילו האירוע היה קורה בשנים האחרונות אהרון קמארה היה מקבל צל"ש ללא כל ספק!! אך בשנת 1956 לא נהוג היה להציל חיילי אויב... לא חשבו שמעשה כזה יכול להיחשב כגבורה. ההפך הוא הנכון במקום לשבח את הקצין על אומץ ליבו בהצלת חיי אדם. כעסו עליו ועל יוזמתו. הוא ננזף על כך... נתנו לו להבין שהיה צריך לתת להם למות בשטח...

צריך להבין מדובר באמצע שנות החמישים נושא הצלת חיי האויב נחשב כלא מתאים ולא מקובל הנורמה הייתה "אויב טוב זה אויב מת" מה שעשה אהרון קמארה מתאים מאוד להתנהלות של צהל היום, אז נורמות ההתנהגות היו בהתאם, איך אנחנו נשארים מדינת ישראל ומצליחים לשמור על הקיים "לשרוד כמדינת היהודים בישראל". התנאים היו שונים בתכלית, קשה מאוד היום להסביר או להבין את דפוסי התנהגות בשנות החמישים, מה שהיה באותם שנים, זה לא אותו הדבר למה שקורה היום, ההבדל בין מה שהיה בשנות החמישים למה שקורה בשנים האחרונות, יום ולילה.

כמו שציינתי כבר מה שעשה אהרון קמארה בשנת 1956. היום בטוח היה מקבל ללא ספק על כך "ציון לשבח"... אבל ב-1956 הוא קבל נזיפה ממי שלימים היה נשיא מדינת ישראל.

132. אהרון קמרה מפקד יחידת "מצוף" הר הצופים - 1956.

בתקופת היותו של מוחמד דאוד אל-אבסי ראש ממשלה בשנת 1970 הגיע למצרים התפטר מתפקידו וקיבל מנשיא מצרים, עבדול נאצר, מקלט מדיני. בשנת 1971 בהיותו בגלות במצרים חלה במחלה קשה עבר טיפולים בפריז חזר לירושלים ונפטר ב-19.01.1972 לפני מותו פנה לבתו 'מונה' וביקש ממנה למצוא את הקצין הישראלי מהר הצופים שהצילו ממוות באוגוסט שנת 1956. כמובן שהוא לא ידע את שם הקצין ואמר לבתו שהוא מבקש ממנה שתראה בקצין הישראלי (אהרון קמארה) אביה לאחר מותו. הם כמובן, לא נפגשו מעולם והוא לא הכיר את קמרה. מאז ש'מונה' מצאה את אהרון קמארה נמצאות המשפחות בקשר קרוב מאוד עד עצם היום הזה. 'מונה' חיה בעמאן ובירושלים.

133. בי''ח הדסה: תצלום מכוון הגן הבוטני לכוון צפון ''שבעה הבתים שלא יגמרו לעולם'' ו''חלקת חסן''.

החלקה אשר מתחת ל"שבעה הבתים שלא יגמרו לעולם" היא "חלקת חסן" ממזרח להדסה בצמוד לחלקה זאת נמצא הבית של חסן בעל החלקה ליד ביתו נמצאים גם "בית המוכתר" של הכפר עיסאוויה ו"בית איסא".

גם בצד הצפוני לבית החולים הדסה היכן שמוקם מחסום "עמדת החסימה" אשר סוגר בערב את הכניסה לכפר עיסאווייה (בבוקר החסימה מורדת). בסמוך למחסום קיימת חלקה בעייתית נוספת, באותה מידה כמו "חלקת חסן" והיא "חלקה 6" המוכרת גם היא כבעיתית מאוד

עבורנו.

134. הכפר עיסאווייה בשנות השישים מבט מהר הצופים הגן הבוטני.

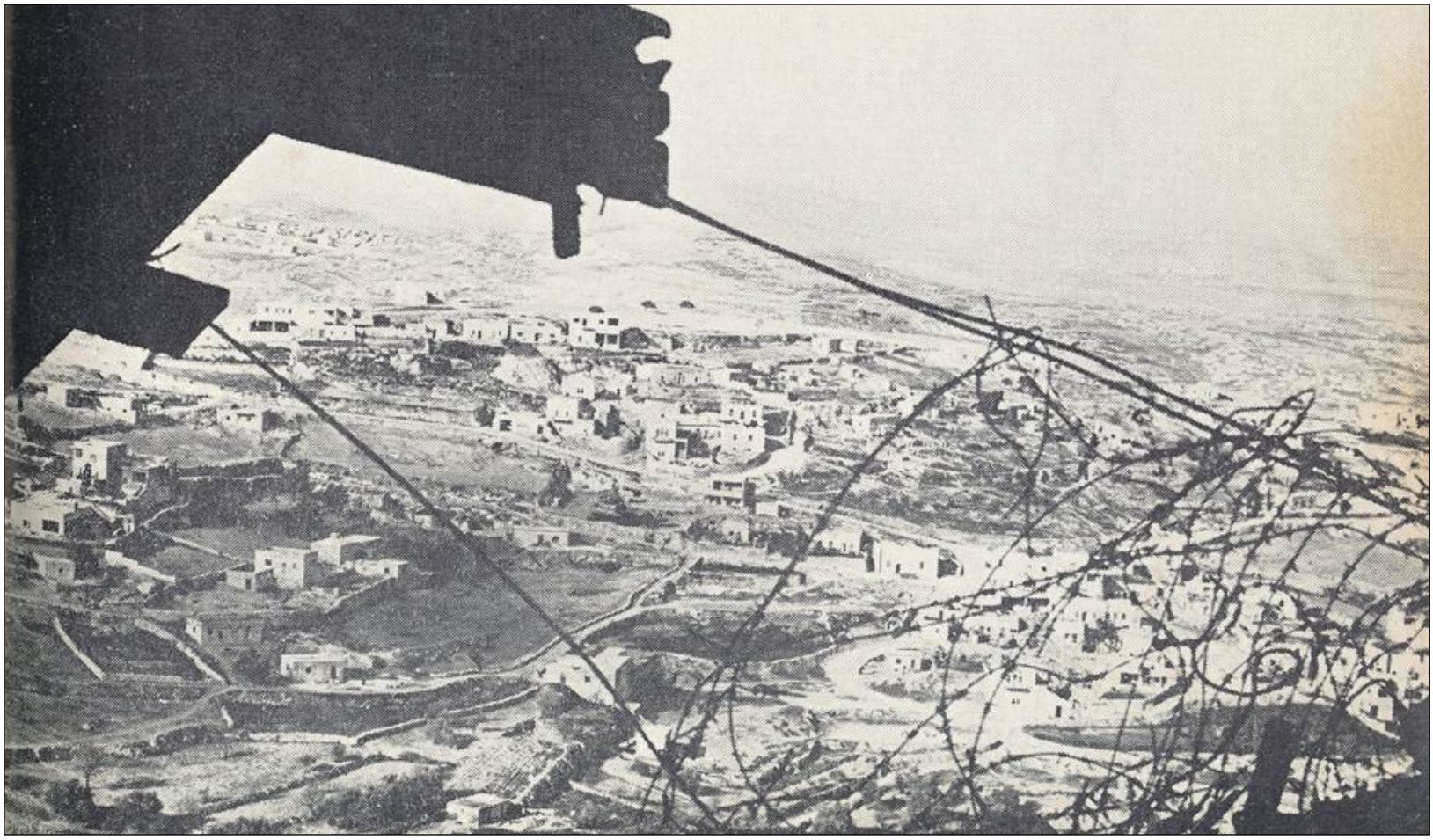

135. הכפר עיסאווייה בשנות השישים צולם 'מהקיפוד' (ממוצב) הממוקם בגן הבוטני.

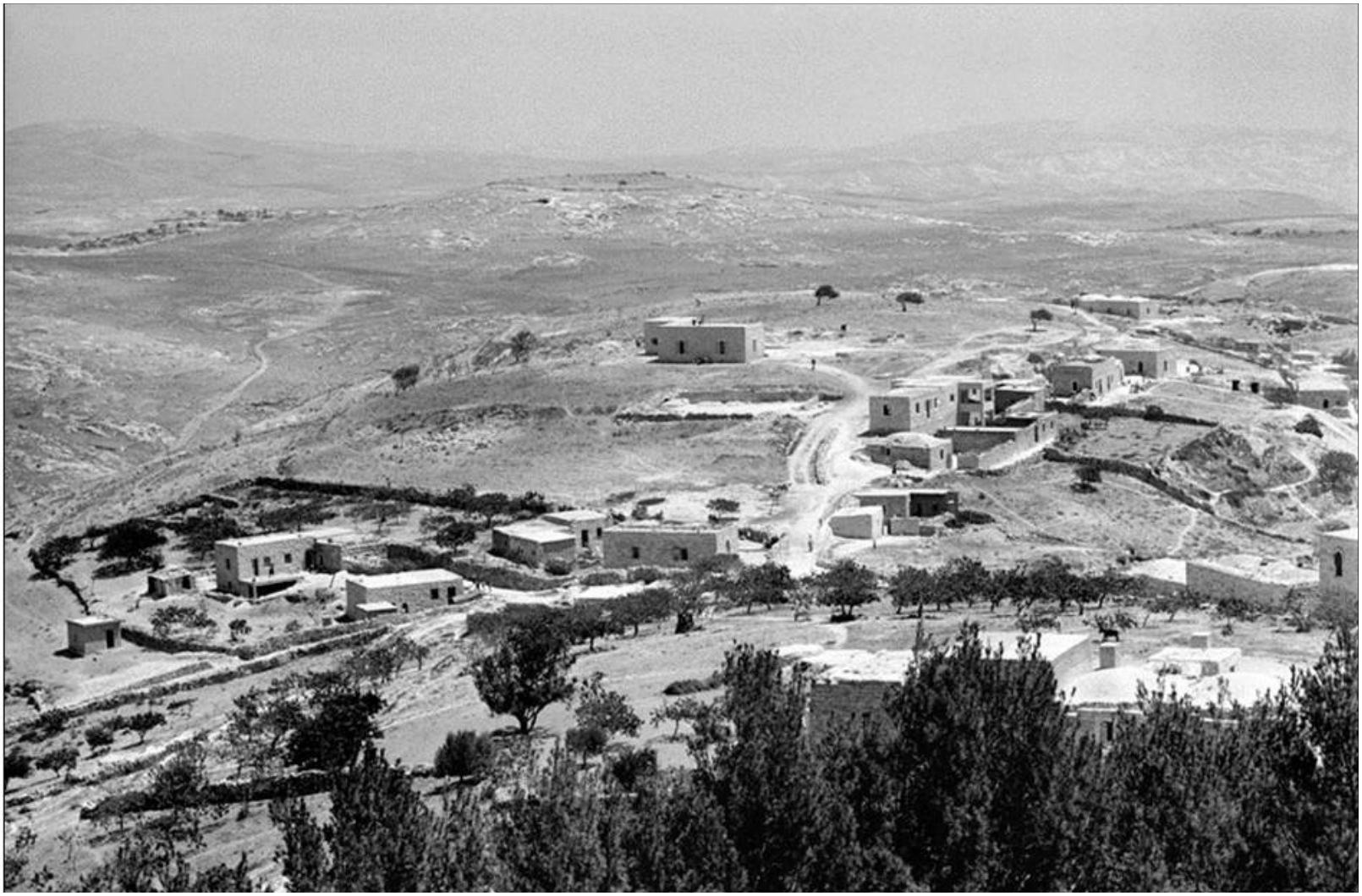

136. הכפר עיסאווייה בשנת 1958. צולם ע"י: הצלם מיכה ברעם.

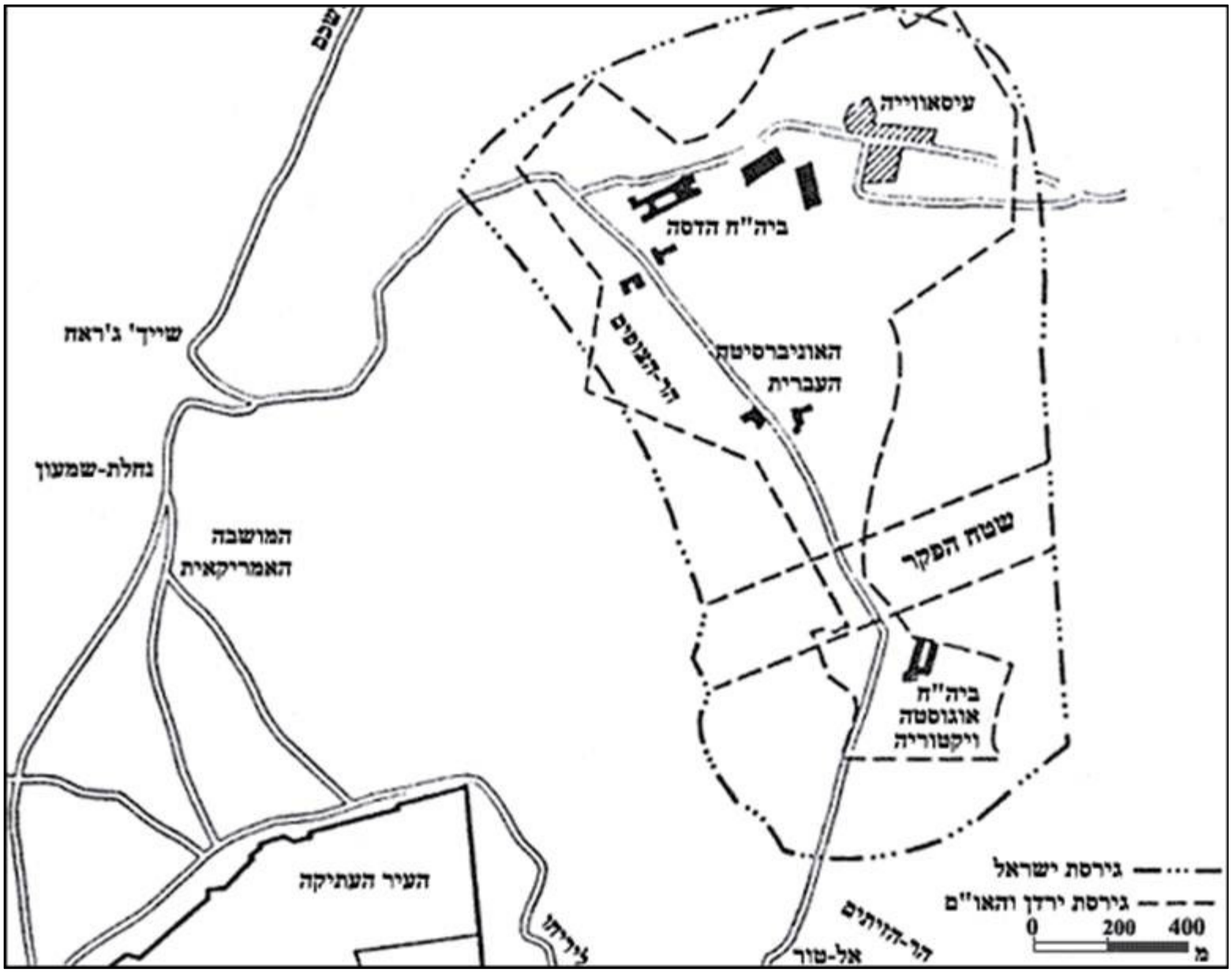

137. מפת המובלעת הר הצופים על פי הסכמי שביתת הנשק מ- 07.07.1948.

''סיורי ריבונות''.

על פי הסכמי ועדת שביתת הנשק (ועש"ן) נקבע הגבול בין ישראל וירדן המקיף גם את הר הצופים. על פי הקו שנקבע ישנם חלקים אשר לא היו מאוישים בכוח הישראלי למרות שהיו חלק משטח ישראלי. - לכן נקבע על ידי מפקדי הר הצופים והפיקוד שאל השטחים הלא מאוישים על ידינו יצאו מידי פעם 'סיורי ריבונות' הסיורים נקראו גם "פטרול ריבונות" אל המקומות האלה. כך ישראל הפגינה ריבונות ישראל על השטח כולו (כאן חובה לספר שבמהלך השנים כפי שהאלוף עוזי נרקיס מספר בספרו "במהלך השנים היה מה שנקרא השתלטות זוחלת של הירדנים על חלק מהמקומות")... על כל פנים בתקופתי על ההר ה'מלך' מנחם שרפמן ראה בנושא הפגנת ריבונות ישראל חלק החשוב ביותר של השליטה המלאה על השטחים שהירדנים עדיין לא הצליחו להשתלט עליהם בשיטת "הסלמי" ולצורך כך הקפיד על סיורי הריבונות לכל המקומות שהיו לא מאוישים על ידינו באופן קבוע.

סיורי הריבונות "פטרולי הריבונות" היה למקומות סביב הר הצופים. נתחיל מצפון "פטרול ריבונות" ל-"ח" הברושים, - באזור צפון מערב למתחם רטנוף נקרא כך מאחר והשטח החשוף ממוקש היטב והיה מתוחם בברושים אנחנו קראנו למקום גם "ח" האורנים, מאחר והיו אורנים וגם ברושים, עד המדרון של הר הצופים, קרוב לעמדת ה"פיטמה" הירדנית.
הפטרול יוצא מעמדת שער והולך סביב ל"ח" הברושים ממשיך במדרון המערבי של ההר לכיוון דרום עד מוצב הספורט לפעמים הפטרול היה יוצא ממוצב ספורט ומסיים בעמדת שער.

"פטרול ריבונות החורשה האמריקאית" נוסף היה לשיפולים המערביים של הר הצופים לאזור חלקת הקבר של 'משפחת בנטוויץ', שאנחנו קראנו לה ה"חורשה האמריקאית" ובקרבת "בית הצלף" עמדה של הלגיון הירדני במורדות ההר לוואדי ג'וז משם פונה דרומה בשיפולי ההר המערביים עד 'לבית הנכות' "כביש 1".

סיור ריבונות נוסף היה "פטרול ריבונות" גן שולמית... ממזרח להר הצופים, פטרול זה היה הארוך ביותר שהתבצע. הוא יצא בדרך כלל ממוצב פיסיקה לפעמים יצא גם מעמדת "כביש 2" הלך על שיפולי ההר בצד מזרח, "שביל הפטרולים" הרגיל על "קו הגבול" לכוון צפון, יורד לכיוון הכפר עיסאווייה משם פנה מזרחה ומטפס דרומה לכיוון גן שולמית הוא חשוף למוצב הירדני "הצלחת" אנחנו קראנו למוצב זה גם עמדת "שלושת החלונות" בצד הדרומי של הגבעה הצרפתית. בטיפוס מהכפר אל הרכס גן שולמית עוקף את הרכס מצפון מזרח לשטח מת מבחינתנו והאזור הקריטי המסוכן ביותר, דרך השיפולים המזרחיים של גן שולמית עושה את הדרך גם כאן בשטח מת, מגיע לכיוון חזרה ל'עמדות פיסיקה' מהצד הדרומי

של רכס 'גן שולמית' ומטפס חזרה להר הצופים כאשר הוא כאן חשוף לעמדת "החזירייה" הירדנית, בשטח הצפוני של המנזר ב'אוגוסטה ויקטוריה'.

היו עוד "פטרולי ריבונות" קטנים כמו לאזור הדרומי של "בית התצפית" הולך במדרון לוואדי ג'וז עד לבית ה'נכות' "תצפית מטבח" ליד "בית השידור" ל"כביש 1"... כל הסיורים התבצעו לא באופן קבוע ובמועדים אקראיים על מנת לא לאפשר ללגיון הירדני להכין מארב לסיור.

היו לא מעט תקריות אש בפטרולים "סיורי הריבונות" האלה במהלך כל השנים...

כאן אני רוצה לספר על תקרית אש קשה וכואבת מבחינתנו... בתקרית הזאת נהרגו 2 לוחמים מסיור הריבונות, עוד 2 לוחמים מכוח החילוץ, וכן 2 פצועים נוספים ממשתתפי הפטרול, ארבעה הרוגים במספר ושני פצועים, תוצאה קשה וכואבת! - תקרית **"פטרול גן שולמית"...**

"תקרית גן שולמית" - "סיור הריבונות"

2 לוחמי "הסיור" - ו – 2 לוחמי ה"חילוץ" נהרגים...

- **תקרית נוספת התרחשה ב- 26.05.58 בעת סיור ריבונות בגן שולמית, בשיפולים המזרחיים של הר הצופים, בשטח מת מבחינת התצפיות והעמדות שלנו. הלגיון הירדני (צלפים) במארב מתוכנן היטב פתח באש על הסיור, – במיוחד "מהחורשה" מוצב ירדני הנמצא צפונית מזרחית לגן שולמית, במקום שהוא מחוץ לשטח המפורז. – בהמשך הירי על הפטרול,- גם מ"החזירייה" באוגוסטה ויקטוריה נפתחה אש כבדה, על כוח החילוץ, של 6 לוחמים, בפיקודו של קצין...**
- **התוצאה: נהרגו 2 לוחמים מסיור הריבונות,- ו 2 לוחמים מכוחות החילוץ, וכן 2 לוחמים פצועים, - תוצאה קשה וכואבת. הנופלים:**
- **1) אלעשרי אליאב. מפקד הפטרול, סיור הריבונות - מ"כ**
- **2) גינצבורג משה. לוחם של הפטרול, סיור הריבונות.**
- **3) טיקוצ'ינסקי מרדכי. מפקד כוח החילוץ הראשון.- של אלעשרי.**
- **4) יוחימק יוסף. מפקד כוח החילוץ השני.-של מוטי טיקוצ'ינסקי.**
- **כולם היו מהכוח ששירת על ההר.**

תקרית נוספת התרחשה ב- 26.05.58 בעת סיור ריבונות בגן שולמית, בשיפולים המזרחיים של הר הצופים, בשטח מת מבחינת התצפיות והעמדות שלנו. הלגיון הירדני ("צלפים") במארב מתוכנן היטב פתח באש על הסיור, - במיוחד "מהחורשה" מוצב ירדני הנמצא צפונית מזרחית לגן שולמית, במקום שהוא מחוץ לשטח המפורז. -

בהמשך הירי על הפטרול (סיור הריבונות), - גם מ"החזירייה" מוצב מצפון מזרח לאוגוסטה ויקטוריה, נפתחת אש כבדה על כוח החילוץ של 6 לוחמים בפיקודו של קצין...

התוצאה: נהרגים - 2 לוחמים מסיור הריבונות, ו- 2 לוחמים מכוח החילוץ הראשון והשני, - וכן 2 לוחמים פצועים, - תוצאה קשה וכואבת! שמות הנופלים:

1) אלעשרי אליאב, מפקד הפטרול (סיור הריבונות). 2) גינצבורג משה, לוחם בסיור הריבונות. 3) טיקוצ'ינסקי מרדכי, היה מפקד כוח החילוץ הראשון, שנשלח לקחת פיקוד ולחלץ את הפטרול של אלעשרי מפקד סיור הריבונות. 4) יוסף יוחימק, היה מפקד כוח החילוץ השני, שנשלח לחלץ את המ"מ מרדכי טיקוצ'ינסקי, וחייליו.

כולם היו חיילים, לוחמים מהכוח ששירת על הר הצופים כ"שוטרים" כביכול...

139. ה'מלך' מפקד הר הצופים ירמי (ירמיהו) לבנדיגר - בתקרית גן שולמית מפקד ההר.

ירמי הגיע ליחידה כסגן מפקד של ה'מלך' מפקד ההר יעקב בורשטיין לאחר עלייתו לחפיפה של שבועיים עם יעקב, הוא נשאר והמשיך בתפקיד ה'מלך', מפקד מובלעת הר הצופים! כשבועיים ויום לאחר שהגיע להר... עכשיו הוא רק יום שני לאחר החפיפה כמפקד ההר.

בשבת 4 ימים לפני סיום החפיפה יצא 'סיור הריבונות' גן שולמית, ממתחם הפיזיקה, כלל רק 3 לוחמים מתוכם המפקד בדרגת סמל, הסיור היה מאוד קצר ובמהלכו נפתחה על הסיור אש מרובים אך לא היו נפגעים, והסיור חזר. בדו"ח של 'המלך' יעקב בורשטיין למפקדת החטיבה היה, שאלה היו יריות של ציידים ולא ירי מתוכנן על הסיור המדובר...

בתאריך ה- 26.05.1958 בשעה 13:10 יצא סיור הריבונות לגן שולמית, הסיור כלל 5 לוחמים מתוכם על פי הוראות הקבע, מפקד הפטרול (סיור הריבונות) סמל אלעשרי אליאב. באותה תקופה כמעט כל יום התבצע סיור ריבונות כשגרה לפחות 3 סיורי ריבונות בשבוע.

הפעם ירמי הוא המפקד של יחידת "צורון" (משנת 1959 "מצוף 247") מובלעת הר הצופים, 'המלך'! בתחילת דרכו לאחר חפיפה קצרה של שבועיים, אך הוא מרגיש בטוח בעצמו, בהיותו בגיל 14 שנה גויס לגדנ"ע במסגרת "ההגנה", בגיל 16 שנה התגייס לפלמ"ח ושרת בגדוד החמישי של חטיבת הראל, במלחמת השחרור. במסגרת הגדוד רכש ניסיון קרבי, לאחר שחרורו התגייס לצבא הקבע ושרת בחטיבת גולני.

זמן קצר לאחר שסיור הריבונות יוצא ממתחם הפיזיקה בציר קבוע המקיף את גן שולמית בהתאם לקו הגבול על פי הסכמי שביתת הנשק. והפעם מקפיד ה'מלך' ירמי על פתיחת רווחים טקטיים גדולים בין לוחמי הסיור, הסיור צועד במדרון הצפוני של גן שולמית לכוון מזרח מתוכנן להקיף במדרון המזרחי של גן שולמית ואז לפנות דרומה במדרון הדרומי של גן שולמית בכוון מערבה חזרה להר הצופים למתחם הפיזיקה משם יצא. הסיור חמוש רק בנשק "לגלי" בלבד ללא מכשיר קשר, כאשר הקשר אמור להיות ע"י רצים וסימנים מוסכמים עם המפקדה, על פי הוראות הקבועות. זמן קצר לאחר מכן בשעה 13:20, באזור הנמצא בשטח מת מבחינת המוצבים על הר הצופים, נפתחה על הסיור אש כבדה "ממארב מתוכנן" של הלגיון הירדני, הממוקם מאחורי מחסה של גדר אבנים בתוך ה"חורשה" שנמצאת מצפון מזרח לגן שולמית, כאשר הסיור נמצא בשיפולים הצפון מזרחיים, של גן שולמית לא הרחק מ"החורשה" שנמצאת מחוץ לשטח המפורז בשטח ירדן, (כנראה שאש על הסיור נפתחה גם מאזור הכפר עיסאווייה, זה לא בטוח).

"נוהל פתיחה באש": - במקרה של פתיחה באש יעילה על הסיור, הסיור יגיב באש בנשק "לגלי" שברשותו, כאשר מכל העמדות תפתח אש ולמקורות הירי הירדני בלבד, מנשק "לגלי" ומנשק "לא לגלי" רק באישור מפקד ההר שנמצא במוצב הפיזיקה וזאת על מנת לחלץ את הפטרול בלבד.

"אבטחה" ותאום: - הפטרול כבר נמצא תחת אש צלפים כבדה, מפקד ההר פוקד על המוצבים לתגבר את מספר העמדות, מפקד המוצב בהדסה מציב "מגל"ד" בעמדה על בנין הדסה בנוסף למק"ב. אשר מכוון לכפר עיסאווייה ואל "החורשה" ואם יש צורך לעמדת "הצלחת" ("עמדת שלושת החלונות"), - בגן הבוטני מעלים חוליות מגל"ד לעמדות לכוון

הכפר עיסאווייה, כמו גם בעמדה על גג הפיזיקה מפקד המוצב מעלה חולית מגל"ד, לכוון "החורשה" והכפר עיסאווייה, במוצב האמפיתיאטרון מוצב מקלע "ברן" לכוון אוגוסטה ויקטוריה, כך שכל המוצבים שבגזרה מתואמים ביניהם. תאום כולל נעשה עם מפקד ההר שנמצא במוצב הפיזיקה ואחראי על כלל הגזרות.

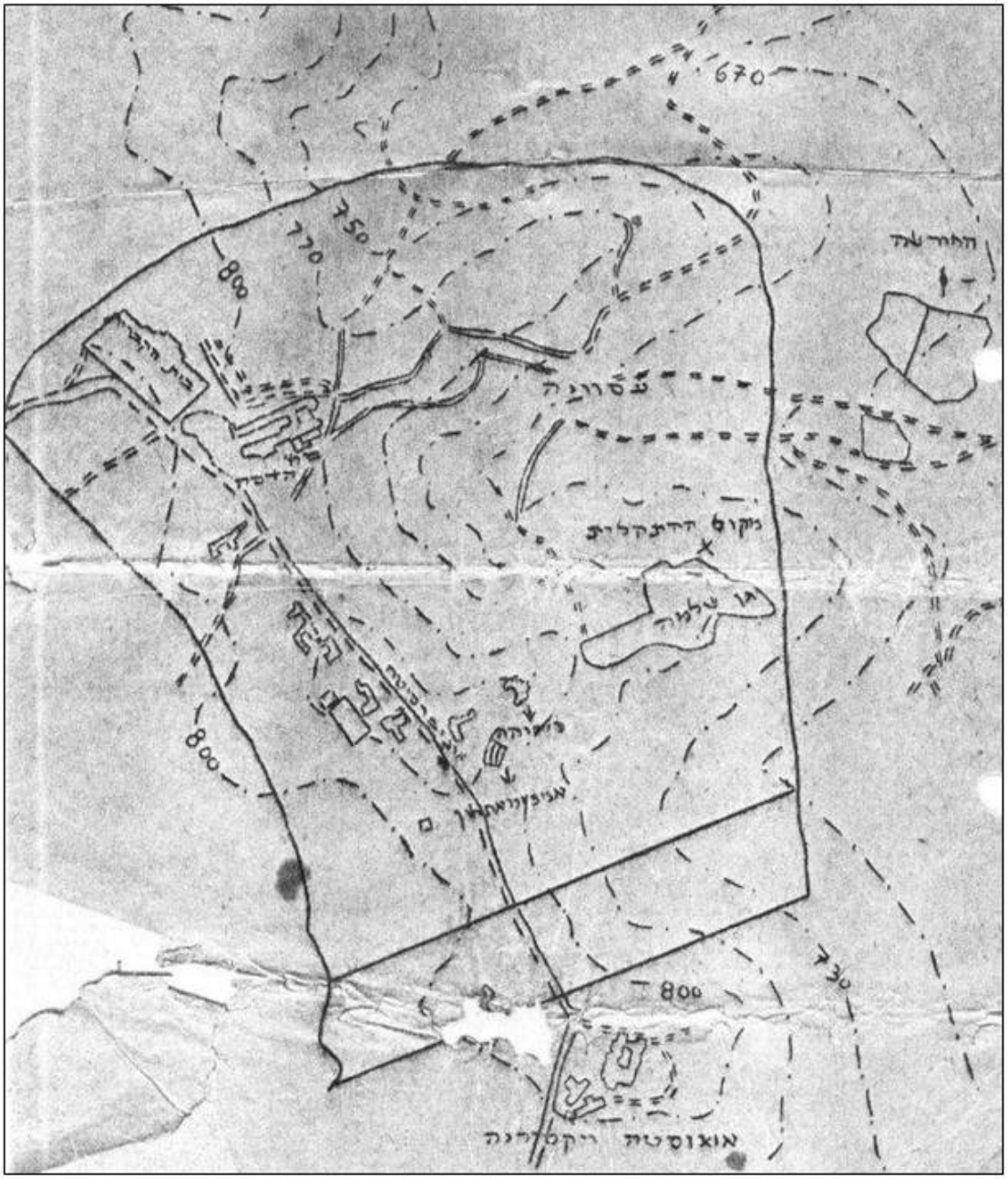

140. תרשים תקרית גן שולמית, מתוך הדו"ח, בתרשים רשום גן שלמה משום מה...

כפי שכבר כתבתי, תקרית הירי על הסיור נפתחה בשעה 13:20, מירי של צלפים על הסיור מכוון ה"חורשה" נ.צ.מ 17431341, הסיור השיב אש למקורות הירי, אחד הלוחמים נפצע,

המ"כ מפקד הפטרול (סיור הריבונות) אלעשרי אליאב, הורה על ה"רץ" פרלמוטר לחזור ולדווח למפקדה על הפתיחה באש, ישנה גרסה שמפקד הפטרול, אלעשרי הורה לשאר הסיור לחזור חזרה למתחם פיזיקה, אך ה"רץ" פרלמוטר בחקירתו לא מאשר זאת, המ"כ מפקד הפטרול אלעשרי נשאר עם הפצוע לחפות עליו ולחבוש אותו, עד שיגיע כוח חילוץ.

הערה: ממקורות מודיעין שהתקבלו לאחר מספר ימים הסתבר שבמארב ב"חורשה" היו 11 'צלפים' בדואיים מהלגיון הירדני.

החיפוי, בהוראת מפקד ההר, פתח מיד באש שטוחת מסלול אל מקורות הירי הירדני מ"החורשה", על החיילים הירדנים שהתגלו שם, (צלפים) על פי ה"צליף והתאח" ("משק ונפץ"), וזיהוי מהתצפית.

מאחר והצלפים הירדניים היו במחסה מצוין והם מוגנים לגמרי מכל אש אפקטיבית שלנו, ביקש מפקד ההר ירמי ממפקדת החטיבה אישור להשיב באש מרגמות 81 מ"מ שהיה נשק "לא לגלי" אך יכול היה לפגוע ולשתק את כוח הצלפים הירדנים כבר בתחילת השלב הראשון של התקרית ותוך זמן קצר מאוד לסיים את התקרית ולשתק את כל מקורות הירי, אך מפקד ההר ירמי לא קיבל אישור לעשות שימוש "בנשק לא לגלי זה" מהחטיבה.

מפקד ההר ה'מלך' ירמי לבנדיגר הכין מיד כוח חילוץ של 6 לוחמים בראשות המ"מ מרדכי טיקוצ'ינסקי, אשר יצא לקחת פיקוד ולחלץ את מפקד הפטרול אלעשרי וחייליו, הכוח יצא בשעה 13:55 מהפיזיקה, יש לציין שמפקד ההר לא אישר ירי על הכפר מאחר ולא היה בטוח שאש על כוחותינו נורתה גם מהכפר.

בשעה 13:45 ירמי נותן הוראה לעמדת המק"ב על הדסה לפתוח באש לעבר "החורשה" המגל"ד בפיזיקה קיבל הוראה לפתוח באש על עמדת ה"חזירייה" באוגוסטה ויקטוריה שפתחה באש גם היא בשעה , 14:30, ממכת האש שנורתה על ידי ה"נשק" יחזקאל שמש מ'נערי המלך', על מוצב "החזירייה", החיילים הירדניים הפסיקו את האש מיד וברחו.

כוח החילוץ היה צריך להתמודד בתנאים טקטיים קשים מאוד כאשר הוא נמצא במדרון חשוף לעבר עמדות הירדנים ללא מחסה ממשי מפני הירי המסיבי עליו, הם חתרו ליצור מגע עם הלוחמים שנמצאים בשטח המת ואין אפשרות לראותם בשלב זה, תוך כדי חילופי אש עם מקורות הירי הירדני. בעת ביצוע המשימה כאשר הם חשופים לאש, נפגע הקצין מרדכי טיקוצ'ינסקי ונפצע אנושות מהירי, החובש מ'נערי המלך' מיקי (מיכאל) הראל (הירשלר) אשר היה בקרבתו של מוטי טיקוצ'ינסקי לא הצליח בגלל האש המסיבית להגיע אליו אך לבסוף הצליח להתקרב אליו והודיע במכשיר המ.ק. 536 שהיה בידי מוטי אשר נפצע אנושות, שאין אפשרות לטלטל אותו, לצורך הפינוי יש צורך באלונקה. מאחר והאש הייתה כבדה, ירמי ארגן חיפוי רציני ומסיבי שכלל אש מקלעים מהדסה ומפיזיקה, על מנת לאפשר לחובש להגיע אל מרדכי טיקוצ'ינסקי.

לאחר שכל הניסיונות לחלץ גם את טיקוצ'ינסקי לא צלחו החליט מפקד ההר ירמי לשלוח את רב סמל יוחימק כמפקד כוח חילוץ שני, עם עוד 2 לוחמים, הם יצאו לסייע בחילוץ של מוטי טיקוצ'ינסקי, יוחימק נפגע בדרכו לחילוץ של מוטי ונהרג לאחר כמה שניות מפגיעה של קליע בראשו מאש הצלפים תוך כדי הטיפול של החובש מיכאל מיקי הראל (הירשלר) בפציעתו הראשונה והקלה, 2 חיילים נוספים נפצעו בניסיונות להגיע לקצין.

בשעה 14:30 הודיעו הירדנים לאו"ם על יריות בהר הצופים ושיש להם נפגעים, בשעה 14:50 הגיעו לשטח קציני או"ם חלקם ניכנס לאוניברסיטה וחלקם הגיעו לכפר עיסאווייה, בשעה 15:00 הורה ירמי על הצבת מק"ב נוסף על הפיזיקה לצורך הכנת ניסיון נוסף לחילוץ הנפגעים והלוחמים מהשטח.

בשעה 15:10 ניתנה הוראה ממפקדת החטיבה על הפסקת אש בהיכנסם לשטח של קציני האו"ם, בשעה 15:30 כוחותינו הפסיקו את האש.

בשעה 15:15 הודיעו קציני האו"ם בכפר עיסאווייה שהם מבחינים במספר פצועים שלנו בשטח אך אין להם אפשרות להתקרב על מנת לחלצם בגלל האש של הירדנים שלא פסקה, באותה שעה הודיעו מהאו"ם, כי בקשו מהירדנים להפסיק את האש החל משעה 15:30 אך הצלפים מ"החורשה" לא הפסיקו האש, בשעה 15:45 הודיעו מהאו"ם שאין להם אפשרות להיכנס לחילוץ הפצועים, מהשטח בגלל שהירדנים טרם הודיעו על הפסקת האש.

בשעה 15:50 הפסיקו גם הירדנים את האש, אך בשעה 16:00 נפתחה שוב אש מאוגוסטה ויקטוריה "מהחזירייה" ולאחר מכן גם מ"החורשה" ויתכן גם מהכפר, קצין האו"ם שהיה בקרבתו של מפקד ההר ירמי ביקש ממנו לא לפתוח שוב באש למרות האש הירדנית, ירמי לא מקבל הוראות מהאו"ם אך מאחר וקודם לכן התקבלה הוראה מהחטיבה להפסיק את האש כזכור, הסכים להימנע מתגובה לירי הירדני.

בו בזמן על פי הוראה מהחטיבה הוצבו כל כלי הנשק על ההר בעמדות לצורך ניסיון נוסף לביצוע חילוץ עם כוח גדול, באם האו"ם לא מצליח לעשות את תפקידם כנדרש, להוציא את כל הנפגעים וחיילינו מהשטח!

הודעה ברוח זו הועברה למפקדת ועש"ן! בינתיים הצליחו קציני האו"ם להגיע לגן שולמית למרות הירי של הירדנים, כנראה בגלל הלחץ מצידנו על האו"ם... לסיים את האירוע, למרות שהאש עדיין לא פסקה, קציני האו"ם דיווחו שהם רואים את הקצין ההרוג ומספר פצועים אך הם מתקשים להוציא אותם מהשטח בגלל האש.

מפקד ההר ירמי כדי לזרז את פעולות האו"ם יותר, הודיע לקציני האו"ם שהוא מוציא כוח אלונקאים לשטח על מנת לחלץ את הפצועים.

בו בזמן הודיעה ישראל לועש"ן שאם האו"ם לא מצליח לחלץ את הפצועים מהשטח תוך חצי שעה נאלץ להוציא כוח ישראלי גדול אשר יעשה מה שהאו"ם צריך לעשות, את המובן מעליו... ולחלץ את כל הכוח הישראלי שנמצא בשטח!!!

כאשר החלו משקיפי האו"ם להתקדם על מנת לחלץ את הנפגעים מגן שולמית הירדנים שוב פתחו באש כבדה, לאחר זמן קצר בשעה 17:00 דווח מהאו"ם שקולונל פלינט מפקד משקיפי האו"ם נפצע מהירי הירדני כאשר התקרב מאוד לחיילים הישראלים הפצועים, הוא נפל לידם ויותר לא זז, מדברי ירמי מסתבר שהקולונל פלינט היה עם דגל של האו"ם אך הדגל היה מלופף על המוט ואי אפשר היה להבחין בדגל... יתר משקיפי האו"ם אשר היו לא רחוק ממנו לא הצליחו להתקרב אליו על מנת לחלצו, בשעה 17:15 הודיעו משקיפי האו"ם שהם לא מצליחים בגלל האש הירדנית שנפתחה שוב, לזוז ממקומם.

בשעה 17:20 התקבלה הודעה מהאו"ם שהירדנים דיווחו להם כי הם לא מצליחים להשתלט על ה"ערבים הבדואיים" ה"לא ממושמעים" ב"חורשה" היורים על האו"ם, הירדנים הוסיפו והודיעו שהם שולחים כוח של חיילי הלגיון להשתלט על היורים לכיוון המשקיפים של האו"ם "מהחורשה".

בשעה 17:40 נראתה קבוצה של חיילי הלגיון בדרך מהגבעה הצרפתית "מוצב הצלחת" שנקראת גם "עמדת שלושת החלונות", לכיוון ה"חורשה" אך לאחר זמן קצר הם נעלמו בדרך, אבל לא הגיעו ל"חורשה", האש המשיכה מתוך "החורשה" על ידי הצלפים ומנעה כל פעולת חילוץ על ידי משקיפי האו"ם, בשעה 18:30 התקבלה הודעה מהאו"ם, שאחד מקציני האו"ם הצליח להתקרב לקולונל פלינט וכי הוא כנראה לא בחיים.

מהאו"ם התקבלה הודעה נוספת שהם לא יכולים לעשות כלום על מנת לחלץ את הפצועים ויש לחכות לחשיכה לצורך החילוץ.

בשעה 19:30 עם חשיכה יצא כוח מההר על פי הוראה של מפקד ההר ירמי למשימת חילוץ הפצועים, הכוח הצליח להוציא מהשטח 2 לוחמים הרוגים ו-2 פצועים, ליד הפצועים נמצאה גם גופתו של קולונל פלינט וגם הוא חולץ מהמקום על ידי הכוח, כמו כן הוצאו מהשטח יתר הלוחמים.

רק בשעה 21:40 הצליח הכוח למצוא בשטח המת את מפקד הפטרול סיור הריבונות אלעשרי אליאב והלוחם גינצבורג משה שניהם נמצאו הרוגים, גם הם הועברו להר הצופים, כך רק בסביבות השעה 22:00 הסתימה התקרית עם 4 הרוגים של הכוח הישראלי ו-2 פצועים. הקולונל פלינט האחראי מטעם האו"ם על הר הצופים הרוג...

<u>סיכום ומסקנות של התקרית - ציטוט מתוך הדו"ח של חטיבה 16.</u>

37. התנהגות אנשי הפטרולים הייתה בהתאם להוראות המוקדמות אשר קבלו.

38. שיקולי מפקד ההר ותגובותיו על פעולות הירדנים, הייתה תקינה ובהתאם להוראות המוקדמות אשר קבל.
39. הפעלת אש נשק ארטילרי על עמדות היורים הייתה משתקת אותם ומאפשרת חילוץ הפטרולים.
40. העובדה שלפטרול לא היה קשר אלחוטי עם מפקד ההר הקשתה על קבלת תמונה מהמתרחש בשטח ברגעים הראשונים. הופעת או"ם בשטח בשלבים האחרונים יותר חייבה הסתרת מכשיר הקשר (מ.ק. 536) שהיה עם התגבורת ושוב נמנעה העברת ידיעות.
41. ללא ספק ששימוש ברימוני עשן (שהיו בהר בכמות מצומצמת) היה מקטין את מספר הנפגעים ומאפשר פינויים.
42. אי ניהול יומן מבצעים מדויק "בצורון" בשעת התקרית הקשה על השחזור המדויק שלה וגרם לסתירות בדו"ח.

<u>הנפשות הפועלות בחטיבה 16 אשר ניהלו את המשבר בזמן אמת ממפקדת החטיבה.</u>
אל"מ מתי פלד - מפקד החטיבה לימים האלוף מתי פלד.
רס"ן דני ברמן - קצין אג"מ חטיבתי.
רס"ן עדי בורדונוב - קצין מבצעים חטיבתי.

<u>מסקנה אישית שלי - אריה שניפר</u>: מסיפורו של ירמי וקריאת הדו"ח החטיבתי, עולה תמונה ברורה מאוד - הן מסיפורו המפורט של ירמי ואפילו רק מהמסקנות והסיכום של חטיבה 16 אפשר להבין כי ירמי פעל והגיב נכון, כמו גם המפקדים והלוחמים בשטח, סיור הריבונות וגם כוחות החילוץ אשר פעלו והיו נתונים בתנאים קשים מאוד וללא מחסה, גלויים לאש האויב, למרות התנאים, הם חתרו לבצע את תפקידם בהתאם להוראות שקיבלו.
יודגש - כולם פעלו על פי ההוראות, כפי שמופיע בצורה חד משמעית ברורה, בדו"ח החטיבתי עצמו.

לאחר האירוע הזה חל שינוי, הסיור מנה 5 עד 8 לוחמים. כולל: קצין אחד, קשר, חבלן, חובש ומש"ק מודיעין, ברוב הסיורים הצוות היה מקרב 'נערי המלך', בנוסף לקצין עם מספר לוחמי הכוח... כאמור בעת האירוע הגיע למקום קולונל פלינט, הממונה מטעם האו"ם על הר הצופים ובניסיון להביא להפסקת האש נהרג גם הוא בתקרית. הקולונל פלינט זכור לנו מתקרית 'בית השידור', אשר בה נפצע כתוצאה מעליה על מוקש וקמארה חילץ אותו יחד עם עוד קצין או"ם והקפטן מהצבא הירדני. לאחר התקרית האו"ם האשים אותנו שאנחנו הרגנו אותו. מאוחר יותר התברר לאו"ם שלא אנחנו ירינו בו, אלא הלגיון הוא שפגע והרג אותו בכוונה להאשים אותנו במותו - דבר שהצליח למשך זמן מה, עד שהתברר לאו"ם שהירדנים הם אשר פגעו והרגו את קולונל פלינט... בדרך מהר הצופים לבי"ח ביקור חולים עם גופתו של הקולונל פלינט, הרופא המלווה של האו"ם הוציא את הקליע מגופתו של פלינט, הקליע נשלח למעבדה

בשוודיה ובבדיקת הקליע הסתבר שהוא נורה מרובה צלפים אנגלי שהיה בשימוש של הלגיון הירדני...

למטה העתק של צל''ש הרמטכ''ל שקיבל אלעשרי אליאב.

בשיחה שלי עם הבן של אחיו של אליאב אשר שמו על שמו של אליאב, הוא מאוד מאוכזב שבנוסף לכך שאת הצל''ש נתנו לאליאב רק לאחר כ-40 שנים מהאירוע עצמו, וההורים כבר לא בין החיים ולא זכו לראות את הצל''ש, בנוסף לכל הוא גם מזהה טעות בכתיב, זה מאוד מרגיז ומאכזב שאין עושים הגהה על תעודה כל כך חשובה שכידוע לא ניתנת כלאחר יד, אך לא מקפידים על בדיקה בסיסית לפני הדפוס.

אני אישית יכול להבין זאת וזה כמובן מאוד מאכזב ומקומם גם אותי אריה שניפר.

141. סיור הריבונות ליד הפילבוקס בגן הבוטני בדרך ליציאה מהמתחם לסיור.
צילום: הצלם מיכה ברעם.

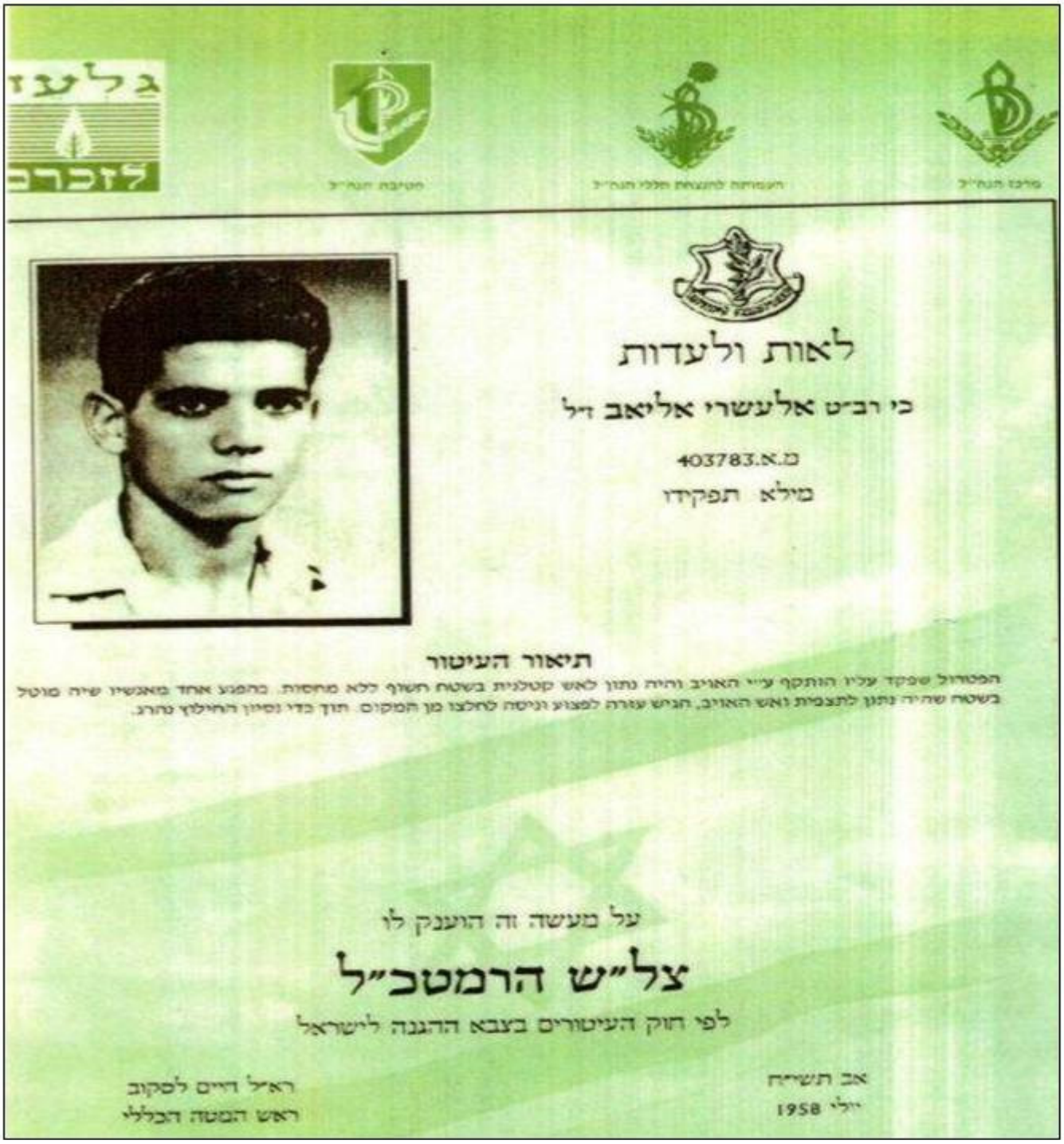

גלעד

לזכרם

מרכז הנח"ל

העמותה לתמיכת חללי הנח"ל

מטיבת הנח"ל

לאות ולעדות

כי רב־ט אלעשרי אליאב דיל

מ.א.403783

מילא תפקידו

תיאור העיטור

המסרול שפקד עליו הותקף ע"י האויב והיה נתון לאש קטלנית בשטח תשוף ללא מחסות. בתפנע אחד מאנשיו שיה מוטל בשטח שהיה נתון לתצפית ואש האויב, הגיש עזרה לפצוע וניסה לחלצו מן המקום. תוך כדי נסיון החילוץ נהרג.

על מעשה זה הוענק לו

צל"ש הרמטכ"ל

לפי חוק העיטורים בצבא ההגנה לישראל

אב תשי"ח

יולי 1958

רא"ל חיים לסקוב

ראש המטה הכללי

142. צילום תעודת הצל"ש שקיבל אליאב אלעשרי בשנת 1998 לאחר 40 שנים.

143. סיור הריבונות במדרון ליד הבית הבודד. צילום של: הצלם מיכה ברעם.

רק לאחר כ-40 שנים, קבלה משפחתו של אליאב אלעשרי ז"ל את צל"ש הרמטכ"ל...
כאשר ההורים של אליאב ז"ל כבר לא בין החיים.

]

רב"ט אליאב אלעשרי ז"ל

סיפור המעשה: הפטרול שפקד עליו הותקף ע"י האויב והיה נתון לאש קטלנית בשטח חשוף ללא מחסות. בהיפגע אחד מאנשיו שהיה מוטל בשטח נתון לתצפית ואש האויב, הגיש עזרה לפצוע וניסה לחלצו מן המקום. תוך כדי ניסיון החילוץ נהרג. על מעשה זה הוענק לו צל"ש הרמטכ"ל לפי חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל רא"ל חיים לסקוב ראש המטה הכללי אב תשי"ח יולי 1958.

לאחרונה הסתבר לי שגם המ"מ של כוח החילוץ הראשון מוטי טיקוצ'ינסקי קיבל את "אות העוז" על תפקודו בניסיון החילוץ הראשון, את האות העניקו למשפחתו רק בשנת 1998 כנראה באותו מועד שאליאב אלעשרי ז"ל קיבל את הצל"ש.

סג"מ מרדכי טיקוצ'ינסקי ז"ל

תיאור המעשה: ביום ה-26 במאי 1958, קיבל סג"ם מרדכי טיקוצ'ינסקי ז"ל, פקודה לצאת עם אנשיו לחלץ פטרול שהיה נתון לאש אויב בשטח פתוח. סג"ם מרדכי טיקוצ'ינסקי ז"ל ידע כי הקרקע אינה מאפשרת תפיסת מחסה וכי אנשיו יהיו חשופים, תוך סכנת היפגעות ודאית. בהחלטה נחושה לבצע את המשימה, הוביל את אנשיו באומץ לב ובמהירות ותוך דוגמה אישית, לעבר הנפגעים כדי לחלצם. הוא נהרג בזמן שניסה לחלץ את הפטרול. על מעשה זה הוענק לו : עיטור העוז ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי.

יתכן מאוד וסביר בהחלט שגם המ"כ יוסף יוחמק ז"ל מפקד כוח החילוץ השני, קיבל צל"ש, אך עדין לא הצלחתי למצוא את בני משפחתו על מנת לאמת את הדברים, על פי מה שידוע על פעולתו בשטח, כמפקד כוח החילוץ השני שיצא, אני בטוח שגם לו מגיע צל"ש, ללא ספק!!!

ובכן, לאחר מאמצים רבים, להגיע אל משהוא מבני משפחתו של יוחימק יוסף ז"ל, ללא כל הצלחה, עלה הרעיון הפשוט, לבדוק במשרד הביטחון, שם קיימות רשימות של כל מקבלי אותות והצל"שים... מסתבר שצדקתי כמובן, יוסף יוחימק ז"ל, קיבל את צל"ש הרמטכ"ל, מאחר ולא דברתי עם מי מבני המשפחה, אין לי מושג מתי הוענק הצל"ש.

סמל יוסף יוחימק ז"ל

על התנדבות, מנהיגות ואומץ לב למופת תיאור המעשה: בשעה שהיחידה הייתה נתונה לאש אויב קטלנית בשטח פתוח ומחוסר מחסות, התנדב לצאת ולסייע בחילוץ היחידה. בהיותו חייל ותיק ומנוסה יצא אל השטח המוכה באש אויב ותוך התנהגות ואומץ לב למופת ובמסירות ודאגה לנפגעים נפגע ונהרג במאמציו לסייע לחבריו. על מעשה זה הוענק לו : צל"ש הרמטכ"ל אב תשי"ח יולי 1958, חיים לסקוב, רב אלוף, ראש המטה הכללי.

בתאריך 20.12.12 יום חמישי קבלתי מייל ממרים כהן אחותו של יוסי יוחאי (יוחימק) ז"ל מחטיבת הצנחנים אשר נהרג במלחמת ששת הימים בירושלים, (במסגרת תפקידי כחבר בהנהלת עמותת גבעת התחמושת, לקחתי על עצמי, את חידוש הקשר עם משפחות 182 הלוחמים אשר נהרגו במלחמת ששת הימים, בירושלים). מאחר ובמייל של מרים הופיע בנוסף לכתובת גם מספרי טלפון, החלטתי להרים טלפון אל מרים, ולשאול האם יש קשר משפחתי, עם יוסף יוחימק ז"ל אשר נהרג בתקרית גן שולמית בהר הצופים בתאריך 26.5.1958, לשמחתי הסתבר לי שיש קשר וכך קבלתי הבטחה ממרים שהיא תשלח לי את פרטי בני המשפחה של יוסף יוחימק ז"ל... עכשיו נותר לנו, לאתר רק את משפחתו של משה גינצבורג ז"ל.

תרמיל של רובה בריטי באדמה מאז 1948...
צומח וגודל ל-0.5...!!!

- **לאחר שנים אחדות, באחד מאירועי האש שהיו לשגרה, הגיעו לאחר האירוע למקום קציני האו"ם לתחקר את התקרית. אחד מקציני האו"ם מצא במקרה תרמיל של מקלע 0.5 שכמובן לא היה 'לגלי'... (לא חוקי להחזיק בו על ההר). בדרך כלל לאחר תקרית אש ניקינו מייד את השטח ואספנו את כל התרמילים. כנראה שאחד התרמילים של 0.5 היה מוסתר מתחת שיח שלא ראינו, הקצין הרים את התרמיל ושאל את ה'מלך'! איך זה שיש לכם מקלע בכזה קוטר שלא 'לגלי' על פי ההסכמים? השיב לו ה'מלך' מיד בלי להתבלבל "מה קרה לך"?... אחרי שהתרמיל שוכב כך באדמה כל כך הרבה שנים מאז – 1948... הוא גדל כמובן...!!!**

לאחר שנים אחדות, באחד מאירועי האש שהיו לשגרה, הגיעו לאחר האירוע למקום קציני האו"ם לתחקר את התקרית. אחד מקציני האו"ם מצא במקרה תרמיל של מקלע 0.5 שכמובן לא היה 'לגלי'... (לא חוקי להחזיק בו על ההר). בדרך כלל לאחר תקרית אש ניקינו מייד את השטח ואספנו את כל התרמילים. כנראה שאחד התרמילים של 0.5 היה מוסתר מתחת שיח שלא ראינו, הקצין הרים את התרמיל ושאל את ה'מלך'! איך זה שיש לכם מקלע בכזה קוטר שלא 'לגלי' על פי ההסכמים? השיב לו ה'מלך' מיד בלי להתבלבל "מה קרה לך"?...
אחרי שהתרמיל שוכב כך באדמה כל כך הרבה שנים מאז - 1948... הוא גדל כמובן...!!!
על תשובה כזאת קצין האו"ם לא יכול היה להגיב מלבד לצחוק.
עוד תקרית שאני רוצה לספר עליה, לימים תהיה מוכרת כ'תקרית מסיק הזיתים'. ביקשתי מדב רוטר, מי שהיא מש"ק החבלה מ'נערי המלך' בין השנים 65-1964 לספר לנו את מה שקרה,דב נפצע קשה בתקרית וכאן אני מביא את הדברים כפי שהוא כתב אותם במדויק.
תקרית מסיק הזיתים בהר הצופים בבוקר ה- 23.12.1964,- כפי שדב רוטר מספר.

דב רוטר החבלן מ'נערי המלך' נפצע ב'מסיק הזיתים'.

- **שניות ספורות לאחר שהתמקמנו הרגשתי מעין חבטה חזקה בגב התחתון והרגל השמאלית לכל אורכה התמלאה בדם, צעקתי: "נפצעתי"... כך החלה תקרית האש עם ירי מכל הכיוונים. בזחילה אחורה ותחת אש כבדה חילצנו עצמנו. הגיעה חוליית החילוץ וביחד תוך דילוגים התקדמנו במעלה ההר חזרה לעמדות שלנו. הכול נעשה באיטיות רבה ובחסות חיילי האו"ם, אשר הגיעו למקום רק בסוף התקרית. התערבות האו"ם הביאה להפסקת האש. לאחר כשעה וחצי הגענו למוצב ומשם למרפאה. איבדתי הרבה מאוד דם ולמזלי הגענו בזמן כדי להציל אותי ממוות כתוצאה מאיבוד הדם. הפציעה העיקרית הייתה בעצם האגן. השיקום נמשך כשנה וחצי בבית החולים תל-השומר. כיום נשארה נכות קלה בלבד.**

אריה שלום !

נתבקשנו ע"י ועש"ן (ועדת שביתת נשק) לאבטח מסיק זיתים בשיפוליו הדרום מערביים של ההר, האזור בתוך שטח ישראל על פי המפה של ועש"ן בין בית התקרית לבית השידור (כיום זה היכן שעוברות המנהרות מירושלים, לכיוון מעלה אדומים) וליד הכנסייה והאוניברסיטה המורמונית.

הבקשה של ועש"ן ובהסכמת הירדנים לאבטחה שלנו את המסיק, היא למעשה הודאה מדינית שהשטח הוא בשייכות ישראלית. באותה פניה של ועש"ן קיבלנו מהם נ.צ. למקום אשר בו אמורה להיות נקודת ההתמקמות של חוליית האבטחה שלנו. הנ.צ. שקבלנו נראה לנו נמוך מדי, סמוך לעצי הזית. יצאנו באותו יום בשעת צהרים מבית הנכאות (עתיקות), בנין בו נמצאים המטבח וחדר האוכל.בחוליה היו המ"פ, מפקד החוליה , אני, מש"ק החבלה והחובש. ירדנו באיטיות ובזהירות מספר טרסות ומאחר שהנ.צ. נראה לנו נמוך מדי התמקמנו על טרסה מעל לנ.צ. שקבלנו, השולטת על מטע הזיתים ומאפשרת קשר עין עם העמדות על ההר.

שניות ספורות לאחר שהתמקמנו הרגשתי מעין חבטה חזקה בגב התחתון והרגל השמאלית לכל אורכה התמלאה בדם, צעקתי: "נפצעתי"... כך החלה תקרית האש עם ירי מכל הכיוונים. בזחילה אחורה ותחת אש כבדה חילצנו עצמנו. הגיעה חוליית החילוץ וביחד תוך דילוגים התקדמנו במעלה ההר חזרה לעמדות שלנו. הכול נעשה באיטיות רבה ובחסות חיילי האו"ם, אשר הגיעו למקום רק בסוף התקרית. התערבות האו"ם הביאה להפסקת האש. לאחר כשעה

וחצי הגענו למוצב ומשם למרפאה. בנוסף לפציעתי נפצעו גם המ"פ וגם הסמ"פ שעמד בראש חוליית החילוץ. במהלך החילוץ והפינוי לבית-החולים הדסה עין כרם בעיר (ירושלים המערבית) איבדתי הרבה מאוד דם ולמזלי הגענו בזמן כדי להציל אותי ממוות כתוצאה מאיבוד הדם. הפציעה העיקרית הייתה בעצם האגן. השיקום נמשך כשנה וחצי בבית החולים תל-השומר. כיום נשארה נכות קלה בלבד. לאחר חקירה של האירוע התברר שהירדנים הבינו שירדנו נמוך מדי, אומנם על פי הנ.צ. שקבלנו מועש"ן, שהירדנים גם הם הסכימו לנ.צ. המדובר כפי שהוסכם עם האו"ם.

בשמחות,

דב רוטר, מש"ק חבלה מ'נערי המלך'

בין השנים 1964-1965

באותה תקרית "מסיק הזיתים", החובש הקרבי מ"נערי המלך" אורי מאיר, ניצל בנס כאשר קליע פגע בקסדה שלראשו, מבלי שחדר לראשו, עבר ורק שרט את הקרקפת, קליע נוסף פגע בסוליה של נעלו.

149. כובע הפלדה שהיה על ראשו של אורי מאיר מ"נערי המלך".
כמזכרת שקיבל מברוך ולדמן, עם הקדשה.

אני מבקש להזכיר כאן את רפאל איתן ז"ל שהיה לרמטכ"ל צה"ל בשנות השמונים.
בשנת 1966 היה 'רפול' מפקד חטיבת הצנחנים.

"רפול" - תכינו צוואות...

- **'רפול', מח"ט הצנחנים 202 הגיע עם החטיבה שלו לירושלים בלילה הראשון למרות האיסור על תגבור הכוח הצבאי שלנו בירושלים על פי הסכמי שביתת הנשק.**
- **ערב לפני יציאת השיירה להר הצופים לאחר עיקוב של כשבועיים וכחלק מההכנות לעלייה להר למחרת בבוקר, כפי שהוחלט... ביקש 'רפול' להיפגש עם 'המלך ונערי המלך'.**
- **במפגש הזה דיבר אלינו 'רפול' בקיצור נמרץ, כהרגלו... פתח ואמר לנו: "חברה תכינו צוואות", והוסיף ואמר:**
- **'חברה' "אל דאגה על אדמת ישראל תקברו, אני והחברה שלי נוציא אתכם משם" וכך סיים: "בהצלחה חברה"!**
- **לאחר המפגש הזה אבן נגולה מעל ליבנו, עכשיו הכול ברור. ידענו למה אנחנו הולכים, כפי שאומרים "ידע זה כוח"!!!**
- **ואמנם הכנו צוואות כפי שהציע לנו 'רפול', נרגענו והרגשנו בטוחים אנחנו סוף-סוף עולים להר הצופים להחליף את החברים שלנו.**

לאחר "מבצע סמוע" התקבל מידע שאומר הלגיון הירדני מתכנן לפגוע בשיירה האו"ם החליט על ביטול מעבר השיירה להר הצופים. כתוצאה מהביטול נכנסו בירושלים לכוננות וכל הקו הירושלמי תוגבר. רפול, מח"ט הצנחנים הגיע עם החטיבה שלו לירושלים בלילה הראשון למרות האיסור על תגבור הכוח הצבאי שלנו בירושלים. הוכרזה כוננות וכולם המתינו לאפשרות לעלות להר הצופים, כאשר יתאפשר או שתהיה כניסה ופריצת הדרך להר בכוח. התכוננו לכל תרחיש, כולל מחשבות שאולי כדאי בהזדמנות זאת לכבוש חזרה את ירושלים ולשחרר את הר הצופים. גם רעיון זה עלה, אך כמובן נפל מיד. לאחר ימים ספורים הוחלט עם הירדנים והאו"ם שהשיירה תעלה שלא כרגיל לפנות בוקר או בלילה מאוחר אך גם תוכנית זו נדחתה. בערב שלפני העלייה, באיחור של כשבועיים וחצי, כשאנחנו ממתינים ב'שנלר' לרגע שנוכל לעלות להר כמתוכנן ולהחליף את הכוח שנמצא על ההר.

'רפול', מח"ט הצנחנים 202 הגיע עם החטיבה שלו לירושלים בלילה הראשון למרות האיסור על תגבור הכוח הצבאי שלנו בירושלים על פי הסכמי שביתת הנשק. ערב לפני יציאת השיירה להר הצופים לאחר עיקוב של כשבועיים וכחלק מההכנות לעלייה להר למחרת

בבוקר, כפי שהוחלט... ביקש 'רפול' להיפגש עם 'המלך ונערי המלך'.
במפגש הזה דיבר אלינו 'רפול' בקיצור נמרץ, כהרגלו... פתח ואמר לנו: "חברה תכינו צוואות", והוסיף ואמר: 'חברה' "אל דאגה על אדמת ישראל תקברו, אני והחברה שלי נוציא אתכם משם" וכך סיים: "בהצלחה חברה"! לאחר המפגש הזה אבן נגולה מעל ליבנו עכשיו הכול ברור. ידענו למה אנחנו הולכים, כפי שאומרים "ידע זה כוח"!!!
ואמנם הכנו צוואות כפי שהציע לנו 'רפול', נרגענו והרגשנו בטוחים אנחנו סוף-סוף עולים להר הצופים להחליף את החברים שלנו.

אירוע נוסף, שיש הטוענים שהוא אגדה ותו לו, אני מבקש לקבוע אחת ולתמיד שהכול אמת.

2 חיילי הצנחנים נשפטו לתקופת מאסר ארוכה.

- **למעשה המקרה קרה בשנת 1958 או 1959 כפי שסיפר לי עמי חובב, שהיה קצין בטחון שדה חטיבתי משנת 1958 עד 1961. שני לוחמים מהכוח (פלוגת צנחנים) שהיו על ההר, ערכו התערבות והחליטו שהם הולכים לסרט בעיר העתיקה ירושלים, אז כמובן שטח ירדני, וחוזרים לאחר הסרט להר. הם ירדו מההר והלכו לעיר העתיקה, נכנסו לסרט בבית קולנוע ולאחר הסרט חזרו להר עם ההוכחה לכך שראו סרט, הראו לחבריהם את כרטיסי הכניסה לסרט...**

למעשה המקרה קרה בשנת 1958 או 1959 כפי שסיפר לי עמי חובב, שהיה קצין בטחון **151** שדה חטיבתי משנת 1958 עד 1961. שני לוחמים מהכוח (פלוגת צנחנים) שהיו על ההר, ערכו התערבות והחליטו שהם הולכים לסרט בעיר העתיקה ירושלים, אז כמובן שטח ירדני, וחוזרים לאחר הסרט להר. הם ירדו מההר והלכו לעיר העתיקה, נכנסו לסרט בבית קולנוע ולאחר הסרט חזרו להר עם ההוכחה לכך שראו סרט. כמובן שלאחר הירידה מההר הם הועמדו לדין על ידי קצין בטחון השדה הפיקודי סא"ל יהושע ירדני ז"ל שהלך לעולמו בשנת 2007.
הם נשפטו לתקופת מאסר ארוכה על המעשה שהוא אמת לאמיתה ולא אגדה כפי שיש הטוענים כך.

התנהלות היום יומית ועיסוקים של 'נערי המלך'

זיכרון נוסף היה ידוע לכל שמנחם שרפמן לא ישן בלילות, בדרך כלל הוא מאזין לדיווחים של הסיורים בין הקיפודים (העמדות) ברדיו אשר בחדרו (אחד הקשרים גדי פלר חיבר לרדיו בחדרו את כל הטלפונים בהר) ויוצא לסיורים ליליים סביב להר. קרה לא פעם שאחרי סיום סיור של כשעתיים או שלוש שעות אני חוזר לחדרי רטוב מגשם עד לשד עצמותיי כאילו יצאתי מבריכה מלאה במים קרים מנסה להתייבש ולהיכנס למיטה ומקבל 'חלון' (טלפון) ממנחם השואל: "שניפ" מה אתה עושה?" שאלה המתבקשת בשעה שתיים וחצי לפנות בוקר... לא ממתין לתשובה ואומר: "בוא נעשה סיבוב יחד". הוא כמובן ידע היטב שכרגע סיימתי סיור מהאזנה לדיווחים שלי מ"הקיפודים". אני נענה בשמחה וברצון, מתלבש חזרה הפעם אני כבר יבש ויוצא עם מנחם לסיור שבטוח יסתיים בבוקר זו חוויה, צריך להבין שלצאת לסיור עם מנחם זה פריווילגיה, כך חשבו כל 'נערי המלך'. בסיוריו הוא היה ידוע כמשחק את האויב עד כדי ביצוע הורדת זקיף לחיילי הכוח ששמרו ב'קיפודים'. הייתה בדיחה מוכרת שהחיילים פוחדים יותר ממנחם שרפמן 'המלך' מאשר מחיילי הלגיון הירדני.

'הפרפר' ישראל צינדורף (כפרי) - 'המלך' מנסה לגייס אותו ל'נערי המלך'...

- **ומאחר ומדברים על סיורים, חובה להזכיר את 'הפרפר' או 'הנסיך' שם הקוד לקת"ק (קצין תצפית קדמי), היה תמיד עולה עם הכוח כקצין ומשמש בתפקיד זה ואחראי על המרגמות במנהרת ניקנור במרכז הר הצופים. במיוחד זכור לי לטוב ה"קת"ק האחרון על ההר. היה זה קצין בדרגת סגן בשם ישראל צינדורף (היום כפרי) שהגיע להר כחודשיים לפני המלחמה. ומאחר ולא הגיע מחליף כאשר היה צריך לרדת, הוא נשאר לפרק זמן נוסף. מנחם שרפמן וגם 'נערי המלך' התחברו מאוד לקצין הצעיר והמוכשר הזה. זה הגיע לכדי כך שמנחם הציע לו להפוך לאחד מ'נערי המלך'. הוא הוכיח במלחמה שהתאים ליחידת "מצוף 247" ומנחם לא טעה כאשר רצה בו ביחידה.**

ומאחר ומדברים על סיורים, חובה להזכיר את 'הפרפר' או 'הנסיך' שם הקוד לקת"ק (קצין תצפית קדמי), היה תמיד עולה עם הכוח כקצין ומשמש בתפקיד זה ואחראי על המרגמות במנהרת ניקנור במרכז הר הצופים. במיוחד זכור לי לטוב ה"קת"ק האחרון על ההר. היה זה סגן בשם ישראל צינדורף (היום כפרי) שהגיע להר כחודשיים לפני המלחמה. ומאחר ולא הגיע מחליף כאשר היה צריך לרדת, הוא נשאר לפרק זמן נוסף. מנחם שרפמן וגם

'נערי המלך' התחברו מאוד לקצין הצעיר והמוכשר הזה. זה הגיע לכדי כך שמנחם הציע לו להפוך לאחד מ'נערי המלך'. הוא הוכיח במלחמה שהתאים ליחידת 'מצוף 247' ומנחם לא טעה כאשר רצה בו ביחידה.

תפקידו היה לסייר כל לילה בין ה"קיפודים" ולוודא שהשמירה מתנהלת היטב, ומכאן השם שניתן לקת"ק "פרפר". נפלה לידי ישראל צינדורף הזכות להיות על ההר עם פרוץ המלחמה וכמובן הוא לא בייש את הפירמה, לא בכדי מנחם שרפמן רצה אותו כאחד מהצוות של 'נערי המלך' - הוא עשה עבודה טובה מאוד!

גם בספרו המצוין 'מעל הר הצופים' שיצא לאור ב- 1969 חוזר מוטי גילת ומבטא ברגישות ובאומנות את התחושה האמיתית של הסיורים האלה ומתאר כיצד כל אחד מצוות הסיור הרגיש כמטרה מהלכת...לא נעים. את ספרו כתב מוטי גילת לאחר שסיים את שירותו על הר הצופים כקצין צעיר.

<u>מרדכי גילת (מוטי) יקיר היחידה.</u>

לקחתי קטע מתוך ספרו של **מרדכי גילת (מוטי)** "הר הצופים" שיצא לאור בשנת 1969 בהוצאת 'מסדה', - בקטע שבחרתי מתוך הספר המדבר על הסיורים סביב להר הצופים ובין העמדות, בפירוט רב מאוד,- מצליח מוטי להביא לכך שאתה ממש מרגיש ואפילו מריח את הריחות כאילו שאתה נמצא בתוך הסיור עצמו בינואר שנת 1965, ממש כך... מוטי מצליח להעביר במדויק את נושא הסיורים על ההר של 'קציני הכוח', יש להוסיף ולהבהיר, היו גם סיורים של 'המלך' ו'נערי המלך' ובמיוחד של "הפרפר", הרעיון לריבוי בסיורים בלילות סביב ההר כך שכל 5 דקות עובר סיור בכל קיפוד על ההר, הוא החשש מחדירה של חיילי הלגיון למתחם ההר... חשש מוחשי ביותר בנסיבות הקימות באותם זמנים, לפחות בתקופתי על ההר ה'מלך' מנחם שרפמן ראה את הסיורים המרובים והמגוונים בלילות סביב ההר ובין המוצבים כמשימה חשובה מאוד לשמירה על ביטחון הר הצופים, היו על כך הרבה מאוד סיפורים וגם סיפורי הווי כמו לדוגמה, השומרים בקיפודים בלילות שמרו יותר מפני "הורדת זקיף" על ידי ה'מלך' מנחם שרפמן ולא החשש מפני חיילי הלגיון הירדני הוא שהדאיג אותם.

אני ממליץ לקרוא את הספר הטוב הזה ועל אף שהוא צונזר ביותר מ- 50% עדין מצליח לרתק את קוראיו. אפשר להבין מתוך הקריאה שמוטי גילת היה נתון תחת צנזורה צבאית כבדה, אשר מחקה כמעט 50% מהספר שנכתב כפי שציינתי לעיל בשנת 1969, שנתיים לאחר המלחמה, כל ה"סודות" הרבים עדין נחשבו כ"כמוסים ביותר", למרות שהיחידה פורקה מיד לאחר המלחמה ולא פעלה יותר. קיומה של יחידת 'מצוף 247' נחשב עדין כ"סוד כמוס ביותר". לדוגמה מוטי מדבר בספרו על "שוטרים" ובשום פנים לא מצוין ש'נערי המלך' הם למעשה חיילי צהל והלוחמים מהכוח שגם הם היו חיילים במילואים או בסדיר נקראים "שוטרים". מזה ברור לכל - מוטי גילת נתון תחת צנזורה כבדה, לא יכול היה אפילו לספר,

שמדובר בחיילים של צהל, עד כדי כך היה מוגבל במה שכתב על היחידה בספרו... כל הקשור להר הצופים והיחידה היה "סודי ביותר" גם ב- 1969. בדיעבד היחידה נחשבה כ'סוד כמוס' גם לאחר מכן ורק בשנת 1994 הותר לחשוף ולספר על יחידת "מצוף 247" ו"סודות ההר" דברים שבחלקם גם הידוע צונזר מהספר.

"הר הצופים" – מוטי גילת - קטע מתוך הספר.

עמוד 98 בספר עד עמוד 100

פטרול לילי מבצע כל שוטר בהר פעם אחת בשבוע ולכל היותר פעמיים, זהו מאין פרס. לילה בו בוחרים כולם, אין זו עמידה מתישה וחסרת מעש, אין זו רביצה ממושכת במקום אחד. אין כאן צעידה ללא התקדמות, מלחמה בשינה האורבת, בעיניים שכמעט מסרבות להישאר פקוחות . זוהי הליכה, שפירושה תנועה מתמדת. תנועה המגרשת את העייפות. תנועה המחדירה מעט רעננות, רוח חדשה, חילוץ אברים רדומים.

הפטרול יוצא מהמוצב עצמו. מ"כביש-2", למשל, יוצא הפטרול בסמוך למנזה. מטפסים אל המרפסת, לחדר האוכל, נכנסים לחדרון קטן בו יושב ביום מדרך קבע צופה, ורושמים על טופס מיוחד הקרוי "ילד טוב", את שעת היציאה, את הטופס מאירה מנורת נפט, זו מפיצה אור דלוח המגרש במעט את העלטה מבפנים. נפרדים, יוצאים החוצה ומתחילים לצעוד, רווח של מטרים אחדים נשמר כל הדרך. נזהרים. חפירות ארוכות,בורות, וסתם מהמורות שבלילה קשה לגלות אותם.
בית השידור ניצב מימין, חמישים מטר מכאן, לא יותר, גדר-תיל חוצצת, מפרידה, חוסמת את הדרך אליו. חבל. שדה מוקשים זרוע סביבו.מקווים, בסתר לב, ששוב לא ינסו לגיונרים לחדור בלילה אפל לתוכו. להפגין ריבונות...

צמד שומרים, הנחבא מאחורי שני עצים, מזנק ממקומו. "עצור!" הגלגל חוזר. מזדהים. נכנסים על קצות האצבעות, שלא להפריע למנוחת השומרים, נוטלים עפרון קצר, קצוץ ראש, ורושמים בטופס הלבן, המונח על השולחן "צולע" את השמות והשעה.
יוצאים החוצה. בוחנים את הכביש לאוגוסטה, הוא חרוץ ומבוטש לכל אורכו. כבר מזמן אינו נמצא בשימוש.

הלאה. דרך חשוכה מובילה אל האמפיתיאטרון, מראה לילי מהמם. שורות ארוכות של אבן הממוספרות עדיין. גזע עבות קרוע מהשורש, חוסם את הגישה, מדלגים מעליו, גולשים בשביל צר אל במת האבן ומברכים לשלום את השומר היושב למעלה, מעל גגו של חדר קטן שדלת הברזל קבועה בפתחו.
עולים בזריזות דרך חורשת עצים. מתחילים לחוש בקושי מסוים. הזריזות כאן אינה תוצאה של חריצות. הרבה יותר של פחד.

מגמאים את העלייה, לאורכה מוטלים גזרי עץ, גדרות ומצבורי אבנים, ונתקלים בפסגה בשומרי "כלב תורן" העמדה שהטיפוס אליה נחשב ל"קריעה" הגדולה ביותר.

בבית הפיסיקה קשה לגלות את השומרים. הרוח העזה מבריחה אותם לפינות שונות. גם הם אינם מניחים לאיש לעבור ללא בדיקה שגרתית.

בגן הבוטני מתוחים חוטים לבנים, אלה מסמנים בחשיכה את הדרך המותרת למעבר, כל סטייה ימינה או שמאלה פירושה – כניסה לשטח ממוקש. באים אל עמדה מאוישת וצופים בכפר. חופן בתים שמסגד דמוי צינור מזדקר מבינותם. הכפר מואר בעששיות נפט. הוא מרבה שמחות. וכשיש פנטזיות יש גם יריות, רק כך מסוגלים הפלאחים להביע את שמחתם, את אשר פורץ ללא מעצור מליבם.

כך פחות משעמם לשמור, הכפר תובע את סקרנות השומרים, הם נהנים מכל חגיגת חתונה, מכל סיבה, משירת המואזין, ועוקבים אחר כל התרחשות ב"חלקת חסן" הפרובלמאטית. לא פעם ינסה חסן לעבד את החלקה בחסות החשיכה, וערנות השומרים תמנע בעדו מלעשות זאת.

"בית חסן" "בית עיסא" ובית המוכתר (החדש והישן) מהווים, למעשה, נקודות-ציון. בבית עיסא נתקלים פטרולי הריבונות הישראליים בקשישה, שאומדים את גילה בשמונים שנה. זו היא אשתו הראשונה של עיסא. הוא משלח אותה מדי בוקר, השכם, לכוך אפל הסמוך לביתו על מנת שיהא חופשי במעשיו עם אשתו הצעירה.

עיסא מתגרה לא פעם באנשי ההר. באחד המקרים הוא חופר ללא כל אישור תעלת ניקוז היורדת מההר לחצר ביתו. הוא מתבקש לחדול מעבודתו. רק לאחר קבלת האישור של ה"מלך" ממשיך הוא בחפירה תחת "חיפוי" ישראלי. "הסכם" זה של עיסא עם המלך אינו מוצא חן בעיני השלטונות הירדניים המשליכים אותו למחרת היום לבית הכלא, משם הוא חוזר, בתום עשרה ימים, שבור, רצוץ ומדוכא.
חוצים את הגן הבוטני. נזכרים בחורף הפוקד את המקום. בשלג העוטף את ארזי הגן, ואת הצמחייה הסבוכה הגדלה פרא.

ב"הדסה" מספר עמדות. יורדים אל המסוכנות שבהן – "החסימה". שני שוטרים שוכבים תחת גגון פח קטן ונשקם ביד. נלחמים בעייפות האוכלת בהם בכל פה. על הדרך מוצב המחסום. התנועה מושבתת. מותרת רק כאשר יש חולה בכפר אלא שכאלה "מתגלים" בלילות רבים.

בבוקר מוסר המחסום. בשמונה בדיוק צועדת אל הכפר צעירה ערביה יפהפייה. תיק עור גדול נתון בידה. הסבלנות פוקעת, מהיכן היא, מה מעשיה?
בוקר אחד מישהו עוצר בעדה. מגלגל עמה שיחה קצרה בערבית ונדהם לשמוע שזו המורה לאנגלית של ילדי עיסאוויה, עוד תעלומה נפתרת.
מחורשת "הדסה" נכנסים לתוך מסדרון צר, חשוך כמעט לכל אורכו.

מגששים באפלה את הדרך. רק בקצה מתבהר מעט. עולים שלוש מדרגות וסופגים לרגע "שוק" מין הלם, זעזוע.

מכונית גבוהה, ששימשה כחדר רנטגן נייד של בית החולים, ניצבת דומם בכניסה לבנין. זו ממש מרתיעה. משתדלים שלא להתקרב אליה, אולי מישהו עוד נחבא בתוכה...

פוקדים את שומרי בית החולים הלנים במודיעין לשעבר, נעצרים לרגע קט ליד תחנת האוטובוס, משלים את עצמנו, וממשיכים לשער הראשי של ההר.
ממהרים לחורשה שליד בית רטנאוף ונתקלים באקראי בפטרול המורכב משלושה אנשים. שניים מהם נחשבים ל"פרפרים" השלישי הוא קצין. שוטר המתרשל בעת שמירה או שאינו ממלא אחר ההוראות כלשונן הופך על ידי הקצינים או "נערי המלך" ל"פרפר". הוא יוצא לפטרול "מנהלתי" בלוית האיש שענש אותו.
כך גם אפשר לא אחת להיתקל ב"נער מלך" מלווה ע"י פמליה של שלושה, ארבעה, ולפעמים חמישה "פרפרים" צמודים, המנעימים, כמובן, את הסיור במידה מרובה.

בסמוך ל"בית הבלתי גמור", עוצרים פעם נוספת. פוגשים בחברים שלא התראו עמם מאז יום העלייה ומי יודע אם יראום בשנית בהמשך, מחליפים חוויות ראשונות, ובאי-חשק מנופפים זה לזה לשלום.

הפטרול מגביר את הקצב, ריח סיום כבר מורגש, ממוצב הספורט בוחנים את "בית התצפית" הסמוך. עמדה ירדנית מסוכנת שגרמה בעבר צרות לא פעם, היא גם הקרובה ביותר לשטח המנהלתי של ההר, שם קיימת אפשרות, מבחינה טופוגרפית לפחות, להעלות אליה ג'יפי תול"ר.

משקיפים אל ירושלים הבירה. "בנייני האומה" מוארים בשלל אורות. ימק"א, ארמון הנציב ועשרות בנינים ישראליים מדגישים בנוכחותם האילמת כמה קרוב אתה הביתה, ובכל זאת רחוק...

חוזרים אל "המנזה". חותמים את הסיבוב הראשון. מבתרים בעזרת העיניים את החשכה בכיוון כמעט אחיד, מלון "פלס". מלון המהווה את אחת האטרקציות שבהר. בו מתגוררות עשרות דוגמניות מרחבי העולם, וזוגות צעירים – רובם תיירים.

כאן בקיץ קרועים התריסים והחלונות לרווחה. נורות החשמל שוטפות באורן את חדרי המלון. השוטרים המוצבים באזור ואנשי הפטרולים החולפים במקום, מנהלים "מעקב" מתמיד אחר כל אחת מבאות המלון. וכשאחת מהן מתערטלת מבגדיה, בחדרה הפרוץ לעיניים, בולעים ברעבתנות את רוקם למראה "הסצנה". ומלקקים את השפתיים...

שלושים יום כאלה מזומנים לך, ואולי יותר. הכול תלוי בירדנים.

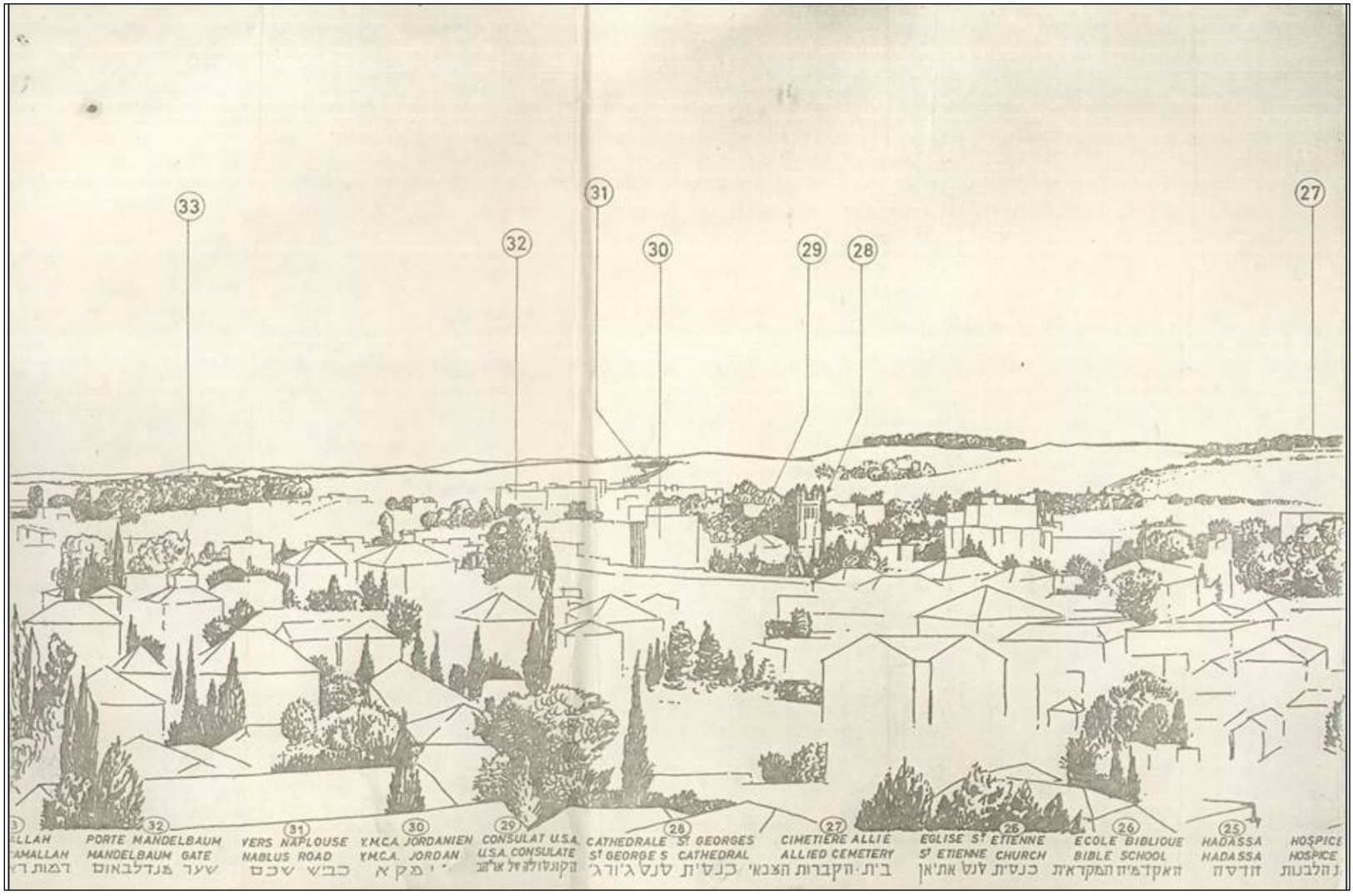

153. מסמך נדיר ומיוחד- תרשים של גזרה שהיה בכל 'קיפוד' (מוצב) על הר הצופים.

עד מלחמת ששת הימים היו בכל 'קיפוד' (מוצב) ותצפית תרשים בדיוק כמו זה המופיע למעלה, שבו אפשר לזהות את כל מה שנמצא בגזרה שעליה הקיפוד אחראי, תרשימים אלה לאחר המלחמה למעשה נעלמו ואף אחד לא חשב שכדאי לשמור אותם אני הצלחתי למצוא אצלי תרשים בודד אחד מ'קיפוד' רטנוף של גזרה המערבית צפונית, ככול הידוע לי הוא התרשים היחיד שנשאר.

כמעט כל בוקר, לאחר לילה ללא שינה, 'המלך' מנחם שרפמן היה מגיע לחדרי מתיישב על כורסא אחת משתי הכורסאות שנלקחו מחדרו של מי שהיה מנהל בית החולים הדסה הר הצופים ד"ר חיים יסקי ז"ל" אשר נרצח עם 78 ע"ח הרוגי השיירה להר הצופים באפריל 1948 - ביתו של ד"ר חיים יסקי היה מאחורי בית החולים.

בשנת 2008 בטקס האזכרה ה- 60 להרוגי 'שיירת הרופאים' בבית החולים הדסה הר הצופים התקיים גם טקס קריאת רחוב על שם ד"ר חיים יסקי, הרחוב מגיע מכיוון מלון הייט היום זה "מלון דן" מהכיכר עד מעונות הסטודנטים והכפר עיסוויאה.

בטקס הזה פגשתי את בנו של ד"ר חיים יסקי וסיפרתי לו על כך שלקחתי מביתו של מנהל בית החולים כורסאות לחדרי בבניין רוזנבלום.

מנחם, לאחר שהתיישב בכורסא אומר: "שניפ", בוא נשחק שח". לפעמים זה היה דמקה. תוך כדי משחק מנחם נשען לאחור עוצם עיניים, אני בודק על השעון כ- 10 עד 15 דקות עוברות חולפות להן, מנחם קם מתמתח ואומר: "טוב ישנתי מספיק אפשר להתחיל יום חדש".

למנחם שרפמן 'המלך', אשר בצעירותו היה אלוף הארץ באגרוף, הייתה לחיצת יד חזקה, כאילו לוחצים יד עם מלחציים, עד כדי כך חזקה הייתה לחיצת ידו. הוא היה משכיב על הקרקע כל מי שלחץ לו יד בתחושה כאילו מכניס את ידך לתוך מלחציים וסוגר עד הסוף. עד יומו האחרון ולאחר אירועי מוח רבים בשבע השנים האחרונות לחייו היה על כסא גלגלים וכאשר עדיין היה מתקשר עם הסביבה הייתה לו לחיצת יד חזקה ותמיד רצה להראות לנו שעדיין כוחו במותניו.סגנו של מנחם שרפמן 'המלך', יוסקה ערד ז"ל, שהיה בעל אופי שונה, נעים הליכות אהוב על 'נערי המלך' כדרום אמריקאי אופייני, עמד על הדרישות, אך לא לחץ, בדרך כלל. הוא לא פעם נסע איתי לבקר את מנחם שרפמן בקיבוץ חפציבה שם היה במחלקת שיקום לאחר אירועי המוח שעבר, מנחם מאוד אהב את הסגן שלו יוסקה כמו גם 'נערי המלך'. אני מעוניין כאן להזכיר גם סגן נוסף של מנחם שרפמן, היה זה 'המלך' עזרא שניצר שהוחלף על ידי יוסק'ה ארד ולאחר מכן הוא שב והחליף את יוסק'ה ארד מאחר והאחרון נאלץ לחזור הביתה ולעזור בטיפול בבנו, אשר חלה במחלה ממהרת. עזרא הוא אשר העביר לי את התמונה של סגל הפלוגה של רענן לוריא במדי משטרה לפני הירידה מההר. בתמונה מופיע עזרא יחד עם הקצינים אפשר לראות את התמונה בהמשך בעמוד 172 בקטע בו אני מספר על "הנשיא" רענן לוריא.

154. הגבעה הצרפתית מוצב ירדני ''עמדת שלושת החלונות'' היו שקראו למוצב ''הצלחת''.

עסקתי בבניית העמדות יחד עם ישראל קרן ולאחר מכן עם חיים כרמי. ראוי להזכיר את חזי יחזקאלי - הנשק, גם הוא דמות מדהימה כולם מאוד אהבו אותו, את שימי קהתי - החבלן שהיה היחיד שאני הכרתי על ההר שהביא איתו מצלמה (כאיש סוד יכול היה) ובזכותו יש לנו היום תמונות מתקופת שהותנו על ההר. לצערי 'נערי המלך' כלל לא חשבו על תיעוד ולכן רק תצלומים מועטים צולמו והיום אנחנו מצטערים על כך כמו גם על העדר תיעוד נוסף. היינו מרוכזים בעשייה ולא חשבנו על היסטוריה ועל תיעוד. אורי עוזר האפסנאי, המוכר כ'אורי בעל הציפורן' משום שהוא גידל ציפורן ארוכה מאוד באצבע הזרת של כל אחת מידיו, היה אחד מ'שותפי הסוד' כמו חזי יחזקאלי, שימי קהתי, דמות מאוד מעניינת חבר טוב ומאוד אחראי הוא דאג שיהיה לנו הכול. חובה להזכיר שותף סוד נוסף ודמות מאוד מיוחדת הוא דוד קניג החבלן המוכשר, אשר היה מוכר גם כמנהל עבודה מעולה - כך טען תמיד 'המלך' שרפמן

מנחם ז"ל, את ליכט משה, מש"ק הדת 'אחד מהחברה'. ליכט הגזעי ובעל תושייה רבה, רגוע וקר רוח במיוחד, זכור לי כאשר נשאל על ידי 'המלך': "מתי נכנסת השבת?" השיב בשאלה: "מתי אתה רוצה שתיכנס?"

את רן פלד החובש, אותו החלפתי בתפקיד החובש על ההר, גבר לעניין ועוד רבים וטובים אשר קצרה היריעה מלספר את כל פעולותיהם, את ההתמסרות למשימת ההתבצרות ופעילות מודיעינית ברוכה של היחידה.

ה"מיקושים סביב ההר".

- **עסקנו רבות במיקוש, כאשר מש"ק החבלה מ'נערי המלך' היה אחראי ועשה את החימוש של המוקשים לאחר שאנחנו עזרנו לו בהטמנת המוקשים. במיוחד אני רוצה להזכיר את מש"ק החבלה אנג'ל אופק (אופוצ'ינסקי) ומש"ק החבלה דני ויסמן. כאן המקום להזכיר שתוך כדי עבודה מאומצת מאוד לפני המלחמה במתח ומאמץ משך כמה שבועות, הביאו את אנג'ל לספר ל'מלך' מנחם שרפמן ולנו 'נערי המלך' שהוא מרגיש "כאבים בלב" כך הוא אמר לנו. אני טוען שאם הוא לא היה מרגיש כך, הוא לא יכול להיות בן אנוש. ורק טבעי שכך ירגיש כמי שהסכנה בפעולתו היא הרבה ביותר.**

עסקנו רבות במיקוש, כאשר מש"ק החבלה מ'נערי המלך' היה אחראי ועשה את החימוש של המוקשים לאחר שאנחנו עזרנו לו בהטמנת המוקשים. במיוחד אני רוצה להזכיר את מש"ק החבלה אנג'ל אופק (אופוצ'ינסקי) ומש"ק החבלה דני ויסמן. כאן המקום להזכיר שתוך כדי עבודה מאומצת מאוד לפני המלחמה במתח ומאמץ משך כמה שבועות, הביאו את אנג'ל לספר ל'מלך' מנחם שרפמן ולנו 'נערי המלך' שהוא מרגיש "כאבים בלב" כך הוא אמר לנו. אני טוען שאם הוא לא היה מרגיש כך, הוא לא יכול להיות בן אנוש. ורק טבעי שכך ירגיש כמי שהסכנה בפעולתו היא הרבה ביותר. גם אנחנו שרק עזרנו לו הרגשנו כך, אז איך ירגיש מי שעושה את התפקיד המסוכן ביותר בפעילות הזאות? הוא ודני ויסמן נשאו בעומס ובאחריות גדולים ביותר. דני ויסמן עסק כחבלן במשימה הקשה בשיירה הקודמת לשלנו שהייתה האחרונה לפני המלחמה גם הוא עבר את אותה החוויה ממש. המיקושים בוצעו בקצב מהיר ביותר, לילה אחרי לילה בחודשיים האחרונים לפני המלחמה. ועוד פעילויות רבות ומגוונות, חלקן סודיות כמובן מטבע הדברים. על הר הצופים היו הרבה מאוד סודות כמוסים ביותר, אשר נשמרו במהלך כל השנים בקפדנות רבה.

הפטנט "מידור"...!!!

- **המידור היה הפטנט לכך - שמירה קפדנית על הסודות... היום נראה הדבר כפלא, למרות מספרם הרב של שותפי סוד לאורך השנים, דבר לא דלף! גם שנים לאחר המלחמה ושחרור הר הצופים נשמרו הסודות בקפדנות רבה. כאשר הותר לפרסום חלק מהסודות, לקח עוד הרבה זמן עד שהרשנו לעצמנו לדבר עליהם. ה'מלך' מנחם שרפמן עד יום מותו לא הסכים לדבר על הסודות וטען כי..."יש דברים שאסור לספר"!**
- **היום כאשר שני אנשים בלבד יודעים סוד, למחרת הוא הופך לנחלת הכלל. אף לא אחד אפילו 'משותפי הסוד' מעולם לא ידע כמה הוא יודע וכמה אינו יודע, כמובן בשל המידור... עלי לציין ששותפי הסוד בין 'נערי המלך' היו מעטים, לא כל 'נערי המלך' היו שותפים בסודות - או היו שותפים רק לחלק מהסודות על פי ההחלטה של 'המלך' ובאישורו של דני רוזן הקב"ט.**

ה'סודות' הכמוסים של הר הצופים והמידור.

המידור היה הפטנט לכך - שמירה קפדנית על הסודות... היום נראה הדבר כפלא, למרות מספרם הרב של שותפי סוד לאורך השנים, דבר לא דלף! גם שנים לאחר המלחמה ושחרור הר הצופים נשמרו הסודות בקפדנות רבה. כאשר הותר לפרסום חלק מהסודות, לקח עוד הרבה זמן עד שהרשנו לעצמנו לדבר עליהם. ה'מלך' מנחם שרפמן עד יום מותו לא הסכים לדבר על הסודות וטען כי..."יש דברים שאסור לספר"!

היום כאשר שני אנשים בלבד יודעים סוד, למחרת הוא הופך לנחלת הכלל. אף לא אחד אפילו 'משותפי הסוד' מעולם לא ידע כמה הוא יודע וכמה אינו יודע, כמובן בשל המידור... עלי לציין ששותפי הסוד בין 'נערי המלך' היו מעטים, לא כל 'נערי המלך' היו שותפים בסודות - או היו שותפים רק לחלק מהסודות על פי ההחלטה של 'המלך' ובאישורו של דני רוזן הקב"ט.

מחזיקים ב'סודות כמוסים ביותר' - חיילים בני... 19-21.

- **צריך להזכיר ולהדגיש עובדה אחת מעניינת! מרתקת ואולי בלתי נתפסת! מדובר ב'נערי המלך' סמלים, לא קצינים, אשר היו 'אנשי הסוד' הם היו בסך הכול בני 19 עד 21 ולמרות גילם הצעיר מאוד החזיקו בסודות כמוסים ביותר, אולי הסודות החשובים ביותר באותה תקופה למדינת ישראל. אחריות רבה...! תכנון וביצוע משימות קשות...! אשר בוצעו בהצלחה רבה. לאורך כל השנים הם הצליחו לשמור על הסודות מבלי שדלף דבר מתוכם! רק סיפורים ואגדות היו לחם חוקם של המפנטזים על המתרחש בהר הצופים...**

צריך להזכיר ולהדגיש עובדה אחת מעניינת! מרתקת ואולי בלתי נתפסת! מדובר ב'נערי המלך' סמלים, לא קצינים, אשר היו 'אנשי הסוד' הם היו בסך הכול בני 19 עד 21 ולמרות גילם הצעיר מאוד החזיקו בסודות כמוסים ביותר, אולי הסודות החשובים ביותר באותה תקופה למדינת ישראל. אחריות רבה...! תכנון וביצוע משימות קשות...! אשר בוצעו בהצלחה רבה. לאורך כל השנים הם הצליחו לשמור על הסודות מבלי שדלף דבר מתוכם! רק סיפורים ואגדות היו לחם חוקם של המפנטזים על המתרחש בהר הצופים.

לקח לנו, 'שותפי הסוד', זמן רב מאד על מנת להתחיל ולדבר על הסודות לאחר שנחשפו כמו שאני עושה כאן, זה מאוד מוזר שאפשר לדבר על הסודות בצורה כה גלויה, אם כי מנחם שרפמן סירב עד יום מותו לדבר על הסודות תמיד באומרו: "על הדברים האלה לא מדברים. יתכן ועוד ישמשו אותנו בעתיד מי יודע?"

בסוף ינואר 1959 קבלו 'נערי המלך' ציון לשבח ממפקד החטיבה אל"מ מתי פלד על פעילותם בהצלחה רבה מאוד... למטה מצורף גם תצלום של המכתב.

הנדון: <u>ציון לשבח</u>

בפקודת השגרה הקרובה של החטיבה "הנני לציינכם לשבח על ביצוע תפקידכם המיוחד כבד האחריות, שהוטל עליכם לאחרונה. ועל שבצעתם אותו במסירות ויוזמה תוך השקעת מאמצים אישיים בלתי רגילים"...

מ' פלד אלמ

מפקד החטיבה

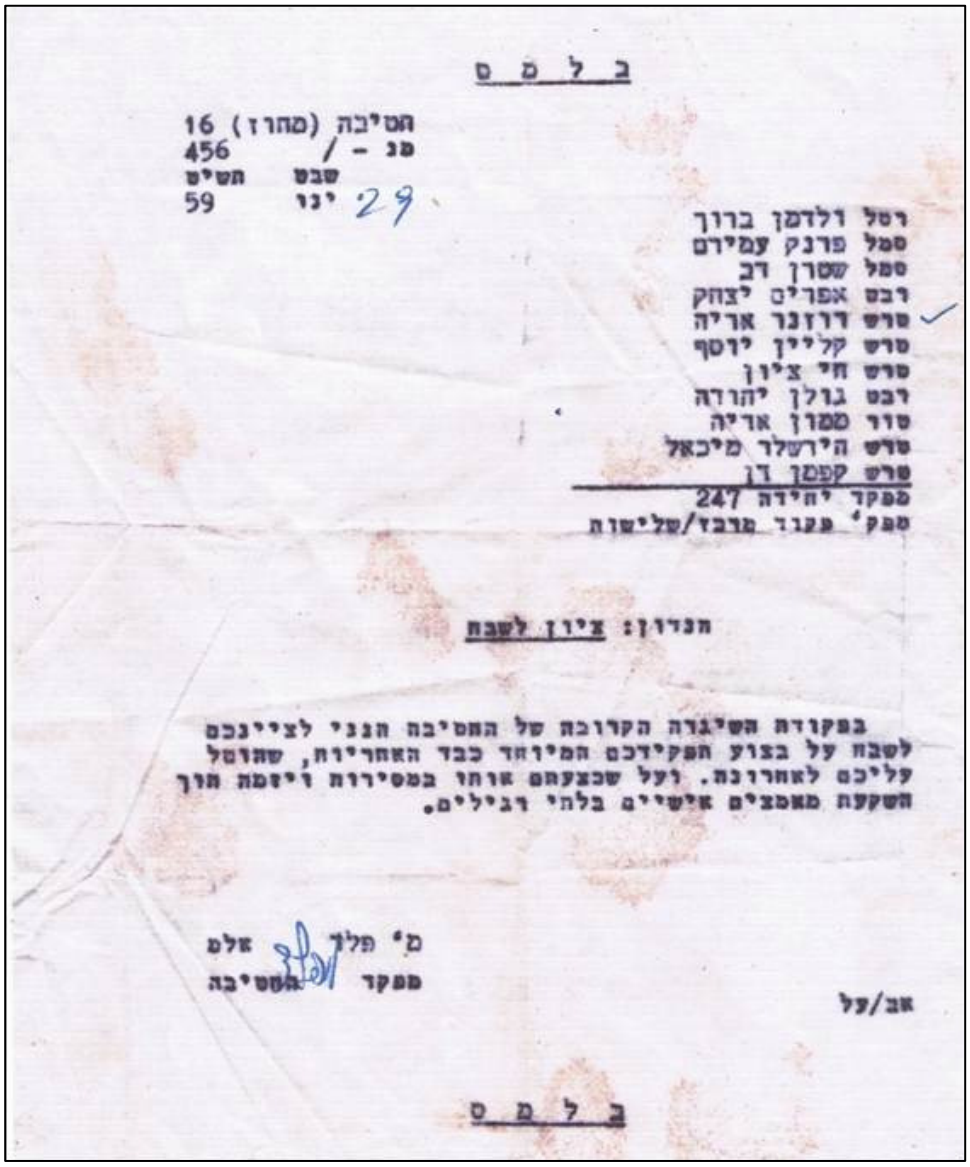

ב ל מ ס

חטיבה (מחוז) 16
456 מנ - /
שבט תשיט
59 יגו 29

רסל ולדמן ברוך
סמל פרנק עמירם
סמל שטרן דב
רבט אפרים יצחק
טרש דרזנר אריה
טרש קליין יוסף
טרש חי ציון
רבט גולן יהודה
טור סמון אריה
טרש הירשלר מיכאל
טרש קפטן רן
מפקד יחידה 247
מפק' מעגל מרבז/שלישות

הנדון: ציון לשבח

בפקודת השיגרה הקרוכה של החטיבה הנני לציינכם לשבח על בצוע תפקידכם המיוחד כבד האחריות, שהוטל עליכם לאחרונה. ועל שבצעתם אותו במסירות ויזמה תוך השקעת מאמצים אישיים בלתי רגילים.

מ' פלד אלמ
מפקד החטיבה

אב/על

ב ל מ ס

158. ציון לשבח ל"נערי המלך"- ב - 29 ליוני 1959 ממפקד החטיבה אלמ מתי פלד.

כאשר הפכו אותי לשותף 'סוד הג'יפים', קבלתי בערב טלפון (חלון) מחזין, מפעיל הגנראטור והחשמלאי, אגדה עוד בחייו היה חייל בלגיון הזרים. צלצל אלי ואמר לי כך: "אריה, הערב הכנתי לך ארוחת יונים טעימה תבוא! אתה מוזמן!"

חזין ו"ארוחת היונים".

- **כמובן שלא קישרתי בין השותפות ל"סוד ג'יפי התול"ר" ולארוחת היונים המשובחת של חזין. אומנם אין זה רגיל שחזין מזמין לאכול יונים אצלו, אך עדיין לא נפל לי האסימון ורק לאחר שלא הפסיק לצלצל ולבקש ממני לבוא אליו, צלצל אלי 'המלך' מנחם שרפמן, אשר ידע על ההזמנה של חזין (כידוע הוא מאזין לשיחות ברדיו) ושאל אותי: "שניפ", מדוע אתה לא הולך לחזין? הוא הזמין אותך לאכול יונים איתו... מנחם מבקש ממני להגיע אליו ל'ארמון' ואומר לי: "שניפ", חזין רוצה לכבד אותך על כך שאתה מהיום 'שותף לסוד' לג'יפי התול"ר... "הנוהג הוא לאכול עם חזין יונים"... - הבנת?..."רק אז נפל האסימון".**
כמובן הגעתי באופן מיידי לארוחת יונים מעולה אצל חזין.

כמובן שלא קישרתי בין השותפות ל"סוד ג'יפי התול"ר" ולארוחת היונים המשובחת של חזין. אומנם אין זה רגיל שחזין מזמין לאכול יונים אצלו, אך עדיין לא נפל לי האסימון ורק לאחר שלא הפסיק לצלצל ולבקש ממני לבוא אליו, צלצל אלי 'המלך' מנחם שרפמן, אשר ידע על ההזמנה של חזין (כידוע הוא מאזין לשיחות ברדיו) ושאל אותי: "שניפ" מדוע אתה לא הולך לחזין? הוא הזמין אותך לאכול יונים איתו... מנחם מבקש ממני להגיע אליו ל'ארמון' ואומר לי: "שניפ", חזין רוצה לכבד אותך על כך שאתה מהיום 'שותף לסוד' לג'יפי התול"ר... "הנוהג הוא לאכול עם חזין יונים"- הבנת?..."רק אז נפל האסימון". כמובן הגעתי באופן מיידי לארוחת יונים מעולה אצל חזין.

איש לא ידע מה הוא המ.ק כולל מי שנתן לו את השם מ.ק. 8000 לא ידע מה זה. הייתה זו מערכת הכוללת 2 מכשירים בלבד. מלבד איש הקשר שאושר לו להכיר את הסוד מבין 'נערי המלך' וה'מלך' איש לא ידע עליו. על ההר הוא היה בחדרון קטן שעל הדלת כתוב בכתב יד, כ.ס. 'כתב סתר', ובמחנה שנלר על המגדל של המנזר היה מכשיר נוסף כזה.

"סוד הריטה".

- **אצל הקשרים מבין 'נערי המלך' של היחידה היה אחד הסודות המרתקים ביותר, שכיום בדיעבד אני יודע שזה היה הסוד היחיד שאני אישית לא ידעתי וגם חלק מהקשרים עצמם לא היה מורשה להכיר, מדובר במכשיר קשר מהפכני באותם ימים אשר פותח על ידי הנאצים במהלך מלחמת העולם השנייה, עליו אפילו היה סמל צלב הקרס של הצבא הנאצי, שם הקוד שלו, מכשיר ה"ריטה", השם התקני שנתנו לו בחיל הקשר מ.ק. 8000.**
- **מספר לנו על מכשיר ה'ריטה' דב שטרן שהיה מ'נערי המלך' בתפקיד מש"ק קשר מ- 1955 עד 1962 רצוף, הוא היה הראשון שקיבל את המכשיר לשימוש בזמנו: "קיומו של המכשיר נשמר בסודי סודות"... העברתו לארץ התבצעה דרך שש ארצות - הובא מגרמניה, שימש את הנאצים במלחמת העולם השניה. המכשיר פועל על בסיס קרן אור 'אפון', המועברת ממכשיר למשנהו כאשר בשעות החושך הקרן הועברה כאור בלתי נראה.**

אצל הקשרים מבין 'נערי המלך' של היחידה היה אחד הסודות המרתקים ביותר, שכיום בדיעבד אני יודע שזה היה הסוד היחיד שאני אישית לא ידעתי וגם חלק מהקשרים עצמם לא היה מורשה להכיר, מדובר במכשיר קשר מהפכני באותם ימים אשר פותח על ידי הנאצים במהלך מלחמת העולם השנייה, עליו אפילו היה סמל צלב הקרס של הצבא הנאצי, שם הקוד שלו, מכשיר ה"ריטה", השם התקני שנתנו לו בחיל הקשר מ.ק 8000.

מספר לנו על מכשיר ה'ריטה' דב שטרן שהיה מ'נערי המלך' בתפקיד מש"ק קשר מ- 1955 עד 1962 רצוף, הוא היה הראשון שקיבל את המכשיר לשימוש בזמנו: "קיומו של המכשיר נשמר בסודי סודות"... העברתו לארץ התבצעה דרך שש ארצות - הובא מגרמניה, שימש את הנאצים במלחמת העולם השניה. המכשיר פועל על בסיס קרן אור 'אפון', המועברת ממכשיר למשנהו כאשר בשעות החושך הקרן הועברה כאור בלתי נראה.

161. מכשיר הריטה היום משמש כמשחק לילדים.

162. הריטה שהיה לנו על הר הצופים היה חרוט צלב הקרס הנאצי.

המשקפת שממנה בוקעת קרן האור מוצבת על חצובה בעלת שלוש רגלים. המכשיר והאוזניות על השולחן. בלתי ניתן להאזנה. הועברו דרכו שיחות סודיות וכל הקשור למכשיר היה ממודר. שותפי סוד מועטים מאוד גם בהר וגם בחטיבה. המיקום – בנין המשרדים במחנה שנלר קומה 3, החדר פונה אל ההר. בהר הצופים הוא ממוקם - בבית הספרים הלאומי 'מגנס' בחדר בקומה א' הפונה לכיוון בנין שנלר. במשך השנים שוכללו האמצעים וניתן היה להעביר שיחות ישירות מטלפון מפקד ההר לטלפון של מפקד החטיבה דרך ה'ריטה' כמובן".

163. בנין וולפסון ('מגנס') הספרייה הלאומית מצד דרום מערב.

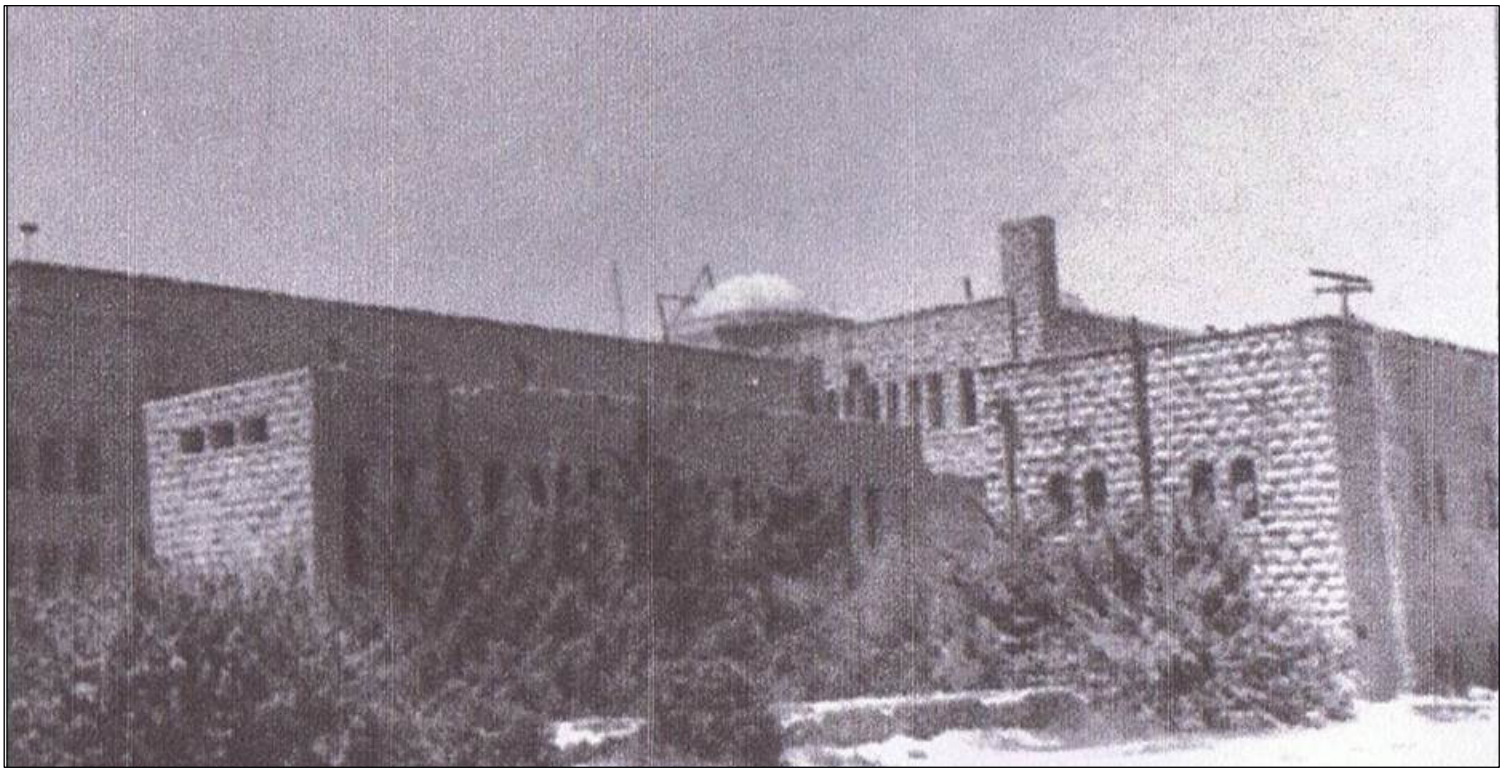

164. בניין וולפסון בו הספרייה הלאומית 'מגנס'- מימין למעלה חדרי הקשר מקום בו מתחת לכיפה למטה לכוון מערב (למחנה 'שנלר') מוצב מכשיר 'הריטה'.

165. תמונה מדהימה של בית הנכות 'מטבח' במרפסת הייתה לנו עמדת תצפית חשובה מאוד... על רקע הספרייה רוזנבלום וספורט.- צולם מדרום מערב.

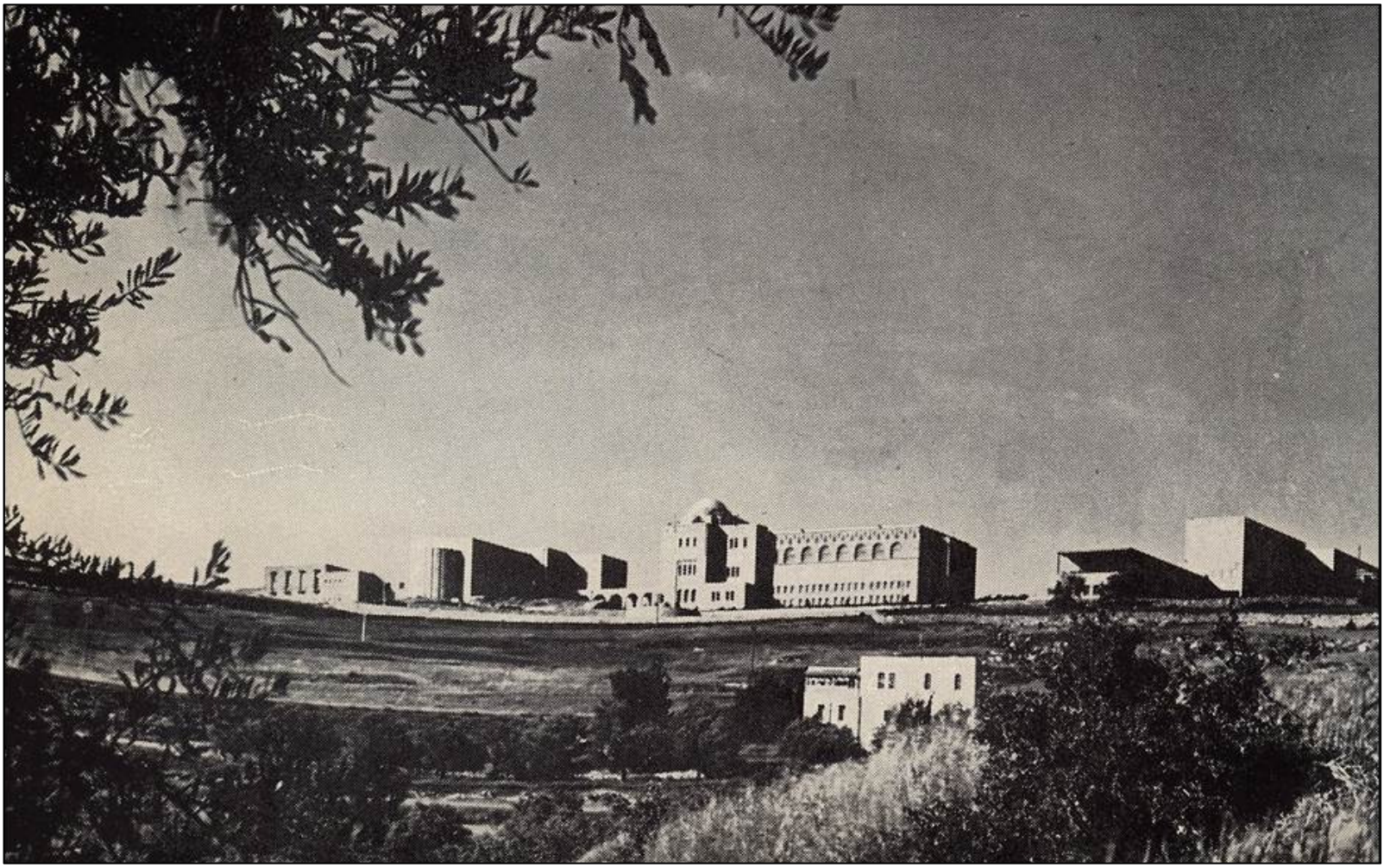

166. בתצלום: בנין הספרייה 'מגנס' המפואר עם הכיפה, בחדרון מתחת לכיפה היה מותקן מכשיר קרן האור לצורך ביצוע השיחות עם מכשיר הקשר 'ריטה' מ.ק. 8000. משמאל לספריה בתמונה בנין רוזנבלום מקום בו אני התגוררתי, מימין בית הנכאות (עתיקות) חלקו שימש כמטבח וחדר אוכל למטה 'בית התקרית'.

167. עמדה ירדנית "בית התקרית" בשיפולי ההר המערביים במדרון לוואדי ג'וז.

168. בתמונה: המדרון המרכזי, מתחת ל''בית התקרית'', חורשת עצי הזית. מבט מהר הצופים, לדרום מערב.

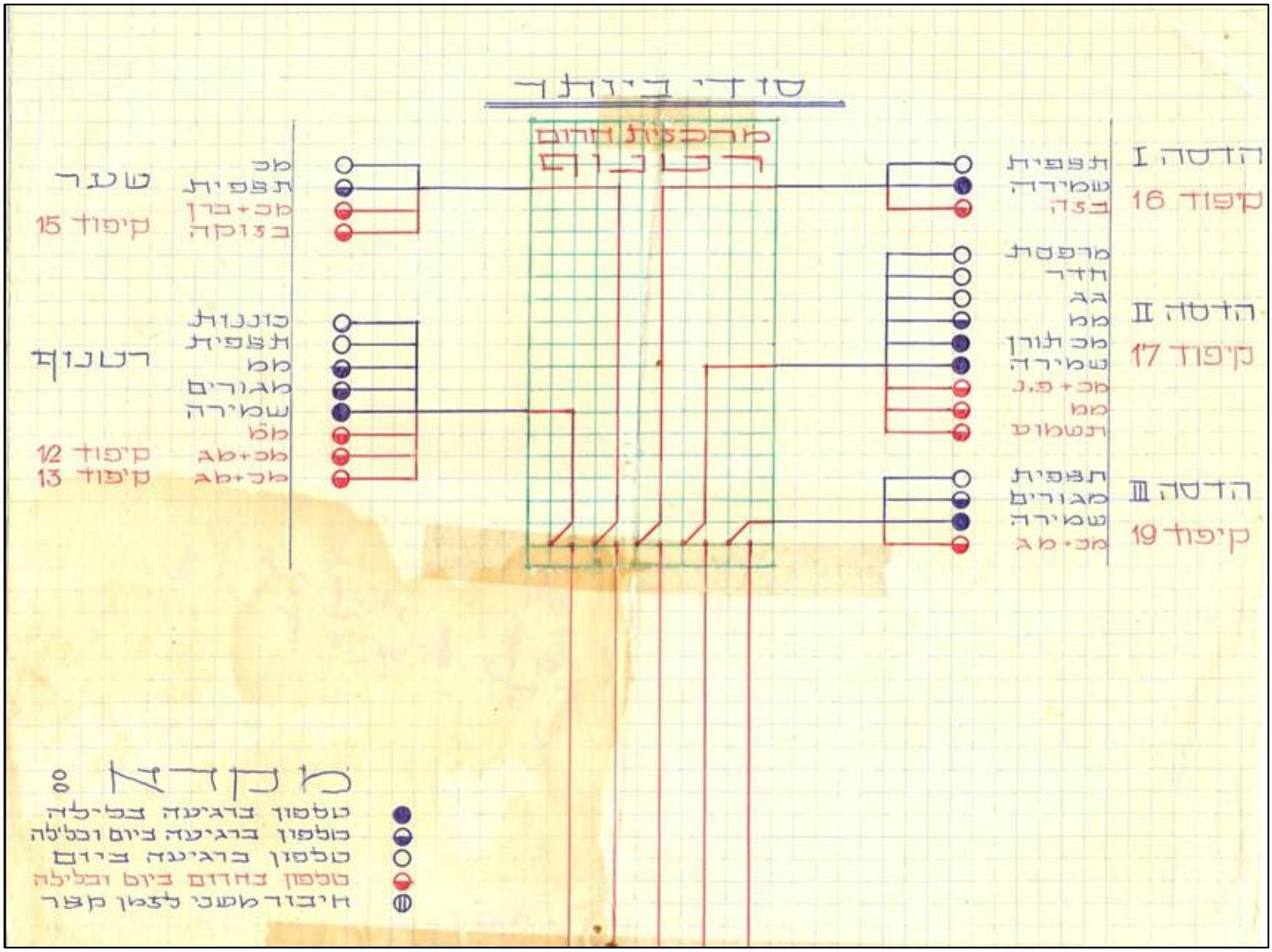

169. תרשים קשר קווי 'מקורי' קיפודי הצפון "סודי ביותר".

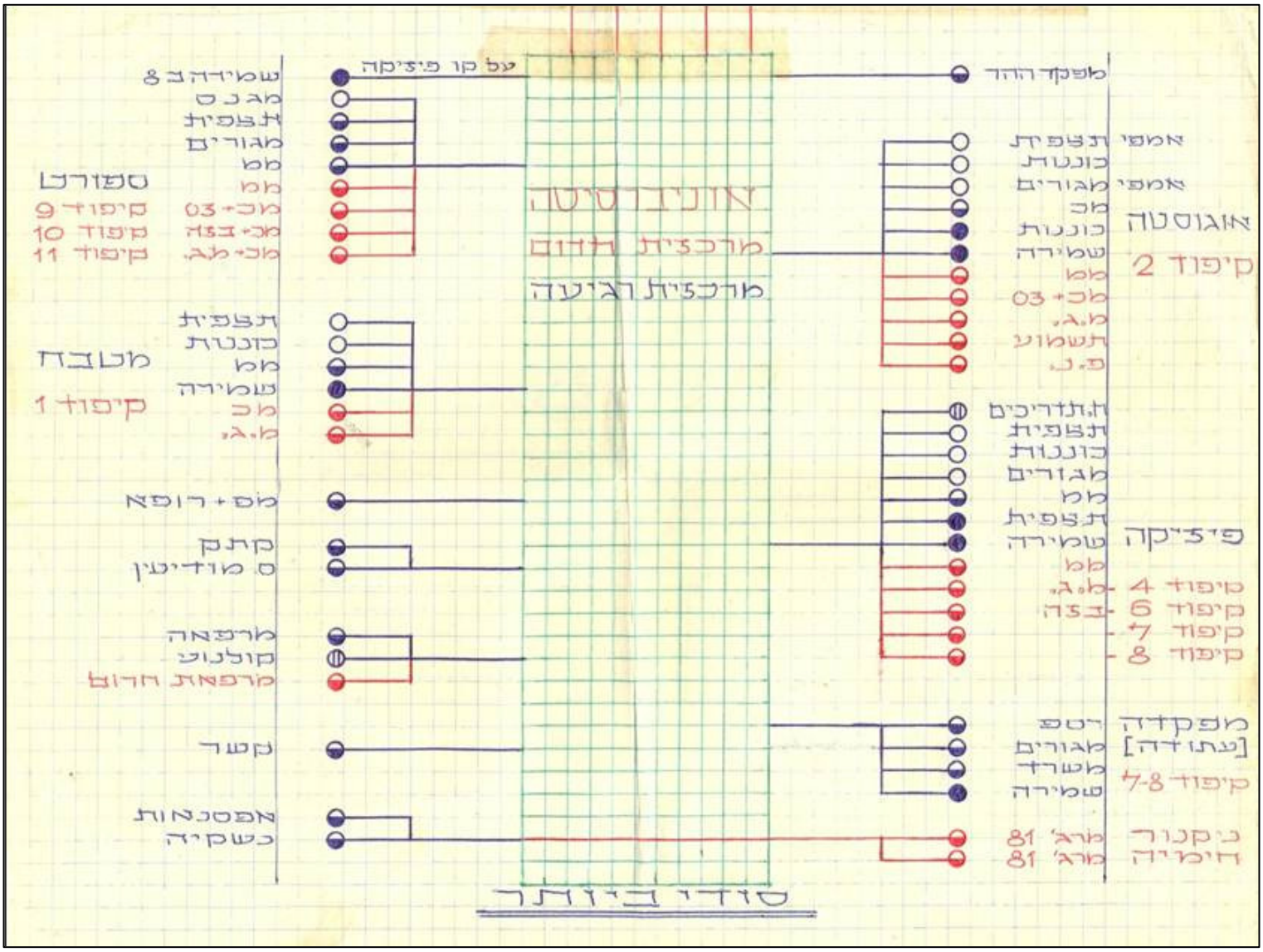

170. תרשים קשר קווי 'מקורי' קיפודי הדרום "סודי ביותר".

171. מכשיר 'הריטה' בפעולה, - בשימוש הצבא הנאצי במלחמת העולם השניה.

172. היום מכשיר ה'ריטה' בפעולה כמשחק ילדים.

נזכיר כאן את גדי פלר, את מני לוי זק"ש ואת 'טיקו' (שבתאי) אהרונוב, שהיו הקשרים בתקופתי. יצוין שגדי פלר הצליח לעשות פרויקט גדול של רשת טלפונית בין כל העמדות, אשר הייתה מחוברת כולה ל'רדיו' של 'המלך' בחדרו וה'מלך' יכול היה להאזין לכל השיחות ברדיו ולדיווחים בזמן אמת, כפי שכבר הזכרתי. מערכת מעולה שמנחם שרפמן ז"ל 'המלך' היה מאוד מרוצה ממנה וגאה בה, הוא ניצל אותה עד תום, שלא לשכוח את דב שטרן שהיה זמן ארוך מאוד על ההר- השיאן של כל הזמנים, כאחד מ'נערי המלך' ששהה על ההר כקשר, לאחר מכן היה בשנלר אחראי על הקשר של הר הצופים ושל שנלר. סיפורים ומעללים רבים מאד קשורים לאיש הזה.

לצורך הדוגמה בלבד:

דב שטרן מתחבר לקו טלפון של הלגיון הירדני...

- **ב - 1958 בבוקר בהיר אחד, הבחין התצפיתן בקיפוד (מוצב) ספורט, בקו טלפון שיוצא מעמדת 'בית התצפית' (עמדה ירדנית) מערבית להר הצופים בשיפולי ההר והקו הולך לכיוון אוגוסטה ויקטוריה. דב שטרן הגיע למקום ראה את קו הטלפון והחליט שבלילה הוא יורד ומתחבר לקו הטלפון הזה של צבא הלגיון הירדני. ברור שהיה צורך לעבור בשדה מוקשים שלנו. בלילה דב יורד ומתחבר לקו הטלפון ובמשך מספר ימים הוא והצוות דוברי ערבית האזינו לשיחות, עד אשר עדר כבשים שהיה במקום ניתק כנראה את החיבור. ימים ספורים לפני ניתוק הקו אירעה תקרית ירי בין בית השידור לבית הצלף. בתקרית נפצעו קצין וחייל שלנו. לאחר התקרית שמעו את הירדנים בטלפון...**

לצורך הדוגמא בלבד: ב-1958 ביום בהיר אחד הבחין התצפיתן בקיפוד (מוצב) ספורט, בקו טלפון שיוצא מעמדת 'בית התצפית' (עמדה ירדנית) מערבית להר הצופים בשיפולי ההר והקו הולך לכיוון אוגוסטה ויקטוריה. דב שטרן הגיע למקום ראה את קו הטלפון והחליט שבלילה הוא יורד ומתחבר לקו הטלפון הזה של צבא הלגיון הירדני. ברור שהיה צורך לעבור בשדה מוקשים שלנו. בלילה דב יורד ומתחבר לקו הטלפון ובמשך מספר ימים הוא והצוות דוברי ערבית האזינו לשיחות, עד אשר עדר כבשים שהיה במקום ניתק כנראה את החיבור. ימים ספורים לפני ניתוק הקו אירעה תקרית ירי בין בית השידור לבית הצלף. בתקרית נפצעו קצין וחייל שלנו. לאחר התקרית שמעו את הירדנים בטלפון... מאוגוסטה ויקטוריה מסבירים לחיילי הלגיון במקום שצריך להגיע האו"ם ומבקשים מהיורים לאסוף תרמילים ולהציג מצג של ירי של הישראלים ללא תגובה שלהם. מתוך האזנה לשיחות שלהם התברר במאה אחוז שהירדנים לא יודעים דבר על שקורה על ההר, הם היו בטוחים שעל ההר אין כל נשק אפקטיבי חוץ ממה שאושר על ידי ועדת שביתת הנשק, כדוגמת רובה בריטי או סטן וכאלה כלי נשק "עתיקים" מימי המנדט הבריטי מה שכמובן נשאר על ההר מתקופת תרום הסכם שביתת הנשק. הייתה למעשה בהסכם שביתת הנשק הקפאת מצב מבחינת נשק להגנה ומזון, על הנשק הלא לגלי הם לא ידעו דבר. הם צחקו בשיחות על כך שלנו יש מה שמכונה בסלנג "מקלות" בלבד או "מטאטאים" זה הנשק היחיד שיש לנו על ההר, כך בדיוק התברר מהאזנה לטלפון שלהם.

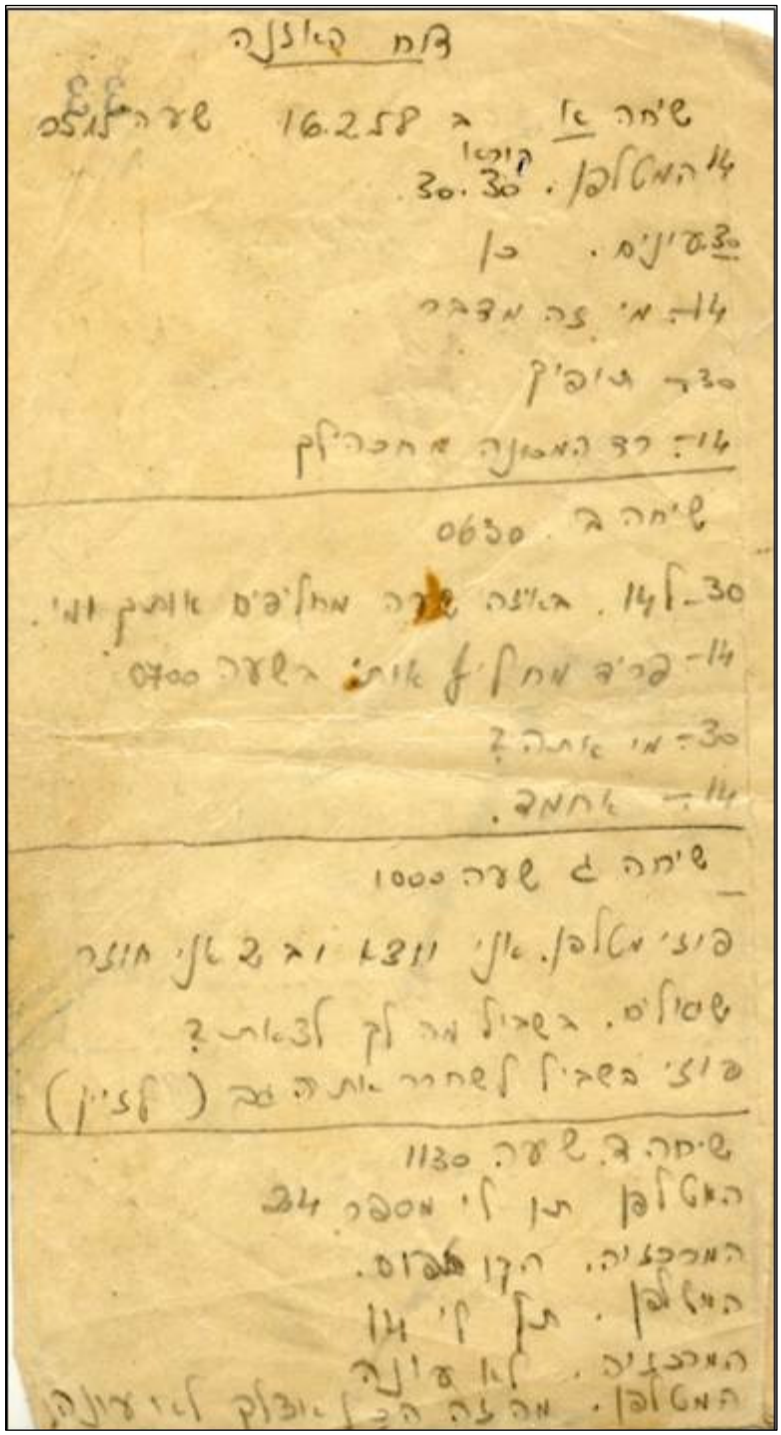

174. צילום דף מתוך יומן- רישום שיחות של חיילי הלגיון הירדני בין עמדת הלגיון בבית הצלף, לבין מוצב אוגוסטה ויקטוריה, בקשר הקווי, אליו התחבר דב שטרן.

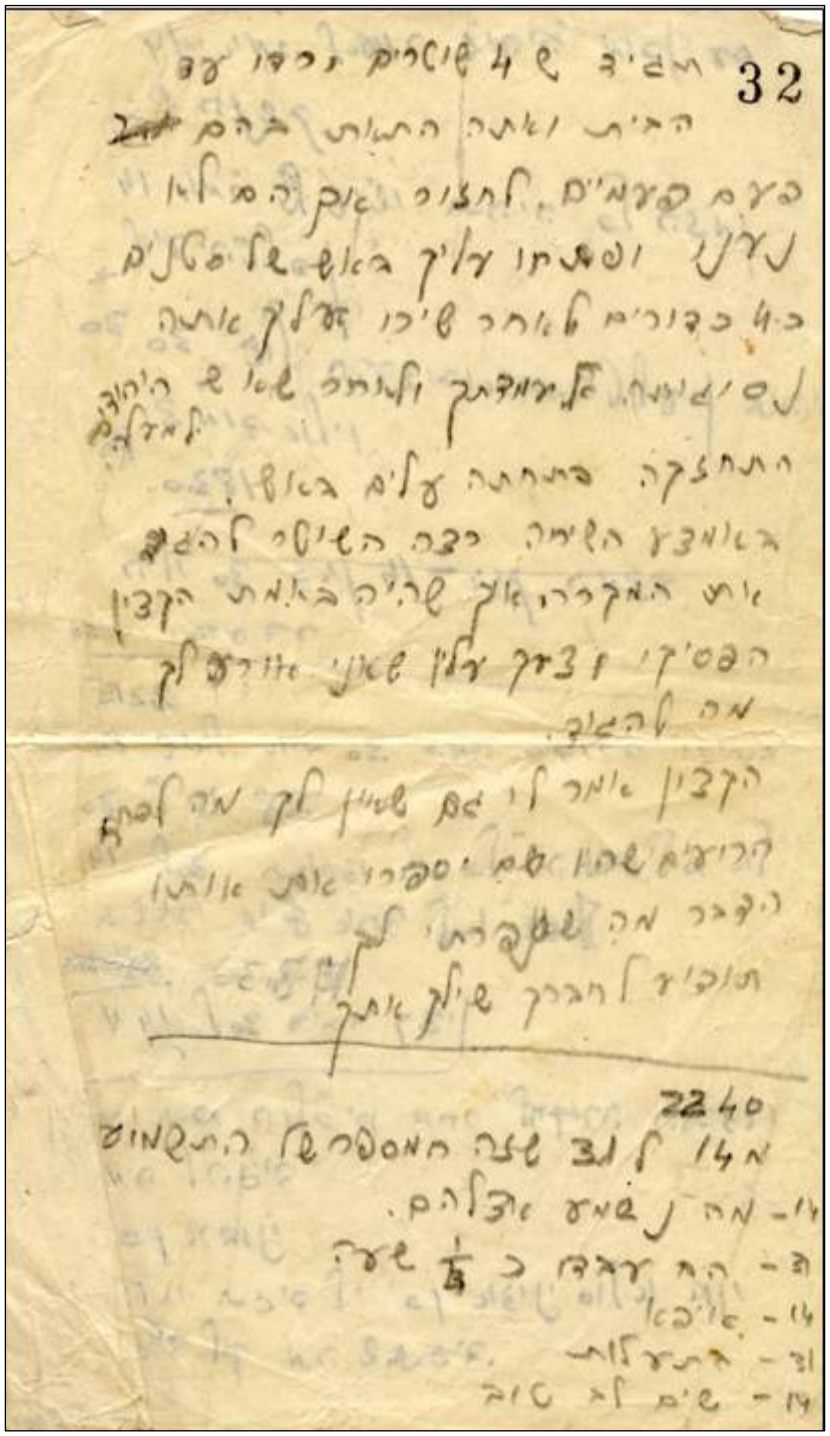

175. עוד צילום דף מתוך היומן- רישום שיחות של חיילי הלגיון הירדני בין עמדת הלגיון בבית הצלף, לבין מוצב אוגוסטה ויקטוריה, בקשר הקווי, אליו התחבר דב שטרן.

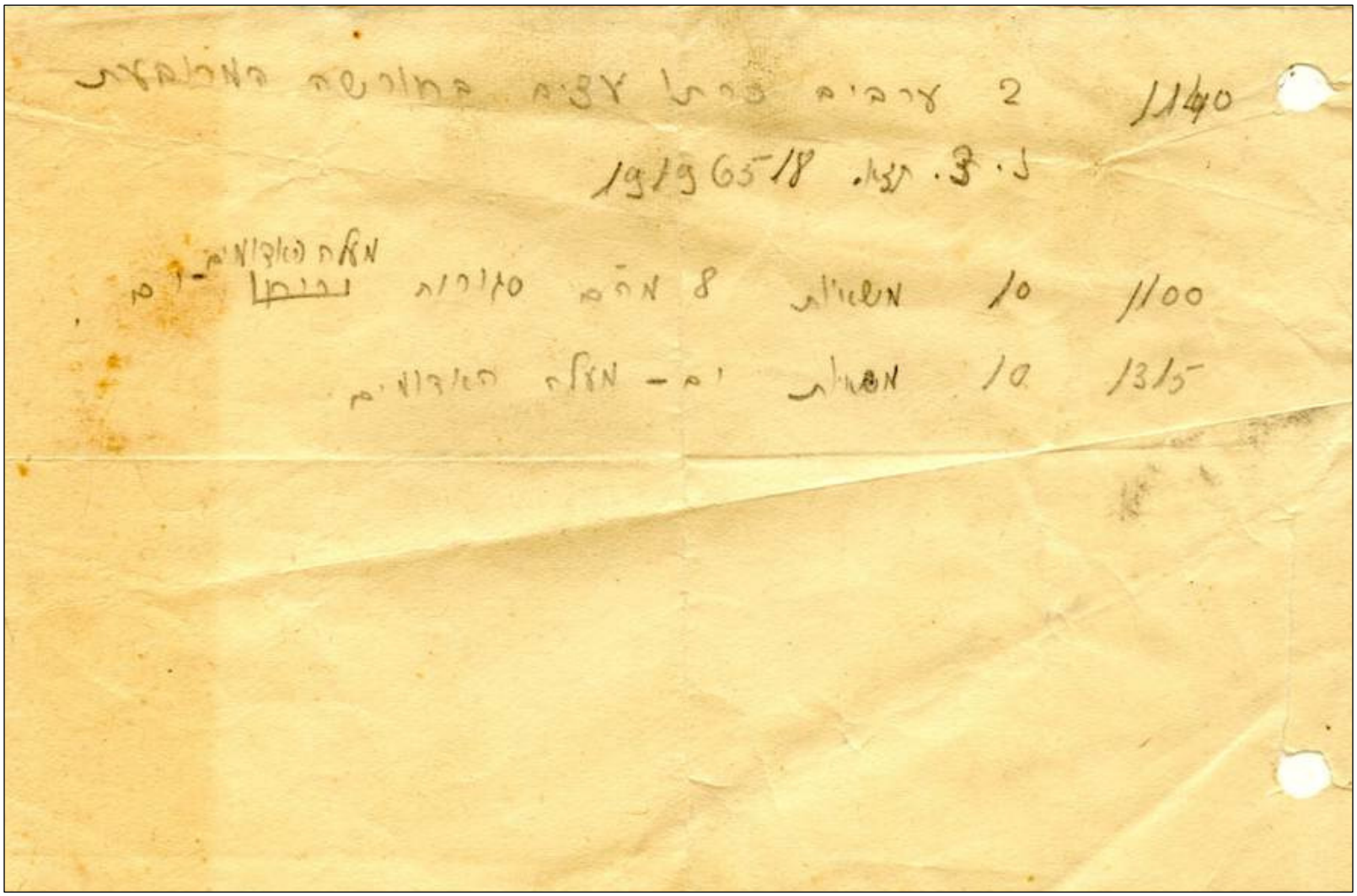

176. בתצלום: פתק נדיר בחשיבות האוטנטית של אחד ממש''קי המודיעין לא ברור מי ומתי.

<u>הדברים הכתובים בפתק...</u>

11:40 2 ערבים כרתו עצים בחורשה המרובעת נ.צ. תצ"א 19196518
(הכוונה היא ל"מלבן הברושים") או ("ח" האורנים - כפי שאנחנו קראנו למקום לפעמים.)
נמצא בתוך שטח ישראלי. א.ש.

11:00 10 משאיות 8 מהם סגורות יריחו (מחוק) מעל מעלה האדומים – י-ם

13:15 10 משאיות י-ם – מעלה האדומים

מצאתי במקרה את הפתק מקומט בתוך שקית בין מספר תמונות שנמסרו לי בטקס ב-2009

אזכיר גם את מש"קי המודיעין מאיר סיידוף, גידי שלקובסקי, ניסים ישי ויהודה כהן ז"ל (יהודל'ה) שנהרג במלחמת יום הכיפורים בתעלה. כמש"ק המודיעין נפלה בזכותו להיות על ההר בזמן המלחמה.

לפוצץ גשרון בדרך מיריחו לירושלים.

- **אחת התוכניות, במקרה של מלחמה, הייתה הוצאת צוות קטן, צוות שימנה כ- 5 חיילים, לכוון גשרון אשר ניצב בדרך מיריחו לכיוון ירושלים ולפוצץ אותו. אז היה זה מדבר, היום- העיר 'מעלה אדומים'. עם פרוץ 'מלחמת ששת הימים' התוכנית הפכה למעשית, ביום השלישי למלחמה, בשעה 22:00 בערב...**
- **עם קבלת מידע על כוח משוריין חטיבתי של העיראקים בדרך לירושלים לתגבור הכוח הירדני, דבר אשר יכול היה לשנות את מאזן הכוחות... התקבלה הוראה מהפיקוד להוציא צוות מהר הצופים על מנת לפוצץ את הגשרון, ולמנוע, או לעקב את הגעת הכוח העיראקי (כוח חטיבתי משוריין).**
- **מנחם שרפמן מפקד ההר בחר ביהוד'לה כהן מש"ק המודיעין לצאת בראש הצוות שכלל את מש"ק החבלה, חובש קרבי, מש"ק קשר ומש"ק המודיעין יהוד'לה. הצוות הוכן באופן מיידי ליציאה לשטח, על מנת לפוצץ את הגשרון...**

אחת התוכניות, במקרה של מלחמה, הייתה הוצאת צוות קטן, צוות שימנה כ- 5 חיילים, לכוון גשרון אשר ניצב בדרך מיריחו לכיוון ירושלים ולפוצץ אותו. אז היה זה מדבר, היום- העיר 'מעלה אדומים'. עם פרוץ 'מלחמת ששת הימים' התוכנית הפכה למעשית, ביום השלישי למלחמה, בשעה 22:00 בערב...

עם קבלת מידע על כוח משוריין חטיבתי של העיראקים בדרך לירושלים לתגבור הכוח הירדני, דבר אשר יכול היה לשנות את מאזן הכוחות... התקבלה הוראה מהפיקוד להוציא צוות מהר הצופים על מנת לפוצץ את הגשרון ולמנוע או לעקב את הגעת הכוח העיראקי (כוח חטיבתי משוריין).

מנחם שרפמן מפקד ההר בחר ביהוד'לה כהן מש"ק המודיעין לצאת בראש הצוות שכלל מש"ק החבלה, חובש קרבי, מש"ק קשר ומש"ק המודיעין יהוד'לה. הצוות הוכן באופן מיידי ליציאה לשטח, על מנת לפוצץ את הגשרון... נקבע מסלול ליעד והצוות יוצא לדרך... לאחר כארבעה קילומטרים הליכה הצוות נדרש לחזור... התוכנית בוטלה והוחלט... עם שחר הגשרון יופצץ מהאוויר!...

יהוד'לה היה אהוב מאוד על כל 'נערי המלך' ובמיוחד ה'מלך' מנחם שרפמן שאהב אותו מאוד (יהודל'ה לאחר פיזור היחידה עבר עם מנחם שרפמן לחברון שם היה בתפקיד מש"ק ביטחון של מושל חברון, מנחם שרפמן). מש"קי המודיעין הם אלה אשר עסקו בעבודת בנמלים של איסוף המודיעין ועשו הכול בהצלחה גדולה מאוד. כמובן שהדברים שעסקו בהם היו סודיים ביותר ומרתקים. הייתי רוצה לספר כאן את אחד הסיפורים של המודיעין: הירדנים היו שולחים מידי פעם עדרי צאן עם רועה בכוונה לתוך השטח שלנו כהתגרות בנו או בניסיון להוכיח שהשטח הוא שלהם, מה שנחשב שיטת הסלמי לנסות ולנגוס בשטחנו. אנחנו היינו מזהירים אותם ומגרשים אותם. כאשר התכיפות גדלה מאוד הוחלט שניקח מהם את העדר להר כעונש על הכניסה לשטח שלנו וכהוכחת ריבונות. עשינו זאת לאחר שכל ההזהרות דרך ועש"ן לא עזרו, הבאנו את העדר להר על מנת ללמד אותם לקח, את העדר הכנסנו לחצר בחזית בניין רטנאוף, במקום בו היום נמצא קפה 'ארומה'. כמובן שהירדנים פנו בתלונה לאו"ם והתחיל משא ומתן על החזרת העדר, לבסוף הסכמנו להחזירו ולו רק משום הצורך לטפל בעדר ולדאוג להאכיל אותו ומפאת הסירחון... כמובן שלא הייתה כל הפתעה כאשר לאחר החזרת העדר התלוננו הירדנים שחסרה כבשה אחת אנחנו ציפינו לטענה כזאת כמובן. אם כי ברור היה שאין כל אמת בדבר...

תוכניתו של אריק רגב בשנת 1966 להנחתת כוחות מוסקים על הר הצופים.

אריק רגב בשנת 1965 היה בתפקיד קצין אג"מ בפיקוד מרכז, אריק החליט עם כניסתו לתפקיד להכין תוכנית חדשנית ביותר באותם זמנים... הנחתת כוחות תגבור על הר הצופים בעזרת מסוקים, לאחר שהתוכנית אושרה אריק שלח את כל סגל יחידת "מצוף 247 " 'נערי המלך' להשתלמות בבית ספר לצניחה, מאחר והנושא לא היה מוכר עדין בצהל ההשתלמות הייתה קצרה שבה תרגלנו הנחתה של כוח על ידי מסוק הסיקרורסקי שהיה באותם ימים המסוק אשר היה בשימוש חיל האוויר, כמובן שאריק שהיה מאוד יסודי עלה להר הצופים כמבקר ודאג להכין את כל הנדרש כמו איתור מקום שבו אפשרי יהיה להנחית את הכוח לתגבור במקרה הצורך, הרעיון היה חדשני מאוד כפי שכבר הזכרתי והכול הוכן בקפדנות יתרה זה היה "הבייבי" של אריק רגב ז"ל.

כמובן שבסופו של דבר עם פרוץ מלחמת ששת הימים היה בערב הראשון ניסיון לבצע הנחתת כוח... נדרשנו להדליק אפילו גוזניקים על מבנה הדסה אך התוכנית התבטלה ועד היום לא ברור מדוע.

אך למדנו להכיר מפקד צעיר ורציני מאוד עם תעוזה רבה ועם עתיד של קידום מאיר מאוד אפילו רבים ניבאו לו להיות בסופו של דבר רמטכ"ל צהל, כולם היו בטוחים בכך. על מנחם שרפמן הוא התחבב מאוד ומנחם תמיד אמר "הילד הזה יהיה עוד רמטכ"ל צהל" אתם תראו.

לצערנו אריק רגב נפל בהיתקלות עם מחבלים בערי יהודה בשנת 1969 בתקופת ה"מרדפים" שבה חדרו מירדן בכל לילה מחבלים אשר עשו ניסיונות לפגע בערי ישראל. באחת המרדפים שהיו רבים מאוד באותה תקופה, ושבהם השתתף אריק רגב ז"ל הוא נפל יחד עם עוד מספר חיילי הכוח שהשתתפו במרדף בהיתקלות עם המחבלים שהסתתרו במערה באזור סלעי קשה מאוד עם צמחיה רבה שבה קל מאוד להסתתר בהרי מדבר יהודה.

178. סא"ל אריק רגב ז"ל מיד לאחר המלחמה יושב על שולחן בחדר האוכל עם הסיגריה הניצחות בביקור על הר הצופים.

בנין רטנאוף הניצב מול בית החולים הדסה, בית ספר לאחיות, מעבר לכביש היה חלק ממכון מחקר רפואי גדול שבו היו צנצנות גדולות עם נוזל פורמלין (חומר משמר) ובתוך הצנצנות עם הפורמלין היו כל מיני עוברים עם אנטומיה מעוותת, כמו לדוגמא, עובר שנולד עם עין אחת ועוד הרבה סוגים שונים של פגמים וכל העוברים האלה נקראו 'ציקלופים' או יש הטוענים 'קיקלופים' אני חושב ש'ציקלופים' נכון יותר כך אנחנו קראנו להם. איך שלא יהיה ברטנוף הייתה תצוגה גדולה של 'ציקלופים' והכוח שאייש את העמדות ברטנוף שהה תמיד בקרבת

הצנצנות, אשר נשמרו היטב. השכנים של הציקלופים היו הכוח שהחזיק ברטנוף מתחם עמדות ('קיפוד') בצד הצפון מערבי צופה על ואדי ג'וז.

כמובן שאין אפשרות לספר על כל 'נערי המלך' אשר שירתו על ההר לפניי ואפילו ספר לא יספיק לגולל את המעללים. אין ספק שישנם סיפורים מרתקים רבים מאד אולי אף יותר מאשר אני אישית הייתי עד להם ושמעתי עליהם. כאן ניסיתי להביא את חלקם ואין ספק נגעתי רק בקצה הקרחון. אני מקווה כי בעתיד נקיים מפגשים ונשמע עוד סיפורים רבים מרתקים ומופלאים על מעללי היחידה 'מצוף 247' ו'נערי המלך' בתקופות קודמות.

הלגיון הירדני פועל להטריד ולחבל בהר הצופים הצתת שרפות.

הייתי רוצה גם לספר בקצרה על ההתגרות של צבא הלגיון הירדני בנו, במיוחד בקיץ. כמעט לאחר כל עליית שיירה להר אחרי שהשיירה הייתה יורדת והחלפת הכוח הושלמה הירדנים היו מציתים תמיד בשטח אחר את הצמחייה והשריפות היו גדולות ולפעמים מאוד מאד מסוכנות. זכורים לי מספר אירועי שריפה כמו זו במקום שנקרא "ח - האורנים" או יש הקוראים למקום "ח - הברושים", המצוי בשיפולים הצפון-מערביים של ההר, בצמוד לעמדת "הפטמה" של הלגיון הירדני (כיום ניצב במקום מלון הייאט). השטח היה ממוקש על ידנו במיקוש מגוון של מוקשי רכ"מ, (מוקשים נגד טנקים) ומוקשי נעל. בשריפה התפוצצו מספר רב של מוקשים ואפילו דיווחו על כך ברדיו בישראל - ההודעה דיברה על 19 מוקשים כבדים שהתפוצצו כתוצאה משריפה שהוצתה בשטח הר הצופים, אנחנו עבדנו כמו מטורפים על מנת לכבות את השריפה. לא פעם עמדנו מול מוקשים אדומים מהלהט של השריפה, לפני הפיצוץ נשכבנו על הקרקע והמתנו לפיצוץ שיגיע, לאחריו קמנו והמשכנו בניסיונות הכיבוי עד אשר הצלחנו לכבות את השריפה לחלוטין. עוד דליקה כזאת אירעה בשיפוליו המזרחיים של ההר, בין הגן הבוטני לבין בנין פיזיקה, בצמוד לו ניצב בנין חד קומתי שהיה המבנה הראשון אשר נבנה על ההר. הוא נבנה על ידי סר ג'ון גריי הייל אשר היה הבעלים של כל השטח והוא בנה גם את בנין כימיה ובנין מתמטיקה (ארמון המלך) לאחר מכן. כל המבנים היו חלק מאחוזתו.
לאחר שפרופסור ויצמן המציא את ה'אצטון' בדרך כימית פשוטה, שהיה חיוני ביותר ליצירת 'חומרי נפץ'... המצאה שהייתה מאוד חשובה באותה תקופה בפרט... החליט סר ג'ון גריי הייל לתרום את כל השטח למדינת ישראל לצורך בניית האוניברסיטה העברית במקום. בתוך הבניין החד קומתי הראשון שנבנה על ההר השתמשנו אנחנו כבמחסן לכל חומרי הנפץ, מוקשים, חומרי חבלה, מטענים, רימונים וכל יתר התחמושת כרזרבה. לא צריך להיות גאון כדי להבין שאם האש מגיעה למבנה הזה התוצאות תהיינה קשות ביותר. היה ברור שחייבים למנוע את הגעת האש למבנה. במדרון התלול מההר לכיוון צפון מזרח אנחנו נהגנו להשליך לשם את כל קופסאות השימורים מעבר לגדר על מנת שכל מי שינסה לעלות ולהיכנס משם יקים רעש גדול ויתגלה. כמובן שקופסאות השימורים עם עשבייה רבה ויבשה היו צרה צרורה בניסיון לכבות את האש.

השתמשנו בכל המים שעל ההר והגענו למצב שנאלצנו לבקש מהאו"ם עזרה עם מיכלית מים שהגיעה ואפשרנו לה להיכנס לתוך השביל שאליו אף פעם לא נתנו להם להיכנס בטענה שהכול ממוקש. לצורך הכניסה עשינו סימון של אזהרה ממוקשים וגדר מתאימה. אחרי מאמצים רבים ובעזרת מיכלית המים של האו"ם הצלחנו להשתלט על הדליקה, מבלי שמחסן המוקשים וחומרי הנפץ יפגעו.

179. המבנה הראשון שנבנה על הר הצופים שימש אותנו כמחסן מרכזי של חומרי נפץ וחבלה.

שריפה נוספת שאני רוצה להזכיר ואשר אחריה הפכתי לבדיחה אצל החברה, עד היום מזכירים לי את האירוע וצוחקים: "פתאום ראינו מט"ף כיבוי אש רץ לבד"...
הסיפור שהיה כך היה: דליקה שהוצתה דרומית-מזרחית לבית השידור, בשיפוליו הדרום-מערביים של ההר, בין אוגוסטה ויקטוריה להר הצופים. במקום נמצא שדה מוקשים גדול ועל הכביש המוליך מההר לאוגוסטה ויקטוריה היה טמון מטען גדול מאד - כנגד אפשרות

לכניסה דרך הכביש להר, נקודה חלשה וקריטית מבחינתנו- דרך זו הייתה נקודת תורפה ולכן הנחנו שם מטען גדול מתחת לכביש. חששנו שהתבערה תפוצץ את המטען ותגרום לנזק רב גם למבנים שלנו ולנו. בניסיונות הכיבוי הפעלנו את כל האמצעים שעמדו לרשותנו, כולל הוצאת מט"ף כיבוי גדול על גלגלים ממתכת שעמד בעמדת כיבוי האש, ששימשה הסוואה לכניסה לחדר הג'יפים ליד חדר הגנראטור. זאת הייתה יוזמה שלי. רצתי למט"ף הוצאתי אותו דרך שביל החול לכביש ומשם המט"ף רץ לכיוון אוגוסטה ויקטוריה, עד היום אני לא מבין איך הצלחתי להעביר את המט"ף דרך שביל החול ולרוץ איתו על הכביש לכיוון אוגוסטה ויקטוריה. הגעתי לירידה וניסיתי לעצור אך היה זה בלתי אפשרי כבר.

המט"ף רץ לבד...

- **במאמץ אחרון הצלחתי להפיל את המט"ף שהיה בנפח כ-150 ליטר יחד איתי לצד הכביש, לפני שהייתי עולה על המטען, לאחר שעלה בידי לעצור את המט"ף. הפעלנו אותו בניסיון לכבות את השריפה.**
- **לאחר מכן סיפרו החברים את הבדיחה עלי ועל המט"ף. כך הם תיארו את המחזה המצחיק: "פתאום אנחנו רואים מט"ף כיבוי אש גדול על גלגלים רץ לבד"!!! מאחר שאני נמוך ורזה היה המט"ף גבוה יותר ממני ולא ראו אותי מאחוריו.**
- **עד היום צוחקים עלי ועל המט"ף שרץ לבד... בסופו של דבר הצלחנו לכבות גם את השריפה הזאת. המטען לא נפגע כלל למזלנו...**

במאמץ אחרון הצלחתי להפיל את המט"ף שהיה בנפח כ-150 ליטר יחד איתי לצד הגביש, לפני שהייתי עולה על המטען, לאחר שעלה בידי לעצור את המט"ף. הפעלנו אותו בניסיון לכבות את השריפה. לאחר מכן סיפרו החברים את הבדיחה עלי ועל המט"ף. כך הם תיארו את המחזה המצחיק: "פתאום אנחנו רואים מט"ף כיבוי אש גדול על גלגלים רץ לבד"!!! מאחר שאני נמוך ורזה היה המט"ף גבוה יותר ממני ולא ראו אותי מאחוריו. עד היום צוחקים עלי ועל המט"ף שרץ לבד... בסופו של דבר הצלחנו לכבות גם את השריפה הזאת. המטען לא נפגע כלל למזלנו...

הר הצופים אפוף ממסתורין ורוחות רפאים...

- **האירועים שהתחוללו על הר הצופים היו אפופי מסתורין... ואי לכך אגדות וסיפורים רבים נקשרו באירועים אלה, במשך שנים כמו לדוגמא: "מנהרה" מירושלים להר הצופים אשר בה מעבירים נשק ותחמושת להר - או "חמורים" שמביאים נשק להר הצופים... עד עצם היום הזה מספרים מי שהגיעו להר הצופים, עם הכוח הפלוגתי לתקופה אחת בלבד כי מה שהפנט אותם במהלך השרות על ההר היה המסתורין הרב שאפף את הפעילות השוטפת על ההר... תחושה כמו של רוחות רפאים שאופף את הפעילות השוטפת על הר הצופים...**

האירועים שהתחוללו על הר הצופים היו אפופי מסתורין... ואי לכך אגדות וסיפורים רבים נקשרו באירועים אלה, במשך שנים כמו לדוגמא: "מנהרה" מירושלים להר הצופים אשר בה מעבירים נשק ותחמושת להר - או "חמורים" שמביאים נשק להר הצופים... עד עצם היום הזה מספרים מי שהגיעו להר הצופים, עם הכוח הפלוגתי לתקופה אחת בלבד כי מה שהפנט אותם במהלך השרות על ההר היה המסתורין הרב שאפף את הפעילות השוטפת על ההר... תחושה כמו של רוחות רפאים שאופף את הפעילות השוטפת על הר הצופים... האגדות והסיפורים הגיעו עד לאו"ם ולירדנים שיש 'מנהרה' המובילה מהר הצופים לירושלים דרכה אנחנו מבריחים נשק להר. הקולונל ג'ונסטון, הממונה על ההר מטעם האו"ם נהג להגיע מידי יום שישי בצהרים לבקר ולכבד את 'המלך' ולאכול איתו ארוחת שבת. מנחם דאג תמיד לתת תחושה של ידיד וחבר, כך שלא פלא שהקולונל מהאו"ם הגיע למסקנה שמנחם חבר טוב שלו. באחד ממפגשי יום השישי היה ג'ונסון שתוי קצת מקוניאק 777 שקיבל בארוחה, הוא פנה ל'מלך' ואמר לו: "ראה מנחם אני חושב שאנחנו כבר חברים טובים הייתי רוצה לשאול אותך שאלה בנושא שכולם מדברים עליו רבות גם הירדנים יודעים לספר שקיימת 'מנהרה' מירושלים להר הצופים שדרכה אתם מעבירים נשק רב להר הצופים... "אם יש לך בעיה להשיב על השאלה הזאת אני אבין אם תסרב להשיב. זה יהיה בסדר מבחינתי אני אקבל את זה". ה'מלך' מצידו היטיב לשחק והשיב לקולונל תשאל אנחנו אחרי הכול חברים כמו שאתה אומר...

גם הקולונל מהאו"ם מתעניין במנהרה... להר הצופים.

- **הקולונל שואל: הירדנים טוענים שיש לכם -"מנהרה" מירושלים להר הצופים?... גם אלינו הגיעו סיפורים אלה!... דרך המנהרה אתם מבריחים נשק ותחמושת להר הצופים!... האם זה נכון? 'המלך' עונה מיד לג'ונסטון וללא היסוס - וברצינות רבה: "כן כמובן!!! יש לנו מנהרה מהר הצופים לירושלים"!... יש לנו גם מנהרה נוספת מהר הצופים לתל-אביב!!!... "אתה מוזמן ללכת איתי מיד דרכה לתל אביב" אם אתה מעוניין?... הקולונל ג'ונסטון כתגובה לתשובה זאת של ה'מלך' – חייך... הוא הבין היטב את התשובה! - ולא הוסיף לשאול בנושא יותר...**

הקולונל שואל: הירדנים טוענים שיש לכם - "מנהרה" מירושלים להר הצופים?... גם אלינו הגיעו סיפורים אלה!... דרך המנהרה אתם מבריחים נשק ותחמושת להר הצופים!... האם זה נכון?

'המלך' עונה מיד לג'ונסטון וללא היסוס - וברצינות רבה: "כן כמובן!!! יש לנו מנהרה מהר הצופים לירושלים!... יש לנו גם מנהרה נוספת מהר הצופים לתל-אביב!!! ... אתה מוזמן ללכת איתי דרכה לתל- אביב" אם אתה מעוניין?... הקולונל ג'ונסטון כתגובה לתשובה זאת של ה'מלך' - חייך... הוא הבין היטב את התשובה! - ולא הוסיף לשאול בנושא יותר...

השיטה של ה'מלך' מנחם שרפמן ל"אסוף מודיעין".

- **ה'מלך' מנחם שרפמן אהב מאוד ללכת בלילות לבקר את השכנים בעמדות של הלגיון הירדני ולהקשיב לשיחות שהם ניהלו... הוא ראה בכך אפשרות לקבל את האינפורמציה הטובה ביותר לגבי ההתייחסות שלהם למה שהם רואים אצל הישראלים על ההר. או בכלל מה מעסיק אותם... מה הם חושבים עלינו?... ומה המוכנות שלהם. מנחם שרפמן בן בית-גן, יבנאל, דיבר ערבית מצוינת, אפילו הערבים היו מתפעלים מהשליטה שלו בשפה, הוא היה ממש ערבי וגם נראה ככזה... הירדנים במעבר קראו לו "הדרוזי" בגלל הערבית הטובה מאוד שלו. והשפם המפואר שלו...**

ה'מלך' מנחם שרפמן אהב מאוד ללכת בלילות לבקר את השכנים בעמדות של הלגיון הירדני ולהקשיב לשיחות שהם ניהלו... הוא ראה בכך אפשרות לקבל את האינפורמציה הטובה ביותר לגבי ההתייחסות שלהם למה שהם רואים אצל הישראלים על ההר. או בכלל מה מעסיק אותם... מה הם חושבים עלינו?... ומה רמת המוכנות שלהם. מנחם שרפמן בן בית-גן, - יבניאל, דיבר ערבית מצוינת, אפילו הערבים היו מתפעלים מהשליטה שלו בשפה, הוא היה ממש ערבי וגם נראה ככזה... הירדנים במעבר קראו לו "הדרוזי" בגלל הערבית הטובה מאוד שלו. השפם המפואר שלו....

לא פעם נהג מנחם שרפמן ה"מלך" לקחת אותי איתו לביקור שכנים שכזה. במיוחד זכור לי האחרון שבהם, כשלושה שבועות לפני המלחמה הזמין אותי אליו ואמר שנלך לעמדת ה'פטמה' - כיום במקום עומד מלון "הייט" שהפך לאחרונה למלון "דן" - כדי לשמוע מה קורה שם. כמובן שהלכנו בדרך הרגילה - בית הקברות האנגלי ומשם לעמדת ה'פטמה'. לא פעם מנחם הלך בשביל העיזים הזה בעבר ואני כמובן הלכתי איתו ללא כל חשש, ידוע לכל עם מנחם תמיד בטוח. לאחר שחזרנו ומנחם היה מאוד מרוצה ממה ששמע אצל 'השכנים' עברו כמה ימים וערב אחד מנחם קורא לי לארמון ומספר לי שלאחר שנבדקו המפות המעודכנות של המיקושים שקבלנו בשיירה האחרונה מהמפקדה הסתבר שכל האזור וכמובן גם הדרך שהלכנו אנחנו ממוקשת עוד משנות החמישים כנראה. היה זה לא נעים להבין שעברנו כך בשדות מוקשים ומנחם צחק ואמר עובדה אנחנו כאן עדיין כנראה ש'החברה' לא עשו עבודה טובה מספיק... חוש הומור מקברי, אך מתאים למנחם שרפמן. היום, במחשבה לאחור יתכן והביטחון ללכת אל השכנים ולעשות דברים שכאלה היה מעשה לא חכם כנראה... מה היה קורה אם היו עולים עלינו???... אך אז בזמנו זה נראה טבעי והגיוני כחלק מהפעילות שלנו.

שמות קוד ל"נשק לא לגלי".

- **הנשק והציוד 'הלא לגלי' אשר הוברח להר הצופים, נשאו שמות קוד בלבד. אסור היה לקרוא לנשק 'לא לגלי' בשמו האמיתי. לצורך הדוגמא: הכינוי לטלפון הקווי בעמדות היה 'חלון', לתול"ר קראו 'פיל' (למרות היות התול"ר סוד היה לו כינוי), לתת מקלע עוזי - 'עכבר', המקלע כונה 'חתול', רימוני יד כונו 'ביצים', לעמדה קראו 'קיפוד' ולמשקפת -'בובה'. דרך אגב, המשקפות לראיית לילה (אור כוכבים) הראשונות בשימוש צהל, היו על הר הצופים. כך אפשר לומר שעל ההר דברו בשפת ההר - כמו לדוגמא: "חיים תרים 'חלון' למנחם, הוא צריך אותך... קח את 'העכבר' ותגיע 'לקיפוד 4' תבדוק את 'החתול', תציץ בבובה מה קורה...**

הנשק והציוד 'הלא לגלי' אשר הוברח להר הצופים, נשאו שמות קוד בלבד. אסור היה לקרוא לנשק ה'לא לגלי' בשמו האמיתי. לצורך הדוגמא: הכינוי לטלפון הקווי בעמדות היה 'חלון', לתול"ר קראו 'פיל' (למרות היות התול"ר סוד היה לו כינוי), לתת מקלע עוזי - 'עכבר', המקלע כונה 'חתול', רימוני יד כונו 'ביצים', לעמדה קראו 'קיפוד' ולמשקפת - 'בובה'. דרך אגב, המשקפות לראיית לילה (אור כוכבים) הראשונות בשימוש צהל, היו על הר הצופים. כך אפשר לומר שעל ההר דברו בשפת ההר כמו לדוגמא: "חיים תרים 'חלון' למנחם הוא צריך אותך... קח את 'העכבר' ותגיע 'לקיפוד 4' תבדוק את 'החתול" תציץ 'בבובה' מה קורה...

185. מיד לאחר מלחמת ששת הימים ריכזנו ליד 'בית הנכות' תצוגה של כל הנשק והתחמושת ה'לגלי' שאושר ע''פ 'הסכם שביתת הנשק' בשנת 1948 ''עם זה היינו אמורים להחזיק מעמד'' כנגד צבא הלגיון הירדני.

"שיירות הקמח".

- **להר הצופים היינו מגיעים בתוך שני משוריינים; אחד גדול ואחד קטן, הקטן נחשב למשוריין 'החכם', בגגו נהגנו להבריח נשק, תחמושת, מטעני החבלה, מוקשים ואפילו 3 ג'יפים מסוג ויליס C.J-5. ואפילו 3 תול"רים. לפעולה זאת של הברחות הנשק קראנו בשם: "שיירות הקמח"!... גם בדפנות המשוריין הגדול היה מוסתר נשק, כמו גם בקטן וזה לצורכי הגנה עצמית במקרה שהשיירה תותקף... אולם רק במשוריין הקטן הייתה אפשרות באמצעות הרמת גג המשוריין להכניס אפילו ג'יפים ותולרי"ם דרך פתח של כ- 30 ס"מ...**

להר הצופים היינו מגיעים בתוך שני משוריינים; אחד גדול ואחד קטן, הקטן נחשב למשוריין 'החכם', בגגו נהגנו להבריח נשק, תחמושת, מטעני החבלה, מוקשים ואפילו 3 ג'יפים מסוג ויליס C.J-5. לפעולה זאת של הברחות הנשק קראנו בשם: "שיירות הקמח"!... גם בדפנות המשוריין הגדול היה מוסתר נשק כמו גם בקטן וזה לצורך הגנה עצמית במקרה שהשיירה תותקף... אולם רק במשוריין הקטן הייתה אפשרות באמצעות הרמת גג המשוריין להכניס אפילו ג'יפים ותולרי"ם דרך פתח של כ- 30 ס"מ... הרמת הגג התבצעה על ידי כך שבשני פתחי האוורור בתקרת המשוריין הורדנו את הרשת וחברנו לבורג במקום המאוורר שהיה למעשה ג'ק הרמה, מפתח T מתאים בכל אחד משני המאווררים ועמדנו אחד מול השני והרמנו עם הג'קים סימולטנית כך התרומם הגג, חשוב היה לעשות זאת בתיאום על מנת שהגג יתרומם בצורה שווה ומאוזנת זה היה מאוד חשוב להקפיד על כך ולמנוע תקלה קשה ביותר.

לאחר שהמשוריינים הגיעו להר הצופים עם השיירה, ירדו ליד בית הקברות האנגלי החיילים הירדניים והשיירה הגיעה לבנין הדסה, ברחבה ירד כל הכוח מהמשוריינים.

השלב הראשון **שלב א' מתוך שלושה שלבים של "שיירת הקמח":** - מתחיל בבסיס שנלר בתוך מחסן עלוב ומוזנח מאוד עם דלתות ענקיות מצופות בפח. זה היה המקום בו נשמרו המשוריינים בין השיירות להר הצופים. מספר הטלפון למחסן היה '102' ולכן המקום נקרא כך גם, כאשר היינו צריכים לטפל בהכנת 'שיירת הקמח'.

ישראל קרן (קלורין) עם רוה"מ לוי אשכול ו"שיירות הקמח".

- **ההכנות נערכו כ-3 ימים לפני השיירה. ברוך היה מודיע לנו: "לכו ל-102" או "אני הולך ל-102", המקום היה אסור לכניסה, אך גם בהצצה אקראית אי אפשר היה לראות דבר פרט למשוריינים תמימים בתוך מחסן... ישראל קרן, מ'נערי המלך' ושותף סוד מרכזי, מספר על החוויה שלו משנת 1966. ראש הממשלה דאז, לוי אשכול הגיע לביקור על מנת לראות את "הקסם - איך פועלת שיירת הקמח", ישראל קרן נדרש להראות ולספר לו על דרך הברחות הנשק להר הצופים... הוא קיבל את פני ראש הממשלה. כאשר ביקשו מכובדים רבים וקצינים בכירים מאוד להיכנס גם הם, עמד ישראל קרן הרב"ט (זו הייתה דרגתו אז, לימים ישראל קרן השתחרר מצה"ל בדרגת אלוף משנה) בפתח ואמר לכולם: "מצטער איש אינו רשאי להיכנס!" כך עומד לו רב"ט בצה"ל בלבוש אזרחי ומסביר לראש ממשלת ישראל כיצד מבריחים נשק ותחמושת להר הצופים. ראש הממשלה היה מוקסם ומתפעל ממה שהוא רואה ושומע...**

שלב א' ל"שיירת הקמח": - ההכנות נערכו כ-3 ימים לפני השיירה. ברוך היה מודיע לנו: "לכו ל-102" או "אנחנו הולכים ל-102", המקום היה אסור לכניסה, אך גם בהצצה אקראית אי אפשר היה לראות דבר פרט למשוריינים תמימים בתוך מחסן... ישראל קרן, מ'נערי המלך' ושותף סוד מרכזי, מספר על החוויה שלו משנת 1966. ראש הממשלה דאז, לוי אשכול הגיע לביקור על מנת לראות את "הקסם איך פועלת שיירת הקמח", ישראל קרן נדרש להראות ולספר לו על דרך הברחות הנשק להר הצופים... הוא קיבל את פני ראש הממשלה. כאשר ביקשו מכובדים רבים וקצינים בכירים מאוד להיכנס גם הם, עמד ישראל קרן הרב"ט (זו הייתה דרגתו אז, לימים ישראל קרן השתחרר מצה"ל בדרגת אלוף משנה) בפתח ואמר לכולם: "מצטער איש אינו רשאי להיכנס!" כך עומד לו רב"ט בצה"ל בלבוש אזרחי ומסביר לראש ממשלת ישראל כיצד מבריחים נשק ותחמושת להר הצופים. ראש הממשלה היה מוקסם ומתפעל ממה שהוא רואה ושומע...

188. ישראל קרן מ'נערי המלך' על הר הצופים עם הכלב שהחזיק על ההר.

בדרך כלל שותפי הסוד היו מגיעים לירושלים ימים אחדים לפני כולם ומטפלים בהכנת המשוריינים, מעמיסים לתוך הגג את כל מה שנדרש להעביר להר, בודקים שהתחמושת מאורגנת היטב, רימוני היד והמקלעים מוכנים לנסיעה, יוצאים עם המשוריינים לסיבוב על מנת לבדוק שהכול מתיישב טוב ולא יישמעו רעשים בגג כתוצאה מהטלטולים, בודקים ומכינים את כלי הנשק בדפנות עם מחסניות בהטען ונצורים. מוודאים כי בכל אירוע, אם יתרחש, אפשר להגיב מיידית ובצורה יעילה ואפקטיבית. גם לאחר הירידה מההר שותפי הסוד נשארו ימים נוספים בירושלים כדי לטפל בפירוק כל מה שהורד מההר ולהכין את המשוריינים לפעם הבאה שעולים להר. דרך אגב, לנו היה את הנשק המתקדם ביותר בצה"ל לפני כולם בצבא על ההר.

"שיירות הקמח" – דאגנו שקציני האו"ם יהיו שיכורים...

- **חיילים וקציני האו"ם הורדו והוכנסו לתוך חדר מיוחד שנראה כמועדון, שבו הם קבלו כיבוד ומשקאות חריפים כמו ברנדי 777 וויסקי, כך שיהיו עסוקים בלשתות ולהשתכר... הכוח שהגיע נשלח מיד לאיוש העמדות וחפיפה, אנחנו שותפי הסוד עם המשוריין ה'חכם' נכנסנו לתוך הכניסה לבית החולים הדסה מעבר לפינה כך שאף אחד לא יכול היה לראות אותנו משום מקום סביב לרחבת הכניסה. ושם פירקנו את כל הציוד, הנשק וחומרי הנפץ שהבאנו בתוך גג המשוריין הקטן. הכנסנו הכול לתוך חדרון נסתר בבניין, (אנחנו שותפי הסוד קראו לחדר "חדר מס. 7"). יחד עם כול המשלוח השארנו גם את הדואר בחדרון, כמובן הכנסנו לגג כול הדרוש להחזרה, כך נגמר שלב ב' ל"שיירת הקמח"...**

שלב ב' ל''שיירת הקמח'': - חיילים וקציני האו"ם הורדו והוכנסו לתוך חדר מיוחד שנראה כמועדון, שבו הם קבלו כיבוד ומשקאות חריפים כמו ברנדי 777 וויסקי, כך שיהיו עסוקים בלשתות ולהשתכר... הכוח שהגיע נשלח מיד לאיוש העמדות וחפיפה, אנחנו שותפי הסוד עם המשוריין ה'חכם' נכנסנו לתוך הכניסה לבית החולים הדסה מעבר לפינה כך שאף אחד לא יכול היה לראות אותנו משום מקום סביב לרחבת הכניסה ושם פירקנו את כל הציוד, הנשק וחומרי הנפץ שהבאנו בתוך גג המשוריין הקטן. הכנסנו הכול לתוך חדרון נסתר בבניין, (אנחנו שותפי הסוד קראו לחדר "חדר מס. 7"). יחד עם כול המשלוח השארנו גם את הדואר בחדרון, כמובן הכנסנו לגג כול הדרוש להחזרה **כך נגמר שלב ב' ל''שיירת הקמח''...**

שלב ג' ל''שיירת הקמח'': - בהמשך ולא בתאריך קבוע החליט ה'מלך' שבלילה המסוים מגיעה 'שיירת הקמח'. כל 'נערי המלך' היו מגיעים עם עגלה שהיא פלטפורמה מעץ במסגרת ברזל עם גלגלי ברזל ויצול. 'נערי המלך' היו נשארים סביב לבניין הדסה ובית הספר לאחיות בשמירה היקפית כדי למנוע כניסה לתוך המתחם של הדסה. את חיילי הכוח מעמדות הדסה פינינו מהאזור לדרום ההר ושותפי הסוד עם העגלה היו ניגשים ליד החדרון חדר מס. 7 בכניסה להדסה ויושבים 'לנוח'. שלב זה דרש כשעה עד שעתיים ואז היינו מעמיסים את המשלוח מהחדרון על העגלה, כולל הדואר ויוצאים לעבר בניין אינשטיין למתמטיקה 'הארמון'. את המשלוח היינו מעבירים למחסנים בבניין כימיה, בהתאם לסוג הציוד שהגיע. כך הסתיים שלב ב' ב'שיירת הקמח' ומשם הולכים לפנות בוקר למאפייה של אבאל'ה שם הוא היה מכין לנו 'ארוחת שחיתות' שבה השתתפו כל 'נערי המלך' ו'הנשיא' (המ"פ) כאשר 'שיירת הקמח' הגיעה להר. היינו כמובן מעירים את ה'נשיא' משנתו ומשתפים אותו בחפלה יחד עם

'נערי המלך', בניצוחו של ה'מלך' הייתה שמחה גדולה על ש'שיירת קמח' הגיעה בשלום וכמובן איתה הגיע דואר לכולם. כך הושלמו "**שלושת השלבים**" לפעולת הברחת הנשק להר הצופים לכך קראנו "**שיירות הקמח**".

190. בתצלום: המשוריין הקטן ששותפי הסוד קראו לו 'החכם' ניצב במוזיאון צה"ל ביפו עם הגג פתוח מכוסה בפרספקס שקוף בגובה של כ- 30 ס"מ בלבד דרכו הוכנס כל הנשק כולל ג'יפים, תולר"ים ועוד הנשק המתוחכם ביותר שהיה לצה"ל באותה תקופה.

191. בתצלום: הדופן הפנימית של המשוריין שבתוכה מוסתר נשק ותחמושת לצורך הגנה עצמית. מוכן לפעולה במקרה של התקפה על השיירה בדרך שטח ירדן, דפנות כפולות כאלה היו בשני המשוריינים. לצורך תצוגה הדופן מכוסה בפרספקס שקוף.

192. בתצלום: עוד דוגמא לדופן המשוריין ובתוכו ארגזי תחמושת ומטענים.

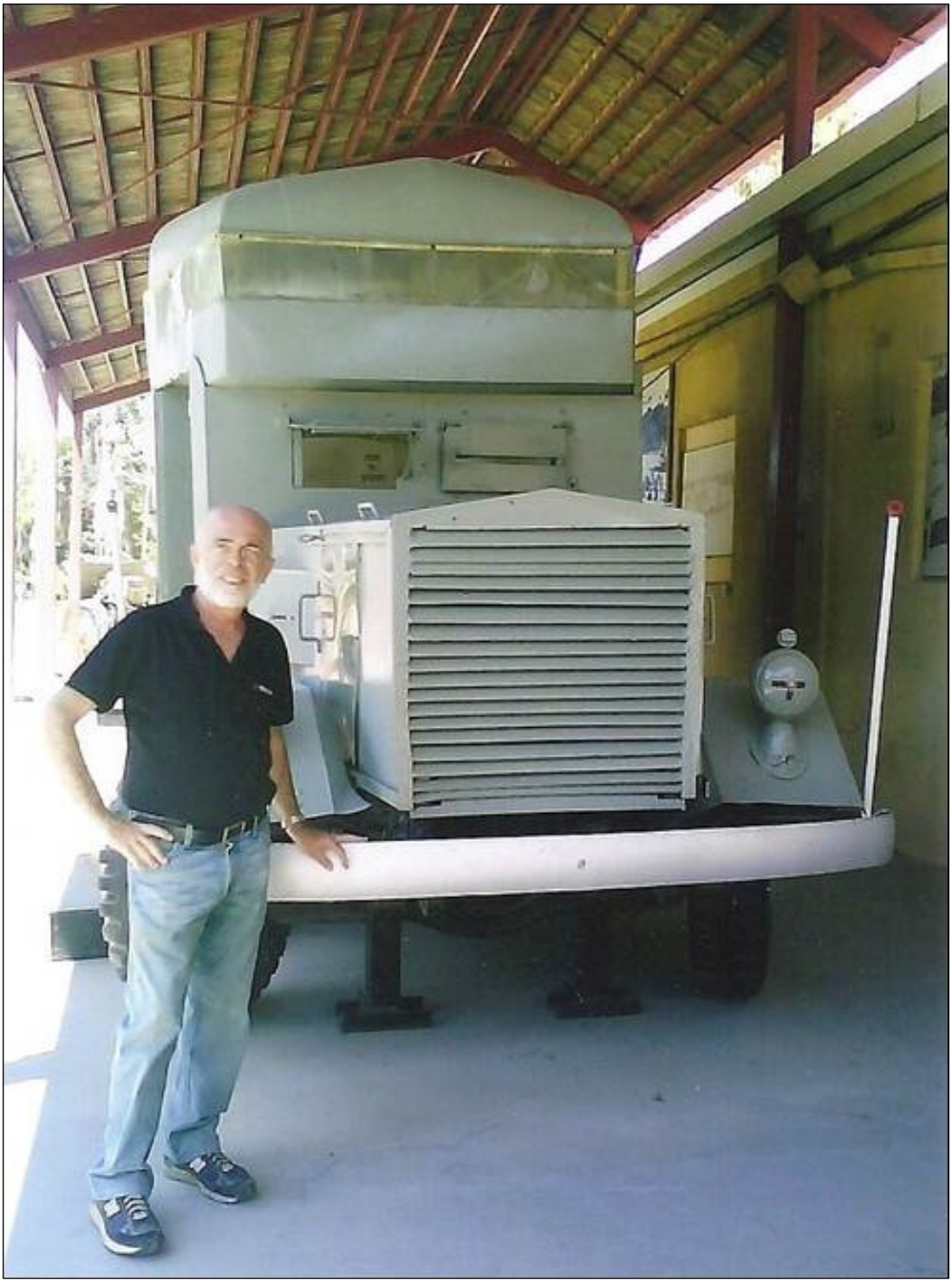

193. אריה שניפר מ''נערי המלך'' בחזית המשוריין הקטן ה''חכם'' במוזיאון צהל ביפו הגג מורם ופתוח זה ה''סוד'' של ''שיירות הקמח'' להר הצופים.

194. בתצלום: המשוריינים ששימשו להעלאת הכוח להר הצופים, ליד בית הנכאות (עתיקות) לאחר המלחמה, המשוריין הקטן בצד שמאל הוא 'החכם' עם הגג המתרומם להברחת הנשק להר.

195. בתצלום: בחזית המשוריין הקטן 'החכם'. בצד ימין: חיים כרמי 'חיימקה' וחזין בתצלום נדיר מיד לאחר המלחמה, על המשוריין למעלה בגיר כתוב ''קו 9'' כפי שזכור מתחנת האוטובוס של רענן לוריא, את הצילום צילם עמי פרנק מש''ק מודיעין שהיה מ'נערי המלך' בין השנים 58-1957.

תותח 20 מ"מ קרקע אויר הופך...
לקרקע קרקע על מסילת רכבת...

- **חיים כרמי, מחליפו של ישראל קרן (קלורין), אשר יצא לקורס קצינים, המשיך להיעזר בי כמו ישראל קרן, בכל עבודות הביצורים. כפי שכבר ציינתי, בנינו עמדות חדשות ומתקנים כמו פרויקט הפיכתה של חצובת מקלע 0,5 על גבי מסילת רכבת בהדסה, לחצובה שתוכל לקלוט תותח - 20 מ"מ שרק הובא להר הצופים והיה סודי ביותר על ההר... כמו גם התולר"ים והג'יפים, כך הפכנו תותח נ.מ. 20 מ"מ אוויר-אוויר או קרקע אוויר מסוג היספנו-סואיזה -HS-404-- (Hispano-suiza-HS-404) להיות תותח קרקע-קרקע.**

חיים כרמי, מחליפו של ישראל קרן (קלורין), אשר יצא לקורס קצינים, המשיך להיעזר בי כמו ישראל קרן, בכל עבודות הביצורים. כפי שכבר ציינתי, בנינו עמדות חדשות ומתקנים כמו פרויקט הפיכתה של חצובת מקלע 0,5 על גבי מסילת רכבת בהדסה, לחצובה שתוכל לקלוט תותח - 20 מ"מ שרק הובא להר הצופים והיה סודי ביותר על ההר...
כמו גם התולר"ים והג'יפים, כך הפכנו תותח נ.מ. 20 מ"מ אוויר-אוויר או קרקע אוויר מסוג היספנו-סואיזה -HS-404-- (Hispano-suiza-HS-404)
להיות תותח קרקע-קרקע. עם חיים כרמי השלמנו את בניית המסילה עבור החצובה והתותח בקומה הרביעית של בניין הדסה, מול הגבעה הצרפתית, שבה מתחם עמדות ירדני גדול שנקראה 'עמדת שלושת החלונות'. על המסילה הוצבה החצובה של ה-0.5 שעברה הסבה לקלוט את תותח ה-20 מ"מ ולהפוך שימושי כתותח קרקע, קרקע. התותח יכול היה לרוץ לאורך כל המבנה הקומה הרביעית של בית החולים הדסה מול מתחם עמדת 'שלושת החלונות' הירדנית.

תותח נוסף דומה 20 מ"מ הוצב בעמדת 'בית הנכאות' (עתיקות) מול אוגוסטה ויקטוריה. עד תום מלחמת ששת הימים ניצלנו בהצלחה רבה את התותחים האלה כנגד הגבעה הצרפתית ואוגוסטה ויקטוריה, פגזי התותחים האלה עשו שמות בעמדות הירדניות.

עד היום יש מי שטוענים כי קיימת מנהרה, דרכה עבר הנשק להר הצופים ועוד סיפורים כמו סיירת מטכ"ל וחמורים, ל'סודות' האלה אני לפחות לא הייתי 'שותף סוד'.

197. בתצלום: לאחר המלחמה אנחנו חלק מ'נערי המלך' עם הג'יפ 'בוכנס' הורדנו ממנו את התול"ר. ליד ההגה אורי עוזר, לידו אנג'ל אופק (אופוצ'ינסקי), מעליו אריה שניפר ומימין חיים כרמי.

198. בתצלום: על הג'יפ 'בוכנס' ליד ההגה כרגיל אורי עוזר, לידו חיים כרמי, למעלה בצד שמאל אריה שניפר ובצד ימין יהודל'ה כהן ז"ל חלק מ'נערי המלך'.

199. בתצלום: ג'יפים מסוג ויליס C.J-5 עם תול"רים בדיוק כפי שהיה לנו על ההר בהבדל אחד הג'יפים שלנו נחתכו והורכבו מחדש על ההר על ידי המומחה לכך אהוד קשדן שעשה עבודה מופלאה.

הג'יפים שהיו לנו על ההר היו ג'יפים לסיור מסוג C.J-5 תקניים של צה"ל באותה התקופה ושימשו גם לנשיאת תול"רים, וגם לסיור.

200. תמונה נדירה: - דב שטרן יחד עם חזין ועוד אחד מ'נערי המלך' בקורס הפעלת תול''ר.

201. ג'יפ ויליס מסוג C.J.-5 עם התול"ר 106 מ"מ בדיוק כמו שהיה לנו על ההר בתצוגה במוזיאון צהל ביפו היום.

המחבוא ה"מקורי" של ג'יפי התול"ר - ליד הגנראטור...

- **להר הובאו 3 ג'יפים כאלה עם תול"רים והוסתרו בתחכום רב בבניין הכימיה, אשר קירותיו היו בעובי של כמטר אחד. בקצה המבנה היו דתי כניסות רחבות מאוד למערב, באולם הקיצוני הראשון מוצב הגנראטור, לאולם זה של הגנראטור הייתה גם כניסה נוספת מצד מזרח, משמאל לאולם הגנראטור הייתה כניסה רחבה נוספת למערב... אל אולם גדול בהרבה מאולם של הגנראטור הכניסה הייתה חסומה בעמדת כיבוי אש אשר הסתירה את הכניסה... באולם הזה היו מוסתרים הג'יפים עם התול"רים. מאחר והכניסה הייתה מוסתרת בעמדת כיבוי אש תקנית שהייתה הסוואה למעשה... גב עמדת הכיבוי הייתה ניתנת להזזה על מסילה מוסתרת ואז היו נחשפות דלתות האולם... כעת אפשרית יציאת הג'יפים בעת הצורך. אף אחד לא ידע על האולם עם הג'יפים להוציא את שותפי הסוד...**

להר הובאו 3 ג'יפים כאלה עם תול"רים והוסתרו בתחכום רב בבניין הכימיה, אשר קירותיו היו בעובי של כמטר אחד. בקצה המבנה היו דתי כניסות רחבות מאוד למערב, באולם הקיצוני הראשון מוצב הגנראטור, לאולם זה של הגנראטור הייתה גם כניסה נוספת מצד מזרח, משמאל לאולם הגנראטור הייתה כניסה רחבה נוספת למערב... אל אולם גדול בהרבה מאולם של הגנראטור הכניסה הייתה חסומה בעמדת כיבוי אש אשר הסתירה את הכניסה... באולם הזה היו מוסתרים הג'יפים עם התול"רים. מאחר והכניסה הייתה מוסתרת בעמדת כיבוי אש תקנית שהייתה הסוואה למעשה... גב עמדת הכיבוי הייתה ניתנת להזזה על מסילה מוסתרת ואז היו נחשפות דלתות האולם... כעת אפשרית יציאת הג'יפים בעת הצורך. אף אחד לא ידע על האולם עם הג'יפים להוציא את שותפי הסוד...

203. בניין כימיה מימין חביות הסולר והבנזין לגנראטור חביות הבנזין היו לשימוש הג'יפים כמובן שהיו במסתור באולם צמוד לחדר הגנראטור.

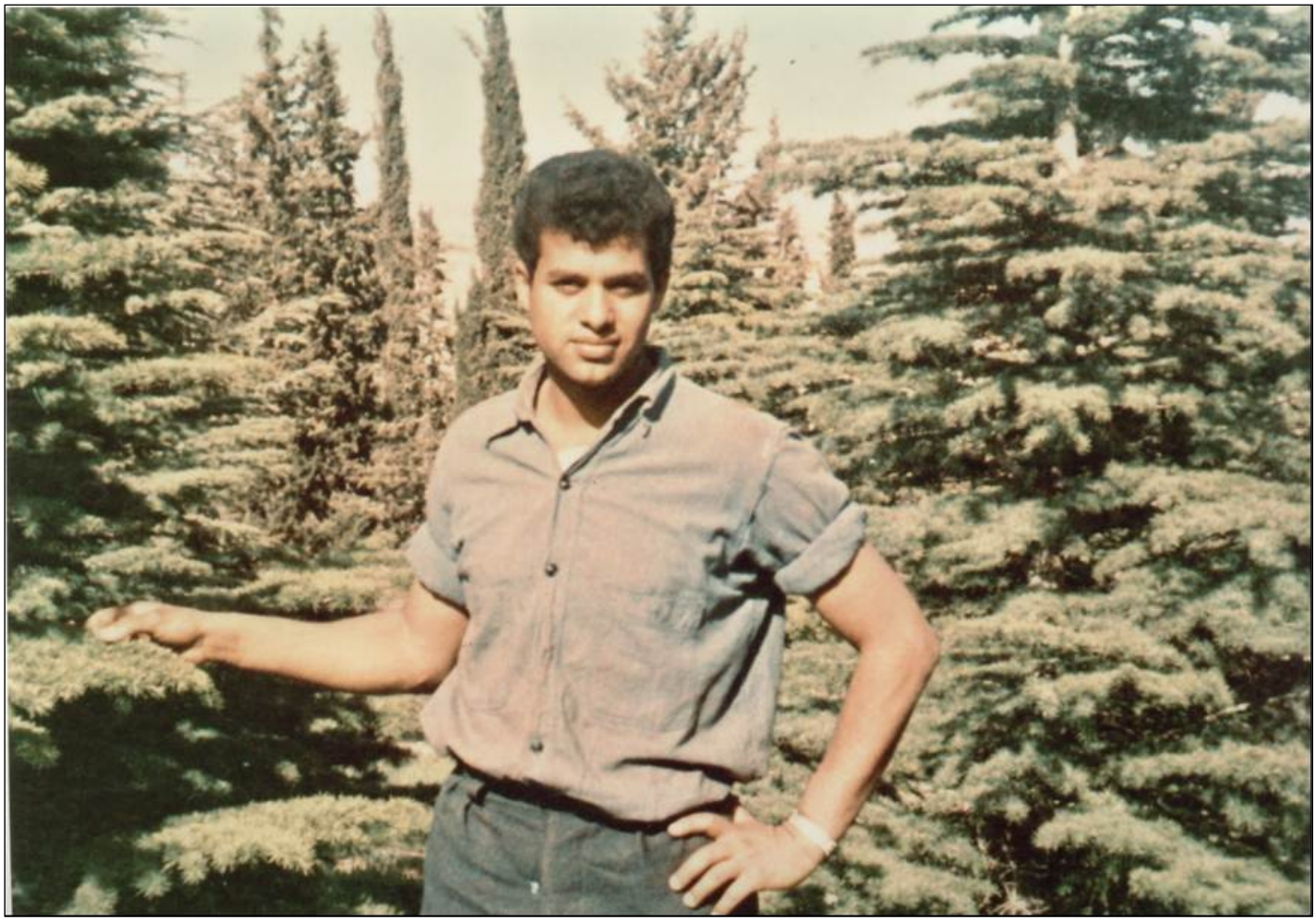

204. 'שימי' שמעון קהתי מ'נערי המלך' מש''ק החבלה על הר הצופים בין עצי ארז הלבנון בגן הבוטני.

כמובן שרק שותפי סוד הג'יפים ידעו על כך והכניסה לאולם לצורך הטיפול בג'יפים הייתה מהקומה השנייה שברצפתו, מעל לאולם הג'יפים, היה פתח מוסתר, דרכו ירדנו לטיפול בג'יפים ועלינו לאחר מכן חזרה. כאשר היה צורך לבצע טיפול ולהניע את הג'יפים כמובן היה צריך להרחיק מהאזור את כולם ולהסוות את רעש המנועים. את זה עשינו בשיטה מאוד פשוטה, ה'מלך' היה מודיע על ביצוע סיור ריבונות אחד מתוך מגוון סיורי ריבונות, שהיו מתבצעים מידי כמה ימים. כמובן שכל ההר היה נכנס לכוננות, כולם היו בעמדות, השטח סביב לאולם שבו הג'יפים היה ריק מאדם, רק מפעיל הגנראטור היה מפעיל את הגנראטור ונמצא ליד הגנראטור להשגיח בזמן פעולתו. הגנראטור בדרך כלל לא פעל במשך היום רק בלילה, אך כאשר הייתה כוננות וסיור ריבונות מתבצע, הופעל הגנראטור כאילו לצורך הכוננות אך למעשה זה היה לצורך הסוואת רעש המנועים של הג'יפים. כך טיפלנו בג'יפים מבלי שאיש ידע מה שקורה חוץ ממי שהיה שותף לסוד. מפעיל הגנראטור לא יכול היה לשמוע את רעש הג'יפים מחמת רעש הגנראטור.

אספר מקרה אחד משעשע ואולי גם עצוב הקשור לטיפול בג'יפים. יום אחד הגיע מפעיל גנראטור חדש, מחליף שהוא אזרח עובד צה"ל, בחור מהמושבה נס ציונה, כזכור גם אני מנס ציונה. הוא היה בהלם מוחלט ממה שמתחולל על ההר וחוויית העלייה להר הייתה טראומטית עבורו. יום אחד, כאשר הוחלט על סיור ריבונות והפעלת הגנראטור, כמובן לצורך הטיפול בג'יפים והנעתם, הוא הפעיל את הגנראטור כפי שנדרש ושכב ליד הגנראטור על מיטה וקרא ספר. אנחנו לאחר טיפול הנענו את הג'יפים ותוך כדי שהג'יפים פועלים על 'פול גז' נדם לפתע הגנראטור. הבחור המפעיל בודק את הגנראטור רואה שהוא דומם, אך יש רעש כאילו שהוא פועל. בתדהמה הוא מצלצל ל'מלך', מנחם שרפמן ומודיע לו שהגנראטור נדם, אינו פועל אך יש רעש כאילו שהגנראטור פועל, פלאי פלאים. מנחם מודיע לנו ואנחנו מדוממים מייד את הג'יפים. מנחם מבקש מהמפעיל להגיע אליו ל'ארמון' לאלתר. הבחור מתייצב מייד אצל מנחם וזה אומר לו: "שמע, אתה כנראה נמצא בלחץ גדול אם אתה הוזה הזיות וכדאי שתגיע לטיפול בנושא כאשר תרד מההר. תצא לחופשה וגם לך לטיפול מתאים. לך לנוח ולאחר מכן תשוב. הבחור נשבע שהוא לא הוזה ובטוח שהיה רעש כאילו הגנראטור פועל, כאשר הוא למעשה מושבת. המום ומבולבל יצא ממשרדו של מנחם ועד שירדנו מההר הוא הסתובב כמו 'זומבי'... היה בטוח שיש רוחות רפאים על ההר. הכיצד זה כאשר הגנראטור מפסיק לעבוד שומעים את רעש הפעולה שלו בעוצמה רבה? אחרי יום הוא מגיע אלי כבן המושבה ומספר לי על ה'רוחות שעל ההר' ושמנחם רוצה שילך לטיפול ולנוח בגלל המתח והלחץ. אני מסכים כמובן, כי באמת כדאי לו, לטובתו לקבל טיפול, כפי שמנחם ממליץ לו לעשות.

איש הקבע בין 'נערי המלך', ראובן סננס (סיני היום) שהיה גם הוא מש"ק חימוש והיה שותף סוד לג'יפים והתול"רים היה גם הוא על ההר בזמן המלחמה ואפילו ירה כמה וכמה פגזי תותח ללא רתע (תול"ר), דבר שהלהיב את כל חיילי הפלוגה על ההר. הם התלהבו ושמחו. לפתע הם רואים שצצים ג'יפים עם תול"רים ותותחי 20 מ"מ בפעולה על ההר בתוך שטח ירדן. והמורל עלה פלאים - לא שהוא היה נמוך לפני כן- פשוט כולם היו בתדהמה רבה והתלהבות אחזה בהם למראה הג'יפים עם תול"רים ותותחי 20 מ"מ שצצו והופיעו פתאום כך?? באמצע המלחמה? כולם שפשפו את העיניים כלא מאמינים למראה המדהים הזה איך זה שיש על הר הצופים ג'יפים ותול"רים ותותחי 20 מ"מ. מהיכן הם צצו כך פתאום ???...

החבורה של 'מלך ההר ונערי המלך' הייתה ונשארה תמיד יחידה מגובשת מאוד. אנחנו המחזורים האחרונים עד מלחמת ששת הימים שומרים על קשר עד עצם היום הזה וכל שנה ביום ירושלים נפגשים בטקס ב'גבעת התחמושת' וגם במפגשים שונים במשך השנה.

ה'נשיא' - מפקד הפלוגה רענן לוריא...

בחורף 1965 הגיע להר הצופים מ"פ של פלוגה מחליפה מחטיבה 5, העיתונאי והקריקטוריסט הפוליטי הפופולארי המוכר כבר מאותה תקופה רענן לוריא (שלימים הפך להיות הקריקטוריסט הנפוץ ביותר בעולם, לפי ספר השיאים של 'גיניס'), בלשון הקוד של ההר המ"פ נקרא 'הנשיא'

אחת החוויות - שהוא לא יכול היה לציין בגלל הסודיות ונציין אותה פה לראשונה - הייתה השלב אשר בו הוא, כמ"פ בדרגת 'קפטן במשטרה' (רס"ן) בראש פלוגתו, נספח לקפטן של הלגיון הירדני במעבר מנדלבאום, על מנת לפקח על הקצין הירדני שבתוקף ההסכם עם האו"ם היה עובר ובודק את חפציהם של ה'שוטרים' הישראליים (קצינים וחיילי צה"ל במדי משטרה, כזכור) העוברים במעבר מנדלבאום לפני שנכנסו לשני המשוריינים הישראליים העתיקים מימי מלחמת העצמאות, לקראת העלייה להר הצופים דרך שטח בשליטת ירדן. תפקידו של המ"פ הישראלי היה להסתפח לקפטן מהלגיון הירדני ולוודא שקציני 'הלגיון הירדני' יתנהגו באדיבות ובכבוד הנדרשים כלפי שוטרים במשטרת ישראל שהיו למעשה לוחמים של הצבא הישראלי.

כאשר הקפטן הירדני, התחיל לחטט באדנות גאוותנית בתוך הציוד האישי של חייליו באמצעות שרביטו הארוך, 'קפטן' לוריא אחז בידו של הקפטן הירדני ובקש באנגלית צחה (שפת האם של הקצין הישראלי, שאמו הייתה אוסטרלית): "מוטב שיתייחס בכבוד לשוטרי משטרת ישראל!" קצין האו"ם הבכיר שהיה לידם הסכים עם הישראלי, למרבה מבוכתה של הקבוצה הירדנית.כאשר קפטן הלגיון הירדני שאל את הקפטן הישראלי מה לדעתו הוא צריך לעשות, אם כך? השיב לו הישראלי: "פשוט תתכופף ותבדוק בידיך במקום במקל והכול יראה לאין ערוך טוב יותר". במשך מסדר הבדיקה החליפו שני הקצינים מילות נימוס שהפכו לשיחת ידידות. כאשר סיימו את המסדר החליפו ביניהם שמות ויתכן גם טלפונים. בהתאם למה שנודע לי שנים מאוחר יותר שמר רענן על קשר אישי עם הקפטן הירדני.
קולונל 'מוחמד דאוד אל-עבסי', אשר חמש שנים מאוחר יותר הפך להיות ראש ממשלת ירדן.

205. במעבר מנדלבאום "השוטרים" בבדיקה משפילה של הציוד האישי.

לאחר שסיים את התעסוקה המבצעית על ההר יחד עם פלוגתו כתב וצייר רענן בעיתון 'ידיעות אחרונות' (בכל ציור קריקטורה בפינה היה תמיד הלוגו שלו 'שמש') על רשמיו מהפעילות המבצעית: בין יתר החוויות, ציין רענן לוריא הרגשות של צוות הסיור כאשר כל אחד מהם נושא על חזהו וגבו לוחות מטרה... זאת הוא גם צייר כקריקטורה בכתבה, כך ממש חשו חיילי הסיור.

בתקופתי לצוות הסיור היו שחפצ"ים. כנראה השחפצ"ים הראשונים בצה"ל הגיעו אלינו להר הצופים. השחפצ"ים היו עשויים ממלבנים של חומר קשיח בלתי חדיר לקליעים כמו יציקת אסבסט ופלסטיק בתוך חולצה בצבע חקי ומשקל כל שחפ"צ היה כ- 8 ק"ג, המשקל היווה הבעיה במקרה והתיישבת עם השחפ"צ ורצית לקום. המלבנים הקשיחים לא אפשרו להתרומם והגבילו את התנועה, במיוחד כאשר הלכנו בשטח סלעי עם טרסות זה לא היה קל. על כך יש

להוסיף עוד חולצה שמסתירה את השחפ"צ ועוד ציוד שצריך להסתיר, המשקל הכולל הוא גדול והתנועה קשה ביותר.

"הנשיא" (המ"פ) רענן לוריא ותחנת אוטובוס מס. 9...

- **בתצלום: צוות קציני הפלוגה של 'הנשיא' רענן לוריא, שהוא למעשה המ"פ רס"ן רענן לוריא (עומד, הרביעי משמאל, ולצידו מצד ימין ה'מלך' 'עזרא שניצר' שהיה הסגן של ('המלך' מנחם שרפמן) במדים של קציני משטרה יחד עם סגל הקצינים הפלוגתי.**
- **כזכור, כולם קציני צה"ל, שפיקדו על פלוגת מילואים של 'גבעתי', ליד 'התחנה' שרענן צייר ובנה בעזרת חייליו 'בשביל המוראל' ברחבת בנין הדסה.**
- **על התחנה מצוירת שמש הלוגו של רענן וכתוב: 'מס' 9, כל שבועיים ביום רביעי בשעה 12.30, ירידה לירושלים'. התמונה צולמה בסוף שנת 1965.**

207. בתצלום: צוות קציני הפלוגה של 'הנשיא' רענן לוריא, שהוא למעשה המ"פ רס"ן רענן לוריא (עומד, הרביעי משמאל, ולצידו מצד ימין ה'מלך' 'עזרא שניצר' שהיה הסגן של ('המלך' מנחם שרפמן) במדים של קציני משטרה יחד עם סגל הקצינים הפלוגתי. כזכור, כולם קציני צה"ל, שפיקדו על פלוגת מילואים של 'גבעתי', ליד 'התחנה' שרענן צייר ובנה בעזרת חייליו 'בשביל המוראל' ברחבת בנין הדסה. על התחנה מצוירת שמש הלוגו של רענן וכתוב: 'מס' 9, כל שבועיים ביום רביעי בשעה 12.30, ירידה לירושלים'. התמונה צולמה בסוף שנת 1965.

208. בתצלום: תחנת האוטובוס מס' 9 שצייר רענן לוריא, אשר שירת על ההר כמ"פ בחורף 1965 וכנראה ראה את הנולד. אפשר לראות בתמונה שהתחנה לא עומדת במקומה הרגיל ברחבת הדסה, לא ברור מי בתמונה, כנראה צולמה על ידי מבקרים במקום לאחר המלחמה, ברקע בנין הדסה אפשר לראות היטב את הכיתוב 'אוטובוס לירושלים כל שבועיים ביום רביעי בשעה - 12:30.

לימים, מנחם שרפמן הבטיח לפני העלייה האחרונה להר (כחודשיים לפני המלחמה) יגיע יום ועם אוטובוס מס' 9 של אגד (בשנת 1948 זה היה 'המקשר') מהתחנה הזאות נרד מהר הצופים ולא עם המשוריינים, אלא עם אוטובוס של אגד.
נבואה שהתגשמה זמן קצר לאחר מכן.

מסתבר: הפיקוד לא מאמין ביכולות שלנו בהר הצופים לעמוד בהתקפה עם תבוא!!!

- **בימים אלה אנו פועלים יחד עם הנהלת המוזיאון בגבעת התחמושת להקמת מוזיאון ליחידת 'מצוף 247'.**
- **כעת עם חשיפה של מסמכים מסתבר לנו, שנושא הר הצופים, שהיה אחד הסודות הכמוסים ביותר בישראל, היה מקור לדאגה רבה בקרב הדרגים הגבוהים ביותר... כולל ראש הממשלה שר הביטחון, הרמטכ"ל ואלוף הפקוד.**
- **מסתבר כי כל דבר שהיה קשור להר הצופים היה חייב באישורם של שר הביטחון וראש הממשלה.**
- **האלוף עוזי נרקיס, אלוף פקוד מרכז במלחמת ששת הימים, כמו גם הקודמים לו בתפקיד לא האמינו כנראה ביכולת שלנו לעמוד ולהגן על עצמנו. מן העולה מהמסמכים, נראה כי הטראומה של 'שיירת הדסה' ב- 1948 היא שהייתה המקור לדאגה.**

בימים אלה אנו פועלים יחד עם הנהלת המוזיאון בגבעת התחמושת להקמת מוזיאון ליחידת 'מצוף 247'.

כעת עם חשיפה של מסמכים מסתבר לנו, שנושא הר הצופים, שהיה אחד הסודות הכמוסים ביותר בישראל היה מקור לדאגה רבה בקרב הדרגים הגבוהים ביותר... כולל ראש הממשלה שר הביטחון, הרמטכ"ל ואלוף הפקוד.

מסתבר כי כל דבר שהיה קשור להר הצופים היה חייב באישורם של שר הביטחון וראש הממשלה.

האלוף עוזי נרקיס, אלוף פקוד מרכז במלחמת ששת הימים, כמו גם הקודמים לו בתפקיד לא האמינו כנראה ביכולת שלנו לעמוד ולהגן על עצמנו. מן העולה מהמסמכים, נראה כי הטראומה של 'שיירת הדסה' ב- 1948 היא שהייתה המקור לדאגה.

ההחלטה לכבוש את 'גבעת התחמושת' במלחמת ששת הימים מימשה את הצורך של התחברות מהירה ביותר להר הצופים על מנת לחלץ את 120 הלוחמים בהר. אולם, בעוד הפיקוד הבכיר הטיל ספק ביכולות שלנו, אנחנו הרגשנו בטוחים, עם מה שהכינו כל המשרתים ביחידה ליום פקודה.

בשנת 2001 הדליק ה'מלך' מנחם שרפמן משואה בטקס ליום ירושלים על גבעת התחמושת. הייתה זאת הכרה ראשונה ביחידה שנשכחה לאחר מלחמת ששת הימים.

חונכים אנדרטה בהר הצופים ליחידת "מצוף".

- **בשנת 2006 ניאותו נשיא האוניברסיטה פרופ' מנחם מגידור וסגן הנשיא והמנכ"ל, מר אלחנן הכהן להעניק לנו חלקה קטנה, במקום מרכזי על הר, לשם בניית אנדרטה להנצחתה של יחידת "מצוף 247". זה קרה בזכותו של ישראל קרן מ'נערי המלך', אשר מכיר את סגן הנשיא היכרות אישית, משירותם הצבאי וכך זכינו בתמיכתו הנלהבת לרעיון.**
- **האנדרטה הוקמה וביום הולדת ה- 90 למנחם שרפמן, ה'מלך' המטולוגי שלנו, ב- 9.03.06 קיימנו טקס חנוכתה.**
- **בשנת 2009 נבנתה כיכר מרכזית יפה במקום, בעזרת האוניברסיטה הועברה האנדרטה והייתה לחלק מהכיכר.**
- **בתאריך 18.6.2009 התקיים טקס חנוכה לאנדרטה החדשה בכיכר וגם כנס של ותיקי היחידה "מצוף 247".**

בשנת 2006 ניאותו נשיא האוניברסיטה פרופ' מנחם מגידור וסגן הנשיא והמנכ"ל, מר אלחנן הכהן להעניק לנו חלקה קטנה, במקום מרכזי על הר הצופים, לשם בניית אנדרטה להנצחתה של יחידת "מצוף 247". זה קרה בזכותו של ישראל קרן מ'נערי המלך', אשר מכיר את סגן הנשיא היכרות אישית, משירותם הצבאי וכך זכינו בתמיכתו הנלהבת לרעיון.

האנדרטה הוקמה וביום הולדת ה- 90 למנחם שרפמן ה'מלך' המטולוגי שלנו ב- 9.03.06 קיימנו טקס חנוכתה.

בשנת 2009 נבנתה כיכר מרכזית יפה במקום, בעזרת האוניברסיטה הועברה האנדרטה והייתה לחלק מהכיכר.

בתאריך 18.6.2009 התקיים טקס חנוכה לאנדרטה החדשה בכיכר וגם כנס של ותיקי היחידה "מצוף 247".

כל השנים שמר מנחם שרפמן 'המלך' המיתולוגי על קשר עם 'נערי המלך'. קיימנו מפגשים, ערכנו לו ימי הולדת. בשנת 2002 עבר מנחם אירוע מוחי קשה ראשון ונותר משותק. כל שבת עד מותו ביקרנו אותו 'נערי המלך' במחלקה השיקומית בקיבוץ חפציבה ליד בית שאן. מנחם שרפמן ז"ל הלך לעולמו ב-21 במאי 2008. מוטי גילת, העיתונאי וחבר קרוב של היחידה ביקר אצל מנחם שרפמן בקיבוץ חפציבה. לאחר ביקורו זה פרסם מוטי כתבה בעיתון 'ידיעות אחרונות'. כשנה וחצי לפני מותו, לאחר אירועי מוח נוספים ואשפוזים, הידרדר מצבו ולא הכיר אותנו יותר ולא יכול היה לדבר. למרות הכול הגעתי אליו כל שבת. ביקורים תכופים ערכו גם 'נערי המלך' האחרים וגם מלכים קודמים, כדוגמת יוסק'ה קרן ז"ל וה'מלך' דב (דובץ') רביב, יבדה לחיים ארוכים, ביקרו את מנחם במחלקה השיקומית בחפציבה כאשר עדין היה מסוגל לתקשר. יוסקה הלך לעולמו בתאריך 24.02.09.

יוסקה קרן ז"ל היה ה'מלך' על ההר בין השנים 1958עד 1961. הוא היה מפקד נערץ על כל 'נערי המלך'. בתקופתו ועד ימיו האחרונים נשמר הקשר איתו. תקופתו הייתה תקופה קשה מאוד מכל הבחינות והרבה מאוד אירועים התרחשו אז, אשר בהם ההר עמד בהצלחה רבה מאוד והתעצם.

"אחרוני דור הנפילים"!!!

- **כל 'המלכים' של הר הצופים, אשר שרתו על הר הצופים כמפקדים ראויים לכינוי 'אחרוני דור הנפילים'!!!**

כל המפקדים של הר הצופים, 'המלכים', אשר שרתו על ההר ראויים לכינוי 'אחרוני דור הנפילים'!!!

הסופר והמשורר חיים גורי יקיר היחידה.

- **כאן אני מבקש ורואה לי לחובה להזכיר גם את הסופר והמשורר חיים גורי, חבר טוב וקרוב של ה'מלך' מנחם שרפמן ז"ל. חיים גורי יקיר היחידה היה על הר הצופים במהלך שרותו של מנחם שרפמן. על פי הזמנתו של מנחם, לאחר הביקור הזה של חיים גורי בהר הוא תיאר באחד מספריו את החוויות שחווה על ההר.**
- **הוא שמר על קשר עם מנחם שרפמן לאורך כל השנים וביקר אצלו לאחר שזה נפל למשכב. חיים גורי כיבד את מנחם בטקס קבורתו ונשא דברי הספד מרגשים...**

כאן אני מבקש ורואה לי לחובה להזכיר גם את הסופר והמשורר חיים גורי, חבר טוב וקרוב של ה'מלך' מנחם שרפמן ז"ל. חיים גורי יקיר היחידה היה על הר הצופים במהלך שרותו של מנחם שרפמן על פי הזמנתו של מנחם, לאחר הביקור הזה של חיים גורי בהר הוא תיאר באחד מספריו את החוויות שחווה על ההר.

הוא שמר על קשר עם מנחם שרפמן לאורך כל השנים וביקר אצלו לאחר שזה נפל למשכב. חיים גורי כיבד את מנחם בטקס קבורתו ונשא דברי הספד מרגשים...

חיים גורי הוא שכתב את הטקסט על גבי האנדרטה, אשר נבנתה על הר הצופים לזכר יחידת "מצוף 247". ב- 39 מילים בלבד הצליח לתמצת את הסיפור כולו.

213. בתצלום שפורסם בכתבה של 'מוטי גילת' בחג השבועות לפני כ-4 שנים מימין ה'מלך' מנחם שרפמן היושב בכיסא גלגלים בחברת אחדים מ'נערי המלך'. עומדים מימין לשמאל: אריה שניפר, שימי קהתי, ישראל קרן (קלורין), חיים כרמי, שבתאי (טיקו) אהרונוב -''ששת המופלאים''.

אפשר לקרוא את הכתבה ב- **ynet** של הכתב רועי מנדל לאחר מותו של מנחם שרפמן ז"ל

הכנסו ל : ***www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3546625,00.html***

לקראת הסיום אני רוצה לספר בקצרה על ההחלטה להקים אנדרטה על הר הצופים ליחידת "מצוף" בשנת 2005, מנחם שרפמן ביקש מאיתנו לעשות הכול על מנת לספר את סיפורה של יחידת "מצוף 247"! ישראל קרן העלה בפני את הרעיון להקים אנדרטה והדליק אותי, ישראל ואני אריה שניפר הפכנו לוועד מנהל של "יחידת מצוף 247", החלטנו שאנחנו עושים הכול על מנת להוציא את הפרויקט לפועל ולהנציח את יחידת "מצוף 247" כפי שביקש מנחם, התחלנו באיסוף כתובות של כול מי ששרת ביחידת "מצוף 247" מאז הקמתה, הכול התקדם יחסית מהר. בפגישה עם מנכ"ל האוניברסיטה וסגן הנשיא האוניברסיטה מר 'אלחנן הכהן' שהיה מאוד נלהב מהרעיון להקים אנדרטה. ובמהירות אישר את הפרויקט ואפשר לנו להקים במרכז

הר הצופים את האנדרטה. המשורר והסופר חיים גורי כתב לנו ב-39 מילים את סיפור היחידה. בעזרת חברת "פולוקובסקי" אשר התנדבה לבנות לנו את האנדרטה הפך הרעיון למציאות - במרכז הר הצופים בכיכר האוניברסיטה הוקמה אנדרטה לתפארת.

הסופר והמשורר חיים גורי מתגייס לכתוב 40 מילים המספרים את כל סיפור יחידת "מצוף 247".

- **פנינו לסופר והמשורר חיים גורי בבקשה לנסח בכ- 40 מילים מקסימום, תאור אשר יסביר את פעילות היחידה במשך 19 שנים כמובלעת בתוך שטח אויב ממלכת ירדן.**
- **חיים גורי ללא היסוס התגייס למשימה הקשה ותוך כשבועיים הביא לנו את התיאור המעולה והמדויק להפליא בכ- 40 מילה בלבד, אי אפשר היה לתאר במילים יותר טוב את כל מה שהיחידה עשתה במשך 19 שנים, על הר הצופים, ב- 40 מילים בלבד.**

פנינו לסופר והמשורר חיים גורי בבקשה לנסח בכ- 40 מילים מקסימום, תאור אשר יסביר את פעילות היחידה במשך 19 שנים כמובלעת בתוך שטח אויב ממלכת ירדן.

חיים גורי ללא היסוס התגייס למשימה הקשה ותוך כשבועיים הביא לנו את התיאור המעולה והמדויק להפליא בכ- 40 מילה בלבד, אי אפשר היה לתאר במילים יותר טוב את כל מה שהיחידה עשתה במשך 19 שנים על הר הצופים ב- 40 מילים בלבד.

את התיאור אשר כתב חיים גורי אפשר לקרוא על תצלום האנדרטה המופיע כאן למטה.
אני בכ- 200 עמודים מנסה כאן לספר את עלילות היחידה, אך אין כל ספק שחיים גורי הצליח לתאר הרבה יותר טוב את הדברים ובלא יותר מאשר 40 מילים.
על זה נאמר: "פשוט מדהים"!

215. לאחר הכנס ביוני 2009, ישראל קרן ואריה שניפר בביקור בביתו של חיים גורי, הענקנו לחיים את מגן היחידה 'יקיר היחידה' וכאות הוקרה.
בתמונה ישראל מעניק לחיים גורי את מגן היחידה.

216. בתצלום: האנדרטה המקורית הראשונה שנבנתה במרכז הר הצופים במרץ 2006 לצערנו פעמיים גנבו מהאנדרטה את הרובה הבריטי ונאלצנו להחליפה ולבנות אנדרטה חדשה באותו מקום, אפשר לראותה בתמונה הבאה.

217. בתצלום: האנדרטה אשר נבנתה באוניברסיטה במרכז הר הצופים. האנדרטה עברה לכיכר. את התיאור של פעילות היחידה הצליח הסופר והמשורר חיים גורי לעשות בצורה מדהימה להפליא ב-39 מילים. מספיק לקרוא את הטקסט הזה כדי להבין את מה שעשינו ב- 19 שנים על הר הצופים.

218. האנדרטה הדשה על קיר הכיכר המרכזית באוניברסיטה העברית בהר הצופים.

219. תמונת האנדרטה החדשה בכיכר ובקרע האנדרטה הישנה עם תמונת הפנוראמה של הר הצופים במרכז צולם בנובמבר 1965 ע"י המודיעין.

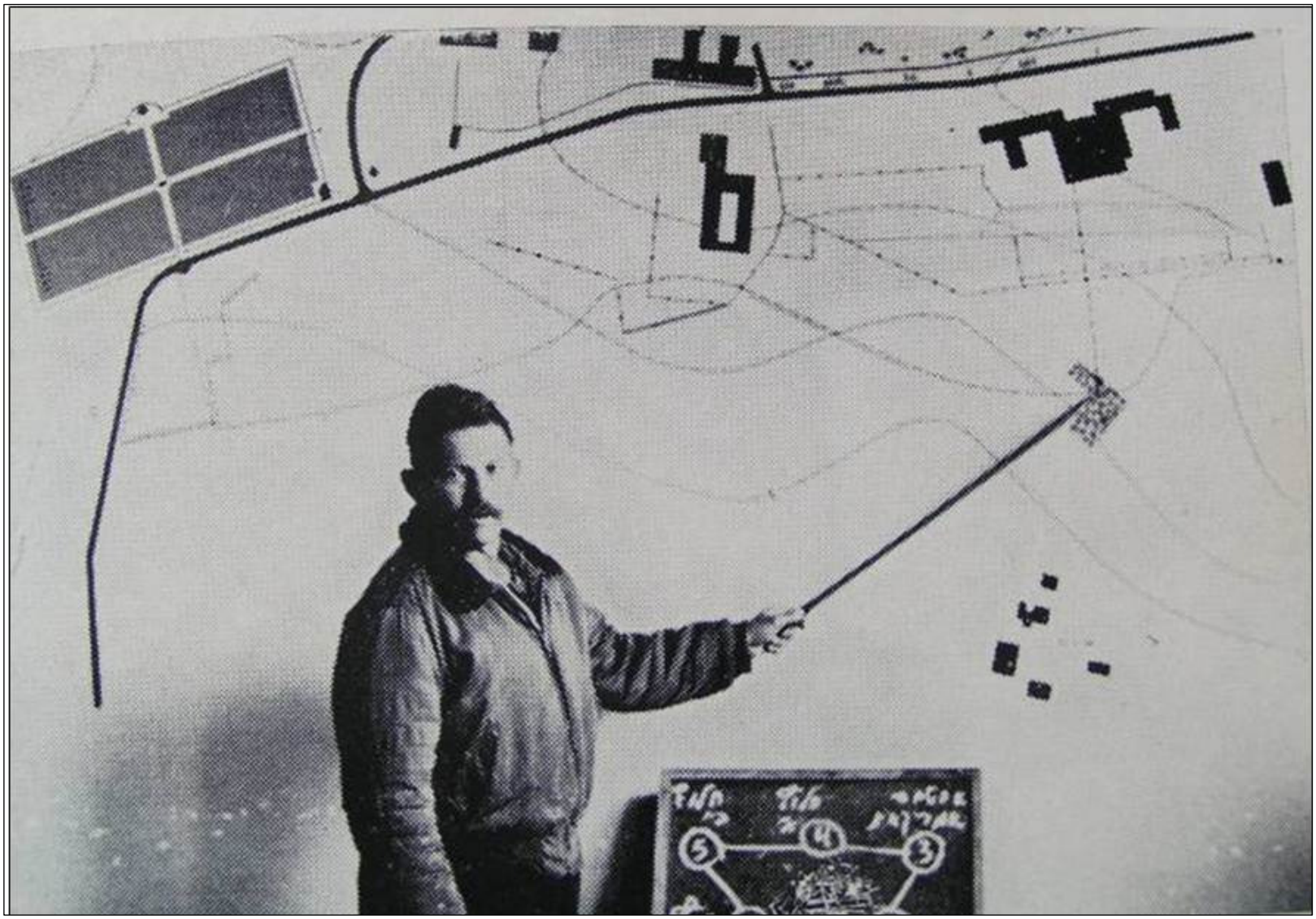

220. בתצלום: מנחם שרפמן ז"ל בתדריך לקראת סיור ריבונות.

לדעתי, צולמה ב-1966 היא אחת מהתמונות הבודדות של מנחם על ההר. להזכיר כי בימים ההם קיום מצלמה ובמיוחד על ההר לא היה דבר מקובל בלשון המעטה.

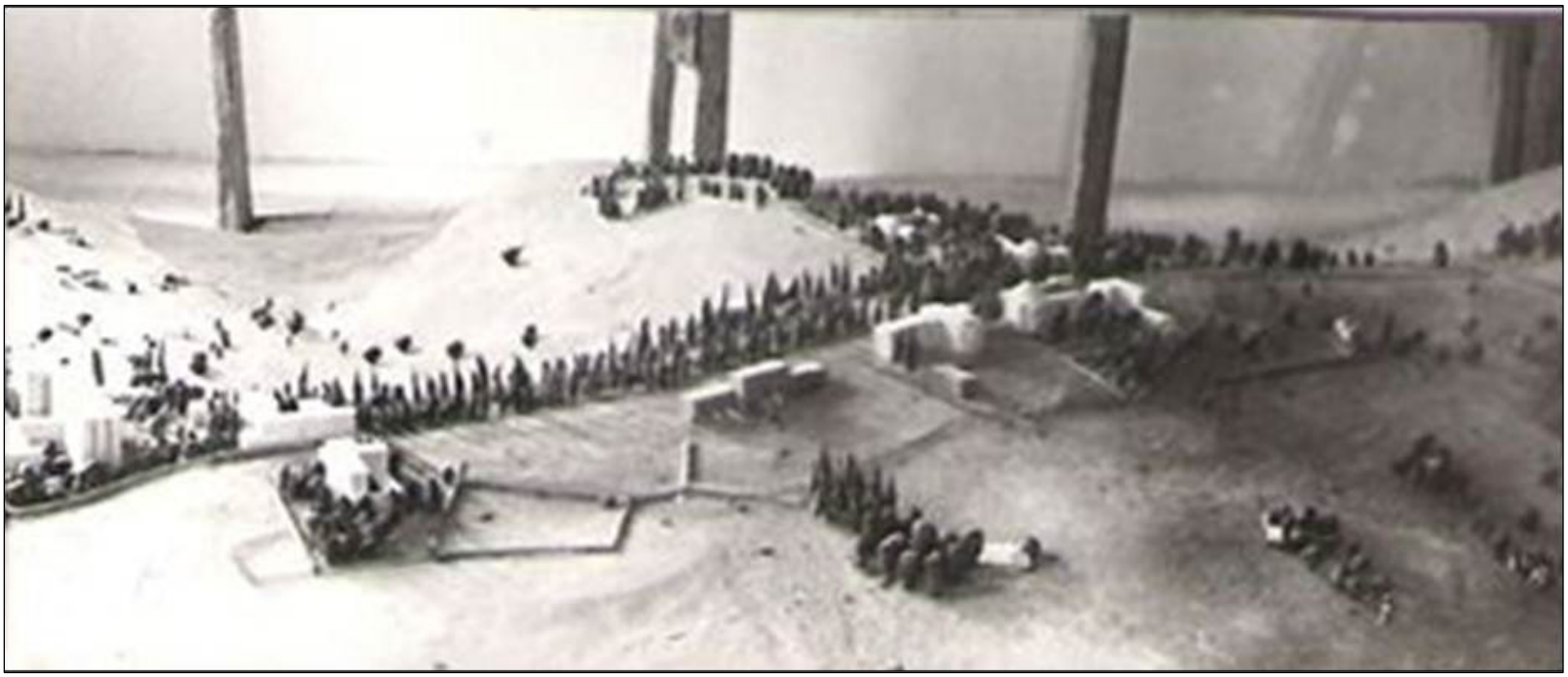

222+221. תצלום של "שולחן החול", אשר מדמה את כל המבנים על ההר ותנאי במדויק, שימש לתדריכים לפני סיורי ריבונות ומבצעים, בחדר התדריכים. (צילום נדיר ויחיד שנמצא) למטה תרשים המתאר את גבולות הגזרה סביב להר הצופים, התרשים היה בחדר התדריכים, בבניין רוזנבלום.

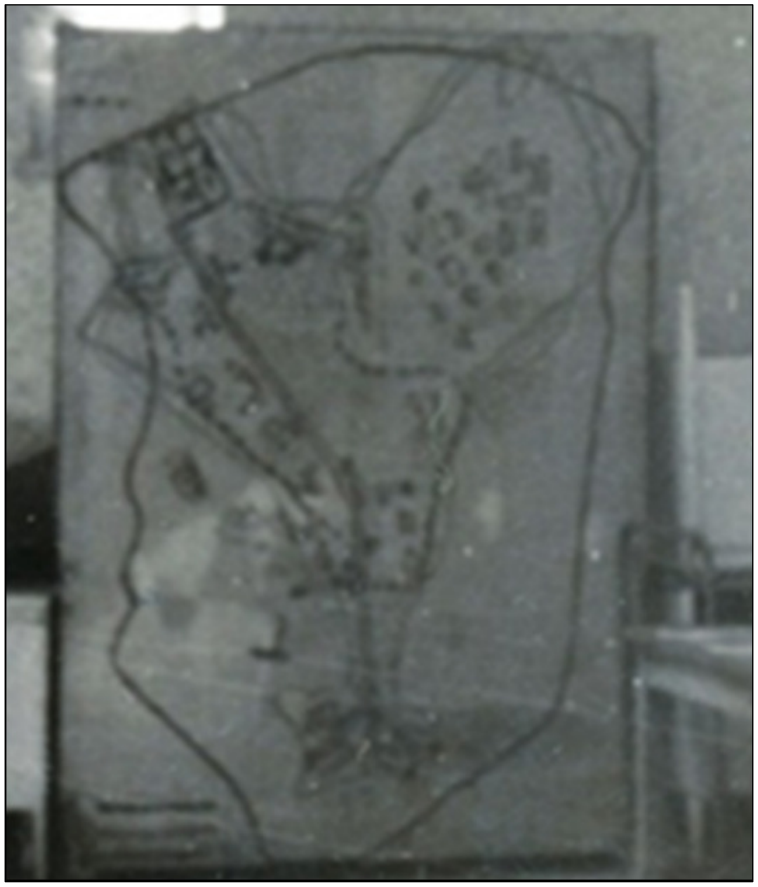

פקודת יום ליום חמישי 8.6.67

חיילי (שוטרי) הר-הצופים !

ביום גדול זה כאשר כוחות צה"ל מיגרו את האויב לאורך כל החזית, והר הצופים שוב איננו מנותק, חזרנו להיות חלק מירושלים העברית הגדולה והשלמה.

שמח אני לציין את עמידתכם היפה בלחץ המלחמתי הן בהכנה לקראת המערכה והן בימי הקרב.

גאה אני על כי נפל בחלקי להיות מפקדכם בשעה גדולה זו.

כל הכבוד !

מנחם שרפמן

מפקד הר-הצופים

223. פקודת יום של ה'מלך' מנחם שרפמן עם סיום המלחמה.

224. בתצלום: שר הביטחון משה דיין, עוזי נרקיס אלוף פיקוד מרכז ורחבעם זאבי עם 'המלך' מנחם שרפמן מיד לאחר המלחמה על הר הצופים ליד בניין מגנס.

להלן קישורית לסרטון, בו מופיעה פנוראמה של הר הצופים אשר צולמה על ידי המודיעין מהנוטרדם. המסמך היה סודי וזאת אפשר לראות שכתוב בתחילת הפנוראמה. התצלום, כפי שרשום על התמונה הראשונה צולם בתאריך 12 בנובמבר 1965. הפנוראמה הופיעה בתוך פנקס כיס עם 10 תמונות מצורפות יחדיו שחוברו ממאות תמונות לפנוראמה שלמה, אשר שימשה את מפקד ההר בתקופתי מנחם שרפמן ז"ל. לאחר מותו קבלתי את הפנקס יחד עם מסמכים נוספים שהיו ברשותו. מאחר והאיכות של התמונות הייתה גרועה מסרתי את התמונות בעזרתה של סגן הנשיא והמנכ"ל האוניברסיטה הגב' בילי שפירא ליחידת המולטימדיה של האוניברסיטה העברית בהר הצופים, שם בעבודת נמלים שנמשכה כ-4 חודשים הצליחו לשפר את התמונות בצורה משמעותית ובאיכות מעולה. והפכו את התמונות לתמונת פנוראמה אחת שלמה ואיכותית. יצירת מופת ממש. בבקשה להיכנס לקישורית:

http://www.youtube.com/user/CinemaHadassah?feature=mhee

225. ה'מלך' מנחם שרפמן - מיד לאחר המלחמה בסיור עם אלוף הפיקוד וראש העיר.

226. האמפיתיאטרון: צילום כנראה מסוף שנות החמישים רואים שהצריח השמאלי הרוס הוא שופץ לאחר מכן כנראה בתחילת 1960.

.227

סוף דבר - מסקנה

- *אין כל ספק שהיחידה אשר נשכחה כמעט לחלוטין לאחר סיום תפקידה. הייתה יחידה מיוחדת מאוד! האם משום שהצליחה כל כך בפעילותה ובשמירה על סודות הר הצופים נשכחה מהזיכרון ההיסטורי של כולנו ???... אולי ?... יתכן ?...*
- *שאלה רטורית בלבד!!!*

228. כל אחד מה'מלכים' ו'נערי המלך' קיבל מגן כזה, בטקס חנוכת האנדרטה ב-18 ליולי שנת 2009. כמו כן קבלו מגן גם יקירי היחידה.

229. אריה שניפר תמונה היחידה שבה אני מצולם לפני המלחמה על הר הצופים ברחבת ה'ארמון' ובניין הכימיה.

מעשה בציור פרופיל על קיר חדר בבניין רוזנבלום.

- כחודשיים לאחר המלחמה ביום שישי בבוקר, צלצל הטלפון בביתי בנס-ציונה, על הקו בחורה צעירה, שואלת האם אני אריה שניפר אישרתי לה שזה אני. היא מספרת לי שהיא עיתונאית באחד העיתונים הגדולים בארץ, והיא הייתה בסיור על הר הצופים. בבנין רוזנבלום היא ראתה באחד החדרים ציור פרופיל שלי על הקיר, מאחר והשם שלי רשום מעל הציור, (את זה רשמתי אני למזלי כמובן).
  היא החליטה לנסות ולאתר אותי...
- את ציור הפרופיל שלי צייר בשנת 1966 בחור מהכוח בשם אריה קמחי שהיה על ההר במילואים.
- העיתונאית מספרת לי שהורסים בפנים הבניין הכול ומשפצים. לכן החליטה לצלם את הציור ולנסות למצוא את בעליו (אותי).
- ולשאלתה האם אני מעוניין בצילום השבתי לה בהתלהבות בודאי!!!
- היא שלחה לי כמובן את התמונה. מופיעה כאן בהמשך.

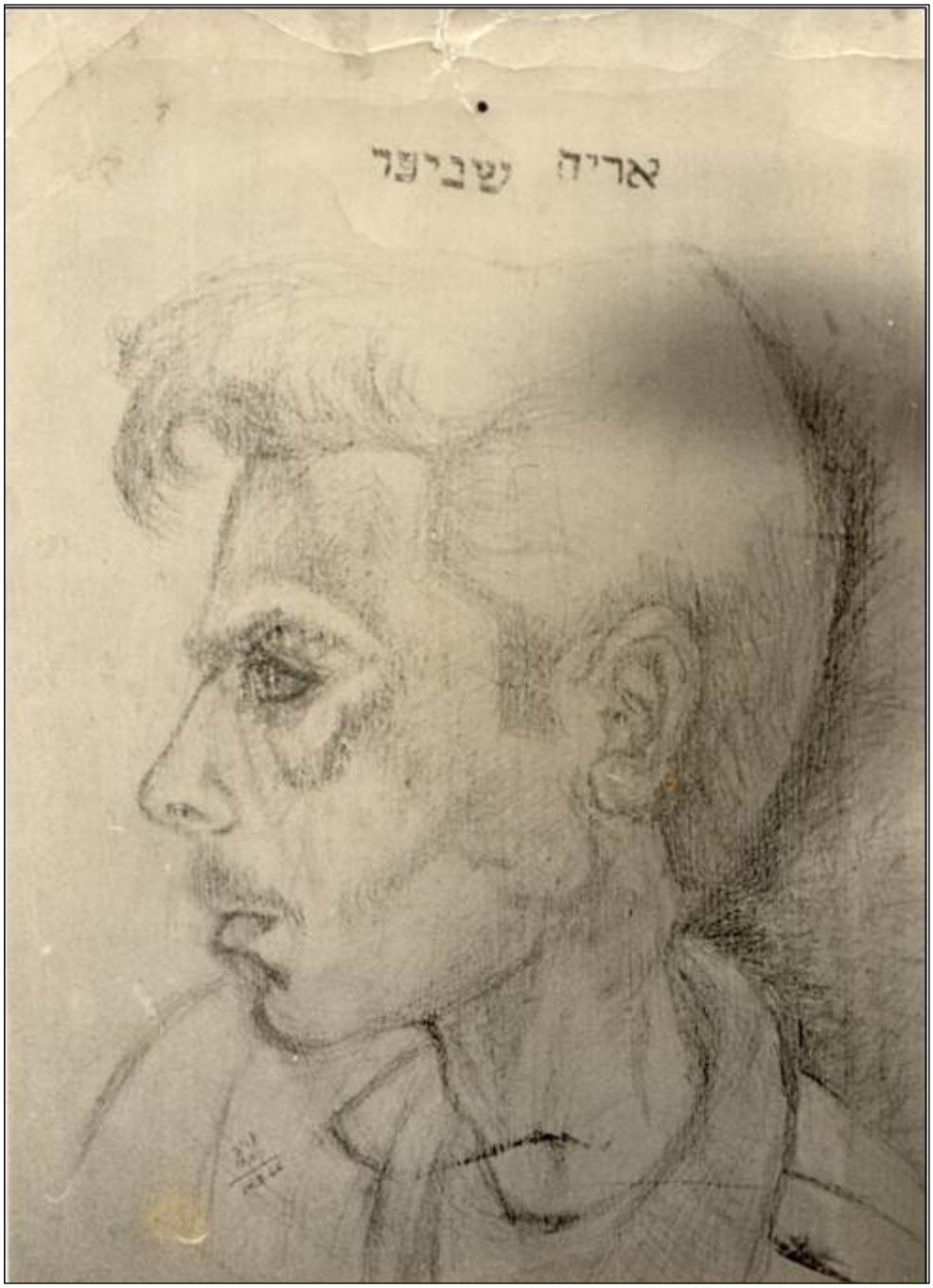

231. הציור שצויר על קיר החדר שלי פרופיל של אריה שניפר צויר על ידי אריה קמחי ''שוטר'' חייל מילואים מהכוח.

232. קבוצת חיילים בריטיים כנראה, על הר הצופים על רקע העיר העתיקה.

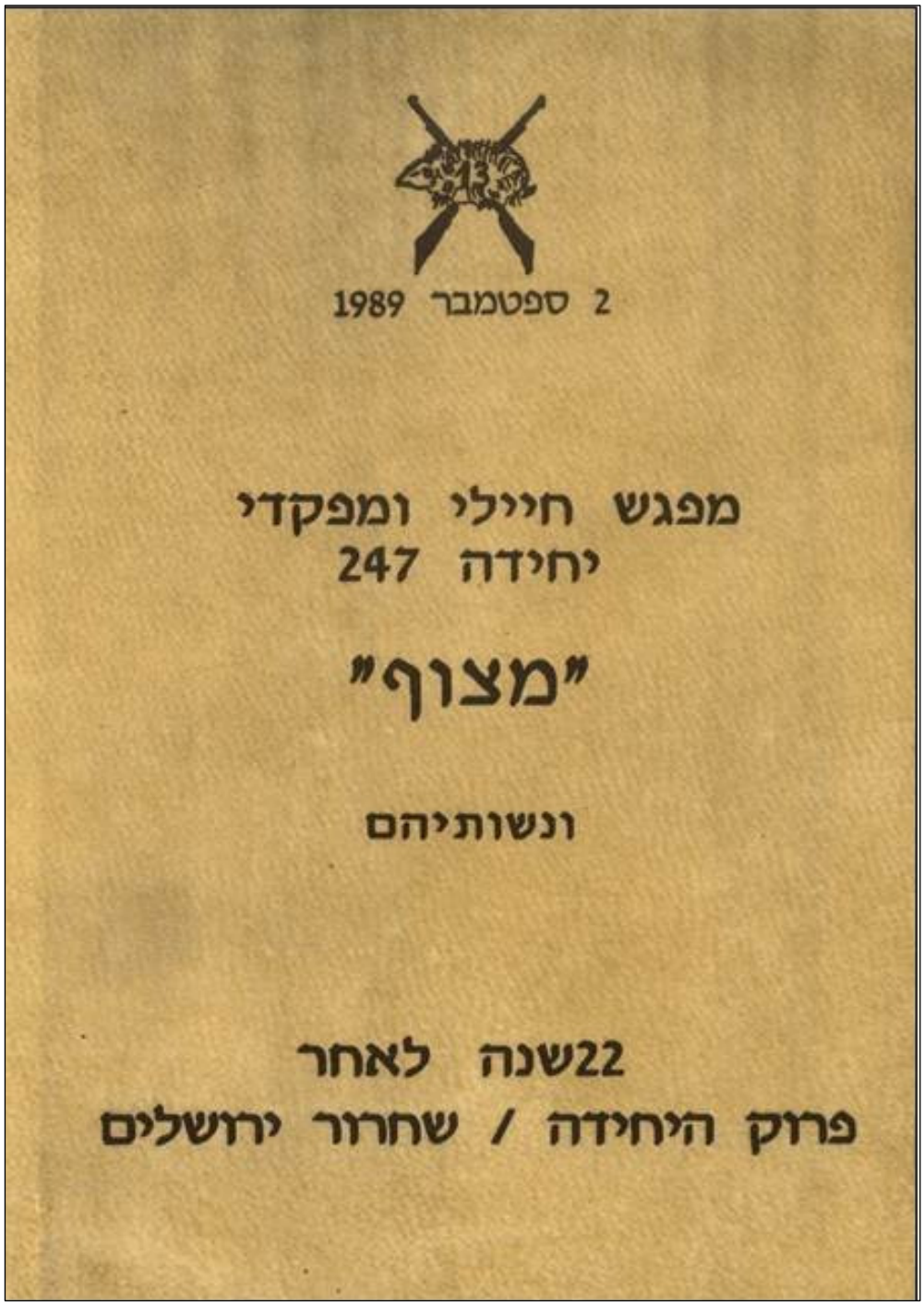

233. הזמנה למפגש של 'נערי המלך' וה'מלכים' אצל דני ויסמן מ'נערי המלך'.

ערב מפגש של נערים שגדלו
ושל מלכים שהיתבגרו.

ערב ללא שיירת קמח, ללא פטרול לילי,
ללא ישיבת סגל
וגם ללא מסיבת סגל יורד מההר.

ערב של מפגש רעים,
של העלאת זכרונות מחיינו ומהווי יחידתנו-

יח' "מצוף"

(בביתו של דני ויסמן)

"מצוף"

יחידה-247

234. הזמנה למפגש של 'נערי המלך' וה'מלכים' אצל דני ויסמן מ'נערי המלך' ספטמבר 1989.

235. ואנחנו 'נערי המלך' וה'מלכים' של המחזור האחרון הבנו שכדאי להצטלם רק אחר המלחמה כמו כאן אצל דני ויסמן בשנת 1989.

236. "נערי המלך והמלכים" מפגש ראשון לאחר המלחמה בשנלר לפני שיחזור העלייה להר הצופים.

237. נוסטלגיה מהר הצופים וירושלים אשר נמצאו בעזובות האוניברסיטה.

יהודה כהן גויס לצה"ל באוגוסט 1965. הוא עבר קורס מכי"ם וצורף לחיל המודיעין.

בשנת 1966 הוצב ביחידת 'מצוף 247' על הר הצופים ושרת ביחידה עד סוף מלחמת ששת הימים. משם המשיך לשרותו בקבע בחברון עם מנחם שרפמן, שהיה מפקדו בהר הצופים.

על תקופה זו מספר **אריה שניפר** חברו ליחידה :

דברים לזכרו של יהודה כהן ז"ל, סמל מודיעין ביחידת "מצוף 247" מובלעת הר- הצופים.

יהודה כהן הגיע ליחידת 'מצוף 247' בתחילת 1966 בתפקיד סמל מודיעין. אחד מתוך צוות קטן של בעלי תפקידים שונים בצה"ל, צוות שמנה כ- 8 עד 9 בעלי תפקידים, אשר פעלו תחת פיקודו של מפקד ההר 'המלך', מנחם שרפמן ז"ל בתקופתנו ומכאן נגזר שמם 'נערי המלך'.

'נערי המלך' היו צוות מאוד מגובש שפעל בהרמוניה מושלמת. 'נערי המלך', היו כולם ברמה אישית גבוהה מאוד, בעלי כושר ביצוע ואלתור, מי שלא עמד בציפיות, לא נשאר.

אף מבין המעטים שהיו 'נערי המלך', רק בודדים היו שותפי סוד, שכן כל הפעילות על ההר הייתה מאוד סודית ואפופת מסתורין, ואלה אשר יצא להם להגיע לפעילות חד פעמית ירדו מההר עם תחושת המסתורין. סיפורים רבים סופרו בהתייחס למה שלכאורה קורה על הר הצופים. אגדות רבות נרקמו, במיוחד בקשר לנושא הגעת הנשק, הלא לגלי ('שיירות הקמח') כך הן נקראו, שלא על פי ההסכם שהיה עם ועדת שביתת הנשק.

אכן,להר הצופים הגיע במהלך השנים נשק רב מאוד, אשר היה המתקדם ביותר בצה"ל באותם שנים, והדרכים להגעתו בגדר סודות כמוסים, הידועים, לעיתים רק בחלקם ליחידים, אפילו בין 'נערי המלך'. היה מידור מלא בנושא הסודות ולאיש לא היה ברור כמה מהסודות הוא יודע.

'מלך ההר' דרש מ'נערי המלך' לתפקד בכל מצב, בפעילות קשה סביב השעון, כאשר 'המלך' מהווה דוגמא אישית ואי אפשר היה שלא לעשות הכול לצורך ביצוע כל משימה, 'ראש גדול', כפי שמכנים זאת היום.

יהודה, כסמל מודיעין, היה אות ומופת למסירות ולהתנדבות לכל פעולה אשר נדרש לבצע.

מיד עם הגעתו ליחידה השתלב היטב בין חברי הצוות. מי שהיה 'המלך' באותה עת, מנחם שרפמן ז"ל, קלט מייד את סגולותיו של יהודה - יהוד'לה, כך קראנו לו בשם חיבה- שכן צירוף מיקרים הביא לכך שבאותה תקופה אחדים מ'נערי מלך' היו בעלי אותו שם - יהודה כהן, ולא רק זאת, אלא, שחלקם היו גם הם מירושלים. יהוד'לה היה לחביבו של מנחם שרפמן ז"ל ולא לקח הרבה זמן עד אשר הוכנס בסודות ההר על ידי 'המלך'. הוא עשה ימים כלילות בכל מיני משימות על ההר, במרץ, מסירות ובחברות בלתי רגילה. כולם אהבו את הבחור החייכן,

הביישן והצנוע. יהוד'לה שרת על ההר עד למלחמת ששת הימים וגם במלחמה נפלו בחלקו הזכות והכבוד להיות על ההר ולקחת חלק משמעותי במלחמה.

נבקש להביא דוגמא אחת לפעילות בה יהוד'לה לקח חלק, דוגמא מיני רבות, אשר לחלקן גם היום יפה השתיקה.

אחת התוכניות, במקרה של מלחמה, הייתה הוצאת צוות קטן, צוות שמנה כ -5 חיילים, לכיוון גשר אשר ניצב בדרך מיריחו לכיוון ירושלים. אז היה זה מדבר, היום - העיר מעלה אדומים. הצוות היה אמור לפוצץ את הגשר על מנת למנוע או לעקב את הגעת הכוח העיראקי (כוח חטיבתי משוריין) שהיה מתוכנן להגיע לכיוון ירושלים במטרה לעזור לכוח הירדני. הצלחת הכוח העיראקי להגיע עלולה הייתה לשנות את תמונת הקרב.

יהוד'לה, כסמל מודיעין, נבחר על ידי 'המלך', להיות האחראי על הצוות אשר, הוכן באופן מיידי ליציאה לשטח בלילה, במטרה לפוצץ את הגשר על פי הוראת הפיקוד. נקבע מסלול והכול היה מוכן על פי התוכניות. יהוד'לה בהתלהבותו המוכרת לנו היטב שמח לצאת למשימה, בטוח בהצלחתה המלאה, מודע היטב לכל הסיכונים.

דקות לאחר היציאה למשימה, כאשר הכוח המורכב מחברי הצוות, חלקם 'נערי המלך', וחלקם מהכוח שהיה אז על ההר, היו כארבע ק"מ מזרחית לגן שולמית בדרך לגשר, התקבלה ההוראה לביטול המשימה. הביטול גרם לאכזבה רבה לכל הצוות ובמיוחד ליהוד'לה. הוחלט בפיקוד שעם בוקר ישלחו מטוסים שיפציצו את הגשר, וביטלו את הפקודה וכך היה.

עבור 'נערי המלך' אשר היו על ההר מלחמת ששת הימים היוותה שיא וגולת הכותרת לפעילות רבת שנים, במסגרתה היה הר הצופים מוגן והוכן היטב ליום בו ישוחרר ההר, ותשוחרר בירתנו, ירושלים. כל 'נערי המלך' פעלו במסירות ובהתלהבות, ובחודש וחצי האחרונים אשר קדמו למלחמה היו ההכנות בעיצומן וכללו במיוחד מיקוש מאסיבי של השטח. במיוחד סביב להר הונח מיקוש נגד טנקים וחי"ר. המיקוש התבצע בלילות וכמעט כל 'נערי המלך' היו שותפים לביצועו ובהנחיית החבלן אנג'ל אופוצ'ינסקי (אופק).

המלחמה אכן פרצה כפי שהיה צפוי וכפי שמנחם שרפמן אמר לנו, 'נערי המלך', לפני העלייה האחרונה עם המשוריינים: "תזכרו חברה', מההר בפעם הבאה נרד עם אוטובוסים מס. 9 של אגד"!! ולא ידע שהוא מנבא את העומד להתממש".

תוך זמן קצר נבואתו תתגשם ותהפוך למציאות.

ספק אם יש בינינו מי שאוהב מלחמות, אך מי שהיה על ההר יכול להבין את התחושות, הרגשות וההתייחסות למלחמה.

תחושות שנצברו בקרבם של 'נערי המלך' במשך השנתיים שקדמו למלחמה (בטוח שגם אלה שהיו לפנינו חשו כך), במצב בו היה עלינו כל שבועיים שלושה (במקרה הטוב, שכן היו מי שלא ירדו מן ההר תקופות ארוכות) לעבור את ההשפלות מידי הירדנים, שערכו חיפושים אצל הכוח שעלה להר במעבר מנדלבאום, ניצלו את ההזדמנות להשפיל, חיפשו בין הלבנים של כל אחד, רק לצורך ההשפלה, והביאו את 'נערי המלך' לחכות ולצפות ליום אשר בו לא יאלצו עוד להגיע להר הצופים דרך ירדן ובחסות האו"ם וועדת שביתת הנשק.

לא קלה המשימה להעביר היום את התחושות למי שלא היה שם, אך תחושות אלו הביאו לכך ש'נערי המלך', ביודעם כי יוצאים הם למלחמה על שחרור ירושלים, שמחו לצאת אלי קרב. זכות גדולה נפלה בחלקנו לקחת חלק בשחרור ההר וירושלים בירת ישראל!

יהוד'לה היה אחד מהצוות אשר זכה להיות שותף למלחמה בה שחררנו את ירושלים ואת הר הצופים.

אחד הזיכרונות החזקים של 'נערי המלך' הינו זיכרון החתונה של יהוד'לה עם בחירת ליבו אניטה. יהודל'ה היה הראשון מבין 'נערי המלך' אשר התחתן – זו כשלעצמה הוכחה שהיה גיבור! כמעט כל 'נערי המלך' ו'המלך' היו בחתונה של יהודל'ה ואניטה והשמחה הייתה גדולה.

238. בתצלום: מפגש המחזור האחרון של "נערי המלך" ו"המלכים", כשנה לאחר המלחמה, נכחו כמעט כל 'נערי המלך' ו'המלכים'.

זכות גדולה נפלה בחלקנו לאחר המלחמה, לאחר שמסרנו את הר הצופים חזרה לאוניברסיטה העברית, להמשיך יחד עם יהוד'לה לחברון, בה שימש מי שהיה 'מלך ההר', מנחם שרפמן ז"ל, כמושל הראשון. מנחם לקח איתו, איך לא, את יהוד'לה ועוד 2 מ'נערי המלך'. אפילו היום, בחלוף שנים כה רבות, קשה מאוד ומוזר צירוף המילים זכרונו לברכה לשמו של יהודל'ה. בכל מפגש, זוכרים ומזכירים את יהוד'לה כהן 'גבר אמיץ וטוב לב' ואי אפשר מבלי שוב להדגיש החייכן והביישן, צנוע וטוב הלב, אשר בכל מצב החיוך לא מש מפניו, משכמו ומעלה.

אין זה הספד מאוחר זאת האמת של החברים של יהוד'לה על חבר לנשק.

יהי זכרו ברוך !!!

239. אחת התמונות הבודדות שצולמו על ההר בתקופתי: אחדים מקרב 'נערי המלך' ו'מלך'. יושבים משמאל לימין: יהוד'לה כהן ז''ל, אנג'ל אופוצינסקי (אופק), ראובן רג'ואן (שכל המאמצים לאתרו לא צלחו) עומדים משמאל לימין טיקו אהרונוב, יוסק'ה ארד ה'מלך', מני לוי זק''ש ואנוכי.

240. בתצלום: יהודל'ה כהן ז''ל וקרוב משפחה שלו מיד לאחר המלחמה בירידה לכוון צפון אל שער הכניסה להר הצופים. מימין מאחור, בניין רטנרוף. משמאל: בית הספר לאחיות ובית חולים הדסה.

241. בתצלום: יהודל'ה כהן ז"ל בכריעה למטה עם חלק מ'נערי המלך' אנג'ל אופוצ'ינסקי אופק, אורי עוזר, במרכז חיים כרמי ואריה שניפר. המקום, יד אבשלום מיד בסוף המלחמה.

את המסמך המצורף כאן למטה קבלתי מדב שטרן מ'נערי המלך' מש''ק קשר בין השנים 1955- 1962.

1. **1/4/1925 טקס פתיחת האוניברסיטה, 1939 – פתיחת בית החולים הדסה.**
2. **בשנות ה-40 הר הצופים בשיא פריחתו אך ההגנה יושבת על המדוכה ומתכננת הגנה למקרה חירום, קביעת חלוקת ההר, סליקים צצים.**
   - **א. מכון למתמטיקה (משכן מלך ההר) – סליק מאחורי הקולב ובקומה השנייה ברצפה.**
   - **ב. במכון לפיזיקה – מתחת למדרגה שלישית ובקומה השנייה פותחים רצפה.**
   - **ג. בהדסה בבטן האדמה מתוך המסגרייה לתוך מנהרה של 80 ס''מ ומתוכה במדרגה לתוך חדר גדול.**
   - **ד. בבית רוזנבלום- ארון מפתחות שקט חשמל , מסובבים ומתגלה חדר ענק, שם הייתה הניירת של ההגנה, מפות, תוכניות, מכתבים.**
3. **9/4/48 פעולת דיר יאסין , כנקמה הותקפה השיירה להדסה ב-13/4/48**
4. **5/5/48 יורדת מההר השיירה האחרונה מהדסה עם חולים וציוד.**
5. **7/7/48 הסכמים שונים בתיווך האו''מ שלא תמיד היו לצידנו ואף נהגו כלפינו בקשיחות. לפי ההסכם :85 שוטרים ו-33 עובדי הדסה והאוניברסיטה (במשך השנים המספר הפך ל-120 ולא ידוע איך).**
6. **ב-1952 – פרשת החבית , מאז הפסיקו להעביר נשק בחביות.**
7. **ב-1953 היה ניסיון להעביר נשק ע''י חוליה דרך הקווים אך הוא נכשל.**
8. **בשנות ה-50 הראשונות אין סדר בהר, כל מפקד שעולה לא מספיק ללמוד את הנושא ואפילו מפת מיקוש לא קיימת.**
9. **בפברואר 54 מוקמת יחידת המשטרה שבסיסה בשנלר (שלט ברחוב – מחסן אספקה משטרת ישראל).**
10. **ב-1955 הפטרולים הראשונים משער הדסה עד שבעת הבתים , תקרית ראשונה.**

11. מאי 1956 שוטר נפצע בישבן מירי מהגבעה הצרפתית. מאותו רגע כעונש חסימה לכפר עיסאוויה.

12. יולי 56 תקרית בית השידור,(הבריטי). כיתה ירדנית מנסה לתפוס את הבית. קולונל פלינט וקולונל דאוד הירדני, נפצעים. פלינט שואל "מה השעה" לפי שעון ירדן. הירדנים פוחדים להוציא את הערבי , קמארה , מפקד ההר מביא להם אותו.

13. 1958 – פטרולי גירוש עדרים. תקרית בית התצפית, שלושה שוטרים נפצעים. (בדיוק בתקופה זו האזנו לקו שלהם).

14. 26/5/58 פטרול גן שלומית. ארבעה חבר'ה שלנו נהרגו וגם קולונל פלינט מהאו"מ.

15. ב-1959 מתחיל סדר חדש בהר. הכול ממוסד ומסודר כממלכה עם כל השירותים, מאפיה, מטבח, מסגריה, חשמלאיה, נגריה, מפעל לחוטי תיל ואין ספור בנית ביצורים ועמדות. ההר מחולק למוצבים ו-13 קיפודים, תעלות קשר ונשק בכל מוצב.

16. נושא הפטרולים מקבל עיון מחדש ונקבעו דפוסים חדשים להגנה על הסיורים. שלושה פטרולים: 1. שבעת הבתים. 2. גן שלומית.3. מלבן הברושים.

17. כמה מהסיפורים שהיו בהר.

א. הקמנו מועדון קצינים, ואדי ג'וז ב-25/1/60

ב. הקמנו מועדון לאומ"ניקים להעסקתם בעת הגעת השיירה.

ג. אישה מטורללת הגיעה עד לבית הכנסת באחד מימי שישי.(קצינים שפגשו אותה בדרך חשבו שהיא אשתו של מלך ההר).

ד. זקן ערבי שלא ידע שהדסה כבר נסגרה הגיע לטיפול, ד"ר פרייס טיפל בפצעיו.

ה. עבודה בעיניים על הכוח בהר, העלאת נשק, מנהרות, ערבים, אומ"ניקים.

ו. מנהרות בהר – קיימות ובדויות.

ז. ההתחברות לקו הטלפון (חוץ מטוריות ומקושים אין להם מה להכניס)

ח. איך נעלה קרביד לריתוך? המצאנו סיפור על עכברים שצריך לחסל עם חומר לבן.

ט. החלפת הנשק ל-.F.N, משקפות משוכללות מכשירי קשר ועוד.

י. פועלים שבאו לזפת את גגות הבניינים עם ציודם נוצלו להחלפת ציוד.

יא. החלפת מנוע שבנו בהר מכלום וקופסת פרומין. האום אישר החלפת מנוע פרומין לחדש לשאיבת מים ממיכלי האו''מ.

יב. שלושה מקרים עם אומ''ניקים:

- קצין או''מ ראה את מוטות המרגמות.
- רימון התפוצץ בעת ניסוי נשק. קצין האו''מ העיר: בקצב הזה לא יישארו לכם רימונים.
- קצין או''מ הביא מצברים מתחת למושב הכסא במכוניתו – ולפני כן אמר: תיזהרו איך שאתם מודיעים מה עלי להביא.

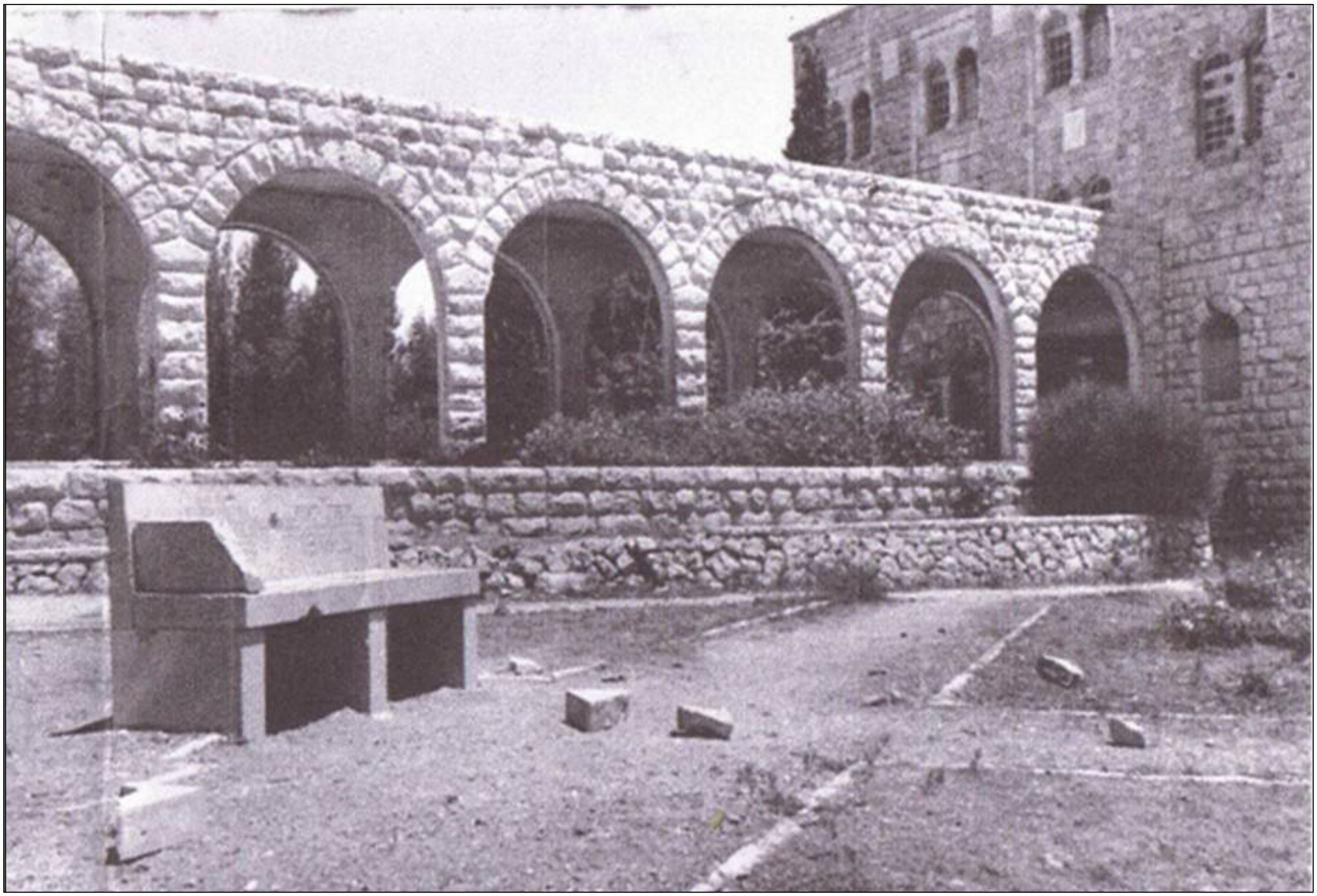

242. בתצלום: מבנה הספרייה והחיבור לבניין רוזנבלום. אפשר לראות את ספסל האבן שנתרם לזכרה של סילביה רן פלד. החובש אותו החלפתי סיפר לי שאחרי ארוחת צהריים, אם אפשר, יושבים עם סילביה ולכן כל פעם אחרי הארוחה ושהיה מספיק זמן ישבתי על הספסל ולאחר מכן ספרתי לחברה שישבתי עם סילביה.

33

כרטיס כניסה

לחגיגת הפתיחה של האוניברסיטה העברית בירושלם

ביום ד׳, ז׳ ניסן תרפ״ה, בשעה 2.45 אחה״צ.

נא להביא את הכרטיס הזה.

TICKET OF ADMISSION.

Opening of

THE HEBREW UNIVERSITY, JERUSALEM.

On Wednesday, April 1st, 1925, at 2.45 p.m.

Please bring the ticket with you.

تذكرة دخول

لحفلة افتتاح الجامعة العبرية في القدس

يوم الاربعاء في اول نيسان سنة ١٩٢٥ الساعة ٢،٤٥ بعد الظهر

المرجو ان تكون هذه التذكرة بيد الداخل

243. כרטיס כניסה לטקס הפתיחה של האוניברסיטה העברית 01.04.1925...

אריה שניפר

חובש קרבי מ''נערי המלך'' יחידת ''מצוף 247''

מובלעת הר הצופים, בין השנים - 1965 - 1967

טל.- 077-4647484 נייד - 054-4564414

E-mail : arie.shnipper@yahoo.com

1948-1967

245. סוף – סיפורה של יחידת "מצוף 247" – מובלעת הר הצופים!

סוף

יחידה 247 "מצוף"

1948-1967